

Fellesforbundet
Styrke og troverdighet

LANDSMØTEHEFTE 5C:

**DEL 1 - INNSTILLING FRA
VEDTEKTSUTVALGET**

**DEL 2 - NYE VEDTEKTER
OG NY VEDTEKTSSTRUKTUR**

**FELLESFORBUNDET 7. ORDINÆRE
LANDSMØTE 9.-14. OKTOBER 2015**

Del 1

Innstilling fra vedtektsutvalget

1	OM UTVALGETS OPPNEVNING OG MANDAT	8
1.1.	BAKGRUNN -----	8
1.2.	ENDRINGER I UTVALGETS SAMMENSETNING -----	12
1.3.	UTVALGETS MØTER -----	13
1.4.	SEKRETARIAT-----	13
1.5.	HENVISNINGER -----	13
1.6.	UTVALGETS FORSLAG TIL BEHANDLING AV RAPPORTEN -----	13
2.	STRUKTUREN I VEDTEKTENE	14
3.	VEDTEKTENES PKT. 1	15
3.1.	GJELDENDE VEDTEKTSBESTEMMELSE -----	15
3.2.	SPESIelt OM STREKPUNKTENE I PKT. 1.1-1 -----	16
3.3.	REKKEFØLGEN I VEDTEKTENES PKT. 1-----	16
4.	FORMÅLSPARAGRAFEN	18
4.1.	GJELDENDE VEDTEKTSBESTEMMELSE -----	18
4.2.	EN VURDERING -----	18
4.3.	FORSLAG TIL ENDRING -----	21
5.	ULIKE PROBLEMSTILLINGER VEDR. MEDLEMSKAP	23
5.1.	MEDLEMSKAP -----	23
5.1.1.	<i>Gjeldende vedtektsbestemmelse</i> -----	23
5.1.2.	<i>Nærmere om de enkelte bestemmelsene i vedtektenes pkt. 2</i> -----	25
5.1.2.1.	Medlemskategorier – pkt. 2.1.1	25
5.1.2.2.	Opptak av medlemmer, virkningstidspunkt og avdelingstilhørighet – pkt. 2.1.2	25
5.1.2.3.	Opprettholdelse av medlemskap – pkt. 2.1.3	28
5.1.2.4.	Overføring av medlemskap – pkt. 2.1.4	29
5.1.2.5.	Omstøtelse av medlemskap – pkt. 2.1.5	30
5.1.3.	<i>Utvalgets samlede forslag til vedtektsendringer i bestemmelser vedr. medlemskap, nåværende kap. 2.1</i> -----	30
5.2.	MEDLEMMENES RETTIGHETER -----	32
5.2.1.	<i>Gjeldende bestemmelse</i> -----	32
5.2.2.	<i>En vurdering</i> -----	32
5.3.	MEDLEMMENES PLIKTER -----	36
5.3.1.	<i>Gjeldende bestemmelse</i> -----	36
5.3.2.	<i>En vurdering</i> -----	37
5.3.3.	<i>Utkast til ny bestemmelse om medlemmenes plikter</i> -----	41
6.	BESTEMMELSER VEDR. LANDSMØTET	43
7.	AVDELINGSSTRUKTUR	44
7.1.	UTVIKLING I AVDELINGSSTRUKTUREN -----	44
7.2.	AVDELINGER PER 01.10.2043-----	44
7.3.	UTVALGETS VURDERING OG ANBEFALING -----	46
8.	OM REPRESENTANTSKAP	48
8.1.	BAKGRUNN -----	48
8.2.	MULIG ALTERNATIV -----	48
8.2.1.	<i>Dagens representantskap</i> -----	48
8.2.2.	<i>Drøfting av begrep og problemstillinger</i> -----	49
8.2.3.	<i>Om sammensetning og valg</i> -----	49
8.2.4.	<i>Om innholdet i representantskapsmøtene</i> -----	51
8.2.5.	<i>Kostnadmessige konsekvenser av endringene</i> -----	52
8.3.	TARIFF/BRANSJERÅD OG REPRESENTANTSKAPET -----	53
8.4.	UTVALGETS VURDERING OG ANBEFALING -----	53

9.	OPPGAVEFORDELING MELLOM ULIKE ORGANISASJONSLEDD	56
9.1.	EN PRESISERING AV OVERSENDELSESFORSLAG OG GJELDENE VEDTEKTSBESTEMMELSER-----	56
9.2.	HOVEDAVTALENS BESTEMMELSE -----	56
9.3.	PRAKSIS -----	58
9.4.	UTVALGETS VURDERING OG ANBEFALING -----	59
10.	OM KONSERN TILLITSVALGTS STILLING I VEDTEKTENE	60
10.1.	GJELDENE VEDTEKTSBESTEMMELSER -----	60
10.2.	EN DRØFTING AV KONSERN TILLITSVALGTES Plass I VEDTEKTENE -----	60
10.3.	UTVALGETS VURDERING OG ANBEFALING -----	62
11.	HABILITET OG ETISKE RETNINGSLINJER	63
11.1.	DEFINISJON AV HABILITET-----	63
11.2.	GJELDENE VEDTEKTSBESTEMMELSER -----	63
11.3.	ETISKE RETNINGSLINJER -----	64
11.4.	UTVALGETS VURDERINGER -----	65
12.	VEDTEKTENES BESTEMMELSER OM URAVSTEMNING	67
12.1.	BAKGRUNN -----	67
12.2.	UTVALGETS VURDERINGER OG FORSLAG -----	67
13.	FORBUNDETS ORGANISASJON	69
13.1.	BAKGRUNN -----	69
13.2.	UTVALGETS VURDERINGER OG FORSLAG -----	69
14.	VEDTEKTENE FOR AVDELINGENE – ORGANISASJON OG ØKONOMI	71
14.1.	BAKGRUNN -----	71
14.2.	OM FORMÅL OG DE ULIKE ORGANISASJONSLEDDS OPPGAVER -----	72
14.2.1.	<i>Forbundets formål</i> -----	72
14.2.2.	<i>Oppgavefordeling</i> -----	72
14.3.	NÆRMERE OM VEDTEKTENES PKT 3.4.1.1 ORGANISASJON -----	73
14.3.1.	<i>Vedr. pkt. 1:</i> -----	73
14.3.2.	<i>Vedr. pkt. 2:</i> -----	75
14.3.3.	<i>Vedr. pkt. 3:</i> -----	75
14.3.4.	<i>Nye punkt i vedtektenes pkt. 3.4.1.1 og endring av overskrift:</i> -----	75
14.4.	AVDELINGENES DISPONERING AV MIDLER -----	76
14.5.	UTVALGETS FORSLAG TIL VEDTEKTSENDRING -----	77
14.6.	VEDTEKTENES PKT 3.4.1.2 ØKONOMI -----	77
15.	VEDTEKTENE FOR AVDELINGENE - AVDELINGENES OPPGAVER	80
15.1.	VEDTEKTSBESTEMMELSER -----	80
15.2.	EN VURDERING -----	81
16.	VEDTEKTENE FOR AVDELINGENE - ÅRSMØTE	84
16.1.	GJELDENE BESTEMMELSER -----	84
16.2.	OM INNKALLING TIL ÅRSMØTE -----	84
16.3.	OM ÅRSMØTETS OPPGAVER -----	85
16.4.	OM EKSTRAORDINÆRT ÅRSMØTE-----	85
16.5.	OM TIDSPUNKT FOR ÅRSMØTET OG FORHOLDET TIL HANDLINGSPLAN OG BUDSJETT -----	87
16.6.	OM AVDELINGER MED REPRESENTANTSKAP -----	89
16.7.	OM ALTERNATIV AVHOLDELSE AV ÅRSMØTE-----	90
17.	VEDTEKTENE FOR AVDELINGENE - STYRET	92
18.	VEDTEKTENE FOR AVDELINGENE - OPPLØSNING	93
19.	KONTROLLKOMITE	94

19.1.	VEDTEKTSBESTEMMELSER OG HISTORIKK -----	94
19.2.	OM UTVIKLINGEN I FELLESFORBUNDET -----	99
19.3.	OM KONTROLLKOMITEENS ARBEID -----	99
19.4.	NORMALINSTRUKS FOR KONTROLLKOMITEER I LO OG FORBUNDENE-----	101
19.5.	VURDERING-----	102
19.6.	UTVALGETS FORSLAG TIL ENDRING-----	106
20.	REVISJON – VALG AV REVISOR	107
21.	ANSATTE OG DERES FORHOLD TIL ULIKE VERV I FORBUNDET OG I AVDELINGER	108
21.1.	GJELDENE VEDTEKTSBESTEMMELSER -----	108
21.2.	ANDRE VEDTAK, VEDTEKTSBESTEMMELSER OG VURDERINGER -----	109
21.3.	OM VERV I FORBUNDET -----	109
21.4.	SKILLET MELLOM ANSATT OG FRIKJØPT I AVDELINGER-----	111
21.5.	OM ANSATTE MÅLERE-----	111
21.6.	OM ANSATTE I FORBUNDETS ULIKE ORGANER-----	113
21.7.	SPEIELT OM ANSATTE I AVDELINGER OG RETTIGHETER I AVDELINGENS STYRENDE ORGANER -----	113
21.8.	SPEIELT OM ANSATTE I FORBUNDET OG FORBUNDSSTYRET -----	116
21.9.	OM ANSATTES LOJALITETSPLIKT -----	117
22.	VEDTEKTSBESTEMMELSER VEDRØRENDE SUSPENSJON OG UTELUKKING	118
22.1.	GJELDENE VEDTEKTSBESTEMMELSER -----	118
22.2.	OVERSKRIFTEN TIL PKT. 6 -----	120
22.3.	OM BAKGRUNNEN FOR PUNKTENE 6.1-6.6 I VEDTEKTENE-----	120
22.4.	OM FORSKJELLEN MELLOM SUSPENSJON AV MEDLEMMER OG TILLITSVALGTE -----	120
22.5.	OM BEGREPET SUSPENSJON-----	122
22.6.	NÆRMERE OM SAKSBEHANDLINGSREGLER OG VARIGHET -----	123
22.6.1.	<i>Lengden på suspensjon og utelukking -----</i>	<i>124</i>
22.6.2.	<i>Forslag til saksbehandlingsregler vedr. suspensjon og utelukking -----</i>	<i>126</i>
22.7.	OM STRUKTUREN I BESTEMMELSENE OM SUSPENSJON OG UTELUKKING -----	127
22.8.	NÆRMERE OM ENKELTE PUNKTENE I NY STRUKTUR-----	127
22.8.1.	<i>Om 6.1. Vilkår -----</i>	<i>127</i>
22.8.2.	<i>Om nåværende pkt. 6.7 i vedtektene -----</i>	<i>128</i>
22.9.	FORSLAG TIL NYE VEDTEKTSBESTEMMELSER VEDR. SUSPENSJON OG UTELUKKING -----	141
23.	ANMELDELSE AV ANSATTE OG TILLITSVALGTE SOM BEGÅR LOVBRUDD SOM BERØRER VIRKSOMHETEN I ETT ELLER FLERE AV FORBUNDETS ORGANISASJONSLEDD	144
24.	OM TILLEGGSVEDTEKTER	146
24.1.	NOEN INNLEDENDE KOMMENTARER -----	146
24.2.	INNHALDET I TILLEGGSVEDTEKTER -----	146
24.3.	ET EKSEMPEL -----	146
24.4.	ET MULIG ALTERNATIV TIL TILLEGGSVEDTEKTER -----	152
24.5.	VEDTEKSENDRING SOM FØLGER AV UTVALGETS FORSLAG -----	153
25.	OM REGIONALE VERNEOMBUD	154
25.1.	BAKGRUNN -----	154
25.2.	FORHOLDET MELLOM VEDTEKTENE OG FORSKRIFTEN -----	156
25.3.	FORSØK PÅ EN HISTORIESKRIVNING-----	157
25.4.	UTVALGETS FORSLAG TIL ENDRING I VEDTEKTENE -----	157
26.	TILBAKEFØRING AV KONTINGENT	159
26.1.	GJELDENE VEDTEKTSBESTEMMELSER -----	159
26.2.	EN VURDERING -----	159
27.	VEDLEGG 1: ARTIKKEL I MAGASINET 5/2014 OM JURIDISK BISTAND	161
28.	VEDLEGG 2: FELLESFORBUNDETS VARSLINGSPLAKAT	165

29.	VEDLEGG 3: AVDELINGSHÅNDBOKA	166
1	VEDTEKTER	167
2	OM AVDELINGEN	171
2.1	KONTOR -----	171
2.2	KONTINGENT -----	171
3	ORGANISASJONSOMRÅDE	171
4	AVDELINGENS ORGANER	172
4.1	ÅRSMØTE -----	172
4.2	MEDLEMSMØTER -----	172
4.3	REPRESENTANTSKAP -----	173
4.4	STYRET -----	173
4.5	UTVALG, KOMITEER OG GRUPPER -----	174
4.5.1	<i>Studieutvalg</i> -----	174
4.5.2	<i>Kontrollkomite</i> -----	175
4.5.3	<i>Ungdomsutvalg</i> -----	175
4.5.4	<i>Hyttekomité</i> -----	175
4.5.5	<i>Annen komité</i> -----	175
5	EIENDOMMER	176
5.1	NÆRMERE OM DE ENKELTE EIENDOMMER -----	176
5.1.1	<i>G.nr. xxx, br.nr. yyyy i KKKK kommune</i> -----	176
5.1.2	<i>G.nr. xxx, br.nr. yyyy i KKKK kommune</i> -----	176
5.1.3	<i>G.nr. xxx, br.nr. yyyy i KKKK kommune</i> -----	176
5.1.4	<i>G.nr. xxx, br.nr. yyyy i KKKK kommune</i> -----	176
6	MEDLEMSKAP I ANDRE LAG OG FORENINGER	176
7	FRIKJØPTE TILLITSVALGTE OG ANSATTE	176
7.1	FRIKJØPTE TILLITSVALGTE -----	176
7.2	ANSATTE -----	177
8	ØKONOMISK GODTGJØRING	177
8.1	HONORARER -----	177
8.2	KOSTNADSDEKNING OG ANNEN GODTGJØRING -----	178
8.2.1	<i>Mobiltelefon</i> -----	178
8.2.2	<i>Reise</i> -----	178
8.2.3	<i>Deltakelse på kurs</i> -----	178
8.2.4	<i>Annen kostnadsdekning</i> -----	179
9	ADMINISTRASJON OG ØKONOMI	179
9.1	MEDLEMSREGISTER – FANE2 -----	179
9.1.1	<i>Avtale om kjøring av Fane2 for avdeling XXX</i> -----	179
9.2	REGNSKAPSFØRSEL -----	179
9.3	REVISJON -----	179
9.4	TILGANG TIL BANKKONTI -----	179
9.5	ATTESTASJON PÅ FAKTURAER -----	179
10	ANDRE FORHOLD	179
10.1	DEKNING AV KLUBBENES ADMINISTRASJONSKOSTNADER -----	179
10.2	SAMMENSLUTNINGER -----	179
11	BILAG	181
11.1	KOMITEER OG UTVALG -----	181

11.1.1	<i>Hyttekomite og regler for utleie av hytter</i> -----	181
11.1.2	<i>Andre utvalg – fullmakt/regler og lignende</i> -----	181
11.2	UTSKRIFTER FRA GRUNNBOK -----	181
11.2.1	<i>G.nr. xxx, br.nr. yyyy i KKKK kommune</i> -----	181
11.2.2	<i>G.nr. xxx, br.nr. yyyy i KKKK kommune</i> -----	181
11.2.3	<i>G.nr. xxx, br.nr. yyyy i KKKK kommune</i> -----	181
11.2.4	<i>G.nr. xxx, br.nr. yyyy i KKKK kommune</i> -----	181
11.3	AVTALE OM KJØRING AV FANE2 FOR AVDELING XXX -----	181
30.	VEDLEGG 4: JURIDISK BETENKNING – UTDELING AV MIDLER	182

1 OM UTVALGETS OPPNEVNING OG MANDAT

1.1. BAKGRUNN

Bakgrunnen for denne utredningen er vedtak i landsmøtet 2011 og oppfølging av oversendelsesforslag. I saksframlegg til forbundsstyret av 07.11.2011 om ”Administrativ oppfølging av oversendelsesforslag og andre vedtak i landsmøtet som er forutsatt fulgt opp av forbundsstyret” anførte forbundsledelsen bl.a.:

1.3 Forslag fremmet i forbindelse med valg

Forslag B-5016 - Rep.nr. 459 – Bjørn Kåre Høistad, representantskapet:

At forbundet har 2 representantsmøter i året og at hvert møte går over 2 dager. At rep.skapet behandler, utarbeider uttalelser i politiske spørsmål. At rep.skapet skal arbeide aktivt med tariffpolitikken og forberedelsene til tariffoppgjør. At rep.skapet ser på erfaringene og sin egen rolle i forbundet og legger frem en konklusjon i løpet av landsmøteperioden.

Forslag B-5018 - Rep.nr. 218 – Steffen Høiland, avd. 57:

33.1.8 Ny tekst: Avdelingene velger medlemmer til rep.skapet på sitt årsmøte. Representanter velges for en landsmøteperiode og valget skal skje på det siste ordinære årsmøte i avdelingen før landsmøtet. Avdelingen med 700-1999 yrkesaktive medlemmer skal velge én representant avdelinger med mer enn 2000 yrkesaktive medlemmer skal velge to representanter for hver av disse velges tre personlige vara representanter

Forslag B-5066 - Rep.nr. 220 – Fredrik Larsson, avd. 57:

Ny tekst 33.1.8 Valg av representantskap. Avdelingene velger medlemmer til representantskapet ved ordinære årsmøte. Representantene velges for en landsmøteperiode og valget skal skje på det siste ordinære årsmøte før landsmøte. Avdelinger med 700-1999 yrkesaktive medlemmer per 1/1 skal velge 1 representant. Avdelinger med mer enn 2000 yrkesaktive medlemmer skal velge to representanter for hver representant skal avdelingens årsmøte velge tre vararepresentanter.

Forslag F-1059 - Rep.nr. 418 – Jarl Kurud, forbundsstyret:

*Valg av Fellesforbundets forbundsstyre og representantskap
Fellesforbundets forbundsstyre og representantskap er sammensatt stort sett på samme måte som ved dannelsen av Fellesforbundet i 1988. Dette på tross av at det både har skjedd endringer i medlemsgrunnlaget og størrelse på forskjellige bransjer/seksjoner, samt det faktum at FF har fått inn ytterligere 2 nye forbund i tillegg til de 5 som dannet FF i sin tid. Avd. 103 mener at den måten forbundsstyret og til dels representantskapet settes sammen på i dag er lite heldig, og til dels udemokratisk. I Hedmark er for eksempel Byggeindustrien desidert største overenskomst og bransje, mens det i hele FFs levetid har vært ”opplest og vedtatt” at Hedmark ”skal” ha Skog og Land-området. Dette på tross av at Skog og Land-området knapt har igjen yrkesaktive medlemmer i Hedmark, enda mindre aktive tillitsvalgte å velge blant. Hvis ikke forbundsstyret skal sammensettes av representanter med bredd og tyngde i det fylket de kommer fra, svekkes forbundsstyrets legitimitet. Det som i alle fall bør være åpenbare minimumskriterier, er at forbundsstyret sammensettes slik at alle seksjoner har en minimumsrepresentasjon, og slik at alle større overenskomster sikres representasjon. I tillegg ønsker avd. 103 fortsatt å ta hensyn til geografisk fordeling, kjønn, alder og etnisk bakgrunn.*

Oppfølging:	Forbundsledelsen vil etablere en gruppe på fem medlemmer med representanter fra forbundsstyret og representantskapet som skal
-------------	---

	<i>drøfte og utrede de forslag som er oversendt og andre mulige endringer i vedtektene.</i>
<i>Tidsfrist:</i>	<i>Det tas sikte på å oppnevne en slik gruppe i løpet av våren 2012. I den forbindelse vil en også innstille på et mandat for gruppa. Men en må anta at gruppa må arbeide over lengre tid og det er derfor ikke mulig å fastsette et tidspunkt for når forbundsstyret og representantskapet kan ta stilling til eventuelle forslag fra gruppa.</i>
<i>Pol. ansvar:</i>	<i>Arve Bakke</i>

2.11 Avdelingene

I-1426 REPRESENTANTSKAPETS INNSTILLING:

Forslagene tiltres ikke.

REDAKSJONSKOMITEENS INNSTILLING:

Redaksjonskomiteen viser til at den i sin innstilling nr. 1 bl.a. anførte følgende:

Det foreligger flere forslag som krever nærmere utredning i kommende landsmøteperiode. Redaksjonskomiteen foreslår at følgende forslag oversendes det nye forbundsstyret og utredes i kommende landsmøteperiode :

- Forslag B-5016 fra rep.nr. 459, Bjørn Kåre Høistad*
- Forslag B-5018 fra rep.nr. 218, Steffen Høiland*
- Forslag B-5066 fra rep.nr. 220, Fredrik Larsson*
- Forslag F-1059 fra rep.nr. 418, Jarl Kurud*

Redaksjonskomiteen innstiller på at representantskapet i løpet av landsmøteperioden gis fullmakt til, på bakgrunn av utredningen, å gjennomføre eventuelle endringer som ikke vil være i strid med vedtektene for øvrig.

Med henvisning til landsmøtets vedtak på morgenen søndag 9. oktober 2011 innstiller redaksjonskomiteen på at forslag B-5049 fra rep.nr. 209 og forslag F-1420 fra rep.nr. 444 oversendes den utredning som landsmøtet vedtok på søndag. Forslag F-1411 fra rep.nr. 186 og forslag F-1412 fra rep.nr. 186 tiltres ikke

For øvrig innstiller redaksjonskomiteen på at representantskapets innstilling vedtas.

De forslag det vises til i innstillingen og landsmøtets vedtak er:

B-5049 - Rep.nr. 209 – Eldar Myhre, avd. 25:

Viser til forslag 1415 fra avd. 25

Fellesforbundet setter ned en komité med representanter for de ulike nivåer i forbundet med slike på å forme ut vedtektene ut fra oppgaven i den reelle arbeidssituasjonen for forhandlinger og tvisteløsning.

F-1420 - Rep.nr. 444 – Torbjørn Dybsand, representantskapet:

Samarbeid FF – DK – Avd

Fellesforbundet kan delegerere forhandlingsrett til avdelinger/ansatte i avdelinger i saker som gjelder opprettelse av tariffavtaler, opprettelse av trekkavtaler, samt ved oppfølging av uenighetsprotokoller. Fellesforbundet må sørge for at relevant kunnskap og kursing er på plass i/for avdeling/ansatte i avdeling, slik at dette kan muliggjøres.

Landsmøtets vedtak:	Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt.
Oppfølging:	Det vises til den oppfølging som det er redegjort for i kap. 1.3 i dette saksframlegget.
Tidsfrist:	Det vises til den tidsfrist det er redegjort for i kap.1.3 i dette saksframlegget.
Pol. ansvar:	Arve Bakke

Forbundsstyrets vedtak i saken var:

1. Forbundsledelsene forslag til hvordan oversendelsesforslag skal følges opp tas til etterretning.
2. Forbundsledelsens forslag til hvordan en skal følge opp andre landsmøtevedtak som er omtalt i dette saksframlegget tas til etterretning.

Forholdet til andre oversendte forslag

Forbundsledelsen viser til at landsmøtet oversendt en rekke forslag vedr. fellesløsninger. Disse oversendelsesforslagene ble tatt opp i saksframlegg om "Om oppfølging av landsmøtets vedtak vedrørende fellesløsninger" og behandlet i forbundsstyremøte 20.12.2011. Forbundsstyrets vedtak var som følger:

Forbundsstyret tar forbundsledelsens plan for hvordan de refererte oversendelsesforslag vedrørende fellestiltak skal følges opp, til etterretning.

Også i denne saken berøres mange av de problemstillingene som ligger til grunn for dette saksframlegget, herunder arbeidsfordeling mellom forbundet og avdelingene og øvrige vedtektsbestemmelser. Forbundsledelsen er derfor opptatt av at disse to sakene sees i en sammenheng i det videre arbeidet.

Sammensetning av utvalg

Forbundsledelsen viser til det som er anført i saksframlegget til forbundsstyret av 07.11.2011 og fremmer følgende forslag til medlemmer i utvalget:

Arve Bakke	forbundsledelsen	leder
Petter Vellesen	forbundsstyret	
Finn Allan Westjord	forbundsstyret	
Atle Tranøy	forbundsstyret	
Mette Karin Skog Dahle	representantskapet	
Ann-Helen Bergan Amundsen	representantskapet	

Sekretariatsfunksjonen for utvalget ivaretas av forbundets administrasjon.

Mandat

De oversendte forslagene berører følgende forhold:

- *Vedtektenes bestemmelser om valg, sammensetning og møtevirksomhet i representantskapet*
- *Vedtektenes bestemmelser om oppgavefordeling mellom forbund og avdelingene*
- *Hovedavtalens bestemmelser om hvem som kan opptre på forbundets vegne (jf. forslag om at avdelinger kan opptre på forbundets vegne i saker som gjelder opprettelse av tariffavtaler, opprettelse av trekkavtaler, samt ved oppfølging av uenighetsprotokoller)*

Når det gjelder spørsmål som angår Hovedavtalen viser forbundsledelsen til § 2-3 hvor det heter:

§ 2-3 Forhandlinger

1. *Twist mellom bedrift og arbeidstakere skal søkes løst ved forhandling mellom bedrift og tillitsvalgte. Fra forhandlingene skal settes opp protokoll. Partenes syn skal fremgå av protokollen som skal undertegnes av begge parter.*

Bygg/anlegg/offshore *Blir disse ikke enige, opptas forhandlinger mellom bedriften og de i kap.V nevnte organisasjonstillitsvalgte. I så fall har bedriften også adgang til å tilkalle en representant eller tillitsvalgt. Organisasjonene på begge sider har rett til å gripe inn hvis avtaler etter forannevnte forhandlinger er i strid med gjeldende tariffavtaler.*

2. *Oppnås ikke enighet mellom bedrift og tillitsvalgte kan forbund og landsforening, eventuelt LO og NHO, bli enige om å fortsette forhandlingene etter at en ansvarlig representant fra hver av organisasjonene er tilkalt.*
3. *Det er ikke adgang for organisasjonene eller deres underorganisasjoner til å tre i direkte forbindelse med den annen organisasjons medlemmer uten i forståelse med denne.*
4. *Oppnås ikke enighet ved forhandlinger etter pkt. 1 og 2 kan hver av partene bringe tvisten inn for vedkommende forbund og landsforening eller LO og NHO eller de underorganisasjoner de bemyndiger.*
5. *Forhandlingsmøte skal holdes senest 8 dager etter at det er fremsatt skriftlig krav om det.*

De forslag som er oversendt ser ved første gjennomlesning relativt enkle ut å vurdere. Men ved nærmere ettertanke er det flere grunnleggende og gjennomgripende problemstillinger som tas opp. Forbundsledelsen er derfor kommet til å ville foreslå at utvalget skal se på forbundets vedtekter som helhet og fremme forslag til endringer som kan behandles på forbundet landsmøte i 2015. Dette er også i samsvar med de anførsler som forbundsledelsen gjorde i sitt saksframlegg til forbundsstyret av 07.11.2011. Forbundsledelsen fremmer derfor forslag på følgende mandat for utvalget:

- *Gjennomgå forbundets vedtekter og fremme forslag til endringer i disse med utgangspunkt i at alle endringer skal bidra til å styrke Fellesforbundets organisasjon og medlemmenes innflytelse i organisasjonen.*

- *Vurdere om og i tilfelle hvordan avdelinger kan opptre på forbundets vegne i saker som gjelder oppfølging av uenighetsprotokoller og opprettelse av tariff- og trekkavtaler. I den forbindelse må utvalget både vurdere problemstillinger i forhold til vedtektene og til Hovedavtalen*

Forbundsledelsen forutsetter at forbundet på vanlig måte skal ha et debattopplegg i forkant av landsmøtet i 2015. Endringer i vedtektene må behandles på landsmøtet og de bør være gjenstand for en organisatorisk debatt i forkant av landsmøtet. Forbundsledelsen forutsetter derfor at utvalget skal avgi sin rapport til forbundsstyret innen 01.10.2014.

Forbundsstyret fattet følgende vedtak:

1. Som medlemmer av utvalg oppnevnes:

- *Arve Bakke – utvalgsleder*
- *Petter Vellesen*
- *Finn Allan Westjord*
- *Atle Tranøy*
- *Mette Karin Skog Dahle*
- *Ann-Helen Bergan Amundsen*

2. Utvalget gis følgende mandat:

- *Gjennomgå forbundets vedtekter og fremme forslag til endringer i disse med utgangspunkt i at alle endringer skal bidra til å styrke Fellesforbundets organisasjon og medlemmenes innflytelse i organisasjonen.*
- *Vurdere om og i tilfelle hvordan avdelinger kan opptre på forbundets vegne i saker som gjelder oppfølging av uenighetsprotokoller og opprettelse av tariff- og trekkavtaler. I den forbindelse må utvalget både vurdere problemstillinger i forhold til vedtektene og til Hovedavtalen*

3. Utvalget skal avgi sin rapport til forbundsstyret innen 01.10.2014.

1.2. ENDRINGER I UTVALGETS SAMMENSETNING

Ann-Helen Bergan Amundsen fikk arbeid utenfor forbundets organisasjonsområde og trakk seg som en konsekvens av det fra utvalget. Forbundsstyret valgte Inger Anne Hærum som hennes etterfølger. Inger Anne Hærum var vararepresentant for Ann-Helen Bergan Amundsen til forbundets representantskap.

Inger Anne Hærum har på grunn av graviditet og fødselspermisjon ikke deltatt på utvalgets møte 20. – 21. november 2013 og i utvalgets møter 9.-10. september 2014 og heller ikke i utvalgets avsluttende møte 27. oktober 2014.

Mette Karin Skog Dahle gikk 01.08.2013 over i stilling utenfor forbundets organisasjonsområde og fratradte som medlem av utvalget samtidig som hun fratradte vervet som medlem av forbundets representantskap. Det ble ikke valgt noen erstatter etter henne.

1.3. UTVALGETS MØTER

Vedtektsutvalget har hatt følgende møter:

- Møte på Thorbjørnrud 21. – 22. november 2012
- Møte på Andøya 4. – 6. juni 2013
- Møte på Thorbjørnrud 20. – 21. november 2013
- Møte i Fellesforbundets lokaler i Oslo 10. – 11. september 2014
- Møte i Fellesforbundets lokaler i Oslo 27. oktober 2014

1.4. SEKRETARIAT

Bjørn Skogstad og Svein Spilling, begge fra forbundets administrasjon, har vært sekretærer for utvalget. I tillegg har advokat Nils Petter Hansson fra Ro Sommernes Advokatfirma DA vært engasjert for å avklare juridiske problemstillinger utvalget har hatt til drøfting.

1.5. HENVISNINGER

Alle henvisninger til vedtektsbestemmelsene i denne rapporten gjelder de gjeldende vedtektene for landsmøteperioden 2011 – 2015. Henvisningene viser ikke til utvalgets forslag til nytt vedtektssett slik det framkommer i bilag XXX til denne rapporten.

1.6. UTVALGETS FORSLAG TIL BEHANDLING AV RAPPORTEN

Utvalget viser til at det aller meste av det som er vurdert i denne inntillingen berører vedtektene. Det er landsmøtet som fastsetter vedtektene for forbundet og forbundsstyret må derfor utarbeide innstillinger til landsmøtet på de endringer som utvalget foreslår. Det skal forbundsstyret gjøre på møte 16. – 17. juni 2015. Utvalget foreslår at forbundsstyret tar en foreløpig drøfting av utvalgets forslag og at forbundsstyret realitetsbehandler endringene i forbindelse med innstillingene til landsmøtet i 2015.

2. STRUKTUREN I VEDTEKTENE

Utvalget ha vurdert strukturen i vedtektene bl.a. med utgangspunkt i en vurdering av om Fellesforbundet kan stilles til økonomisk ansvar for noe en avdeling.

Utvalget er kommet til å ville foreslå at vedtektene deles opp i seks hovedkapitler, som nummereres med romertall, på følgende måte:

- I Fellesbestemmelser
- II Forbundet
- III Avdelinger
- IV Klubber
- V Suspensjon, utelukking mv.
- VI Vedtektsmaler for avdelinger og klubber

Utvalget viser til at et komplett nytt vedtektsett med de endringer utvalget foreslår er tatt inn som vedlegg til denne rapporten, se

3. VEDTEKTENES PKT. 1

3.1. GJELDENE VEDTEKTSBESTEMMELSE

Vedtektenes pkt. 1 har følgende bestemmelse:

1.1 Virkeområde

1 *Forbundets virkeområde er innenfor bransjer knyttet opp til tekstil-, trikotasje-, konfeksjons-, sko-, lær- og sportsartikkelindustrien, seilmakere, pelsbedrifter, garveribedrifter, landbruk, skogbruk, oppdrettsnæring, byggevirksomhet, byggeindustri, elektroteknisk industri, mekanisk industri, skipsindustri, on- og offshoreindustri, flyrelatert virksomhet, treforedling, gjenvinning, bilservice, grafisk industri, aviser og avistrykkerier, kartonasje- og emballasjebedrifter, media- og kommunikasjonsindustri, overnattings-, serverings-/cateringvirksomhet og områder som er beslektet med disse. I tillegg hører arbeidsmarkedsbedriftene og VTA-bedrifter (varig tilrettelagt arbeid) inn under forbundets virkeområde.*

Forbundet organiserer også:

- *arbeidstakere innenfor nye bransjer som skapes av samfunnsutviklingen og den teknologiske utviklingen*
 - *arbeidstakere innenfor nye fag, yrker og bransjer som skapes av den teknologiske utviklingen, og som har forankring i næringer, bransjer og bedrifter som er knyttet til forbundets nåværende virkeområde*
 - *ungdom under videregående opplæring som dekkes av forbundets virkeområde*
 - *studenter som tar høyere utdanning innenfor forbundets virkeområde*
- 2 *Forbundets virkeområde er ikke begrenset av bedriftenes eller foretakenes selskapsform, eierforhold o.l.*
- 3 *Fellesforbundet er tilsluttet Landsorganisasjonen i Norge.*

1.2 Formål

Fellesforbundets formål er å organisere arbeidstakere og fremme deres lønns- og arbeidsvilkår.

I tillegg skal forbundet arbeide for:

- *å fremme medlemmenes faglige, økonomiske og sosiale interesser og sikre den fulle sysselsetting*
- *at det betales lik lønn for arbeid av lik verdi*
- *å motarbeide all forskjellsbehandling av mennesker på bakgrunn av kjønn, seksuell legning, rase, livssyn og kulturell bakgrunn*
- *at arbeiderbevegelsens kulturarv blir tatt vare på*
- *en sosialistisk samfunnsordning, bygd på de frihets- og rettsidealer den demokratiske sosialismen representerer*
- *at fagorganisasjonen alltid er fri og uavhengig*
- *å fremme utvikling, nedrustning, sikkerhet og fred gjennom forpliktende internasjonalt samarbeid*
- *å arbeide aktivt for å opprette og bevare et rent ytre miljø både nasjonalt og globalt.*

- 1.3 Vedtektenes ikrafttreden, fortolkning og avgjørelse av tvister
- 2 Vedtektene ble vedtatt på forbundets landsmøte 7.-12. oktober 2011 og trådte i kraft ved vedtakelsen så fremt ikke landsmøtet fattet vedtak om annet.
- 3 Strid om fortolkning av vedtektene i landsmøteperioden avgjøres av forbundsstyret, med rett til å anke avgjørelsen til representantskapet. På samme måte avgjøres organisasjonsmessige tvistesporsmål som ikke er avklart i vedtektene. For organisasjonsmessige tvistesporsmål som ikke er avklart i vedtektene for det enkelte organisasjonsledd, legges vedtektenes bestemmelser for overordnet organisatorisk ledd til grunn. For øvrig vises til Landsorganisasjonens vedtekter om avgjørelse av tvister.
- 4 Tvist om fortolkning av vedtektene kan ikke avgjøres av det ordinære rettsapparatet.

3.2. SPESIELT OM STREKPUNKTENE I PKT.1.1-1

Utvalget har spesielt vurdert følgende to strekpunkt:

- arbeidstakere innenfor nye bransjer som skapes av samfunnsutviklingen og den teknologiske utviklingen
- arbeidstakere innenfor nye fag, yrker og bransjer som skapes av den teknologiske utviklingen, og som har forankring i næringer, bransjer og bedrifter som er knyttet til forbundets nåværende virkeområde

Utvalget er kommet til at disse to strekpunktene kan slå sammen til ett strekpunkt på følgende måte:

- ~~– arbeidstakere innenfor nye bransjer som skapes av samfunnsutviklingen og den teknologiske utviklingen~~
- arbeidstakere innenfor nye fag, yrker og bransjer som skapes av **samfunnsutviklingen eller** av den teknologiske utviklingen, og som har forankring i næringer, bransjer og bedrifter som er knyttet til forbundets nåværende virkeområde

3.3. REKKEFØLGEN I VEDTEKTENES PKT. 1

Oppbygging av vedtektenes pkt. 1 er som følger:

- 1.1 Virkeområde
- 1.2 Formål
- 1.3 Vedtektenes ikrafttreden, fortolkning og avgjørelse av tvister
- 1.4 Tilleggsvedtekter

Med unntak av pkt. 1.4 om tilleggsvedtekter, som foreslås tatt ut av vedtektene, se kap. 0, synes de tre øvrige punktene å være naturlig å ha i innledningen. Men en må vurdere om rekkefølgen er riktig.

Det synes ikke naturlig å starte vedtektene med hvilke områder hvor forbundet har sitt virkeområde. Det må være bedre å starte med hva forbundet er og vil, altså formålsparagrafen, for så å gå inn på

virkeområde og så til slutt et punkt om ikrafttredelse, fortolkning og avgjørelse av tvister. Utvalget foreslår følgelig at vedtektenes pkt. 1 bygges opp på følgende måte:

- 1.1 Formål
- 1.2 Virkeområde
- 1.3 Vedtektenes ikrafttreden, fortolkning og avgjørelse av tvister

4. FORMÅLSPARAGRAFEN

4.1. GJELDENE VEDTEKTSBESTEMMELSE

Forbundets formålsparagraf er nedfelt i vedtektenes pkt. 1.2 hvor det heter:

1.2 Formål

Fellesforbundets formål er å organisere arbeidstakere og fremme deres lønns- og arbeidsvilkår.

I tillegg skal forbundet arbeide for:

- å fremme medlemmenes faglige, økonomiske og sosiale interesser og sikre den fulle sysselsetting*
- at det betales lik lønn for arbeid av lik verdi*
- å motarbeide all forskjellsbehandling av mennesker på bakgrunn av kjønn, seksuell legning, rase, livssyn og kulturell bakgrunn*
- at arbeiderbevegelsens kulturarv blir tatt vare på*
- en sosialistisk samfunnsordning, bygd på de frihets- og rettsidealer den demokratiske sosialismen representerer*
- at fagorganisasjonen alltid er fri og uavhengig*
- å fremme utvikling, nedrustning, sikkerhet og fred gjennom forpliktende internasjonalt samarbeid*
- å arbeide aktivt for å opprette og bevare et rent ytre miljø både nasjonalt og globalt.*

4.2. EN VURDERING

Formålsparagrafen er preget av at den ble vedtatt på det konstituerende landsmøte i 1988 og at forbundet på det tidspunkt verken hadde handlingsprogram eller prinsippprogram. Det forbundet skulle gjøre skulle tas inn i vedtektene. Vedtektene for landsmøteperioden 1991-1995 hadde følgende formålsparagraf:

§ 2 Formål

Forbundets formål er:

- 1. Å organisere alle arbeidstakere og andre som omfattes av forbundets virkeområde og knytte disse til avdelinger. Ved aktivt opplysningsarbeid skal medlemmene gis best mulig kjennskap til fagbevegelsen, dens hensikt, midler og mål, slik at de blir dyktiggjort til å gjøre seg mest mulig gjeldende på alle områder.*

Å arbeide for at fagorganisasjonen alltid er fri og uavhengig

- 2. Å påse at regioner og avdelinger ved solidarisk samvirke skaper enhet og kraft i arbeidet for å fremme medlemmenes faglige, økonomiske, forsikringsmessige, sosiale og kulturelle interesser.*

Forbundets ulike organisasjonsledd skal ledes etter felles retningslinjer.

- 3. Å opprette tariffavtaler innenfor forbundets virkeområde.*

Ved tariffoppgjør å forbedre medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår, tilpasset de spesielle forhold som gjelder innen forbundets enkelte seksjonsområder.

Å påse at det betales lik lønn for likt arbeid.

4. *Å forbedre og videreutvikle de forsikringsordninger som er knyttet til medlemskapet og ellers ivareta medlemmenes forbrukerinteresser på områder hvor dette er naturlig.*
5. *Å opparbeide tilstrekkelig beredskap til å støtte medlemmene ved godkjente konflikter.*
6. *Å medvirke til at medlemmene får veiledning og rettshjelp i saker som angår deres lønns- og arbeidsvilkår.*
7. *Å trygge medlemmenes ansettelsesvilkår ved å arbeide for avskaffelse av ordninger med kontraktsbundne personer (kontraktører) ved utførelse av arbeidsoppdrag.*
8. *Å bidra til å trygge arbeidsplasser og full sysselsetting ved å arbeide for at naturgitte og andre ressurser forvaltes på en samfunnsmessig forsvarlig måte.*
9. *Å arbeid efor at fag- og yrkesutdanningen tilpasses utviklingen i arbeidslivet.*

Å stimulere bedriftene til inntak av lærlinger og unge arbeidstakere og føre kontroll med lærlingenes utdanning.

Å medvirke til at informasjon om fagbevegelsen gis større plass i skolenes læreplaner og lærebøker.

10. *Å bidra til å skape gode arbeidsmiljøer.*

Å beskytte medlemmene mot arbeidsulykker og helseskader gjennom systematisk vernearbeid.

Å bidra til utbygging av bedriftshelsetjeneste for alle lønnstakere.

Som en del av et forebyggende helse- og miljøarbeidet vil forbundet arbeide for å avskaffe alt unødig dags-, overtids-, og nattarbeid.

11. *Å medvirke til at de som er uføre- og alderstrygdede sikres et økonomisk utkomme, som gjør at de kan leve et rikt og meningsfylt liv. pensjonsalderen skal være fleksibel med lavest mulig grenser.*
12. *Å arbeide for en sosialistisk samfunnsordning som bygger på de verdier den demokratiske sosialismen representerer.*
13. *Å arbeid for at skog- og fjellarealer, bedrifter og virksomheter av stor samfunnsmessig betydning, herunder banker og forsikringselskaper, blir overført i samfunnseie.*
14. *Å sikre arbeidstakerne tilfredsstillende innflytelse på beslutningsprosessen i bedriftene. Bedriftsdemokratiet skal bygges videre ut gjennom lovverk, avtaleverket og fagbevegelsens eget engasjement i den enkelte bedrift.*

Å påse at medlemmene får sin rettmessige del av produksjonsresultatet som skapes.

15. *Å motarbeide all forskjellsbehandling av mennesker som har utgangspunkt i kjønn, rase, religion, livssyn eller kulturell bakgrunn.*

Å sikre friheten og rettssikkerheten ved å fremme de frihets- og rettsidealer som den demokratiske sosialismen representerer.

16. *Å medvirke til at arbeiderbevegelsens kulturarv blir tatt vare på.*

Å legge grunnlaget for medlemmenes egne kulturaktiviteter ved å arbeide for at det gis tilgang til gode møtelokaler.

17. *Å medvirke til at arbeiderbevegelsen sikres plass i mediebildet for på denne måten å motvirke private monopoldannelser som kan undertrykke det frie ord.*

18. *Å holde ved lag og utvikle det internasjonale samarbeidet med broderorganisasjoner i andre land for på denne måten å ivareta felles interesser.*

Å medvirke til opprettelse av broderorganisasjoner i utviklingsland gjennom forbundets internasjonale og Arbeiderbevegelsens internasjonale støttekomite, og gi humanitær hjelp, politisk og faglig støtte.

I sitt internasjonale arbeid som nasjonalt, vil forbundet støtte tiltak som kan bidra til avspenning, nedrustning, sikkerhet og fred.

19. *Å arbeide for å opprette og bevare et rent ytre miljø både nasjonalt og globalt.*

Forbundet har i dag et prinsippprogram som danner grunnlaget for de holdninger og arbeidsoppgaver forbundet har, jf. tabelloppstillingen under.

Vedtektenes formålsparagraf	Prinsippprogrammet
å fremme medlemmenes faglige, økonomiske og sosiale interesser og sikre den fulle sysselsetting	Vedtektsbestemmelsen dekkes bl.a. av følgende kapitler i prinsippprogrammet: 1, 3.1, 3.2
at det betales lik lønn for arbeid av lik verdi	Vedtektsbestemmelsen dekkes bl.a. av følgende kapitler i prinsippprogrammet: 3.2
å motarbeide all forskjellsbehandling av mennesker på bakgrunn av kjønn, seksuell legning, rase, livssyn og kulturell bakgrunn	Vedtektsbestemmelsen dekkes bl.a. av følgende kapitler i prinsippprogrammet: 3.6
at arbeiderbevegelsens kulturarv blir tatt vare på	Vedtektsbestemmelsen dekkes bl.a. av følgende kapitler i prinsippprogrammet: 3.12

Vedtektenes formålsparagraf	Prinsippprogrammet
en sosialistisk samfunnsordning, bygd på de frihets- og rettsidealer den demokratiske sosialismen representerer	Vedtektsbestemmelsen dekkes bl.a. av følgende kapitler i prinsippprogrammet: 1
at fagorganisasjonen alltid er fri og uavhengig	Er ikke dekket opp i prinsippprogrammet
å fremme utvikling, nedrustning, sikkerhet og fred gjennom forpliktende internasjonalt samarbeid	Vedtektsbestemmelsen dekkes bl.a. av følgende kapitler i prinsippprogrammet: 3.13
å arbeide aktivt for å opprette og bevare et rent ytre miljø både nasjonalt og globalt.	Vedtektsbestemmelsen dekkes bl.a. av følgende kapitler i prinsippprogrammet: 3.8

På landsmøtet i 1995 ble de foretatt en svært omfattende revisjon av vedtektene både mht. innhold og oppbygging. Det var også i 1995 at nåværende formålsparagraf fikk sin endelige utforming og den fikk det som en konsekvens av at landsmøtet vedtok et handlingsprogram. Dette handlingsprogrammet ble på et senere landsmøte erstattet av et prinsippprogram slik vi kjenner det i dag.

4.3. FORSLAG TIL ENDRING

Utvalget har vurdert om det er riktig å "spisse" formålsparagrafen til bare å gjelde hovedformålet, å organisere arbeidstakere og fremme deres lønns- og arbeidsvilkår.

Ideelt sett burde det ha vært slik at forbundet brukte det aller meste av sine ressursene på å fremme den politikken som er nedfelt i formålsparagrafen. Det er ikke tilfelle rent generelt med unntak av hovedformålet. På noen av de områdene som er nedfelt i formålsparagrafen brukes det lite ressurser, men de holdninger som er nedfelt i punktene er en del av forbundets politikk som det etter utvalgets oppfatning er viktig å videreføre. Utvalget har imidlertid kommet til at det vil være riktig å gjøre endringer i formålsparagrafen gjennom å gjøre den mer generell når det gjelder forbundets politiske oppgaver og det ansvar forbundet har som en viktig samfunnsaktør.

Utvalget foreslår å endre formålsparagrafen på følgende måte:

1.1 Formål

Fellesforbundets formål er å organisere arbeidstakere, og fremme deres lønns- og arbeidsvilkår, og gjennom et nasjonalt og internasjonalt faglig og politisk engasjement basert på ideen om den demokratiske sosialismen, sørge for økonomisk og sosial utjevning, gode og velfungerende velferdsordninger og levekår til beste for arbeidstakere uavhengig av kjønn, seksuell legning, rase, livssyn, bosted og kulturell bakgrunn.

~~I tillegg skal forbundet arbeide for:~~

~~— å fremme medlemmenes faglige, økonomiske og sosiale interesser og sikre den fulle sysselsetting~~

- ~~at det betales lik lønn for arbeid av lik verdi~~
- ~~å motarbeide all forskjellsbehandling av mennesker på bakgrunn av kjønn, seksuell legning, rase, livssyn og kulturell bakgrunn~~
- ~~at arbeiderbevegelsens kulturarv blir tatt vare på~~
- ~~en sosialistisk samfunnsordning, bygd på de frihets- og rettsidealer den demokratiske sosialismen representerer~~
- ~~at fagorganisasjonen alltid er fri og uavhengig~~
- ~~å fremme utvikling, nedrustning, sikkerhet og fred gjennom forpliktende internasjonalt samarbeid~~
- ~~å arbeide aktivt for å opprette og bevare et rent ytre miljø både nasjonalt og globalt.~~

5. ULIKE PROBLEMSTILLINGER VEDR. MEDLEMSKAP

5.1. MEDLEMSKAP

5.1.1. Gjeldende vedtektsbestemmelse

Vedtektene har følgende bestemmelse i pkt. 2 om medlemskap:

2 Medlemskap

2.1 Generelt om medlemskap

2.1.1 Medlemskategorier

1. *Som yrkesaktive medlemmer regnes alle medlemmer som ikke er permanent ute av yrkesaktivt arbeid og som ikke skylder kontingent for mer enn to måneder.*
2. *Som ikke yrkesaktive medlemmer regnes medlemmer som er permanent ute av yrkesaktivt arbeid og ikke har inntekt fra lønnet arbeid.*

2.1.2 Opptak av medlemmer, virkningstidspunkt og avdelingstilhørighet

1. *Alle arbeidstakere som har arbeid innenfor forbundets virkeområder og som godtar Landsorganisasjonens og forbundets vedtekter og vedtak som er gjort i Landsorganisasjonen og forbundets ulike organer, kan være medlemmer av forbundet. Unntatt herfra er:

 - arbeidstakere som står tilsluttet eller representerer et politisk parti eller organisasjon som har et nazistisk eller fascistisk program eller et beslektet formål
 - arbeidstakere som har tatt arbeid som omfattes av godkjent arbeidskonflikt
 - arbeidstakere som er utelukket av forbund tilsluttet Landsorganisasjonen.*
2. *Arbeidstaker som tidligere har stått tilsluttet Landsorganisasjonen kan tas opp igjen som nytt medlem dersom vilkårene for dette ellers er til stede.*
3. *Arbeidstaker som arbeider innenfor forbundets virksomhetsområde og som samtidig har sin hovedbeskjeftigelse innenfor et annet LO-forbunds organisasjonsområde og er medlem av det forbundet som organiserer arbeidstakere i dette organisasjonsområdet, kan tas opp som bimedlemmer i forbundet.*
4. *Medlemskapet, med de rettigheter og plikter som framgår av vedtektene, gjelder fra det tidspunkt innmeldingsblanketten er underskrevet av medlemmet og bekreftelse fra tillitsvalgte er gitt. Ved elektronisk innmelding gjelder medlemskapet fra det tidspunktet medlemskapet er registrert i forbundet.*
5. *Alle medlemmer skal være tilmeldt den avdeling som er tildelt det organisasjonsområdet medlemmet tilhører.*

2.1.3 Opprettholdelse av medlemskap

1. *Yrkesaktive medlemmer som ikke lenger fyller betingelsene for å bli tatt opp som medlemmer, kan ikke opprettholde medlemskapet i forbundet og skal strykes som medlem. Unntatt herfra er:

 - Medlemmer som begynner egen virksomhet eller ansettes i ledende stilling i en bedrift dersom det ikke er naturlig med overgang til andre forbund innen Landsorganisasjonen.*

Det er en forutsetning at medlemmets nye virksomhet ikke på noen måte er i strid med forbundets interesser.

- Medlemmer som oppnevnes eller velges på heltid til å skjøtte tidsavgrensede verv i politiske organer eller organisasjoner utenfor forbundets organisasjonsledd, opprettholder medlemskapet men skal fratrukke sine verv i forbundet.*
- 2. Medlemmer som enten nektes medlemskap eller som ikke har rett til å opprettholde medlemskapet kan kreve sin sak inn til avgjørelse i forbundsstyret.*

2.1.4 Overføring av medlemskap

2.1.4.1 Til annet forbund

- 1. Et medlem som blir ansatt ved en virksomhet som hører inn under et annet forbunds virkeområde, skal innen to måneder etter tiltredelsen ordne sin overføring. Dersom det er tvil om ansettelsen blir av lengre varighet, kan medlemmet søke om å få utsatt overgangen. Medlemmet må ha oppfylt sine forpliktelser i Fellesforbundet og fått bekreftet frammelding i egen avdeling før overføring.*
- 2. Medlemmer som mottar alderspensjon fra folketrygd og eventuelt AFP og samtidig er i inntektsnivående arbeid utenfor forbundets virkeområde skal melde overgang til det forbund som har organisasjonsretten innenfor det område vedkommende arbeider forutsatt at det er tariffavtale på den bedriften medlemmet arbeider. Er det ikke tariffavtale på bedriften kan medlemmet opprettholde medlemskapet med de begrensninger i bistand fra forbundet som gjelder medlemmer på bedrifter uten tariffavtale.*

2.1.4.2 Fra annet forbund

Et medlem som overføres fra annet LO-forbund til Fellesforbundet og som ellers oppfylder vilkårene for medlemskap, har fulle medlemsrettigheter fra første dag. Medlemskapet regnes fra det tidspunkt medlemmet sist ble organisert i et LO-forbund.

2.1.4.3 Fra utenlandske forbund

Et medlem i utenlandsk forbund som Fellesforbundet har gjensidig overenskomst med og som har hatt gyldig medlemskap i minst tre måneder, kan opptas i forbundet med fulle rettigheter dersom vilkårene for medlemskap ellers er oppfylt. I slike tilfeller regnes medlemskapet fra det tidspunkt medlemmet ble organisert i det andre forbundet.

2.1.4.4 Mellom avdelinger i forbundet

- 1. Et medlem som skifter arbeidssted/bedrift skal, når den nye arbeidsplassen ligger innenfor en annen avdelings virkeområde, gi melding til denne avdelingen. Har arbeidsoppdraget varighet utover tolv måneder, skal medlemskapet overføres til den avdeling som har arbeidsstedet/bedriften innenfor sitt virkeområde.*
- 2. Medlemmer som ikke er i yrkesaktivt arbeid og som skifter bopel kan, når den nye bopelen ligger innenfor en annen avdelings virkeområde, gi melding om overflytting til denne avdelingen.*

2.1.5 Omstøtelse av medlemskap

Uriktige eller villedende opplysninger ved opptak som medlem kan føre til at medlemskapet blir omstøtt. Før slik omstøting iverksettes, skal medlemmet ha vært gitt anledning til å forklare seg. Dersom medlemskapet blir omstøtt, har vedkommende ikke krav på å få tilbake kontingent.

5.1.2. Nærmere om de enkelte bestemmelsene i vedtektenes pkt. 2

5.1.2.1. Medlemskategorier – pkt. 2.1.1

Denne bestemmelsen definerer yrkesaktive og ikke yrkesaktive medlemmer, og det er i henhold til vedtektene de eneste to medlemskategorier som forbundet har. Denne bestemmelsen har betydning for en rekke andre bestemmelser i vedtektene som valg til ulike verv og kontingent.

Men vedtektene definerer i tillegg tre andre medlemskategorier, æresmedlemmer, elevmedlemmer og studentmedlemmer. Etter utvalgets oppfatning bør dette med i vedtektenes pkt. 2.1.1 på følgende måte:

2.1.1 Medlemskategorier

1. Som yrkesaktive medlemmer regnes alle medlemmer som ikke er permanent ute av yrkesaktivt arbeid og som ikke skylder kontingent for mer enn to måneder.
2. Som ikke yrkesaktive medlemmer regnes medlemmer som er permanent ute av yrkesaktivt arbeid og ikke har inntekt fra lønnet arbeid.
3. **Som æresmedlemmer regnes alle som har 45 års sammenhengende medlemskap i forbund tilsluttet Landsorganisasjonen**
4. **Som elevmedlem regnes en person som er elev ved videregående skole eller folkehøyskole.**
5. **Som studentmedlem regnes en person som studerer på universitets- høyskole- eller fagskolenivå.**

Utvalget er ikke kjent med at det har vært problemer knyttet til den gjeldende vedtektsbestemmelsen og tolkning og håndhevelse av denne.

5.1.2.2. Opptak av medlemmer, virkningstidspunkt og avdelingstilhørighet – pkt. 2.1.2

Punkt 1 i denne bestemmelsen gjelder hvem som kan opptas som medlemmer. Bestemmelsen er som følger:

1. *Alle arbeidstakere som har arbeid innenfor forbundets virkeområder og som godtar Landsorganisasjonens og forbundets vedtekter og vedtak som er gjort i Landsorganisasjonen og forbundets ulike organer, kan være medlemmer av forbundet. Unntatt herfra er:*
 - *arbeidstakere som står tilsluttet eller representerer et politisk parti eller organisasjon som har et nazistisk eller fascistisk program eller et beslektet formål*
 - *arbeidstakere som har tatt arbeid som omfattes av godkjent arbeidskonflikt*
 - *arbeidstakere som er utelukket av forbund tilsluttet Landsorganisasjonen.*

Når det gjelder den første delen av denne vedtektsbestemmelsen fastsetter den at "Alle arbeidstakere som har arbeid innenfor forbundets virkeområder" kan tas opp som medlemmer.

Forbundet har registrert at det er en noe ulik praksis med hensyn til opptak av medlemmer og i enkelte avdelinger er det slik at både arbeidsledige og sykemeldte personer tas opp som medlemmer. Denne problemstillingen er ikke direkte berørt i vedtektene.

Formålsparagrafen i vedtektene, vedtektenes pkt. 1.2, har følgende hovedbestemmelse:

Fellesforbundets formål er å organisere arbeidstakere og fremme deres lønns- og arbeidsvilkår.

Vedtektene tar altså utgangspunkt i at det eksisterer et arbeidsforhold og at det er det som gir grunnlag for medlemskap. Det samme kommer fram i vedtektenes pkt. 1.1 som definerer forbundets virkeområde. Etter utvalgets oppfatning er det derfor klart at en person må være i et arbeidsforhold for å bli tatt opp som medlem. Dersom en hadde lagt til grunn at også arbeidsledige kunne opptas som medlemmer burde det ikke ha stått har arbeid innenfor forbundets virkeområder men eksempelvis har arbeid eller tilknytning til arbeid innenfor forbundets virkeområderl. Dersom en ikke har et medlemskap fra før, så kan en ikke opptas som medlem dersom en ikke er i et arbeidsforhold innenfor forbundets virkeområde, jf. vedtektenes pkt. 1.1.

Vedtektene har bestemmelse om opprettholdelse av medlemskap, men bestemmelsen om opprettholdelse av medlemskap, jf. vedtektenes pkt. 2.1.3, tar bare for seg særtilfeller som at et medlem begynner i en annen stilling eller tiltrer et verv. Dette er etter utvalgets oppfatning en svakhet som utvalget drøfter i kap. 5.1.2.3.

Et medlem som blir sykemeldt eller arbeidsledig kan opprettholde medlemskapet selv om vilkåret for å bli tatt opp som medlem ikke lenger er til stede. Dette følger imidlertid ikke direkte av vedtektene men av bestemmelsene om minstekontingent og kontingentfritak.

En person som er arbeidsledig kan etter utvalgets oppfatning ikke tas opp som medlem fordi det strider mot formålsparagrafen og mot vedtektenes bestemmelse om virkeområde. Når det gjelder en som er sykemeldt forholdet det seg etter utvalgets oppfatning annerledes fordi en sykemelding forutsetter at en er sykemeldt fra et arbeidsforhold. Dersom det arbeidsforholdet er i en bedrift innenfor forbundets organisasjonsområde mener utvalget at vedkommende må kunne tas opp som medlem på lik linje med andre som arbeider i bedriften. Men utvalget mener en må vurdere hvorvidt et medlem, som er sykemeldt, melder seg inn lenge etter at vedkommende ble ansatt i bedriften. Dersom der er en klubb i bedriften vedkommende er sykemeldt fra og vedkommende har vært tilbudt medlemskap før sykemeldingen kom, er det utvalgets oppfatning at det skal foreligge særskilte grunner dersom vedkommende skal kunne tas opp som medlem.

Bestemmelsen i pkt. 2.1.2 om opptak av medlemmer, virkningstidspunkt og avdelingstilhørighet har bestemmelser om bimedlemskap. Men det er ikke noe i opptaksbestemmelsen om opptak av elever og studenter som medlemmer. Bestemmelsene om student- og elevmedlemskap framkommer bare indirekte gjennom vedtektenes pkt. 1.1 om hvor det bl.a. heter:

Forbundet organiserer også:

- *ungdom under videregående opplæring som dekkes av forbundets virkeområde*
- *studenter som tar høyere utdanning innenfor forbundets virkeområde*

I tillegg framkommer bestemmelsene om elev- og studentmedlemskap i vedtektenes pkt. 3.3.5.2 om forbundsstyrets organisatorisk ansvar og virkeområde hvor det bl.a. heter at forbundsstyret skal:

- *fastsette de ytelser som skal følge elev- og studentmedlemskap*
- *fastsette kontingent og kontingentfordeling for studentmedlemskap*

Utvalget foreslår at bestemmelsen om elev- og studentmedlemskap tas inn under vedtektenes bestemmelser om opptak av medlemmer og tas ut av vedtektenes pkt. 1.1. I tillegg mener utvalget at det er uheldig at en bruker flere ulike begrep når det gjelder elev- og studentmedlemskap. I de gjeldende vedtektene opereres det med følgende begrep:

- ungdom under videregående opplæring
- studenter som tar høyere utdanning
- elev- og studentmedlemskap
- studentmedlemskap

Vedtektsutvalget foreslår at vedtektenes pkt. 1.1-1 endres slik:

- 4 Forbundets virkeområde er innenfor bransjer knyttet opp til tekstil-, trikotasje-, konfeksjons-, sko-, lær- og sportsartikkelindustrien, seilmakere, pelsbedrifter, garveribedrifter, landbruk, skogbruk, oppdrettsnæring, byggevirksomhet, byggeindustri, elektroteknisk industri, mekanisk industri, skipsindustri, on- og offshoreindustri, flyrelatert virksomhet, treforedling, gjenvinning, bilservice, grafisk industri, aviser og avistrykkerier, kartonasje- og emballasjebedrifter, media- og kommunikasjonsindustri, overnattings-, serverings-/cateringvirksomhet og områder som er beslektet med disse. I tillegg hører arbeidsmarkedsbedriftene og VTA-bedrifter (varig tilrettelagt arbeid) inn under forbundets virkeområde.

Forbundet organiserer også:

- arbeidstakere innenfor nye bransjer som skapes av samfunnsutviklingen og den teknologiske utviklingen
- arbeidstakere innenfor nye fag, yrker og bransjer som skapes av den teknologiske utviklingen, og som har forankring i næringer, bransjer og bedrifter som er knyttet til forbundets nåværende virkeområde
- **elever i videregående opplæring og studenter som tar høyere utdanning innenfor forbundets virkeområde**
- ~~– ungdom under videregående opplæring som dekkes av forbundets virkeområde~~
- ~~– studenter som tar høyere utdanning innenfor forbundets virkeområde~~

Videre foreslår utvalget at vedtektenes pkt. 2.1.2 endres slik (når det gjelder strekpunktene i pkt. 1 (her tatt inn som nytt pkt. 5) viser utvalget til sin vurdering i kap. 22 og har utelatt markering en eventuell endring i denne sammenhengen). I tillegg viser utvalget til sine vurderinger i kap. 5.3.2 og at utvalget som en følge av det foreslår at det tas inn en ny bestemmelse som er pkt. 4 :

1. Alle arbeidstakere som har arbeid innenfor forbundets virkeområder og som godtar Landsorganisasjonens og forbundets vedtekter og vedtak som er gjort i Landsorganisasjonen og forbundets

ulike organer, kan være medlemmer av forbundet. **Ved opptak som medlem forplikter medlemmet seg til å følge og etterleve forbundets vedtekter.**

2. **Som elev- og studentmedlem kan opptas personer under utdanning forutsatt at disse ikke kan opptas som medlemmer etter vedtektenes pkt. 2.1.2.2-1. Forbundsstyret fastsetter nærmere regler for opptak av elev- og studentmedlemmer. (NYTT PKT)**
3. **Arbeidstaker som arbeider innenfor forbundets virksomhetsområde og som samtidig har sin hovedbeskjeftigelse innenfor et annet LO-forbunds organisasjonsområde og er medlem av det forbundet som organiserer arbeidstakere i dette organisasjonsområdet, kan tas opp som bimedlemmer i forbundet. (FLYTTET)**
4. Arbeidstaker som tidligere har stått tilsluttet Landsorganisasjonen kan tas opp igjen som nytt medlem dersom vilkårene for dette ellers er til stede.
5. **Som medlemmer kan ikke opptas arbeidstakere, elever og studenter som:**
 - **står tilsluttet eller representerer et politisk parti eller organisasjon som har et nazistisk eller fascistisk program eller et beslektet formål**
 - **har tatt arbeid som omfattes av godkjent arbeidskonflikt**
 - **er utelukket av forbund tilsluttet Landsorganisasjonen.****(ENDRET PKT, se for øvrig suspensjon og utelukkning, kap. 22)**
- ~~6. **Arbeidstaker som arbeider innenfor forbundets virksomhetsområde og som samtidig har sin hovedbeskjeftigelse innenfor et annet LO-forbunds organisasjonsområde og er medlem av det forbundet som organiserer arbeidstakere i dette organisasjonsområdet, kan tas opp som bimedlemmer i forbundet. (FLYTTET)**~~
7. Medlemskapet, med de rettigheter og plikter som framgår av vedtektene, gjelder fra det tidspunkt innmeldingsblanketten er underskrevet av medlemmet og bekreftelse fra tillitsvalgte er gitt. Ved elektronisk innmelding gjelder medlemskapet fra det tidspunktet medlemskapet er registrert i forbundet.
8. Alle medlemmer skal være tilmeldt den avdeling som er tildelt det organisasjonsområdet medlemmet tilhører.

5.1.2.3. Opprettholdelse av medlemskap – pkt. 2.1.3

Utvalget viser til sin drøfting i kap. 5.1.2.2 over og mener det vil være riktig å ta inn i vedtektene at medlemmer som blir arbeidsledige kan opprettholde medlemskapet slik vedtektene indirekte gir rom for gjennom bestemmelsene om kontingent. Det samme gjelder æresmedlemskap.

Kontingentbestemmelsene har følgende bestemmelser som angår opprettholdelse av medlemskap:

- *Medlemmer som ikke har inntekt av lønnet arbeid og som ikke er fritatt for kontingent, skal betale den minstekontingent som forbundsstyret fastsetter.*

- *Medlemmer som avtjener første gangs militær- eller sivil verneplikt eller i sivilforsvaret, fritas for kontingent i tjenesteperioden. Fritak gis under forutsetning av at det ikke utbetales lønn fra arbeidsgiver.*
- *Arbeidsløse medlemmer som ikke mottar ordinær stønad for arbeidsløse, kan fritas for kontingent etter søknad til avdelingen.*
- *Medlemmer som har 45 års sammenhengende medlemskap i forbund tilsluttet Landsorganisasjonen, er fritatt for kontingent. Disse er æresmedlemmer.*

Utvalget har vurdert om det vil være riktig å fastsette en minste medlemstid før et medlem kan betale minstekontingent eller være midlertidig fritatt for kontingent. Utvalget er kommet til at en slik minste medlemstid bør innføres for medlemmer som avtjener første gangs militær- eller sivil verneplikt eller i sivilforsvaret. Når det gjelder medlemmer som blir arbeidsledige er utvalget kommet til at en ikke skal ha en slik minstetid. Dette henger bl.a. sammen med at det i byggebransjen er en rekke medlemmer som går på kortsiktige kontrakter. Utvalget foreslår at vedtektenes pkt. 2.1.3 endres slik:

1. Medlemmer som blir arbeidsledige kan opprettholde sitt medlemskap.

2. Medlemmer som avtjener første gangs militær- eller sivil verneplikt eller i sivilforsvaret kan opprettholde sitt medlemskap forutsatt at de har vært medlem i minst to måneder før de skal avtjene slike tjenester.

1. Yrkesaktive medlemmer som ikke lenger fyller betingelsene for å bli tatt opp som medlemmer, kan ikke opprettholde medlemskapet i forbundet og skal strykes som medlem. Unntatt herfra er:
 - Medlemmer som begynner egen virksomhet eller ansettes i ledende stilling i en bedrift dersom det ikke er naturlig med overgang til andre forbund innen Landsorganisasjonen. Det er en forutsetning at medlemmets nye virksomhet ikke på noen måte er i strid med forbundets interesser.
 - Medlemmer som oppnevnes eller velges på heltid til å skjøtte tidsavgrensede verv i politiske organer eller organisasjoner utenfor forbundets organisasjonsledd, opprettholder medlemskapet men skal fratse sine verv i forbundet.
2. ~~Medlemmer som enten nektes medlemskap eller som ikke har rett til å opprettholde medlemskapet kan kreve sin sak inn til avgjørelse i forbundsstyret. (FLYTTES TIL 2.1.5)~~

Siste pkt. i vedtektenes pkt. 2.1.3 (nåværende pkt. 2 – i forslaget over pkt. 4) passer dårlig under overskriften "Opprettholdelse av medlemskap". Det er også en bestemmelse som bare angir en saksbehandling i en gitt situasjon. Utvalget foreslår derfor at dette flytte stil pkt. 2.1.5.

5.1.2.4. Overføring av medlemskap – pkt. 2.1.4

Utvalget har vurdert bestemmelsene i vedtektenes pkt. 2.1.4 og fremmer ingen forslag til endringer. Utvalget er heller ikke kjent med at det har vært problemstillinger knyttet til praktiseringen av denne vedtektsbestemmelsen.

5.1.2.5. Omstøtelse av medlemskap – pkt. 2.1.5

Utvalget viser til at det foreslås å flytte nåværende pkt. 2.1.3-2 om medlemmer som nektes medlemskap og avgjørelse i forbundsstyret.

Overskriften til vedtektenes pkt. 2.1.5 er omstøtelse av medlemskap. Dersom en skal ta inn saksbehandlingsregelen fra pkt. 2.1.3-2 må overskriften endres. Utvalget foreslår at overskriften endres til "Avgjørelse og omstøtelse av medlemskap" og at pkt. 2.1.5 får følgende tekst:

2.1.5 **Avgjørelse av medlemskap og omstøtelse av medlemskap**

1. Uriktige eller villedende opplysninger ved opptak som medlem kan føre til at medlemskapet blir omstøtt. Før slik omstøting iverksettes, skal medlemmet ha vært gitt anledning til å forklare seg. Dersom medlemskapet blir omstøtt, har vedkommende ikke krav på å få tilbake kontingent. (UENDRET)
2. Medlemmer som enten nektes medlemskap eller som ikke har rett til å opprettholde medlemskapet, kan kreve sin sak inn ~~for til avgjørelse i forbundsstyret.~~ **Forbundsstyrets avgjørelse er endelig.**

5.1.3. **Utvalgets samlede forslag til vedtektsendringer i bestemmelser vedr. medlemskap, nåværende kap. 2.1**

2.1 Generelt om medlemskap

2.1.1 Medlemskategorier

1. Som yrkesaktive medlemmer regnes alle medlemmer som ikke er permanent ute av yrkesaktivt arbeid og som ikke skylder kontingent for mer enn to måneder.
2. Som ikke yrkesaktive medlemmer regnes medlemmer som er permanent ute av yrkesaktivt arbeid og ikke har inntekt fra lønnet arbeid.
3. Som æresmedlemmer regnes alle som har 45 års sammenhengende medlemskap i forbund tilsluttet Landsorganisasjonen
4. Som elevmedlem regnes en person som er elev ved videregående skole eller folkehøyskole.
5. Som studentmedlem regnes en person som studerer på universitets- høyskole- eller fagskolenivå.

2.1.2 Opptak av medlemmer, virkningstidspunkt og avdelingstilhørighet

1. Alle arbeidstakere som har arbeid innenfor forbundets virkeområder og som godtar Landsorganisasjonens og forbundets vedtekter og vedtak som er gjort i Landsorganisasjonen og forbundets ulike organer, kan være medlemmer av forbundet. Ved opptak som medlem forplikter medlemmet seg til å følge og etterleve forbundets vedtekter.
2. Som elev- og studentmedlem kan opptas personer under utdanning forutsatt at disse ikke kan opptas som medlemmer etter vedtektenes pkt. 2.1.2-1. Forbundsstyret fastsetter nærmere regler for opptak av elev- og studentmedlemmer.

3. Arbeidstaker som arbeider innenfor forbundets virksomhetsområde og som samtidig har sin hovedbeskjeftigelse innenfor et annet LO-forbunds organisasjonsområde og er medlem av det forbundet som organiserer arbeidstakere i dette organisasjonsområdet, kan tas opp som bimedlemmer i forbundet.
4. Arbeidstaker som tidligere har stått tilsluttet Landsorganisasjonen kan tas opp igjen som nytt medlem dersom vilkårene for dette ellers er til stede.
5. Som medlemmer kan ikke opptas arbeidstakere, elever og studenter som:
 - står tilsluttet eller representerer et politisk parti eller organisasjon som har et nazistisk eller fascistisk program eller et beslektet formål
 - har tatt arbeid som omfattes av godkjent arbeidskonflikt
 - er utelukket av forbund tilsluttet Landsorganisasjonen.**(ENDRET PKT, se for øvrig suspensjon og utelukking)**
6. Medlemskapet, med de rettigheter og plikter som framgår av vedtektene, gjelder fra det tidspunkt innmeldingsblanketten er underskrevet av medlemmet og bekreftelse fra tillitsvalgte er gitt. Ved elektronisk innmelding gjelder medlemskapet fra det tidspunktet medlemskapet er registrert i forbundet.
7. Alle medlemmer skal være tilmeldt den avdeling som er tildelt det organisasjonsområdet medlemmet tilhører.

2.1.3 Opprettholdelse av medlemskap

3. Medlemmer som blir arbeidsledige kan opprettholde sitt medlemskap.
4. Medlemmer som avtjener første gangs militær- eller sivil verneplikt eller i sivilforsvaret kan opprettholde sitt medlemskap **forutsatt at de har vært medlem i minst to måneder før de skal avtjene slike tjenester.**
5. Yrkesaktive medlemmer som ikke lenger fyller betingelsene for å bli tatt opp som medlemmer, kan ikke opprettholde medlemskapet i forbundet og skal strykes som medlem. Unntatt herfra er:
 - Medlemmer som begynner egen virksomhet eller ansettes i ledende stilling i en bedrift dersom det ikke er naturlig med overgang til andre forbund innen Landsorganisasjonen. Det er en forutsetning at medlemmets nye virksomhet ikke på noen måte er i strid med forbundets interesser.
 - Medlemmer som oppnevnes eller velges på heltid til å skjøtte tidsavgrensede verv i politiske organer eller organisasjoner utenfor forbundets organisasjonsledd, opprettholder medlemskapet men skal fratruke sine verv i forbundet.

2.1.4 Overføring av medlemskap

Nåværende bestemmelser opprettholdes uendret i nåværende form.

2.1.5 Avgjørelse av medlemskap og omstøtelse

1. Uriktige eller villedende opplysninger ved opptak som medlem kan føre til at medlemskapet blir omstøtt. Før slik omstøting iverksettes, skal medlemmet ha vært gitt anledning til å forklare seg. Dersom medlemskapet blir omstøtt, har vedkommende ikke krav på å få tilbake kontingent.
2. Medlemmer som enten nektes medlemskap eller som ikke har rett til å opprettholde medlemskapet, kan kreve sin sak inn for forbundsstyret. Forbundsstyrets avgjørelse er endelig.

5.2. MEDLEMMENES RETTIGHETER

5.2.1. Gjeldende bestemmelse

Vedtektene har følgende bestemmelse i pkt. 2.2 om medlemmenes rettigheter:

1. *Et medlem har rett til:*
 - *veiledning og bistand i saker som angår lønns- og arbeidsvilkår i arbeidsforhold innen forbundets virkeområde i henhold til vedtektenes pkt. 1.1*
 - *rettshjelp i saker angående lønns- og arbeidsvilkår i arbeidsforhold innen forbundets virkeområde i henhold til vedtektenes pkt. 1.1 etter konkret vurdering av forbundet i hvert enkelt tilfelle*
 - *å møte med forslags- og stemmerett på medlems- og årsmøter i egen avdeling*
 - *å møte uten stemmerett på medlemsmøter i avdelingen der en bor dersom dette er en annen avdeling enn den medlemmet er tilknyttet*
 - *å være sikret gjennom de til enhver tid gjeldende kollektive forsikringsordninger*
 - *bistand i forsikringsspørsmål og andre ordninger som følger medlemskapet*
 - *å motta konfliktstønad når medlemmet rammes av konflikt og betingelsene for stønad er oppfylt*
2. *Medlemmets rett til bistand og rettshjelp etter pkt. 1 forutsetter at de forhold som har foranlediget behovet for bistand og rettshjelp er oppstått i medlemsperioden. I saker som angår lønns- og arbeidsvilkår er det i tillegg en forutsetning at det svares kontingent av arbeidsinntekten hos vedkommende arbeidsgiver og at forbundets kontingentbestemmelser for øvrig følges, jf vedtektenes pkt. 4.*

5.2.2. En vurdering

Utvalget har vurdert vedtektenes pkt. 2.2-1 og finner ikke grunnlag for å foreslå endringer til den gjeldende bestemmelsen.

Vedtektenes pkt. 2.2-2 regulerer og innskjerper medlemmenes rett til bistand. I den forbindelse har utvalget vurdert enkelte saker som er omtalt i media slik det bl.a. ble gjort Magasinet for fagorganiserte nr. 5/2014. Artikkelen fra Magasinet er tatt inn som vedlegg 1, se kap. 27.

I artikkelen sier lederen av LOs juridiske avdeling bl.a. følgende:

– Private advokater må være redelige nok til å opplyse om at klientene kan få hjelp av fagforeninger.

Det sier leder Atle Sønsteli Johansen i LOs juridiske avdeling. Hans erfaring er at advokater godt kjenner til ordningen og det faktum at klientene, så lenge de er medlemmer av en fagforening, kan benytte seg av advokater tilknyttet denne.

– Det finnes flere eksempler på at advokater først opplyser om dette når klienten har betalt godt over 200.000 kroner for å få hjelp, og deretter ikke har råd til mer. Noe som selvsagt er svært problematisk rent etisk.

LO har retningslinjer å forholde seg til, men ingen egne vedtekter som sier noe om det å overta saker fra en annen advokat. Det er forbundene som selv bestemmer om sakene skal over til LO sentralt for behandling.

Johansen mener det må foreligge «spesielle forhold» for at en advokat i LO-systemet tar over en sak fra en annen advokat.

– Vi får inn noen saker der medlemmet ønsker en slags «second opinion», etter at saken har blitt behandlet av en annen advokat. Disse tar vi normalt heller ikke, forteller Johansen.

Han forklarer også at advokaten som først har hatt saken, kan ha gitt direkte feil råd til klienten sin, og at det da i ytterste konsekvens må tas ut søksmål mot advokaten. Dette er heller ikke noe LOs juridiske normalt bistår med.

I Advokatforskriften – Forskrift 1996-12-20 nr. 1161 Kapittel 12." Regler for god advokatskikk" heter det bl.a.:

3.4 Rettshjelpsordninger

En advokat plikter å opplyse sin klient om eksisterende muligheter for offentlig rettshjelp og rettshjelpforsikring.

I Advokatforeningens regler for god advokatskikk er skifte av advokat tatt opp. I regler for god advokatskikk med kommentarer heter det i pkt. 5.8 Skifte av advokat

Regelen ¹⁾ En advokat som engasjeres for å representere en klient til erstatning for en annen advokat i en bestemt sak, skal påse at klienten har underrettet den andre advokaten om dette, eventuelt selv gi slik underretning ²⁾. Dersom klientens interesser krever at det iverksettes hastetiltak, må slik underretning skje snarest mulig etter at slike tiltak er truffet.

Kommentar 1) Regelen ble tatt inn i de etiske regler ved revisjonen i 2001 under henvisning til den tilsvarende bestemmelse i CCBE Code of Conduct (pkt. 5.6). CCBE-reglens pkt. 5.6 ble opphevet i 2002. Grunnen til dette var at denne bestemmelsen hadde regler om plikt for den nye advokaten til å forvise seg om at den tidligere advokat fikk oppgjør for sitt salær og sine utgifter, noe man anså å være uforenlig med dagens syn og kravet til effektiv konkurranse. Også de norske regler hadde tidligere en bestemmelse som begrenset adgangen til å overta et oppdrag før den tidligere advokat hadde fått oppgjør fra klienten, men denne bestemmelsen ble fjernet i 1989 etter pålegg fra prismyndighetene.

2) Et advokatskifte kan ofte skyldes misnøye med den første advokaten. Kollegiale hensyn

tilsier at underretning gis, slik at den tidligere advokat ikke er i villfarelse om klientforholdet er opphørt eller ikke. Hensynet til klienten skal også her komme først, og det er i annet punktum tatt forbehold for situasjoner der underretning må skje etter at hastetiltak er truffet.

Med bakgrunn i en henvendelse fra Kriminalomsorgen, Ullersmo fengsel avga Etikktutvalget en uttalelse 16.januar 2003 der det ble understreket at den rekrutteringsvirksomheten som var beskrevet var i strid med Regler for god advokatskikk og fengselets egne regler for besøk til innsatte. Utvalget viste til pkt. 5.8 og pkt. 3.1.1 i Regler for god advokatskikk og til pkt. 1.2 og 1.3 i Retningslinjer for forsvarere.

Forbundets interne regel, om at vi ikke tar saker for medlemmene dersom de først har gått til en privat advokat, er gammel og den baserer seg på at advokatene i LO ikke ville overta saker fra andre advokater. Det var nok også slik at på det tidspunkt regelen ble innført, hadde advokatene i LO alle saker som forbundet valgte bringe inn for rettsvesenet. I dag bruker forbundet først og fremst advokatene i LO. Men dersom det er nødvendig og i spesielle tilfeller dekker forbundet også honoraret til andre advokater. Forbundets interne regel om ikke å ta saker for medlemmer som først har engasjert egen advokat framkommer ikke i vedtektene eller i forbundets materiell om medlemsfordeler, se eksempelvis etterfølgende faksimile av en flyveblad utarbeidet i forbindelse med tariffoppgjøret i 2014:

BLI MED

Vær sterk

Ved å stå sammen på arbeidsplassen blir vi sterke i møte med arbeidsgiver. Ved å stå sammen over hele landet blir vi sterke i møte med arbeidsgiverorganisasjonene og myndighetene.

Vær trygg

Som medlem i Fellesforbundet får du hjelp ved problemer i arbeidsforholdet av tillitsvalgte lokalt, av forbundet sentralt, og av LOs jurister om nødvendig.

Vær med

Organiserte arbeidstakere har sikret oss et godt arbeidsliv i Norge. For å forsvare det vi har, og stadig forbedre og fornye arbeidslivet, må Fellesforbundet ha mange medlemmer.

Av flyvebladet framkommer at en som medlem får hjelp ved problemer i arbeidsforhold og at hjelpen gis av lokale tillitsvalgte, av avdelingene, av forbundet sentralt og om nødvendig av LOs jurister. Flyvebladet har ikke noe forbehold om at et medlem "for guds skyld" ikke må ha vært i kontakt med en privat advokat før saken kommer til behandling i forbundet.

Det er vanskelig, kanskje umulig, å lage et godt flyveblad eller et enkelt informasjonshefte om fordelene ved medlemskap i Fellesforbundet og samtidig sørge for at alle forbehold som forbundet må ta er dekket.

Med det kan ikke være det store problemet å vise til forbundets hjemmeside og at vi der legger ut informasjon om fordelene ved medlemskap og begrensningene i disse.

På forbundets hjemmeside er det et meny punkt som heter "Medlemsfordeler". Der står følgende om juridisk hjelp:

Fra tid til annen kan du som arbeidstaker få problemer på arbeidsplassen. Det kan være uenighet med arbeidsgiver om manglende utbetaling av lønn eller feriepenger – eller i verste fall en usaklig oppsigelse eller yrkesskade. Som medlem i Fellesforbundet kan du få bistand. Et medlem har rett til rettshjelp i saker om lønns- og arbeidsvilkår etter konkret vurdering av forbundet. I forbindelse med saker knyttet til manglende utbetalinger, oppsigelser og yrkesskader har du rett på hjelp uansett om det er tariffavtale på arbeidsplassen eller ikke. Den faglige og økonomiske hjelpen du i slike saker kan få som medlem i Fellesforbundet, vil mange ganger være det som skal til for at du skal vinne fram. Alene vil du ofte stå ganske maktesløs

En sak som den det er referert til i Magasinet har en formell side, en politisk side, en omdømmeside og selvfølgelig en menneskelig side. Den formelle delen av saken er egentlig grei, medlemmet har "rotet det til for seg selv" og har ikke krav på bistand. Den politiske siden og omdømmesiden er vanskeligere. Hvor mange av forbundets medlemmer kan en forvente kjenner til den interne regelen om en ikke må ha vært hos privat advokat før en søker rettshjelp i forbundet? Medlemmer som er i den situasjonen som er beskrevet i Magasinet er antakelig også i en sårbar og fortvilet situasjon og rettsregler og formaliteter er antakelig lite framtreddende. Det eneste de har behov for er hjelp til å løse sin sak.

Vedtektsutvalget viser til at forbundsstyret i sitt møte februar 2014, i kulanse, vedtok å dekke resterende saksomkostninger og utgifter til renter mv. i en yrkesskadesak for et medlem som hadde engasjert privat advokat etter råd fra klubb og avdeling. Forbundets avslag på rettshjelp derfor fremsto som urimelig. En presisering i vedtektene vil bidra til en bedre klargjøring av forutsetningene for eventuelt rettshjelp for klubber, avdelinger og medlemmer.

Utvalget er kommet til at det er en svakhet med forbundets regler vedrørende rettshjelp at det ikke klart framkommer i vedtektene at en må ta kontakt med forbundet før en tar saken til en privat advokat. At det heller ikke klart framkommer på forbundets hjemmeside at forbundet ikke tar saker for medlemmer som først har engasjert privat advokat, må også karakteriseres som en klar svakhet. At flyveblader, rekrutteringsbrosjyrer heller ikke er utfyllende om de begrensninger som gjelder er heller ikke egnet til å skape tillit til forbundet.

Vedtektsutvalget skal vurdere vedtektene og bestemmelsene i disse. Det ligger således utenfor utvalgets oppgave å vurdere forbundets praktisering av reglene for å gi advokatbistand til medlemmer. Men utvalget mener at forbundet må vurdere om det skal gis bistand til medlemmer som først har engasjert en privat advokat ut fra flere kriterier enn bare om medlemmet har vært hos en privat advokat med sin sak eller ikke. Videre mener utvalget det er en klar svakhet ved forbundets informasjon på hjemmesiden at det ikke klart kommer fram hvilke begrensninger som gjelder for advokathjelp og utvalget ber forbundsledelsen om å følge opp dette, eksempelvis med en egen meny punkt om hvordan en går fram dersom en trenger bistand i en sak om lønns- og arbeidsvilkår. Tilsvarende må også vurderes på avdelingenes hjemmesider.

Vedtektsutvalget mener det vil være riktig å sette opp klare bestemmelser i vedtektene for de tilfeller medlemmet først har engasjert privat advokat og foreslå derfor en endring og en presisering av vedtektenes pkt. 2.2-2. Samtidig viser utvalget til at forbundet i en del tilfeller har tatt saker som er oppstått før vedkommende ble medlem og i noen tilfeller også tatt saker hvor medlemmet først har engasjert privat advokat. Utvalget mener forbundsledelsen fortsatt må ha slike muligheter og vil spesielt nevne det behovet som kan være for enten å få etablert en rettstilstand eller endret på en eksisterende rettstilstand. Utvalget foreslår derfor at det i vedtektene tas inn en bestemmelse om at forbundsstyret kan fravike de generelle bestemmelsene for juridisk bistand.

Utvalget foreslår at følgende tekst tas ut av vedtektene:

~~2. Medlemmets rett til bistand og rettshjelp etter pkt. 1 forutsetter at de forhold som har foranlediget behovet for bistand og rettshjelp er oppstått i medlemsperioden. I saker som angår lønns- og arbeidsvilkår er det i tillegg en forutsetning at det svares kontingent av arbeidsinntekten hos vedkommende arbeidsgiver og at forbundets kontingentbestemmelser for øvrig følges, jf vedtektenes pkt. 4.~~

Utvalget foreslår at dette erstattes med følgende nye tekst:

2. **Forutsetningen for medlemmets rett til bistand og rettshjelp etter pkt. 1 er:**
 - at de forhold som har foranlediget behovet for bistand og rettshjelp er oppstått i medlemsperioden
 - at det er betalt kontingent av arbeidsinntekten hos vedkommende arbeidsgiver og at forbundets kontingentbestemmelser for øvrig følges, jf. vedtektenes pkt. 4.
 - at medlemskapet opprettholdes fram til det foreligger en endelig avgjørelse i saken
 - at medlemmet henvender seg til forbundet med sin sak uten ugrunnet opphold
 - at medlemmet gir forbundet korrekte og utfyllende opplysninger om saken
3. **I saker som krever bistand fra advokat er retten til bistand og rettshjelp etter pkt. 1 betinget av:**
 - at forbundet vurderer saken til å være prosedabel
 - at medlemmet aksepterer forbundets valg av advokat
 - at medlemmet selv eller andre som opptrer på vegne av medlemmet ikke har engasjert advokat før saken meldes til forbundet
4. **Forbundsstyret kan i særskilte tilfeller gi bistand og rettshjelp til medlemmer uavhengig av betingelsene i punktene 2 og 3 over dersom saken er prinsipielt viktig for forbundet og bl.a. kan etablere ny rettstilstand. Det samme gjelder dersom det foreligger forhold som gjør det klart urimelig at bistand og rettshjelp ikke innvilges.**

5.3. MEDLEMMENES PLIKTER

5.3.1. Gjeldende bestemmelse

Vedtektene har følgende bestemmelse i pkt. 2.3 om medlemmenes plikter:

1. *Et medlem har plikt til å:*
 - sette seg inn i forbundets vedtekter
 - medvirke til å organisere arbeidstakere som ikke er medlemmer

- holde seg orientert om forbundets virksomhet og delta i møter i gruppe, klubb og avdeling
 - ta på seg tillitsverv som forbundet, avdelingen, klubben eller gruppa velger det til og for øvrig utføre pålagte oppdrag etter beste evne så lenge det ikke foreligger akseptable grunner til å frasi seg valg
 - betale den kontingent som er fastsatt av landsmøtet og av avdelingens og klubbens årsmøter
 - gi opplysning om egne lønns- og arbeidsforhold når klubb- eller gruppeleder ber om det
 - opptre kollegialt overfor arbeidskamerater og påtale bakvaskelse og ukollegiale handlinger
 - skjønne sine tillitsverv på beste måte og selv ta initiativ til nødvendig skolering
 - gi melding til avdelingen ved endring av adresse, skifte av arbeidsgiver og alle andre endringer som har betydning for medlemskapet
 - ta vare på medlemskortet og levere dette til kontroll når det kreves
 - delta i avstemning over forslag til nye tariffavtaler.
2. Medlemmer som overføres til Fellesforbundet fra forbund med kollektiv hjemforsikring og som har reservert seg fra ordningen, plikter å melde fra om dette ved overføringen.
 3. Et medlem som ønsker å si opp medlemskapet, skal gi skriftlig melding til klubb eller avdeling.

5.3.2. En vurdering

Denne vedtektsbestemmelsen er preget av at "den er blitt til i en annen tid" og at det er "føydt til nye punkter" etter hvert som tida har gått og det eventuelt er kommet opp en sak som "krever" en vedtektsbestemmelse.

Vedtektene bestemmelser om medlemmenes rettigheter i pkt. 2.2 er kortere enn medlemmenes plikter. Det er i og for seg ikke noe galt med det, men det kan gi et feil visuelt inntrykk og det blir stående som at det er flere plikter enn rettigheter.

En plikt følges normalt av en bestemmelse om hva som gjøres dersom en person ikke etterlever det vedkommende plikter. Bestemmelsen i pkt. 2.3 har ingen slik bestemmelse og utvalget har ikke kjennskap til at det i Fellesforbundets historie har vært iverksatt tiltak for "brudd" på vedtektenes bestemmelse om medlemmenes plikter. Utvalget har vurdert de enkelte bestemmelsene og fremmer forslag om endringer, se vurderingene under.

Vedtektsbestemmelse	Vurdering
sette seg inn i forbundets vedtekter	I dag melder mange medlemmer seg inn i forbundet via nettet. Innmelding per nett eller per e-post medfører ikke noe krav om at du skal ha lest gjennom vedtektene og akseptert disse før det nye medlemmet sender melding om at det ønsker medlemskap. Forbundet aksepterer innmelding på nettet og det følger av vedtektenes pkt. 2.1.2-4 hvor det heter: <i>Medlemskapet, med de rettigheter og plikter som</i>

Vedtektsbestemmelse	Vurdering
	<p><i>framgår av vedtektene, gjelder fra det tidspunkt innmeldingsblanketten er underskrevet av medlemmet og bekreftelse fra tillitsvalgte er gitt. Ved elektronisk innmelding gjelder medlemskapet fra det tidspunktet medlemskapet er registrert i forbundet.</i></p> <p>Vedtektene til forbundet er omfattende og en skal ha en del trening for å forstå sammenhenger og bestemmelser. Dersom forbundet rent bokstavelig skulle kreve at nye medlemmer satte seg inn i vedtektene, ville det antakelig føre til at medlemskap ville bli oppfattet som så komplisert at i den minste noen ville unnlate å etablere medlemskap. Og det er neppe forbundet tjent med. Vedtektene forefinnes også bare i norsk versjon, utenlandske arbeidere med liten eller ingen kjennskap til norsk vil være forhindret fra å bli medlemmer dersom forbundet krever at de setter seg inn i vedtektene.</p> <p>Utvalget har vurdert om en bør ta ut denne delen av vedtektsbestemmelsen, men det blir som med en forsikringsavtale, en må ha en bestemmelse om at en må ha satt seg inn i vilkårene ellers blir det fort "rett fram" for bistand i alle typer saker. Men utvalget er kommet til at en kan bruke en mykere formulering enn den eksisterende og foreslår følgende:</p> <p>Ved opptak som medlem forplikter medlemmet seg til å følge og etterleve forbundets vedtekter.</p>
medvirke til å organisere arbeidstakere som ikke er medlemmer	Utvalget er kommet til at dette er en viktig bestemmelse i arbeidet med å rekruttere arbeidstakere som medlemmer og at denne bestemmelsen videreføres slik den er.
holde seg orientert om forbundets virksomhet og delta i møter i gruppe, klubb og avdeling	Etter utvalgets oppfatning er dette en plikt som selv mange tillitsvalgte vil ha vanskelig for å etterleve fullt ut. At et enkelt medlem skal "holde seg orientert om forbundets virksomhet" er både tidkrevende og en kan ikke forvente at medlemmer har en så stor interesse for forbundet at de gjør dette. Etter utvalgets oppfatning bør denne bestemmelsen tas ut av vedtektene.
ta på seg tillitsverv som forbundet, avdelingen, klubben eller gruppa velger det til og for øvrig utføre pålagte	Dette er etter utvalgets oppfatning en viktig bestemmelse og utvalget foreslår ingen endring.

Vedtetsbestemmelse	Vurdering
oppdrag etter beste evne så lenge det ikke foreligger akseptable grunner til å frasi seg valg	
betale den kontingent som er fastsatt av landsmøtet og av avdelingens og klubbens årsmøter	Vedtektene har bestemmelse i pkt. 4 om kontingent om at forbundets medlemmer skal betale kontingent slik vedtektene forutsetter. Det synes derfor unødvendig å ha denne bestemmelsen, og utvalget foreslår at bestemmelsen strykes.
gi opplysning om egne lønns- og arbeidsforhold når klubb- eller gruppeleder ber om det	Bestemmelsen har ingen praktisk betydning i dag og bør utgå.
opptre kollegialt overfor arbeidskamerater og påtale bakvaskelse og ukollegiale handlinger	<p>Utvalget oppfatter at dette er en bestemmelse som henger sammen med "en svunnen tid". Skal den ha noen funksjon må den etterleves og håndheves. Utvalget er ikke kjent med at det har vært saker som har vært tatt opp med bakgrunn i denne bestemmelsen, men forbundet har mange eksempler på at bakvaskelser og ukollegial opptreden har forekommet.</p> <p>Denne bestemmelsen kan etter utvalgets oppfatning tas i de etiske retningslinjene, jf. kap. 11.3</p>
skjømte sine tillitsverv på beste måte og selv ta initiativ til nødvendig skoloring	En bestemmelse som ikke sier mye og som utvalget foreslår tas ut av vedtektene.
gi melding til avdelingen ved endring av adresse, skifte av arbeidsgiver og alle andre endringer som har betydning for medlemskapet	Dette er en viktig bestemmelse av hensyn til å holde medlemsregisteret à jour, og utvalget mener det skal videreføres. Utvalget viser likevel til sine vurderinger i kap. 26 - Tilbakeføring av kontingent
ta vare på medlemskortet og levere dette til kontroll når det kreves	Med de systemer som er i dag er medlemmene sikret at medlemskapet er OK forutsatt at kontingenten er betalt og at Fane2 er ajourført. Men et medlemskort er ikke et bevis på medlemskap, medlemskortet utstedes for to år av gangen og det kreves ikke tilbake dersom medlemskapet opphører en måned etter at medlemmet har mottatt kortet. Kortet som sådan gir derfor ingen rettigheter, rettighetene følger av at medlemskapet ajourføres i Fane2.

Vedtektsbestemmelse	Vurdering
	Utvalget foreslår at bestemmelsen tas ut av vedtektene.
delta i avstemning over forslag til nye tariffavtaler.	<p>Medlemmene har plikt til å delta i avstemning over forslag til avtale. Forbundet hadde vel mellom 30 og 40 tusen medlemmer om ikke stemte ved oppgjøret i 2012. Det er viktig at medlemmene stemmer ved tariffoppgjør, men stemmeplikt er vanskelig å følge opp og har så langt utvalget kjenner til ikke vært gjennomført i praksis. Bestemmelsen bør etter utvalgets oppfatning tas ut av vedtektene.</p> <p>Utvalget viser for øvrig til at bestemmelsen om avstemning finnes i HA § 3-4 Arbeidstakernes avstemningsregler. At avstemningsreglene framkommer av hovedavtalen gjør at det ikke er nødvendig med bestemmelser i vedtektene, og uansett kan vel ikke vedtektene være overordnet hovedavtalen.</p>

Vedtektenes pkt. 2.3-3 har følgende bestemmelse:

Et medlem som ønsker å si opp medlemskapet, skal gi skriftlig melding til klubb eller avdeling.

Bestemmelsen synes å ha kommet inn i vedtektene på landsmøtet i 1995. Den tar utgangspunkt i at et medlem som vil melde seg ut, skal gjøre det skriftlig og da i brev form. I 1995 var eksempelvis e-post og sms svært lite utbredt.

De fleste utmeldinger fra forbundet skjer ved at et medlem enten dør, slutter på en arbeidsplass eller blir strøket på grunn av kontingentrestanse. Men forbundet må også ha en mulighet for at et medlem kan melde seg ut av andre årsaker. Utvalget mener det er viktig at et medlem som ønsker å melde seg ut gjør dette på en måte som dokumenterer at medlemmet har gitt beskjed om utmelding. Det gjøres eksempelvis ikke ved en samtale enten den skjer på et avdelings- eller klubbkontor eller ved en telefonsamtale. Forbundet kan komme i en vanskelig situasjon dersom medlemmet, dagen etter at vedkommende har gitt beskjed om utmeldelse, blir utsatt for en hendelse som kvalifiserer til støtte fra Fellesforbundet. Det kan tenkes at medlemmet da vil benekte utmeldelsen og påstand vil stå mot påstand fordi det ikke foreligger noe skriftlig eller annet dokumenterbart.

Utvalget har vurdert problemstillinger rundt utmelding, jf. etterfølgende eksempel, og er kommet til å ville foreslå følgende alternativ til nåværende vedtektsformulering:

Oppsigelse av medlemskap skal gjøres til avdeling og på en måte som dokumenterer fra hvilket tidspunkt medlemskapet opphører.

Eksempel: Utmelding og virkninger

Anta et medlem på månedslønn med utlønning 20. hver måned, i dette tilfelle 20. august. Bedriften trekker kontingent på vanlig måte, dvs. i lønn for de 20 dagene som er gått og forskuddslønn for de 11

som gjenstår av måneden. Dette medlemmet sender melding per e-post til avdelingen 21. august om at det melder seg ut, men medlemmet fortsetter i samme arbeidsforhold. Den 22. august får medlemmet avskjed og spørsmålet er om medlemmet har rett på bistand fra forbundet i saken. Den 24. august blir leiligheten ødelagt i brann og spørsmålet er om forsikringen gjelder? Og hvis det ikke hadde skjedd noe spesielt for medlemmet i perioden etter opphør av medlemskap, vil medlemmet ha krav på tilbakeføring av kontingent for 11 dager?

Har medlemmet krav på tilbakeføring av betalt kontingent?:

Forbundet praktiserer at dersom trekket på bedriften lar seg stoppe, så opphører medlemskapet fra det tidspunkt forbundet fikk melding om utmeldelsen. I dette eksempeltilfellet er det ikke gjort og medlemmet får ikke tilbakeført kontingent for 11 dager av august.

Har medlemmet krav på rettshjelp?:

Utvalget er kommet til at så lenge det er trukket kontingent for den perioden hvor hendelsen fant sted, så er medlemmet å betrakte som medlem og forbundet må akseptere å gi rettshjelp. Det følger etter utvalgets oppfatning av vedtektene pkt. 2.2-2 hvor det heter:

Medlemmets rett til bistand og rettshjelp etter pkt. 1 forutsetter at de forhold som har foranlediget behovet for bistand og rettshjelp er oppstått i medlemsperioden. I saker som angår lønns- og arbeidsvilkår er det i tillegg en forutsetning at det svares kontingent av arbeidsinntekten hos vedkommende arbeidsgiver og at forbundets kontingentbestemmelser for øvrig følges, jf vedtektenes pkt. 4.

Forbundet har praktisert at for å få rettshjelp må medlemmet vedlikeholde medlemskapet så lenge forbundet arbeider med saken, i praksis til det foreligger en endelig avgjørelse. Dette følger imidlertid ikke direkte av vedtektene. Men det følger indirekte fordi retten til bistand forutsetter medlemskap, det følger av vedtektenes pkt. 2.2-1. Den praksis som forbundet har hatt synes etter utvalgets oppfatning å være i pakt med vedtektenes bestemmelse og intensjon og det følger da at dette eksempelmedlemmet må tegne medlemskap på nytt for å få bistand.

Har medlemmet krav på utbetaling fra Kollektiv Hjem?

I forsikringsvilkårene til Kollektiv hjem heter det:

Opphører medlemskapet gjelder forsikringen inntil ny forsikring er tegnet, men ikke lenger enn 14 dager etter at det er sendt/gitt melding til vedkommende om at forsikringen trer ut av kraft. Under alle omstendigheter bortfaller forsikringen senest 2 måneder etter at medlemskapet opphørte.

Medlemmet vil ha krav på utbetaling fra kollektiv hjem fordi det er en periode på 14 dager fra det tidspunkt medlemmet mottar melding om at forsikringen opphører. I eksempeltilfellet vil medlemmet falle inn under denne bestemmelsen.

5.3.3. Utkast til ny bestemmelse om medlemmenes plikter

Alternativ kunne en prøve følgende vedtektsformulering under pkt. 2.1.2 om opptak av medlemmer (tekst som tas ut i ~~kursiv og gjennomstrekning~~, ny tekst i **normal fet**) (Utvalgets anbefalinger redegjort for i kap. 26 - Tilbakeføring av kontingent er innarbeidet):

2.3 Medlemmenes plikter

1. Et medlem har plikt til å:
 - **gjøre seg kjent med forbundets vedtekter**
 - ~~– sette seg inn i forbundets vedtekter~~
 - medvirke til å organisere arbeidstakere som ikke er medlemmer
 - ~~– holde seg orientert om forbundets virksomhet og delta i møter i gruppe, klubb og avdeling~~
 - ta på seg tillitsverv som forbundet, avdelingen, klubben eller gruppa velger det til og for øvrig utføre pålagte oppdrag etter beste evne så lenge det ikke foreligger akseptable grunner til å frasi seg valg
 - ~~– betale den kontingent som er fastsatt av landsmøtet og av avdelingens og klubbens årsmøter~~
 - ~~– gi opplysning om egne lønns- og arbeidsforhold når klubb eller gruppeleder ber om det~~
 - ~~– opptre kollegialt overfor arbeidskamerater og påtale bakvaskelse og ukollegiale handlinger~~
 - ~~– skjøtte sine tillitsverv på beste måte og selv ta initiativ til nødvendig skoleing~~
 - gi melding til avdelingen ved endring av adresse, skifte av arbeidsgiver og alle andre endringer som har betydning for medlemskapet **og kontingenten**
 - ~~– ta vare på medlemskortet og levere dette til kontroll når det kreves~~
 - ~~– delta i avstemning over forslag til nye tariffavtaler.~~

2. ~~Et medlem som ønsker å si opp medlemskapet, skal gi skriftlig melding til klubb eller avdeling.~~ **Oppsigelse av medlemskap skal skriftlig. Medlemskapet opphører fra det tidspunkt oppsigelsen er registrert dersom medlemmet ikke har meddelt at medlemskapet skal opphøre fra et senere tidspunkt.**

6. BESTEMMELSER VEDR. LANDSMØTET

Vedtektenes pkt. 3.3.1.3 Konstituering har følgende bestemmelse:

Ved konstitueringen skal landsmøtet:

- *godkjenne representantenes fullmakter etter innstilling fra en fullmaktskomité valgt av forbundsstyret*
- *fastsette landsmøtets dagsorden*
- *fastsette forretningsorden*
- *velge fire dirigenter*
- *velge fire sekretærer*
- *velge en protokollkomité*
- *velge redaksjonskomiteer*
- *velge en bevilgningskomité*
- *velge en valgkomité*

Til landsmøtet i 2015 planlegger forbundsledelsen utstrakt bruk av IT bl.a. ved at alle delegatene kan bruke iPad (kan bruke, men må ikke brukes til annet enn ved avstemning dersom det kreves skriftlig avstemning). Det betyr store endringer med hensyn til å levere forslag, til føring av protokoll osv. Landsmøtet har tradisjonelt valgt to av forbundets ansatte sekretærer og to av delegatene til å være sekretærer for landsmøtet og til bl.a. å føre protokollen. Bruk av IT i 2015 medfører at de som skal være landsmøtesekretærer må være godt kjent med det systemet som skal benyttes og de må ha gode kunnskaper om bruk av IT generelt og Word generelt. I tillegg kommer kunnskap om bruk av Fellesforbundets saksbehandlersystem Fokus. Med de krav som stilles til sekretærene på landsmøtet i 2015 antar forbundsledelsen at det vil være vanskelig å velge sekretærer blant delegatene og forbundsledelsen vil derfor foreslå at landsmøtesekretærene velges blant ansatte i forbundet. Det kan i den forbindelse også være aktuelt å velge sekretærer som ikke er medlemmer av Fellesforbundet.

Nåværende vedtektsbestemmelse om valg av landsmøtesekretærer bygger på en svunnen tid hvor alle forslag ble limt inn i en protokoll av papir, alle som hadde ordet ble skrevet inn i protokollen for hånd (med penn) og alle vedtak ble skrevet inn i protokollen, det også med penn. Men den teknologiske utviklingen fører med seg at det ikke lenger er behov for "landsmøtesekretærer" slik en er vant med, men det er behov for "landsmøtesekretærer" som kan bistå dirigentene og som kan betjene de elektroniske systemene.

Med henvisning til vurderingen fremmer utvalget forslag om at det tas ut av vedtektene at landsmøtet ved konstitueringen skal velge fire sekretærer.

7. AVDELINGSSTRUKTUR

7.1. UTVIKLING I AVDELINGSSTRUKTUREN

I forbundets beretning for perioden 01.09.1988 – 31.12.1989 framkommer følgende:

Antall avdelinger har gjennomgått en betydelig reduksjon, som også går på tvers av seksjonsområdene. Ved årets begynnelse var antall avdelinger registrert til 640, mens det ved årets utgang var redusert til 565. Dette er en utvikling som vil lette våre tillitsvalgte, og gi bedre service overfor medlemmene ved å utnytte de lokale ressurser.

Hovedtrekkene i utviklingen fram til i dag er som følger:

Antall avdelinger per 01.01.1989	640
Antall avdelinger fra NGF ved sammenslutning 01.01.2006 ¹⁾	17
Antall avdelinger fra HRAF ved sammenslutning 01.06.2007	30
I alt ved sammenslutninger i Fellesforbundets historie	687

¹⁾ Inkl. foreninger i Nord-Norsk Distriktslag av NGF

Kilder: Fellesforbundets beretning for perioden 01.09.1988 – 31.12.1989,
 "Arbeidsdokument vedrørende organisasjonsmessige forhold" – sammenslutning med HRAF
 "Arbeidsdokument vedrørende organisasjonsmessige forhold" – sammenslutning med NGF

Per 31.12.1995 hadde forbundet 358 avdelinger, per 31.12.2000 hadde forbundet 274 og per 31.12.2005 hadde forbundet 153 avdelinger.

Uten avdelingssammenslutninger etter 01.01.1989 ville forbundet i dag hatt 687 avdelinger. Per 01.09.2014 hadde forbundet 94 avdelinger.

7.2. AVDELINGER PER 01.10.2014

Som nevnt hadde forbundet 94 avdelinger per 01.10.2014. I antall yrkesaktive medlemmer fordeler disse seg på følgende måte:

Avdelingsstørrelse i antall yrkesaktive	Antall avdelinger	Antall medlemmer i alt	Gjennomsnittlig antall medlemmer
0 – 249	20	2 037	102
250 – 499	17	6 192	364
500 – 749	4	2 527	632
750 – 999	12	10 512	876
1 000 – 1 249	5	5 450	1 090
1 250 – 1 499	8	11 571	1 446
1 500 – 1 749	5	8 188	1 638
1 750 – 1 999	8	14 540	1 818
2 000 – 2 249	2	4 078	2 039
2 250 – 2 499	2	4 858	2 429
2 500 – 2 749	3	7 746	2 582
2 750 – 2 999	4	11 336	2 834
3 000 – 3 249	1	3 132	3 132

Avdelingsstørrelse i antall yrkesaktive	Antall avdelinger	Antall medlemmer i alt	Gjennomsnittlig antall medlemmer
3 250 – 3 499	1	3 344	3 344
4 500 – 4 749	1	3 684	3 684
Sum	1	4 749	4 749

Tabellen under viser antall avdelinger fordelt etter fylke og antall yrkesaktive medlemmer.

	0-249	250-499	500-749	750-999	1000-1249	1250-1499	1500-1749	1750-1999	2000-2249	2250-2499	2500-2749	2750-2999	3000-3249	3250-3499	3500-3749	4500-4750	Totalt
Østfold	4	2	1	1		1		1									10
Oslo/Akershus	2	1		2	1		1	1				1	1				10
Hedmark	2				2			1									5
Oppland	2			1				1		1							5
Buskerud	3			1		1	1		1								7
Vestfold		1	1			1		1									4
Telemark	1							1			1						3
Aust-Agder	1						1										2
Vest-Agder	2	2	1	1				1									7
Rogaland		1		2		2				1		1					7
Hordaland	1	3		1		1		1				1				1	9
Sogn og Fjordane		1					1										2
Møre og Romsdal						1			1						1		3
Sør-Trøndelag	1	4	1	1	1									1			9
Nord-Trøndelag	1	1		2		1	1										6
Nordland					1						1	1					3
Troms/Finmark		1									1						2
Totalt	20	17	4	12	5	8	5	8	2	2	3	4	1	1	1	1	94

Det er i alt 37 avdelingen med færre enn 500 medlemmer. Totalt hadde disse avdelingene 8 229 medlemmene. Følgende avdelinger hadde under 500 yrkesaktive medlemmer per 01.10.2014:

Avdeling	Yrkesaktive
530 Oslo og Omegn Skog og Landarbeiderforening	20
792 Bindalsbrukets Arbeiderforening	36
207 Ørland Jern og Metall	55
678 Hunton Arbeiderforening	65
441 Sunland Papirarbeiderforening	69
727 Nidarå Sagarbeiderforening	70
437 Greåker Arbeiderforening	72

Avdeling	Yrkesaktive
468 Fellesforbundet Follum Bruks Arbeiderforening	90
741 Odda Bygningsarbeiderforening	94
189 Trandum Jern- og Metallarbeiderforening	95
156 Midt-Gudbrandsdal Fagforening	98
71 Stange Fagforening	102
724 Wallboard Fagforening	102
426 Tofte og Hurum Fagforening	111
482 Fagforeningen Glomma Papp	131
644 Glavaarbeiderenes Fagforening	134
55 Fellesforbundet avd. 055 Kragerø og Omegn Fagfor.	137
61 Fellesforbundet avd. 61 Elverum Jern og Metall	169
82 Fellesforbundet Søgne Jern og Metall avdeling 82	177
638 Moss Bygningsarbeiderforening	210
854 Sørvestlandet Grafiske Fagforening	317
856 Vestnorsk Grafiske Fagforening	319
762 Rørleggernes Forening Trondheim	320
461 Fellesforbundet avdeling 461	323
111 Holmestrand Jern- og Metallarbeiderforening	338
764 Malernes Forening	341
80 Røros og Holtålen Fagforening	345
100 Marinestasjonens Fagforening	350
87 Fellesforbundet Kjeller Jern og Metall	351
857 FF avd. 857 Grafisk Fagforening Midt-Norge	369
252 Tromsø Hotell og Restaurantpersonalets Forening	373
483 Fellesforbundet avd. 483 Borregaard Fagforening	374
106 Flekkefjord og Kvinesdal Fagforening	379
750 Rørleggersvennenes Forening	387
180 Fellesforbundet avdeling 180 Florø	394
855 Sør-Øst Grafiske Fagforening	447
436 Papirarbeidernes Forening	465

7.3. UTVALGETS VURDERING OG ANBEFALING

På Landsmøtet i 2003 ble det lagt til grunn en utvikling av avdelingene som organiserer alle medlemmer innen forbundets totale virkeområde innenfor definerte geografiske områder, men at det fortsatt kunne gis åpning etter fag/bransje der det var hensiktsmessig.

Dette har gjort det nødvendig å utvikle en desentralisert og effektiv organisasjon med tilstrekkelige ressurser til å yte medlemmene den service og oppfølging prinsippprogrammet fastslår de har krav på.

Utviklingen av avdelingsstrukturen har siden forbundets etablering i hovedsak vært tuftet på disse prinsippene. Sammenslåinger har vært basert på frivillighet. Det er utarbeidet planer for fremtidig avdelingsstruktur i samtlige geografiske området. Disse planene har avdelingene selv utarbeidet, eventuelt med bistand fra forbundet.

Sammenslåingene med større avdelinger har bidratt til bedre økonomi og satt de i bedre stand til å løse sine oppgaver. Utvalget viser i den sammenheng til at antall ansatte i forbundets avdelinger har økt med

60 prosent de siste 13 årene. Avdelingene har på mange måter blitt små og mellomstore "bedrifter" med egne ansatte og arbeidsgiveransvar.

Av forbundets i dag 94 avdelinger har i dag kan en anta at i underkant av 40 avdelinger ikke har tilstrekkelig økonomi og ressurser til å løse sine oppgaver på en tilfredsstillende måte. Blant disse er det flere bedriftsavdelinger. På de siste landsmøtene har det vært reist debatt om bedriftsavdelingene. Begrunnelsen for dette har vært at disse avdelingene i svært liten grad har deltatt i fellesskapet med de øvrige avdelingene i fylket/geografiske området, men i praksis har fungert som bedriftsclubber. På landsmøtet i 2007 ble fordelingen av kontingent til avdelingene endret slik at bedriftsavdelingene fikk tilbakeført en mindre andel enn øvrige avdelinger. Det ble i samme debatt reist forslag om spesifikke krav til størrelse for å defineres som avdeling.

I forbundets vedtekter er forbundsstyret tillagt oppgaven å påse at avdelingene følger vedtak og retningslinjer som gjelder for forbundets virksomhet. Bruk av virksomhetsrevisjon med oppfølging er denne sammenheng et viktig virkemiddel i oppfølgingen av avdelingene på dette området.

Forbundsstyret kan gjennomføre sammenslåing eller oppløse avdelinger som klart unnlater å utføre de oppgaver vedtektene og instruksene pålegger dem. Denne bestemmelsen er blitt brukt i to sammenhenger de siste 15 årene, sist når forbundsstyret vedtok oppløsning av Fellesforbundet avdeling 246 i mai 2013.

Forbundsstyret har hatt høy terskel før de har gått til det skritt å fatte vedtak om sammenslåing eller oppløsning. Dette kan ha en sammenheng med at vedtektsbestemmelsen har en ordlyd som sier "klart unnlater". I tillegg er det nok det faktum at denne type beslutninger vil bli oppfattet som en overstyring av hva avdelingen selv ønsker, og at forbundsstyret av den grunn vegrer seg mot å bruke bestemmelsen. Det er et gjennomgående trekk at det er de større avdelingene, helst med en eller flere faste ansatte, som løser sine oppgaver gjennom et strukturert og planmessig arbeid på de fleste områder. Det er derimot ikke nødvendigvis en direkte sammenheng, det synes som om det også forekommer at det også i større avdelinger jobbes tilfeldig og lite planmessig. Dette kommer bl.a. til uttrykk gjennom virksomhetsrevisjoner og avdelingenes rapportering om oppfølging av de prioriterte oppgaver. Det er også slik at enkelte avdelinger gjør sine prioriteringer uavhengig av hva organisasjonen for øvrig har prioritert.

Utvalget har vurdert ulike sider ved avdelingsstrukturen, men fremmer ikke forslag til endringer i denne som direkte angår bestemmelsene i vedtektene.

8. OM REPRESENTANTSKAP

8.1. BAKGRUNN

Bestemmelsen om representantskap framkommer i vedtektenes pkt. 3.1.-1 hvor det heter at forbundet utøver sin virksomhet gjennom følgende sentrale organer:

- Landsmøtet
- Representantskapet
- Forbundsstyret
- Tariff/bransjeråd

Bestemmelsene om representantskap kommer så igjen i vedtektenes bestemmelser om landsmøte, i bestemmelsen om forbundsstyret og i bestemmelsene om representantskapet.

Utvalget viser til at følgende oversendelsesforslagene vedr. valg av representantskap (forslagene finnes i sin helhet i kap. 1.1 Bakgrunn

- Forslag B-5016 fra rep.nr. 459 Bjørn Kåre Høistad om to årlige representantskapsmøter med fokus på tariffpolitikk og politiske spørsmål.
- Forslag B-5018 fra rep.nr. Steffen Høiland om at avdelingene velger medlemmer av forbundets representantskap
- Forslag B-5066 fra rep.nr. Fredrik Larsson om at avdelingene velger medlemmer av forbundets representantskap
- Forslag F-1059 fra rep.nr. Jarl Kurud om at alle større overenskomster og alle bransjer sikres representasjon i forbundets organer.

8.2. MULIG ALTERNATIV

I forberedelsene til landsmøtet i 2011 ble det administrativt utarbeidet et mulig alternativ til den daværende ordning med representantskap og seksjonsråd. I representantskapets innstilling til landsmøtet ble det tatt inn en redigert kortversjon av det administrativt utarbeidede alternativet. For å se det hele i en sammenheng har utvalget i den etterfølgende tekst i dette kapittel valgt å ta utgangspunkt i det administrativt utarbeidede alternativet, men vil minne om at forbundet i forrige landsmøteperiode hadde seksjonsråd og at utredningen er preget av det.

8.2.1. Dagens representantskap

Representantskapet velges av landsmøtet og har 38 medlemmer. I tillegg kommer forbundsstyret.

Til representantskapsmøtene innkalles i dag følgende:

Forbundsstyrets medlemmer	35
Representantskapets medlemmer	38
Kontrollkomiteen	3
Administrative avdelingsledere og enkelte rådgivere	20
Representant for de ansattes organisasjoner	2

Funksjonærer etter behov	3
SUM	101

Representantskapet har normalt ett møte per år hvor det behandler de saker som er fastsatt i vedtektene. Med unntak av det første møtet etter landsmøtet, møte på vår/forsommer det etterfølgende år som har en varighet på to dager, varer møtene i en dag.

8.2.2. Drøfting av begrep og problemstillinger

Det kalles representantskap, men er det riktig? Det riktige vil være å kalle det nåværende representantskap for landsstyret. Dette har sammenheng med at det enkelte medlem av representantskapet ikke representerer noe organisasjonsledd. Representantskapsmedlemmene er ikke valgt fra avdelingene eller fra fylkene, de er valgt av landsmøtet i egenskap av seg selv og skal i prinsippet gjøre sine vurderinger ut fra det som tjener totaliteten i forbundet best. Men det er teorien, i virkeligheten og i det daglige synes svært mange av representantskapets medlemmer å oppfatte seg som representanter for enten en avdeling, et avtaleområde eller en bransje. Også forbundsstyret er i noen grad preget av det samme.

Forbundet kan fortsatt ha et representantskap men det må representere noe. Det betyr vel i prinsippet avdelingene fordi avdelingene er det nærmeste underliggende organisasjonsledd til forbundet. Utvalget har vurdert følgende forutsatt at en skal videreføre at forbundet skal ha et representantskap:

- at forbundet har et representantskap som settes sammen med representanter fra avdelingene ut fra avdelingens størrelse og at avdelingene har en avgjørende innflytelse på hvem som velges til representantskapet
- at ordningen med tariff/bransjeråd opphører
- at forbundet har to representantskapsmøter hvert år og at hvert møte går over to dager
- at representantskapet brukes til politiske spørsmål i sterkere grad enn det som gjøres i dag
- at en kan ha gruppearbeid på representantskapsmøtene
- at forbundet bruker representantskapet aktivt i tariffpolitikken og i forberedelsene til tariffoppgjør

8.2.3. Om sammensetning og valg

Det er tre dimensjoner i dette spørsmålet. Det ene er å fastsette sammenhengen mellom antall medlemmer i avdelingene og antall representanter. Det andre er å fastsette hvordan representantskapets medlemmer skal velges og av hvem. Det tredje er de seks ungdomsrepresentantene som i dag skal velges som medlemmer av representantskapet.

Sammenhengen mellom antall medlemmer i avdelingene og antall representanter

En mulig modell for sammensetning av representantskapet er å si at avdelingene tildeles representanter etter følgende tabell:

Antall yrkesaktive medlemmer	Ant. rep.
Fra 0 til 499 yrkesaktive	0
Fra 500 til 1 499 yrkesaktive	1
Fra 1 500 til 2 499 yrkesaktive	2
Fra 2 500 til 3 499 yrkesaktive	3
Over 3 500 yrkesaktive	4

Med utgangspunkt fordelingstabellen over og med utgangspunkt i antall yrkesaktive medlemmer per 01.10.2014 (ikke korrigeret for kontingentrestanser), ville vi få 98 medlemmer av representantskapet fra forbundets 94 avdelinger. Antall representanter per avdeling blir slik

Avd	Medl.	Ant.rep
1	2 901	3
2	1 343	1
3	1 854	2
5	4 749	4
7	1 767	2
8	2 549	3
9	1 649	2
10	3 132	3
12	3 344	3
19	1 592	2
23	1 777	2
25	2 893	3
26	1 760	2
28	975	1
29	1 458	1
30	1 559	2
31	2 047	2
34	1 498	1
39	1 817	2
43	2 031	2
44	1 465	1
50	600	1
53	2 753	3
54	887	1
55	137	0
57	2 469	2
58	592	1
61	169	0
64	755	1
65	3 684	4
71	102	0
74	2 574	3
75	975	1
80	345	0
82	177	0
87	351	0
89	1 095	1
91	783	1
95	1 491	1
100	350	0
103	1 043	1
106	379	0
108	1 722	2
111	338	0
118	1 859	2
143	2 623	3
146	933	1
156	98	0

Avd	Medl.	Ant.rep
176	807	1
180	394	0
185	1 759	2
189	95	0
194	776	1
207	55	0
250	972	1
252	373	0
266	1 487	1
426	111	0
436	465	0
437	72	0
441	69	0
461	323	0
468	90	0
482	131	0
483	374	0
530	20	0
576	1 355	1
601	922	1
603	1 666	2
605	912	1
614	815	1
638	210	0
644	134	0
647	1 122	1
650	1 947	2
670	2 389	2
678	65	0
724	102	0
727	70	0
730	1 474	1
741	94	0
747	2 789	3
750	387	0
762	320	0
764	341	0
765	1 128	1
768	647	1
792	36	0
850	1 062	1
851	688	1
854	317	0
855	447	0
856	319	0
857	369	0

En annen fordeling enn det som er lagt til grunn i overstående tabell vil selvfølgelig gi en annen fordeling på de ulike avdelingene og vil også påvirke det totale antall medlemmer av representantskapet.

Hvordan velge representanter?

Den andre dimensjonen er hvordan en skal velge representantene. I hovedtrekk synes en å stå over for følgende to alternativer:

- representantene med vararepresentanter velges av landsmøtet etter innstilling fra de enkelte avdelingene
- representanter med vararepresentanter velges av de enkelte avdelingene
 - alt.1 – en gang per landsmøteperiode
 - alt.2 – hvert år på årsmøtet i avdelingen

Det vil være en betydelig oppgave for et landsmøte å velge 101 representanter med 3 vararepresentanter for hver. I tillegg vil kanskje enkelte avdelinger ikke kunne innstille på valg av representanter på grunn av tida. Men en ordning hvor landsmøtet velger, etter innstilling fra avdelingene, vil gi de valgte representantene en status de kanskje ikke vil få dersom de velges direkte av avdelingene. Fordelen kan være at en beholder de samme representantene i hele perioden og at forbundet til enhver tid vet hvor stort representantskapet er.

Dersom en velger et system med at representantene velges av landsmøtet kan en risikere at avdelingene vurderer antall representanter i representantskapet i forbindelse med sammenslåing av avdelinger.

Dersom en har en fleksibilitet i forhold til antall representanter og lar avdelingene velge representanter på årsmøtene hvert år, vil en avdeling som er god til å rekruttere kunne få betalt for dette i form av en ekstra representant. Avdelinger som ikke er god til å rekruttere kan risikere å miste en representant. Avdelinger som slår seg sammen kan både risikere å tape en representant, men de kan også oppnå å vinne en representant.

Ved begge alternativene valgmåtene forutsettes det at avdelingene tar hensyn til bransjetilhørighet, kjønn, alder og etnisk bakgrunn.

Valg av ”ungdomsrepresentanter”

Til representantskapet skal det i dag velges seks representanter som er under 30 år på det tidspunkt valget finner sted. Forbundet kan neppe pålegge de enkelte avdelingene å gjøre slike valg og ungdomsrepresentantene bør velges av landsmøtet.

8.2.4. Om innholdet i representantskapsmøtene

Vedtektenes pkt. 3.3.4.2-1 har følgende bestemmelse om representantskapets oppgaver og myndighetsområder:

1 Representantskapet skal:

- *avgjøre alle saker som det blir forelagt i henhold til vedtektene*
- *godkjenne beretning og regnskap*
- *innkalle landsmøtet*
- *innstille på dagsorden og forretningsorden til landsmøtet*

- *utarbeide rapport til landsmøtet om arbeidet i landsmøteperioden*
- *utarbeide økonomisk rapport til landsmøtet*
- *foreta innstilling til landsmøtet på alle saker som er ført opp på landsmøtets dagsorden*
- *fastsette forbundets prioriterte oppgaver*
- *ta avgjørelser i saker som etter vedtak i forbundsstyret, ankes i tråd med vedtektene*
- *velge forbundets representanter til LO-kongressen. Det skal så langt råd er tas hensyn til at begge kjønn, forskjellige landsdeler, yrkesgrupper og alder blir representert*
- *foreta suppleringsvalg til landsmøtevalgte organ for resten av valgperioden*
- *behandle andre saker som er ført opp på dagsorden*

Dersom en endrer representantskapet og legger ned tariff/bransjerådene må en ta en helt ny vurdering av innholdet i representantskapsmøtene og tidspunktene for avholdelse av disse.

Om tidspunkt

Forbundet må ha et representantskapsmøte i juni fordi regnskap må godkjenne regnskap og beretninger. I tillegg må representantskapet i landsmøteår innstille på sakene til landsmøtet. Det er også mulig å ha et representantskapsmøte sent på høsten, eksempelvis i november. Det blir et problem i forhold til vedtektenes bestemmelse om at det er representantskapet som skal velge representanter til LO-kongressen. I år med kongress har forbundet hatt et representantskapsmøte i januar. Dette bør kunne løse dette ved at vedtektene fastsetter at det er forbundsstyret som velger forbundets representanter til LO-kongressene.

Om innhold

I tillegg til de vedtektsbestemte oppgavene som representantskapet har i dag bør et nytt representantskap kunne drøfte:

- generelle politiske temaer – begge møtene
- næringspolitiske temaer – begge møtene
- tariffpolitikken og forberedelse til tariffoppgjør – novembermøtet

En kan ha gruppearbeid med ulike temaer, eksempelvis prioriterte oppgaver, spesielle tariffpolitiske problemstillinger, organisatoriske utfordringer osv. Det viktigste er antakelig at en får aktivisert representantskapet, at representantene føler at de har noe å si og at de bidrar i den generelle samfunnsdebatten. Det må derfor i starten legge opp til en drøfting med representantskapet om arbeidsform og hva de ønsker og så må forbundsstyret justere kursen underveis.

8.2.5. Kostnadmessige konsekvenser av endringene

Gitt at avdelingene skal velge 101 medlemmer av representantskapet og at sekretærer, RVO-er, rådgivere og lignende ikke skal delta på representantskapsmøtene, kan en sette opp følgende oversikt over antall personer som skal møte i representantskapet etter alternativ modell:

	I dag	Nytt
Forbundsstyrets medlemmer	35	35
Representantskapets medlemmer inkl. 6 ungdommer	38	104
Kontrollkomiteen	3	3

Administrative avdelingsledere og enkelte rådgivere	20	20
Representant for de ansattes organisasjoner	2	2
Funksjonærer etter behov	3	3
SUM	101	167

Det nye representantskapet vil bestå av 66 flere personer enn i dag. Vi kan da anslå kostnadene på følgende måte for dagens representantskapsmøter (heldagsmøte med oppstart kl. 1100 og avslutning samme dag ca. kl. 1600:

Type kostnad	Beløp
Leie møtelokale	10 000
Tapt arbeidsfortjeneste - 69 personer 7,5 timer dag a kr 285 inkl. aga.	147 500
Reise 75 personer a kr 1 000	75 000
Hotellopphold – 10 personer dagen før	10 000
Dietter 75 personer a kr 200	15 000
Matsservering - 100 personer a kr 200	20 000
Sum	277 500

Med et alternativt representantskap med 170 deltakere og to årlige møter over to dager blir de anslåtte kostnadene som følger:

Type kostnad	Beløp
Leie møtelokale	50 000
Tapt arbeidsfortjeneste - 130 personer, 30 timer a kr 285 inkl. aga.	1 111 500
Reise 130 personer a kr 1 000	260 000
Hotellopphold - 30 personer reiser inn dagen før	60 000
Hotellopphold 170 personer Lunsj-Lunsj to ganger per år	680 000
Dietter 150 personer a kr. 200 a 2 møter	60 000
Sum	2 221 500

Utvalget finner ikke å kunne forsvare en slik økning i kostnadene og viser til sin vurdering i kap. 8.4.

8.3. TARIFF/BRANSJERÅD OG REPRESENTANTSKAPET

Det er berettiget å stille spørsmål ved om forbundet klarer å utnytte representantskapet som den ressursen det kunne ha vært. Det er som regel lite debatt i representantskapet med unntak av når det er eksterne innledere. I liten grad synes representantskapet å fungere som et politisk organ. Det er mer og mer et "formalorgan" uten reell innflytelse og politikken i forbundet utformes i forbundsstyret.

I inneværende landsmøteperiode har forbundet etablert tariff/bransjeråd. Disse har vist seg å fungere på en god måte. De gir gode innspill til viktige saker, de bidrar til å utvikle forbundet og de er en viktig møteplass for tillitsvalgte i bransjene. At tariff/bransjerådene som prinsipp skal bestå av tillitsvalgte fra bedriftene er viktig for å fange opp de strømninger som til enhver tid måtte være ute i medlemsmassen.

8.4. UTVALGETS VURDERING OG ANBEFALING

Det er ikke klart for utvalget hvorfor forbundet egentlig har opprettet et representantskap, det synes å være slik at "det alltid har vært slik og en har alltid hatt det". Det er dessverre noe

begrenset hva forbundet har av eldre vedtekter, men i Norsk Bygningsarbeiderforbunds lover av 1939 finner en bl.a. følgende i § 10-1:

Når landsmøtet ikke er samlet er landsstyret det den høyeste myndighet innen forbundet. Det gjør vedtak i alle spørsmål som ikke måtte være avgjort av landsmøtet.

Det er ikke noe i lover eller forskrifter som krever at Fellesforbundet har et representantskap. Det er ikke noe i veien for at årsberetning og regnskap og forbundets beretning godkjennes endelig av forbundsstyret. Det er med andre ord ingen formelle grunner til å fortsette med et representantskap.

I lov om stiftelser, som til en viss grad kan sammenliknes med foreninger av typen Fellesforbundet, er det i § 30 heter:

§ 30. Styrets myndighet og ansvar

Styret er stiftelsens øverste organ.

Forvaltningen av stiftelsen hører under styret.

Styret skal sørge for at stiftelsens formål ivaretas, og at utdelinger foretas i samsvar med vedtektene. Styret skal påse at regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.

Selv om en stiftelse skulle ha et representantskap kan et representantskap ikke vedta eller godkjenne beretning eller regnskap, det er det bare styret som kan fordi styret er stiftelsens øverste organ.

Utvalget foreslår at det tas inn et nytt punkt i vedtektene etter nåværende pkt. 3.3.6 (etter pkt. 3.3.5 forbundsstyre) med overskriften "Forbundsledelsen" og at den får følgende utforming:

3.3.6 Forbundsledelsen

3.3.6.1 Generelt

Forbundsledelsen består av forbundsleder, nestleder og fem forbundssekretærer valgt av landsmøtet.

3.3.6.2 Oppgaver og myndighetsområder

Forbundsledelsen skal:

- **ha den daglige ledelse av forbundet i samsvar med vedtekter og vedtak gjort av landsmøte og forbundsstyret**
- **innkalle forbundsstyre til møter og forberede, tilrettelegge og innstille på alle saker som er ført opp på forbundsstyrets dagsorden ved innkallingen**
- **ta avgjørelse i de saker som forbundsstyret har gitt forbundsledelsen fullmakt til å avgjøre**
- **legge fram årsberetning og regnskap og beretning for forbundets virksomhet hvert år**
- **ansette regionale verneombud, rådgivere og kontorphonale**

De oppgavene som i vedtektene er tillagt representantskapet, kan overføres til forbundsstyret. Når det gjelder de mulighetene vedtektene gir til å anke forbundsstyrets vedtak inn for representantskapets, jf. eksempelvis pkt. 6.2.1-5 om anke på suspensjonsvedtak, så er det ingen valgte og ansatte i forbundet i dag som kan erindre at saker som forbundsstyret har behandlet er anket inn for representantskapet.

Med den formen, rollen og med de oppgaver representantskapet har og har hatt de siste 20 årene, er det utvalgets oppfatning at representantskapets funksjon som et levende og demokratisk ledd for å utvikle forbundet ikke lenger er til stede. Utvalget foreslår derfor at en ikke viderefører en ordning med et representantskap og at de ressurser, både menneskelige og økonomiske, som nå brukes på representantskapet benyttes til å videreutvikle tariff/bransjerådene. Med videreutvikling tenker utvalget først og fremst på møtehyppighet og antall medlemmer i rådene og da spesielt de rådene som omfatter mange av forbundets medlemmer.

9. OPPGAVEFORDELING MELLOM ULIKE ORGANISASJONSLEDD

9.1. EN PRESISERING AV OVERSENDELSESFORSLAG OG GJELDENDE VEDTEKTSBESTEMMELSER

I kap. 1.1 er de forslag som ble oversendt fra landsmøtet, og som har vært utgangspunktet for vedtektskomiteens arbeid, tatt inn. De to forslag, som går direkte på arbeidsfordeling mellom forbund og avdeling, er:

B-5049 - Rep.nr. 209 – Eldar Myhre, avd. 25:

Viser til forslag 1415 fra avd. 25

Fellesforbundet setter ned en komité med representanter for de ulike nivåer i forbundet med slikt på å forme ut vedtektene ut fra oppgaven i den reelle arbeidssituasjonen for forhandlinger og tvisteløsning.

F-1420 - Rep.nr. 444 – Torbjørn Dybsand, representantskapet:

Samarbeid FF – DK – Avd

Fellesforbundet kan delegerer forhandlingsrett til avdelinger/ansatte i avdelinger i saker som gjelder opprettelse av tariffavtaler, opprettelse av trekkavtaler, samt ved oppfølging av uenighetsprotokoller. Fellesforbundet må sørge for at relevant kunnskap og kursing er på plass i/for avdeling/ansatte i avdeling, slik at dette kan muliggjøres.

Vedtektene har ingen direkte bestemmelse om hva som er forbundets oppgaver på linje med de oppgavene som er tillagt avdelinger, klubber og grupper. Hva forbundet skal arbeide med og hva som er forbundets oppgave kan bare leses indirekte gjennom ulike vedtektsbestemmelser og disse er spredt rundt i vedtektene. Viktigst er formålsparagrafen, så er det representantskapets og forbundsstyrets oppgaver og myndighetsområder. Men oppgavene kommer fram i flere andre bestemmelser.

Utvalget er kommet til at det ikke vil være mulig å sette opp en meningsfylt oversikt over ulike arbeidsoppgaver og så angi om det er forbundet, avdelingen eller klubbene som har ansvaret for å følge dem opp.

Forslaget fra Torbjørn Dybsand gjelder ikke forbundets vedtekter men hovedavtalens bestemmelser om hvem som kan forhandle på vegne av medlemmene. Forslaget fra Eldar Myhre er noe vanskeligere å tolke fordi det tar utgangspunkt i at vedtektene skal formes ut slik at det blir klart hvem som har ansvaret for forhandlinger og tvisteløsning.

Utvalget har lagt til grunn at det forslagsstillerne har ment er å avklare hvilke organisasjonsledd som kan forhandle på vegne av medlemmene overfor arbeidsgivere og deres organisasjoner. Så langt utvalget kan bedømme det er et slikt spørsmål ikke en sak for vedtektene i forbundet, men en sak for avtalene mellom arbeidstakerorganisasjonene og arbeidsgiverorganisasjonene, og utvalget vil belyse problemstillingen i lys av dette.

9.2. HOVEDAVTALENS BESTEMMELSE

Hovedavtalen har følgende definisjoner av tillitsvalgte i § 5.1 – Rett og plikt til å velge tillitsvalgt – når det gjelder byggfagene:

Definisjoner:

Plasstillitsvalgte er de tillitsvalgte som i hovedbyggfagene (murerfaget, tømmerfaget og betongfaget) og i anleggsfaget velges av og blant de arbeidstakere som arbeider i den

enkelte bedrifts tjeneste på vedkommende arbeidsplass. Sentralverksted, opplags- og lagertomt anses i denne forbindelse som egne arbeidsplasser.

Bedriftstillitsvalgte er de tillitsvalgte som velges av og blant arbeidstakerne i bedriften som helhet (f.eks. "Klubbstyret").

Organisasjonstillitsvalgte er de tillitsvalgte som er ansatt eller valgt innen Fellesforbundets tariffområde for Fellesoverenskomsten for byggfag eller Norsk Arbeidsmandsforbund, eller deres underavdelinger og grupper. For disse tillitsvalgte gjelder ikke "Hovedorganisasjonenes Felleserklæring om tillitsvalgsinstitusjonen" i kap. VI, § 6-2 pkt. 2, § 6-4 pkt. 2, § 6-11, og § 9, Del B Samarbeidsavtale. Heller ikke gjelder § 2-3 pkt. 1 for hovedbyggefagenes sentralverksteder.

Spesielle tillitsvalgte, valgt blant arbeidstakere for å ta seg av akkordavtaler, anses ikke som tillitsvalgte i Hovedavtalens forstand.

Hovedavtalen har følgende bestemmelse i § 2-3:

§ 2-3 Forhandlinger

- 1. Tvist mellom bedrift og arbeidstakere skal søkes løst ved forhandling mellom bedrift og tillitsvalgte. Fra forhandlingene skal settes opp protokoll. Partenes syn skal fremgå av protokollen som skal undertegnes av begge parter.*

***Bygg/anlegg/offshore** Blir disse ikke enige, opptas forhandlinger mellom bedriften og de i kap.V nevnte organisasjonstillitsvalgte. I så fall har bedriften også adgang til å tilkalle en representant eller tillitsvalgt. Organisasjonene på begge sider har rett til å gripe inn hvis avtaler etter forannevnte forhandlinger er i strid med gjeldende tariffavtaler.*

- 2. Oppnås ikke enighet mellom bedrift og tillitsvalgte kan forbund og landsforening, eventuelt LO og NHO, bli enige om å fortsette forhandlingene etter at en ansvarlig representant fra hver av organisasjonene er tilkalt.*
- 3. Det er ikke adgang for organisasjonene eller deres underorganisasjoner til å tre i direkte forbindelse med den annen organisasjons medlemmer uten i forståelse med denne.*
- 4. Oppnås ikke enighet ved forhandlinger etter pkt. 1 og 2 kan hver av partene bringe tvisten inn for vedkommende forbund og landsforening eller LO og NHO eller de underorganisasjoner de bemyndiger.*
- 5. Forhandlingsmøte skal holdes senest 8 dager etter at det er fremsatt skriftlig krav om det.*

I Hovedavtalen framkommer også følgende om tillitsvalgte:

§ 6-1 Hovedorganisasjonenes felleserklæring om tillitsvalgte

Det er av avgjørende betydning at samarbeidet mellom bedriftens representanter og de tillitsvalgte foregår i rasjonelle og betryggende former, og at tillitsvalgte settes i stand til å ivareta sine oppgaver etter Hovedavtalen og arbeidsmiljøloven.

Hovedorganisasjonene vil understreke betydningen av at så vel arbeidstakerne som bedriften har representanter med best mulige forutsetninger for behandling av samarbeidsspørsmål. En gjensidig korrekt og tillitsfull opptreden mellom bedriftens representanter og de tillitsvalgte er en avgjørende forutsetning for samarbeidet mellom partene på bedriften.

Ved innskrenkninger, omorganiseringer og permitteringer skal det tas hensyn til de tillitsvalgtes spesielle stilling.

Hovedorganisasjonene vil gjennom opplysnings- og kursvirksomhet søke å dyktiggjøre partenes representanter for de oppgaver som påhviler dem.

§ 6-2 Arbeidstakernes representanter

- 1. De tillitsvalgte godkjennes som representanter og talsmenn for de organiserte arbeidstakere.*
- 2. De tillitsvalgte har rett til å forplikte arbeidstakerne i spørsmål som angår hele arbeidsstokken eller grupper av arbeidstakere, når tariffavtale ikke er til hinder for dette. Det forutsettes at de tillitsvalgte, hvis de anser det nødvendig, legger saken frem for sine arbeidskamerater før de tar standpunkt til spørsmålet. Bedriften skal ha svar uten ugrunnet opphold.*
- 3. De tillitsvalgte har rett til å ta seg av og søke ordnet i minnelighet klagemål som de enkelte arbeidstakere har overfor bedriften, eller som bedriften har overfor de enkelte arbeidstakere.*
- 4. Når de tillitsvalgte har noe å fremføre, skal de henvende seg direkte til arbeidsgiveren eller dennes representant på arbeidsstedet.*

§ 6-4 Partenes representanter ved forhandlinger

- 1. Bedriftens og arbeidstakernes representanter skal ha fullmakt til å føre reelle forhandlinger, jfr. § 6-2 nr 2 og § 6-3.*
- 2. Ved forhandlinger kan arbeidsgiver møte selv eller ved stedfortreder for bedriftsledelsen. Arbeidsgiveren eller dennes stedfortreder kan tilkalle andre fra bedriftsledelsen. De tillitsvalgte kan tilkalle representanter fra de berørte arbeidstakere, og konserntillitsvalgte etter § 14-3 i saker av konsernmessig karakter. Leder i koordineringsutvalget etter § 5-8 kan møte i stedet for den konserntillitsvalgte.*
- 3. I tvistesaker møter vanligvis ikke flere enn tre representanter fra hver av partene. Er bare en tillitsvalgt til stede, kan vedkommende ta med en annen arbeidstaker.*

9.3. PRAKSIS

Basert på lov- og avtaleverk og forbundets vedtekter er det utarbeidet saksbehandlingsrutiner for forbundets saksbehandling og for avdelingenes saksbehandling.

I saksbehandlingsrutinene behandles de ulike sakstyper på en utfyllende måte.

Saksbehandlingsrutinene er praksisnære og skal presentere den reelle saksbehandlingen.

Saksbehandlingsrutinene for forbundets avdelinger er publisert på forbundets nettsider.

Saksbehandlingsrutinene for forbundets ansatte er publisert på forbundets intranett, disse rutinene er delt i to dokumenter, avtaleforhold og juridiske saker.

Saksbehandlingsrutiner for tvistesaker foreligger ikke for avdeling ettersom avdelingens formelle rolle i slike saker er meget begrenset. Saker som oppstår som følge av tvist mellom klubb og bedrift sendes forbundet for videre oppfølging via avdelingen. Avdelingens rolle i denne typen saker fremgår av vedtektenes 3.4.2.2 – *bistå klubbene med lokale forhandlinger når klubbene ønsker det.*

Når tvisten er protokollert er det forbundet som vurderer og gjennomfører oppfølging.

Behandling av opprettelse av tariffavtaler og trekkavtaler er grundig beskrevet i saksbehandlingsrutinene. Det betyr også at rollefordelingen er nøye beskrevet.

Avdelingen har ansvaret for å organisere arbeidstakerne. Når det er aktuelt å opprette trekk- eller tariffavtale utfører avdelingen en rekke forberedende oppgaver. Det gjelder både organisatoriske opplysninger, forslag til valg av overenskomst og andre forhold som kan være av betydning.

For å ta et eksempel fra saksbehandlingsrutiner i avdelingen:

3.1.1 Uvillige bedrifter

Før det kreves avtale ved bedrifter som vi antar, eller vet vil stille seg uvillige til å inngå tariffavtale, må det fremskaffes en mest mulig utfyllende oversikt over hva som er utfordringen. Det er avdelingen som er ansvarlig for dette.

På grunnlag av det arbeidet som er gjort av avdelingen følger forbundet opp den formelle prosessen i henhold til forbundets rutiner for avtaleoppsettelse.

Fellesforbundet har gjennom vedtak på landsmøter og lang praksis lagt seg på det prinsippet at forhandlingsretten som tilligger forbundet utøves av forbundsledelsen og sekretærer i forbundet. Det er kun de som er gitt forhandlingsrett som kan forplikte forbundet.

9.4. UTVALGETS VURDERING OG ANBEFALING

Utvalget viser til sine vurderinger av avdelingens selvstendige stilling og til vurderingene vedr. forbundets ansvar for avdelingene, jf. kap. 14. Utvalget er kommet til at det ikke vil være mulig å gi avdelingstillitsvalgte en forhandlingsrett på vegne av forbundet uten at avdelingene samtidig må gi avkall på sin frie stilling bl.a. med hensyn til ansettelser og valg. Utvalget fremmer følgelig ikke forslag om vedtektsendringer av en slik karakter.

10. OM KONSERN TILLITSVALGTS STILLING I VEDTEKTENE

10.1. GJELDENE VEDTEKTSBESTEMMELSER

Vedtektene har ingen bestemmelser om konserntillitsvalgte med unntak av at det som framkommer i vedtektenes pkt. 3.5.3.1-8 og pkt. 8. Bestemmelsene er som følger:

3.5.3.1-8

Øvrige medlemmer av klubben som sitter i bedriftens styre, bedriftsforsamling, konsernstyre eller konsernutvalg, verneombud eller hovedverneombud, kan tiltre styret. Disse har ikke stemmerett.

8 Vedlegg til vedtektene

Retningslinjene for målevirksomheten og arbeidet i konsernutvalg var tidligere vedlegg til vedtektene. Disse er nå tatt ut og forefinnes som egen trykksak og gjort tilgjengelig på forbundets hjemmesider.

10.2. EN DRØFTING AV KONSERN TILLITSVALGTES Plass I VEDTEKTENE

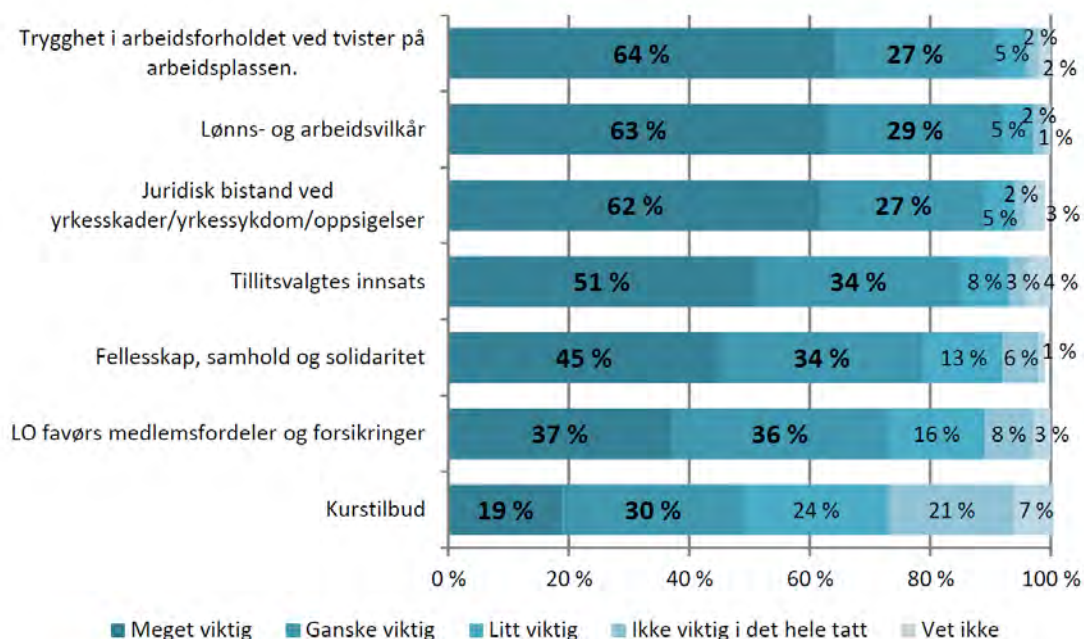
Hovedtrekkene i vedtektene og i forbundets organisasjon slik det er skissert i vedtektenes pkt. 3.1-1 er utformet i en tid hvor konserntillitsvalgt var et ukjent begrep. Ut over forbundet opererer en med begrepene avdelinger, klubber og grupper i klubbene.

Det eneste stedet i vedtektene hvor en finner begrepet "konsern", i tillegg til henvisningen til at det er utarbeidet retningslinjer for arbeid i konsernutvalg (vedtektenes pkt. 8), er i vedtektenes pkt. 3.5.3.1 om generelle bestemmelser for valg av klubbstyre hvor det bl.a. heter:

Øvrige medlemmer av klubben som sitter i bedriftens styre, bedriftsforsamling, konsernstyre eller konsernutvalg, verneombud eller hovedverneombud, kan tiltre styret. Disse har ikke stemmerett.

Medlemsundersøkelsen i 2013 viste følgende:

Figur 8: Hvor viktige vil du si følgende medlemsfordeler er for deg?

Dersom en legger medlemsundersøkelsen til grunn så er det de oppgaver som først og fremst de tillitsvalgte på arbeidsplassene har som er vurdert til å være de viktigste for medlemmene. I en slik sammenheng, hvor flertallet av forbundets medlemmer arbeider i bedrifter som er en del av et konsern, kan det synes merkelig at tillitsvalgte i konsern ikke har noen formell plass i forbundets organisasjon.

I hovedavtalens § 16-3 framkommer følgende om konserntillitsvalgte:

Hovedorganisasjonene er enige om at det i konserner med flere enn 200 ansatte kan være behov for en ordning med konserntillitsvalgt. Den konserntillitsvalgte kan velges av konsernutvalget eller det kan inngås avtale om andre valgordninger. Rettigheter og plikter for den konserntillitsvalgte skal følge bestemmelsene i Hovedavtalens del A om tillitsvalgte.

Den konserntillitsvalgte skal ivareta de ansattes interesser overfor konsernledelsen i saker som behandles på konsernnivå og som kan ha betydning for de ansatte i konsernet som helhet. Den konserntillitsvalgtes arbeid skal ikke gripe inn i eller erstatte partenes rettigheter og plikter på bedriftsnivå.

Konserntillitsvalgt kan, etter anmodning, bistå lokale tillitsvalgte i saker av konsernmessig karakter, jfr. § 5-2 nr. 4, tredje ledd og § 5-6 nr. 3, fjerde ledd. Den konserntillitsvalgtes øvrige arbeidsforhold reguleres i avtale med konsernet. Avtalen kan blant annet inneholde bestemmelser om

- *ansettelsesforhold, arbeidsgiveransvar og lønnsforhold*
- *valg/valgperiode*
- *den tillitsvalgtes arbeidsforhold, herunder kontorplass,*
- *teknisk utstyr etc.*
- *hel/deltid*

Hovedavtalens bestemmelse synes å ta utgangspunkt i at konserntillitsvalgte har en viktig funksjon i et konsern og utvalget antar at formuleringene i hovedavtalens § 16 er et resultat av krav fra LO.

En utfordring i forhold til vedtektene er at konserntillitsvalgte kan komme fra andre avtaleområder enn de forbundet har. Tilsvarende kan konserntillitsvalgte som er medlemmer av Fellesforbundet være konserntillitsvalgte for f.eks. NNN, EL & IT, Industri Energi, FLT osv. Utvalget mener det må være en forutsetning at en konserntillitsvalgt er medlem av Fellesforbundet dersom vedkommende skal kunne ha en rolle i forbundets organisasjon.

Flere konserntillitsvalgte er med i styre i forbundets avdelinger. Gjennom det er de med i forbundets organer på linje med klubbtiltillitsvalgte.

Forbundet har et konsernutvalg hvor de viktigste konsern innenfor forbundets område er representert. Men dette utvalget har ingen representasjon i noen av forbundets formelle organer som forbundsstyret eller representantskapet.

Utvalget har vurdert ulike modeller for konserntillitsvalgtes plass i forbundets organisasjon. Herunder har utvalget vurdert om det skal fastsettes i vedtektene at eksempelvis en eller flere av forbundsstyrepreressantene skal være konserntillitsvalgte. Utvalget finner ikke å ville

foreslå ordninger med spesiell representasjonskvoter hverken til landsmøte, forbundsstyret eller tariff/bransjeråd.

Spørsmålet om de konserntillitsvalgte plass må også vurderes i forbindelse med diskusjonen om hvordan en ønsker at avdelingene skal fungere, hva som skal være avdelingenes plass og oppgave og om en skal bygge opp Fellesforbundet slik at de klubbtiltillitsvalgte tar direkte kontakt med forbundet dersom de f.eks. står overfor en lokal tvist, en oppsigelse osv.

10.3. UTVALGETS VURDERING OG ANBEFALING

Hverken forbundet eller LOs har en organisasjonsform som er tilpasset de konserntillitsvalgte. Ut fra det forhold at kanskje 70 % av forbundets yrkesaktive medlemmer arbeider i konsern eller konsernliknende bedriftsstrukturer fremmer utvalget følgende forslag til tekst i vedtektenes 3.3.1.2-4 og avdelingenes valg av delegater til landsmøtet:

*Avdelingene velger sine landsmøtedelegater og varamedlemmer for disse på medlemsmøter. Valgene skal foregå på samme møte som landsmøtets dagsorden behandles. Ved valgene skal det tas hensyn til bransje, **konsern**, kjønn, alder, etnisk bakgrunn og geografiske forhold.*

I tillegg fremmes følgende forslag til vedtektenes pkt. 3.3.1.5-3 om landsmøtets valg av forbundsstyre:

*Ved valgene av de 28 medlemmer av forbundsstyret og de 38 til representantskapet skal det tas hensyn til bransjetilhørighet, **konsern**, geografisk fordeling, kjønn, alder og etnisk bakgrunn. To medlemmer av forbundsstyret med personlige varamedlemmer, skal være aktive ungdomstillitsvalgte og under 30 år når valgene finner sted. Seks medlemmer av representantskapet med personlige varamedlemmer, skal være aktive ungdomstillitsvalgte og under 30 år når valgene finner sted*

11. HABILITET OG ETISKE RETNINGSLINJER

11.1. DEFINISJON AV HABILITET

En artikkel på hjemmesidene til Forskningsetisk Bibliotek har følgende om habilitet:

Habilitet kan best defineres ut fra sin motsetning: Å være "inhabil" betyr å mangle evne, myndighet eller kompetanse til å behandle eller treffe avgjørelser i en sak. Uttrykket brukes for å vise at det kan foreligge spesielle forhold som kan svekke tilliten til at du er upartisk ved behandlingen av saken.

Hovedbestemmelsene om habilitet står i forvaltningsloven § 6. Det fremgår der at «en offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak», hvis tjenestemannen direkte eller indirekte kan ha personlige interesser i utfallet av en sak.

Hvis den som er inhabil er en "overordnet", så er også dennes underordnede inhabile. Hvis du er inhabil, skal du overlate beslutningen til andre, eventuelt fratre det kollegiet som treffer avgjørelsen.

Reglene har både en objektiv og en subjektiv del. I noen tilfeller skal du fratre utelukkende på grunnlag av ditt forhold til en som er part i saken (slekt eller familie), uansett om du har noen interesse i sakens utfall eller ikke. I andre tilfeller skal du fratre om det kan være grunn til å mistenke at du har en mer indirekte fordel eller ulempe av et bestemt utfall i saken, uten at du har noe forhold til en av partene som gjør deg inhabil på objektivt grunnlag.

Når det gjelder forskningsprosjekter, kan noen som er i nær slekt eller familie med deg eller har andre relasjoner til deg, ikke sitte i komiteer, råd eller utvalg som skal godkjenne, finansiere eller bedømme forskningsprosjektet ditt. Da er de inhabile, og skal fratre kollegiet når din sak behandles.

Konsekvensen av at et vedtak er fattet av en person som er inhabil, er at vedtaket er ugyldig.

11.2. GJELDENDE VEDTEKTSBESTEMMELSER

Om ikke direkte, så i det minste indirekte, har forbundets vedtekter en bestemmelse om habilitet og lojalitet for forbundets ledelse og ansatte. Det framkommer i vedtektenes pkt. 3.2.7:

3.2.7 Valgbarhet

1. *Forbundets ledelse og ansatte kan ikke inneha verv i avdelinger. Disse kan heller ikke utføre oppgaver eller oppdrag for en avdeling som er eller kan komme i konflikt med de arbeidsoppgaver disse har eller kan få som valgt eller som ansatte i forbundet.*

Vedtektene har følgende bestemmelser habilitet for medlemmer av forbundets representantskap i vedtektenes pkt. 3.3.4.1-6:

Medlemmer av representantskapet må ikke delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har særlig betydning for egen del, for noen nærstående eller når vedkommende på annen måte må anses å ha personlig eller økonomisk interesse i saken.

Medlemmer av representantskapet må heller ikke delta i en sak om tilskudd, lån eller annen kreditt til seg selv, til en avdeling eller organisasjon hvor vedkommende har tillitsverv eller ansettelse. Tilsvarende gjelder for sikkerhetsstillelse for gjeld.

Vedtektene har følgende bestemmelser habilitet for medlemmer av forbundsstyret i vedtektenes pkt. 3.3.5.1-5:

Medlemmer av forbundsstyret må ikke delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har særlig betydning for egen del, for noen nærstående eller når vedkommende på annen måte må anses å ha personlig eller økonomisk interesse i saken. Medlemmer av forbundsstyret må heller ikke delta i behandling av økonomiske saker som angår en avdeling eller organisasjon hvor vedkommende har tillitsverv eller ansettelse, eksempelvis ved behandling av tilskudd, bevilgning, lån og kreditter. Tilsvarende gjelder for sikkerhetsstillelse for gjeld. Unntatt herfra er lån, annen kreditt og sikkerhetsstillelse for selskaper eller organisasjoner helt eller delvis eid av forbundet.

11.3. ETISKE RETNINGSLINJER

Som nent har forbundet ikke habilitetsregler for forbundets ansatte, men forbundet har vedtatt etiske retningslinjer. Disse er som følger:

Etiske retningslinjer

Forbundet bygger på arbeiderbevegelsens verdier som har sin bakgrunn i tanken om frihet, likhet og solidaritet. Denne grunnleggende ideologiske forankringen gjenspeiles i de etiske krav som stilles til det arbeidet hver enkelt av oss utfører til beste for våre medlemmer.

Våre etiske retningslinjer tar ikke bare sikte på å regulere forbundets forhold til omverden, det skal også legges til rette for en positiv utvikling av forbundets kultur med det formål å utvikle fellesskapet og en atmosfære av åpenhet, tillit, stolthet og tilhørighet. Fellesskap og ansvar ligger til grunn for det sett av normer og regler som her er nedfelt, og som må etterleves for at våre fellesverdier skal realiseres og våre mål nås. De etiske retningslinjene må også ses i sammenheng med internkontrollen og arbeidsmiljøarbeidet i forbundet.

Retningslinjer

- *Som medarbeider av forbundet vil vår opptreden utad bli identifisert med forbundet. Vi skal gjennom vår opptreden opprettholde og høyne respekten for forbundet og følge de til enhver tid gjeldende regler på dette området.*
- *I tjenestesammenheng setter vi lojalitet til forbundet foran lojalitet til enkeltpersoner, politiske partier, organisasjoner og andre.*
- *Beslektede ansatte/ektefelle/samboer i forbundet kan ikke inneha stillinger der de har muligheter for å hindre, bedømme, godkjenne, revidere eller kontrollere arbeidet til en annen slektning, ektefelle eller samboer. Ansatte i forbundet kan således ikke ha stillinger der den direkte overordnede er i den ansattes familie. Med nærmeste familie menes: foreldre, ektefelle, partner, samboer, barn, søsken, svigerinne og svoger.*
- *Vi skal overholde de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og regler. Vedtak fattet i besluttede organer skal følges og iverksettes.*
- *Vi skal vise respekt for hverandres arbeid, og samarbeide for å øke innsatsen i egen avdeling og mellom avdelingene.*

- *Vi arbeider i et forpliktende samspill med alle andre ansatte og valgte i forbundet. Det gjør at vi både kan gi og motta hjelp i vanskelige situasjoner. Fellesskapet både forplikter oss og frigjør krefter hos oss. Alle ansatte, uansett nasjonalitet, kulturell eller religiøs bakgrunn, skal ha likeverdige arbeidsvilkår i forbundet. Som arbeidstakere i forbundet tar vi aktivt avstand fra, og vil bekjempe enhver form for rasisme.*
- *I alle sammenhenger utad så vel som innad skal vi opptre på en måte som fremmer likestilling mellom kvinner og menn.*
- *Forbundet er i stadig utvikling og dette fordrer av oss som medarbeidere at vi ser på læring som en livslang prosess. Vi tar medansvar for egen utvikling.*

11.4. UTVALGETS VURDERINGER

Fellesforbundet har habilitetsregler i vedtektene for medlemmer av forbundsstyret og representantskapet, herunder forbundsledelsen. Vedtektene for LO og for Fagforbundet har ingen vedtektsbestemmelser om habilitet.

Utvalget har vurdert om en skal vurdere å innføre mer generelle vedtektsbestemmelser om habilitet. I tillegg har utvalget vurdert de etiske retningslinjene som er fastsatt for forbundets ansatte og har i den forbindelse vurdert om en skal utarbeide en eller annen form or "etiske retningslinjer" for tillitsvalgte rent generelt.

I næringslivet arbeides det mange steder seriøst med "Etiske retningslinjer" og "Bedriftens samfunnsansvar".

Aksjeloven har følgende bestemmelse om inhabilitet:

§ 6-27. Inhabilitet

(1) Et styremedlem må ikke delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har slik særlig betydning for egen del eller for noen nærstående at medlemmet må anses for å ha fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse i saken. Det samme gjelder for daglig leder.

(2) Et styremedlem eller daglig leder må heller ikke delta i en sak om lån eller annen kreditt til seg selv eller om sikkerhetsstillelse for egen gjeld.

Utvalget er kommet til at det vil være riktig å gjøre de nåværende bestemmelsene i vedtektenes pkt. 3.3.4.1-6: og pkt. 3.3.5.1-5 om til en generell bestemmelse og ta den inn som en gjennomgående bestemmelse i vedtektenes pkt. 3.2 og at det tas inn som første punkt, altså nytt pkt. 3.2.1. Samtidig mener utvalget at den nåværende bestemmelsen er for omfattende og foreslår at bestemmelsen skal bygge på bestemmelsen i Lov om aksjeselskaper men i en omarbeidet form og at overskriften endres til "Inhabilitet". Utvalget foreslår følgende bestemmelse til erstatning for de gjeldende bestemmelsene i vedtektene:

3.2.1 Inhabilitet

- 1. Tillitsvalgte i klubber, avdelinger og forbundet må ikke delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har slik særlig betydning for egen del eller for noen nærstående at den tillitsvalgte må anses for å ha fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse i saken.**
- 2. Tillitsvalgte i klubber, avdelinger og forbundet må heller ikke delta i en sak om lån eller annen kreditt til seg selv eller om sikkerhetsstillelse for egen gjeld.**

Utvalget har vurdert om en skal foreslå noen etiske retningslinjer som tas inn i vedtektene. Utvalget er kommet til at dette best kan løses ved at en av forbundsstyrets oppgaver er å fastsette etiske retningslinjer for tillitsvalgte i forbundet uansett organisasjonsledd og uansett nivå. Det foreslås derfor å ta inn følgende i vedtektenes 3.3.5.2-2 om forbundsstyrets "Organisatorisk ansvar og virkeområde":

- **utarbeide etiske retningslinjer for tillitsvalgte i alle forbundets organisasjonsledd**

12. VEDTEKTENES BESTEMMELSER OM URAVSTEMNING

12.1. BAKGRUNN

Vedtektene har følgende bestemmelse i pkt. 3.2.2.2:

1. *Forbundsstyret kan gjøre vedtak om uravstemning i viktige saker.*
2. *Avstemningen kan holdes blant alle avdelinger eller blant bestemte avdelinger.*
3. *Avstemningen skal være hemmelig og ordnes slik at alle stemmeberettigede medlemmer kan avgi stemme.*
4. *Avdelingen sender inn stemmeresultatet til forbundet i forseglet konvolutt etter at opptellingen er foretatt.*
5. *Avdelingsstyret eller stemmestyret har taushetsplikt med hensyn til resultatet av avstemningen fram til det tidspunkt hvor resultatet skal offentliggjøres.*
6. *Alle stemmeberettigede medlemmer har stemmeplikt.*
7. *Forbundsstyret avgjør øvrige retningslinjer for hvordan uravstemningen skal foregå i hvert enkelt tilfelle.*

Bestemmelsen for uravstemning ved tariffoppgjør finnes i vedtektenes pkt. 5.2.2 hvor det heter:

1. *Tarifforslag skal som regel legges fram for de medlemmer som interessetvisten gjelder og for øvrig i samsvar med de retningslinjer som forbundsstyret fastsetter og bestemmelsene i Hovedavtalen. Alle medlemmer som tariffavtalen gjelder har stemmeplikt.*
2. *Avstemningsresultatet skal gi et klart uttrykk for medlemmenes vilje. Har flertallet av de stemmeberettigede stemt for forslaget, er det vedtatt. Har flertallet stemt mot, er det forkastet.*
3. *Dersom et flertall av de stemmeberettigede ikke har stemt for eller mot forslaget, er avstemningen ikke bindende med mindre to tredeler eller flere av de medlemmer som interessetvisten gjelder har deltatt i avstemningen og minst 50 % av disse har stemt for eller mot forslaget.*
4. *Har færre enn to tredeler tatt del i avstemningen og det ikke er flertall for eller mot blant de stemmeberettigede, sender forbundsstyret melding om avstemningen til Landsorganisasjonens sekretariat, med innstilling på om forslaget bør vedtas eller forkastes.*
5. *Omfatter en tariffavtale også andre forbund, forholder en seg til bestemmelsene om dette i Landsorganisasjonens vedtekter.*

12.2. UTVALGETS VURDERINGER OG FORSLAG

Uravstemning over tarifforslag etter vedtektenes pkt. 5.2.2 er en vanlig foretelse i forbundet og kommer som regel hvert annet år. Derimot er det ingen i Fellesforbundet som i dag kan

erindre at " Forbundsstyret har gjort vedtak om uravstemning i en viktig sak". Den vedtektebestemmelsen som ingen kan huske sist ble brukt er den mest utfyllende med hensyn til hvordan avstemninger skal gjennomføres.

Vedtektsutvalget kan ikke se at det er behov for å ha en svært spesifisert bestemmelse i vedtektene om uravstemning og foreslår derfor at prinsippet om uravstemning videreføres. Bestemmelsen om hvordan slike avstemninger skal gjennomføres mener utvalget kan overlates til forbundsstyret og ut fra erfaringene hittil blir det neppe slike saker som kommer til å ta lengst tid i forbundsstyret i årene framover.

Utvalget foreslår at vedtektenes pkt. pkt. 3.2.2.2 endres på følgende måte (tekst som tas ut i ~~kursiv og gjennomstreket~~, ny tekst i **normal fet**) :

1. *Forbundsstyret kan gjøre vedtak om uravstemning i viktige saker.*
- ~~2. *Avstemningen kan holdes blant alle avdelinger eller blant bestemte avdelinger.*~~
- ~~3. *Avstemningen skal være hemmelig og ordnes slik at alle stemmeberettigede medlemmer kan avgi stemme.*~~
- ~~4. *Avdelingen sender inn stemmeresultatet til forbundet i forseglet konvolutt etter at opptellingen er foretatt.*~~
- ~~5. *Avdelingsstyret eller stemmestyret har taushetsplikt med hensyn til resultatet av avstemningen fram til det tidspunkt hvor resultatet skal offentliggjøres.*~~
6. *Alle stemmeberettigede medlemmer **uravstemningen gjelder** har stemmeplikt.*
7. *Forbundsstyret fastsetter ~~avgjør øvrige retningslinjer~~ **retningslinjene** for hvordan uravstemningen skal foregå i hvert enkelt tilfelle.*

13. FORBUNDETS ORGANISASJON

13.1. BAKGRUNN

Vedtektene har følgende bestemmelse i pkt. 3.1:

1. *Fellesforbundet utøver sin virksomhet gjennom følgende sentrale og lokale organer:*

Forbundet:

Landsmøtet

Representantskapet

Forbundsstyret

Tariff/bransjeråd

Avdelinger:

Årsmøtet

Medlemsmøtet

Representantskapet

Styret

Fag-, yrkes- og geografiske grupper

Klubber:

Årsmøtet

Medlemsmøtet

Klubbstyret

Grupper:

Årsmøtet

Styret

2. *Målekontorene er, gjennom avdelingers eierinteresser, et nødvendig organ for - utøvelse av forbundets virksomhet innen byggfagene.*

13.2. UTVALGETS VURDERINGER OG FORSLAG

Utvalget viser til sitt forslag om at ordningen med representantskap skal opphøre, jf. kap. 8 og at dette punktet i vedtektene må endres som en følge av det. Videre har utvalget vurdert pkt. 2 om målekontorene.

Målekontorene er ikke en del av forbundets organisasjon. En av konsekvensene av det er at oppmålere er valgbare til verv som medlemmer av forbundsstyret. Ansatte i en avdeling, som er en del av forbundets organisasjon, er ikke valgbare til verv som medlemmer av forbundsstyret.

I vedtektenes pkt. 3.4.1.1-3 heter det:

Avdelingen skal medvirke til at medlemmer innenfor Fellesoverenskomsten for byggfag får sitt arbeid oppmålt ved å opprette et eget målekontor eller ved å inngå avtale med et målekontor.

Gjennom denne bestemmelsen i vedtektene mener utvalget at hensynet til målevirksomheten er ivaretatt og at pkt. 2 i vedtektenes pkt. 3.1 kan utgå. Utvalget viser for øvrig til kap. 15 hvor utvalget foreslår at vedtektenes pkt. 3.4.1.1-3 flyttes.

14. VEDTEKTENE FOR AVDELINGENE – ORGANISASJON OG ØKONOMI

14.1. BAKGRUNN

Vedtektene har følgende bestemmelse som angår avdelingens bruk av økonomiske midler:

3.4.1.1 Organisasjon

1. *Den lokale fagforening inngår i forbundets organisasjon som en avdeling.*
2. *Avdelingen skal stå tilsluttet LOs lokalorganisasjon med det antall yrkesaktive medlemmer som hører inn under dens organisasjonsområde.*
3. *Avdelingen skal medvirke til at medlemmer innenfor Fellesoverenskomsten for byggfag får sitt arbeid oppmålt ved å opprette et eget målekontor eller ved å inngå avtale med et målekontor.*

3.4.1.2 Økonomi

1. *Avdelingene skal føre regnskap i samsvar med offentlige lover og forskrifter og i samsvar med instruks fastsatt av forbundsstyret.*
2. *Avdelingen plikter å levere årsregnskap og revisjonsberetning til forbundet.*
3. *Ved sammenslåing av avdelinger skal alle eiendeler og forpliktelser overføres den nye avdelingen. Sammenslåinger skal godkjennes av forbundsstyret.*

3.4.6 Oppløsning av avdeling

1. *En avdeling kan vedta å oppløse seg selv. Ved oppløsning skal avdelingen oppnevne et avviklingsstyre.*
2. *Frie aktiva i avdelingen tilfaller forbundet.*
3. *Vedtak i avdelingenes organer om disponering av frie aktiva utover det som er fastlagt i vedtektene, kan ikke gjøres dersom avdelingens medlemstall er redusert med mer enn 40 % i løpet av de to siste år.*
4. *Forbundsstyret kan fatte vedtak om at frie aktiva i en avdeling skal tilfalle andre organisasjonsledd eller benyttes til spesielle formål etter forslag fra avdelingen.*

I flere tilfeller har en observert at avdelinger som enten slås sammen med en annen avdeling eller legges ned har brukt avdelingens midler på spesielle måter. En avdeling bevilget avdelingens verdier til den lokale pensjonistforeningen, en avdeling tegnet en husleiekontrakt på ti år for et lokale det ikke var behov for, og forskuddsbetalte ti års husleie. Forbundet har også registrert at noen avdelinger overfører ikke ubetydelige midler til stiftelser eller danner egne "Hytteforeninger". Ved ett tilfelle i 2013 var det helt klart at "Hytteforeningen" var dannet for å sikre at eiendommen skulle kunne holdes utenom avdelingens verdier dersom avdelingen ble lagt ned eller slått sammen med en annen avdeling. Det er viktig å være klar over at det ikke er noe i vedtektene som hindrer avdelinger og klubber å "holde unna" økonomiske midler forutsatt at medlemstall ikke er redusert med mer enn 40 % i løpet av de to siste år.

Kreativiteten når det gjelder "å holde unna" økonomiske midler har vært betydelig i enkelte tilfeller.

14.2. OM FORMÅL OG DE ULIKE ORGANISASJONSLEDDS OPPGAVER

14.2.1. Forbundets formål

Utgangspunktet for de oppgaver som er tillagt de ulike organisasjonsledd må en søke i forbundets formål slik dette er framkommer i vedtektenes pkt. 1.2 hvor det heter:

Fellesforbundets formål er å organisere arbeidstakere og fremme deres lønns- og arbeidsvilkår.

I tillegg skal forbundet arbeide for:

- å fremme medlemmenes faglige, økonomiske og sosiale interesser og sikre den fulle sysselsetting*
- at det betales lik lønn for arbeid av lik verdi*
- å motarbeide all forskjellsbehandling av mennesker på bakgrunn av kjønn, seksuell legning, rase, livssyn og kulturell bakgrunn*
- at arbeiderbevegelsens kulturarv blir tatt vare på*
- en sosialistisk samfunnsordning, bygd på de frihets- og rettsidealer den demokratiske sosialismen representerer*
- at fagorganisasjonen alltid er fri og uavhengig*
- å fremme utvikling, nedrustning, sikkerhet og fred gjennom forpliktende internasjonalt samarbeid*
- å arbeide aktivt for å opprette og bevare et rent ytre miljø både nasjonalt og globalt.*

Hovedformålet for forbundet er slik det framkommer i vedtektene å organisere arbeidstakere og fremme deres lønns- og arbeidsvilkår. At forbundet i tillegg skal arbeide for flere saker, jf. strekpunktene i vedtektenes pkt. 1.2, må en nok si er underordnet hovedformålet.

I prinsippprogrammet for inneværende landsmøteperiode er det også understreket hva som er forbundets hovedoppgave. Det framkommer i siste avsnitt i kap. 1 i prinsippprogrammet på følgende måte:

Det idégrunnlaget Fellesforbundet bygger på kan kort oppsummeres slik: Å få arbeidsfolk til å stå sammen, slik at arbeidsfolk får bedre levekår, større innflytelse i samfunnet og på arbeidsplassene. Det har vært og er en kamp for alle menneskers likeverd og et rettferdig samfunn, bygd på den demokratiske sosialismen. I bunnen ligger derfor det selvsagte formålet – å organisere arbeidstakere og fremme deres lønns- og arbeidsvilkår.

Utvalget viser for øvrig til kap. 4 hvor utvalget foreslår å endre formålsparagrafen.

14.2.2. Oppgavefordeling

Det er forbundets ulike organisasjonsledd som sammen har ansvaret for å virkeliggjøre forbundets mål. Forbundets organisasjonsledd er definert i vedtektenes pkt. 3.1-1 hvor det heter:

Fellesforbundet utøver sin virksomhet gjennom følgende sentrale og lokale organer:

Forbundet:

*Landsmøtet
Representantskapet
Forbundsstyret
Tariff/bransjeråd*

Avdelinger:

*Årsmøtet
Medlemsmøtet
Representantskapet
Styret
Fag-, yrkes- og geografiske grupper*

Klubber:

*Årsmøtet
Medlemsmøtet
Klubbstyret*

Grupper:

*Årsmøtet
Styret*

Arbeidsfordelingen mellom forbund, avdeling og klubb er definert i vedtektene. Avdelingens oppgaver er definert i vedtektenes pkt. 3.4.2.

Det er en vanskelig balansegang mellom den selvstendige stillingen avdelingen har og skal ha rent økonomisk og det at forbundet eventuelt skal legge føringer på hva avdelingene kan bruke sine kontingentinntekter, andre inntekter, oppsparte midler og øvrige verdier til.

Dersom forbundet skulle vedtektsfeste at avdelingene bare kan bruke av sine tilganger til nærmere angitte spesifikke formål, vil en lett komme i den situasjon at forbundet har et ansvar for avdelingens økonomi. Det kan i neste omgang føre til at forbundet får et arbeidsgiveransvar for ansatte, at forbundet blir ansvarlig for "dumme ting" som avdelingene kan gjøre, at forbundet må forhåndsgodkjenne ansettelse og oppsigelser. Utvalget viser i den forbindelse til drøftinger i kap.14

14.3. NÆRMERE OM VEDTEKTENES PKT 3.4.1.1 ORGANISASJON

14.3.1. Vedr. pkt. 1:

I forbindelse med en sak forbundet hadde til behandling fant forbundsledelsen det nødvendig å få en juridisk vurdering av om Fellesforbundet kunne bli gjort ansvarlig eller solidarisk ansvarlig for en eventuell erstatning og framtidig tap av arbeidsinntekt som en avdeling kunne bli idømt. I samme forbindelse fikk forbundet utarbeidet en vurdering av om på hvilken måte forbundet kunne komme i økonomisk ansvar dersom en avdeling gikk konkurs. De juridiske vurderingene ble utført av advokatfirmaet Ro Sommernes.

I den juridiske vurderingen skriver advokatfirmaet Ro Sommernes under overskriften Konklusjon:

Vi har kommet frem til at Avdeling XX må anses å være et eget rettssubjekt som er adskilt fra Fellesforbundet. Fellesforbundet er således som utgangspunktet ikke ansvarlig for de forpliktelser Avdeling XX pådrar seg.

Vi tar imidlertid forbehold for at Fellesforbundet i konkrete tilfeller kan stå ansvarlig for forpliktelser Avdeling XX pådrar seg. Uklarhet i hvem som utad har representert Fellesforbundet/Avdeling XX og hvem som skal være part, kan medføre at Fellesforbundet kan gjøres ansvarlig. Praktiseringen av Avdeling XX og Fellesforbundet som adskilte rettssubjekter er avgjørende for hvorvidt det foreligger et skille mellom den enkelte avdeling og Fellesforbundet. Dette gjelder selv om vedtektene synes å være tydelig på at avdeling og Fellesforbundet skal opptre adskilt med egne forpliktelser.

Det kunne med fordel vært inntatt under pkt. 3.4.1.1 «Organisasjonen» i vedtektene, at avdelingen er et eget rettssubjekt. Vi foreslår å endre vedtektene i pkt. 3.4.1.1 (1) slik:

«Den lokale fagforening benevnes i disse vedtektene som en avdeling. Avdelingene er et selvstendig rettssubjekt adskilt fra Fellesforbundet som ikke kan pådra forpliktelser for Fellesforbundet.»

I tillegg bør man vurdere å endre navn og definisjon på Avdeling XX, slik at Avdeling XX utad fremstår mer adskilt.

I forhold til konkurs som en følge av at avdeling XX eventuelt ikke vil være i stand til å dekke de beløp som saksøker måtte bli tilkjent, er konklusjonen fra advokatfirmaet følgende:

Utgangspunktet er at Avdeling XX er en forening som kan tas under behandling som konkursbo. Spørsmålet om hvorvidt Avdeling XX er en del av Fellesforbundet, herunder hvorvidt Fellesforbundet vil være omfattet av en konkursbegjæring mot Avdeling XX, er dekket i eget notat og vil ikke bli behandlet her.

En konkursåpning i Avdeling XX forutsetter at Avdeling XX er insolvens. Kriteriene her er at Avdeling XX ikke kan betale løpende forpliktelser ved forfall og at dette ikke er forbigående (illikviditet) og at en realisering av eiendelene ikke vil kunne dekke foreningens totale gjeldsforpliktelser (insuffisiens). Dersom disse kriteriene er oppfylt, skal Avdeling XX tas under behandling som et konkursbo forutsatt at Avdeling XX har inngitt oppbudsbegjæring eller en av de usikrede kreditorene har inngitt konkursbegjæring. En avgjørelse av spørsmålet om konkursåpning fattes av den lokale tingrett.

Tingretten vil oppnevne en bostyrer som på vanlig måte vil gjennomføre en ved realisering av eiendeler og utdeling av verdiene til kreditorene slik de har prioritet etter dekningsloven (1. bostyrers omkostninger, 2. lønnskrav, 3. mva. og skatt, 4. uprioriterte krav).

Det er registrert en økende tendens til at en skal saksøke hverandre. Det gjelder på flere områder, også internt i fagbevegelsen.

Det er etter utvalgets oppfatning viktig at avdelingene beholder den frie selvstendige stillingen de har i dag i forbundets organisasjon både med hensyn til disponering av egne

økonomiske midler, ansettelse av eksempelvis organisasjonsarbeider og når det gjelder å fatte egne vedtak. Samtidig er det viktig at avdelingene følger vedtekter og vedtak i forbundets organer. Det blir derfor en balansegang mellom hensynet til avdelingenes frie selvstendige stilling og hensynet til at avdelingene er en del av Fellesforbundet og som sådan er forpliktet til å følge forbundets vedtekter

Utvalget foreslår følgende endring i vedtektenes pkt. 3.4.1.1-1:

1. Den lokale fagforening inngår i forbundets organisasjon som en avdeling, og **benevnes i disse vedtektene som en avdeling. En avdeling er et selvstendig rettssubjekt, med egne rettigheter, forpliktelser og formuesmasse, som ikke kan pådra forpliktelser for Fellesforbundet eller klubbene.**

14.3.2. Vedr. pkt. 2:

Utvalget har ingen forslag til endring i vedteltenes pkt. 3.4.1.1-2.

14.3.3. Vedr. pkt. 3:

Pkt. 3 gjelder målevirksomheten. Utvalget er kommet til at denne bestemmelsen ikke hører naturlig hjemme under overskriften "Organisasjon" men at det bør flyttes til avdelingens oppgaver i vedtektenes pkt. 3.4.2-1.

14.3.4. Nye punkt i vedtektenes pkt. 3.4.1.1 og endring av overskrift:

Utvalget foreslår at det vedtektsfestes at alle avdelinger skal ha et eget organisasjonsnummer og skal være registrert i Brønnøysundregistrene. På den måten markerer en avdelingens selvstendige stilling i vedtektene.

Forutsetningen for at en avdeling kan få organisasjonsnummer er at avdelingene har egne vedtekter og utvalget viser i den forbindelse til sitt forslag til "Mal for vedtekter i en avdeling".

Utvalget foreslår at nåværende vedtektpunkt 3.4.1.1 endrer overskrift til "Generelt" og at nåværende pkt. 3.4.1.1 gis følgende ordlyd:

1. Den lokale fagforening inngår i forbundets organisasjon ~~som en avdeling~~, og **benevnes i disse vedtektene som en avdeling. En avdeling er et selvstendig rettssubjekt, med egne rettigheter, forpliktelser og formuesmasse, som ikke kan pådra forpliktelser for Fellesforbundet eller klubbene.**
2. **Avdelingen skal ha vedtekter i samsvar med "Mal for vedtekter for en avdeling" og helt og fullt i samsvarer med de vedtekter som framkommer i vedtektenes Kap. III og i Fellesforbundets vedtekter for øvrig.**
3. **Avdelingen skal være registrert med eget organisasjonsnummer i Brønnøysundregistrene.**
4. Avdelingen skal stå tilsluttet LOs lokalorganisasjon med det antall yrkesaktive medlemmer som hører inn under dens organisasjonsområde.

14.4. AVDELINGENES DISPONERING AV MIDLER

Fellesforbundet er en forening og det er ingen lovgivning som regulerer foreningers virksomhet. De rettsregler som kan legges til grunn er i stor utstrekning de som er framkommet gjennom rettspraksis og uskreven rett. Et forbund, en avdeling og en klubb er grunnleggende sett en forening. I boka "Foreningsrett – med samvirkeloven" av Geir Woxholth skriver han bl.a. følgende på side 55:

Imidlertid må det stilles et negativt krav som vil ære avgjørende for sonderinger mellom foreninger og selskaper. I norsk rett kan denne grensen trekkes med utgangspunkt i en vurdering av om deltakerne kan disponere over sammenslutningens formue eller ikke. Det negative kravet består da i at medlemmer av en forening, i motsetning til selskapsdeltakelse, ikke kan beslutte å likvidere sammenslutningen og dele dens nettoformue. I det ligger implisitt at foreningsmedlemmene heller ikke kan tildele seg selv "utbytte" eller annen "avkastning" på eventuelle innskudd. En slik formulering av det avgjørende kriterium for sondering sier imidlertid mer om visse rettsvirkninger av foreningsforholdet enn om de fakta som konstituerer en forening og som sådan skiller den fra selskapene. Sagt annerledes, og med vekt på den rettsfaktiske siden, vil et selskap ha eiere, mens en forening er selveiende selv om den som sådan har medlemmer.

Videre i samme bok heter det på side 362:

Generalforsamlingen, avviklingsstyret eller den som ellers forestår avviklingen har plikt til å sørge for at foreningens forpliktelser, i den grad kreditorene ikke har frafalt kravet eller gitt samtykke til at kravet overføres til annen kreditor, jfr. prinsippet i samvirkeloven § 133 første ledd, som også gjelder i foreningsretten.

Etter at gjelden er betalt og kontraktsforhold mv. avviklet, vil avviklingsbalansen vise en under- eller overbalanse. Nettoformuen kan medlemmene som tidligere nevnt ikke beslutte overført til seg selv. Gjøres dette, vil det innebære et brudd med et grunnleggende kjennetegn ved foreningen som sammenslutningsform.

Ofte vil vedtektene ha en bestemmelse om hva som skal gjøres med nettoformuen, f.eks. at den skal tilfalle en forening, stiftelse eller gode formål som driver virksomhet av samme eller liknende type som foreningen (eventuelt en "hovedforening").

Mangler vedtektene slik bestemmelse, er det like fullt klart at nettoformuen ikke kan disponeres til annet enn til beslektet (eller annet "godt") formål eller avsettes til bruk i en senere forening som eventuelt kan bli opptatt med samme formål som den oppløste.

Videre i samme bok heter det på side 395:

Begrunnelsen for å frita medlemmene for gjeldsansvar gir seg ikke selv, men har sammenheng med at foreningsformen ikke kan anvendes til å begunstige medlemmene privat gjennom overføring av hele eller deler av foreningsformuen. Det privilegium som ansvarsformen innebærer, framtrer i et slikt perspektiv som et motstykke til de respektive prinsipper som gjelder for medlemmenes disposisjonsrett over foreningsformuen.

Hovedregelen om foreningens gjeldsansvar gjelder selv om stiftelsesavtalen og vedtektene er tause, men vil i praksis ofte framgå av vedtektene. Et unntak må antakelig hvor foreningen har opptrådt på en slik måte overfor godtroende tredjemann som gjør at

han har berettiget grunn til å anta at medlemmene av sammenslutningen har et personlig, direkte og ubegrenset ansvar, f.eks. gjennom bruk av rent personnavn i forbindelse med avtaleslutning.

I sammenkjedede forretningsforhold, jfr. avsnitt 10.0, er utgangspunktet at hver enkelt forening med selvstendig rettssubjektivitet svarer for egne gjeldsforpliktelser. Et foreningsorgan, en gruppe eller en avdeling innen en forening har derimot ikke noe ansvar for "egen" gjeld. For slike uselvstendige rettsdannelser hefter den forening de er en del av.

En avdeling eller en klubb står altså ikke fritt med hensyn til å dele ut avdelingens eller klubbens midler til medlemmene f.eks. i forbindelse med oppløsning, nedlegging eller sammenslutning. Det følger ifølge Woxholth som en konsekvens av at det enkelte medlem på den annen side ikke kan gjøres økonomisk ansvarlig for avdelingens eller klubbens virksomhet.

14.5. UTVALGETS FORSLAG TIL VEDTEKTSENDRING

Utvalget har nøye vurdert hvordan en på best mulig måte kan forhindre at avdelinger og klubber, spesielt i forbindelse med oppløsning og sammenslutning men ikke bare i slike tilfeller, bruker sine midler til oppgaver og formål som ikke neppe kan sies å være i pakt med forbundets formål. Utvalget foreslår at det i vedtektenes pkt. 3.4.1.2 tas inn et nytt punkt med følgende tekst:

En avdeling kan ikke begunstige medlemmer privat gjennom utdeling av verdier til medlemmene utover de situasjoner og rammer som er fastlagt i vedtektene. En avdeling kan heller ikke overføre verdier til stiftelser eller andre sammenslutninger med en selvstendig formuesmasse som etter sitt formål skal tilgodese medlemmene, uten at disposisjonen og vedtektene for stiftelsen/sammenslutningen på forhånd er godkjent av forbundsstyret.

I tillegg foreslår utvalget at det også i vedtektenes pkt. 3.5.1 tas inn et nytt punkt med følgende bestemmelse:

En klubb kan ikke begunstige medlemmer privat gjennom utdeling av verdier til medlemmene utover de situasjoner og rammer som er fastlagt i vedtektene. En klubb kan heller ikke overføre verdier til stiftelser eller andre sammenslutninger med en selvstendig formuesmasse som etter sitt formål skal tilgodese medlemmene, uten at disposisjonen og vedtektene for stiftelsen/sammenslutningen på forhånd er godkjent av forbundsstyret.

~~5. Avdelingen skal medvirke til at medlemmer innenfor Fellesoverenskomsten for byggfag får sitt arbeid oppmålt ved å opprette et eget målekantor eller ved å inngå avtale med et målekantor.~~

14.6. VEDTEKTEGENES PKT 3.4.1.2 ØKONOMI

Utvalget har drøftet hvilke regler som gjelder for avdelingenes bruk av egne midler og hvordan en kan sikre at de midler avdelingene rår over går til tiltak for å realisere forbundets formål.

Advokat Nils Petter Hansson fra advokatfirmaet Ro Sommernes DA var invitert til vedtektsutvalgets møte 10.-11. september 2014 for bl.a. å drøfte enkelte juridiske aspekter vedrørende avdelingenes selvstendige stilling og i den forbindelse, forbundets juridiske og økonomiske ansvar for avdelingene. I disse drøftingene kom det også opp spørsmålet om hvorvidt en avdeling eller en klubb kan "dele ut penger" til medlemmene, eksempelvis i forbindelse med oppløsning eller sammenslåing. På møtet i vedtektsutvalget gjorde Nils Petter Hansson det klart at utdeling av midler fra en avdeling eller en klubb til medlemmene ville være lovstridig. På bakgrunn av drøftingene i vedtektsutvalget fant utvalget det nødvendig å be Nils Petter Hansson om å utarbeide en juridisk betenkning vedrørende utbetaling til medlemmer. Betenkningen fra Nils Petter Hansson følger som vedlegget til utvalgets innstilling se kap. 30..

Utvalget viser spesielt til følgende avsnitt i betenkningen:

Det er et grunnleggende foreningsrettslig prinsipp at medlemmene av en forening ikke kan beslutte å likvidere sammenslutningen og dele dens netto formue. En forening er et selveiende rettssubjekt, og dens eiendeler tilhører således ikke medlemmene. Dette innebærer også at foreningsmedlemmene heller ikke kan tildele seg selv «utbytte» eller andre rene utdelinger av midler fra foreningen mens den består.

Dette grunnleggende foreningsrettslige prinsipp kan heller ikke fravikes i vedtektene. Det kan således ikke gyldig fastsettes i vedtektene at midlene på fritt grunnlag kan utdeles til medlemmene, heller ikke i forbindelse med avvikling av foreningen.

Ofte vil en forenings vedtekter ha bestemmelser om hva som skal skje med nettoformuen ved en avvikling av foreningen, f.eks. at den skal tilfalle en annen forening, stiftelse eller godt formål som driver virksomhet av samme eller lignende type som foreningen (eventuelt en «hovedforening»). I mangel av en slik bestemmelse i vedtektene, er det like fullt klart at nettoformuen ikke kan disponeres til annet enn et beslektet formål, eller avsettes til bruk i en senere forening som eventuelt kan bli opprettet med det samme formål som den oppløste.

Et styremedlem som bidrar til at det fattes vedtak om utdeling av foreningens midler til medlemmene, og/eller som forestår slik utdeling, risikerer å bli rammet av straffelovens § 275 om utroskap

Hovedkonklusjonen i betenkningene er som følger:

Styret har et overordnet ansvar for den alminnelige forvaltningen av foreningen, herunder å forestå en ordnet formuesforvaltning. I dette ligger en plikt til å forestå en forsvarlig styring og kontroll som samsvarer med foreningens formål.

Dersom styret godkjenner eller forestår en ulovlig utdeling av foreningens midler, vil det kunne medføre et erstatnings- og/eller straffeansvar.

Som styremedlem i foreninger er det derfor viktig at man er kjent med de begrensninger som følger av foreningsrettslige prinsipper i forhold til disponering av foreningens midler, og påser at det ikke skjer ulovlige disposisjoner.

Forbundsledelsen har informert alle forbundets avdelinger om hvilke begrensninger som gjelder vedrørende utdeling av midler fra en avdeling og en klubb og har presisert hvilket ansvar styret og styrets medlemmer kan komme i dersom de fatter vedtak om ulovlig utdeling.

Som en oppfølging av denne saken fremmer utvalget forslag om følgende endringer i vedtektenes pkt. 3.4.1.2 og 3.4.1.3:

Økonomi

1. Avdelingene skal føre regnskap i samsvar med offentlige lover og forskrifter og i samsvar med instruks fastsatt av forbundsstyret.
2. Avdelingen plikter å levere årsregnskap og revisjonsberetning til forbundet.
3. **En avdeling kan ikke begunstige medlemmer privat gjennom utdeling av verdier til medlemmene utover de situasjoner og rammer som er fastlagt i vedtektene. En avdeling kan heller ikke overføre verdier til stiftelser eller andre sammenslutninger med en selvstendig formuesmasse som etter sitt formål skal tilgodese medlemmene, uten at disposisjonen og vedtektene for stiftelsen/sammenslutningen på forhånd er godkjent av forbundsstyret.**
4. Ved sammenslåing av avdelinger skal alle eiendeler og forpliktelser overføres den nye avdelingen. Sammenslåinger skal godkjennes av forbundsstyret.

15. VEDTEKTENE FOR AVDELINGENE - AVDELINGENES OPPGAVER

15.1. VEDTEKTSBESTEMMELSER

Vedtektene har følgende bestemmelser om avdelingenes oppgaver i pkt. 3.4.2 – Myndighetsområder og oppgaver:

1. *Organisatorisk myndighetsområde og oppgaver*
 - *til enhver tid ha oversikt over arbeidsplasser og lønnstakere i avdelingens organisasjonsområde og organisere disse*
 - *gjennomføre et aktivt rekrutteringsarbeid innen sitt organisasjonsområde*
 - *planlegge uravstemninger og bistå klubber med gjennomføring av disse i samsvar med de retningslinjer som forbundsstyret fastsetter*
 - *sørge for at alle nye medlemmer får utlevert/tilsendt forbundets velkomstpakke*
 - *holde medlemsregisteret à jour i henhold til utarbeidet instruks*
 - *kontakte medlemmer som skylder kontingent for mer enn 2 måneder og gi beskjed om at medlemskapet opphører hvis ikke skyldig kontingent blir innbetalt*
 - *arbeide med medlems- og tillitsvalgtopplæring*
 - *opprette ungdomsgrupper og drive ungdomsarbeid*
 - *drive skoleinformasjon*
 - *påse at avdelingens medlemmer får de æresbevisninger de har krav på*
 - *utføre de oppdrag som blir gitt av forbundet og LOs lokalorganisasjon*
 - *arbeide med saker vedrørende verne-, helse- og miljøarbeid*
 - *drive faglig/politisk arbeid*
 - *arrangere konferanser med tillitsvalgte fra klubber og arbeidsplasser innen avdelingen for å drøfte felles arbeidsoppgaver*
 - *der hvor det er hensiktsmessig etablere samarbeid med andre avdelinger i forhold til sine arbeidsoppgaver*
2. *Oppgaver og myndighetsområde på arbeidsplassen*
 - *ivareta medlemmenes interesser på arbeidsplassen*
 - *i samarbeid med forbundet, bidra til at det opprettes tariffavtaler for forbundets medlemmer på alle arbeidsplasser innenfor avdelingens organisasjonsområde*
 - *påse at det velges klubbstyre (utvalg av tillitsvalgte) ved den enkelte arbeidsplass*
 - *bistå klubbene med lokale forhandlinger når klubbene ønsker det*
3. *Økonomisk myndighetsområde og oppgaver*
 - *være klubbene behjelpelig med å etablere de av forbundet godkjente trekkordninger og påse at inngått trekkavtale overholdes av arbeidsgiver*
 - *anmelde tyverier som angår avdelingens virksomhet og gi melding om dette til forbundet*
 - *melde brann som berører avdelingens virksomhet til forbundet*
 - *der hvor det ikke fastsettes egen klubbkontingent, dekkes klubbenes administrasjonskostnader av avdelingen*

15.2. EN VURDERING

I det etterfølgende gis en vurdering av hver enkelt av disse oppgavene.

Organisatorisk myndighetsområde og oppgaver

Vedtaksbestemmelse	Vurdering
til enhver tid ha oversikt over arbeidsplasser og lønnstakere i avdelingens organisasjonsområde og organisere disse	Ingen forslag til endring – videreføres uendret
gjennomføre et aktivt rekrutteringsarbeid innen sitt organisasjonsområde	Ingen forslag til endring – videreføres uendret
planlegge uravstemninger og bistå klubber med gjennomføring av disse i samsvar med de retningslinjer som forbundsstyret fastsetter	Ingen forslag til endring – videreføres uendret
sørge for at alle nye medlemmer får utlevert/tilsendt forbundets velkomstpakke	Ingen forslag til endring – videreføres uendret
holde medlemsregisteret à jour i henhold til utarbeidet instruks	Ingen forslag til endring – videreføres uendret
kontakte medlemmer som skylder kontingent for mer enn 2 måneder og gi beskjed om at medlemskapet opphører hvis ikke skyldig kontingent blir innbetalt	Ingen forslag til endring – videreføres uendret
arbeide med medlems- og tillitsvalgtopplæring	Ingen forslag til endring – videreføres uendret
opprette ungdomsgrupper og drive ungdomsarbeid	Ingen forslag til endring – videreføres uendret
drive skoleinformasjon	Ingen forslag til endring – videreføres uendret
påse at avdelingens medlemmer får de æresbevisninger de har krav på	Ingen forslag til endring – videreføres uendret
utføre de oppdrag som blir gitt av forbundet og LOs lokalorganisasjon	Det at en avdeling både skal være forpliktet til å utføre de oppgaver som blir gitt av forbundet og av LOs lokalorganisasjon er problematisk. For de fleste avdelinger er det vel slik at de har mer enn nok å gjøre med de oppgaver de får av forbundet. Det er også problematisk at LOs lokalorganisasjon kan pålegge avdelingene oppdrag på lik linje med forbundet både fordi LOs

Vedtektsbestemmelse	Vurdering
	<p>lokalorganisasjon ikke kan ha instruksjonsrett overfor forbundets avdelinger og fordi det kan være fattet motstridende vedtak i Fellesforbundet og i LO lokalorganisasjon.</p> <p>Bestemmelsen bør etter utvalgets vurdering tas ut av vedtektene.</p>
arbeide med saker vedrørende verne-, helse- og miljøarbeid	Ingen forslag til endring – videreføres uendret
drive faglig/politisk arbeid	Ingen forslag til endring – videreføres uendret
arrangere konferanser med tillitsvalgte fra klubber og arbeidsplasser innen avdelingen for å drøfte felles arbeidsoppgaver	Ingen forslag til endring – videreføres uendret
der hvor det er hensiktsmessig etablere samarbeid med andre avdelinger i forhold til sine arbeidsoppgaver	Ingen forslag til endring – videreføres uendret

Oppgaver og myndighetsområde på arbeidsplassen

Vedtektsbestemmelse	Vurdering
ivareta medlemmenes interesser på arbeidsplassen	Ingen forslag til endring – videreføres uendret
i samarbeid med forbundet, bidra til at det opprettes tariffavtaler for forbundets medlemmer på alle arbeidsplasser innenfor avdelingens organisasjonsområde	Ingen forslag til endring – videreføres uendret
påse at det velges klubbstyre (utvalg av tillitsvalgte) ved den enkelte arbeidsplass	Ingen forslag til endring – videreføres uendret
bistå klubbene med lokale forhandlinger når klubbene ønsker det	Ingen forslag til endring – videreføres uendret

Økonomisk myndighetsområde og oppgaver

Vedtektsbestemmelse	Vurdering
være klubbene behjelpelig med å etablere de av forbundet godkjente trekkordninger og	Ingen forslag til endring og bestemmelsen som sådan kan videreføres uendret. Med

Vedtektsbestemmelse	Vurdering
påse at inngått trekkavtale overholdes av arbeidsgiver	henvisning til utvalgets kommentarer til de øvrige strekpunktene til bestemmelsene om "Økonomisk myndighetsområde og oppgaver" mener utvalget at bestemmelsen bør overføres til punktet om "Oppgaver og myndighetsområde på arbeidsplassen" fordi det er her det framkommer at avdelingene skal bistå klubbene i deres arbeid på arbeidsplassen.
anmelde tyverier som angår avdelingens virksomhet og gi melding om dette til forbundet	Flyttes til gjennomgående bestemmelser
melde brann som berører avdelingens virksomhet til forbundet	
der hvor det ikke fastsettes egen klubbkontingent, dekkes klubbenes administrasjonskostnader av avdelingen	Ingen forslag til endring – videreføres uendret

Som nevnt foreslår utvalget at nåværende bestemmelse i vedtektenes pkt. 3.4.1.1-3 flyttes og utvalget foreslår at bestemmelsen tas inn som nytt pkt. 4 under vedtektenes pkt. 3.4.2 på følgende måte:

Avdelingen skal medvirke til at medlemmer innenfor Fellesoverenskomsten for byggfag får sitt arbeid oppmålt ved **enten** å opprette et eget målekantor eller ved å inngå avtale med et målekantor.

16. VEDTEKTENE FOR AVDELINGENE - ÅRSMØTE

16.1. GJELDENE BESTEMMELSER

Vedtektene har i dag følgende bestemmelser:

3.4.3 Årsmøtet

3.4.3.1 Innkalling og dagsorden

1. *Årsmøtet holdes innen utgangen av mars hvert år. Kunngjøring om årsmøte med styrets forslag til dagsorden bekjentgjøres med minst 14 dagers varsel. Dersom det fremmes forslag av stor betydning for avdelingen, som salg av eiendeler, innføring av ekstra administrasjonskontingent eller endring i denne og forslag vedrørende avdelingens stilling, skal dagsorden eller saksliste med styrets innstilling sendes alle som har møterett senest fire uker før møtet finner sted.*
2. *Forslag til årsmøtet skal være styret i hende innen den frist som er fastlagt av styret.*
3. *Styret skal innstille på alle saker som er ført opp på dagsorden ved innkalling til årsmøte og ekstraordinært årsmøte.*
4. *Årsmøtet vedtar den endelige dagsorden for møtet. Møtet kan ikke behandle saker utover den vedtatte dagsorden.*
5. *Årsmøtet skal:*
 - *behandle styrets beretning og revidert regnskap*
 - *behandle innkomne forslag*
 - *vedta handlingsplan og budsjett*
 - *gjennomføre valg*
5. *Ekstraordinært årsmøte skal innkalles når styret eller minst 25 % av medlemmene forlanger det. Forbundsstyret kan kreve at det innkalles til ekstraordinært årsmøte. Ekstraordinært årsmøte kan bare behandle de saker som er årsak til innkallingen. Ekstraordinært årsmøte innkalles etter samme bestemmelser som ved ordinære årsmøter, men kan i særlige tilfeller innkalles med fire dagers varsel.*
6. *En avdeling kan velge å opprette representantskap med valgte medlemmer og varamedlemmer. Med mindre forbundsstyret har godkjent noe annet kan ikke representantskapsmøter erstatte årsmøtene som må innkalles og holdes i samsvar med bestemmelsene i vedtektene. Representantskapet har møteplikt på årsmøtet.*
7. *Der hvor spesielle forhold tilsier det kan avdelingen søke forbundsstyret om godkjenning av andre former for avvikling av årsmøte og valg til representantskap. Det er likevel en forutsetning at vedtektenes bestemmelser om innkalling og dagsorden til årsmøte følges.*

16.2. OM INNKALLING TIL ÅRSMØTE

Vedtektene har ingen direkte bestemmelse om hvem som innkaller til årsmøte, men indirekte synes det å følge av pkt. 3.4.3.1-1 at det er styret. Utvalget ønsker å presisere styrets ansvar for å innkalle til årsmøte og foreslår følgende endring i vedtektenes pkt. 3.4.3.1-1:

1. **Styret skal innkalle til årsmøte som skal avholdes** ~~Årsmøtet holdes~~ innen utgangen av mars hvert år. Kunngjøring om årsmøte, med styrets forslag til dagsorden, bekjentgjøres

med minst 14 dagers varsel. Dersom det fremmes forslag av stor betydning for avdelingen, som salg av eiendeler, innføring av ekstra administrasjonskontingent eller endring i denne og forslag vedrørende avdelingens stilling, skal dagsorden eller saksliste med styrets innstilling sendes alle som har møterett senest fire uker før møtet finner sted.

16.3. OM ÅRSMØTETS OPPGAVER

I følge vedtektene skal årsmøtet:

- behandle styrets beretning og revidert regnskap
- behandle innkomne forslag
- vedta handlingsplan og budsjett
- gjennomføre valg

Det er ikke noe i vedtektene som fastsetter at årsmøtet skal velge revisor. I alle aksjeselskaper er det generalforsamlingen som skal velge revisor og årsmøtet i en avdeling kan i slik henseende sees på som "avdelingens generalforsamling". Utvalget foreslår at det tas inn en bestemmelse i vedtektene om valg av revisor på følgende måte:

Årsmøtet skal:

- behandle styrets beretning og revidert regnskap
- behandle innkomne forslag
- vedta handlingsplan og budsjett
- gjennomføre valg
- **velge revisor**

16.4. OM EKSTRAORDINÆRT ÅRSMØTE

Bestemmelsen om ekstraordinært årsmøte er som følger (her er det en feil i nummerering av vedtektene, pkt. 5 forekommer to ganger):

5. *Ekstraordinært årsmøte skal innkalles når styret eller minst 25 % av medlemmene forlanger det. Forbundsstyret kan kreve at det innkalles til ekstraordinært årsmøte. Ekstraordinært årsmøte kan bare behandle de saker som er årsak til innkallingen. Ekstraordinært årsmøte innkalles etter samme bestemmelser som ved ordinære årsmøter, men kan i særlige tilfeller innkalles med fire dagers varsel.*

Normalen er at alle saker som trenger en årsmøtebehandling skal behandles på det vanlige årsmøtet slik vedtektenes pkt. 3.4.3.1-1 fastsetter. Samtidig åpner vedtektenes pkt. 3.4.3.1-5 for at det kan innkalles til ekstraordinært årsmøte.

Grunnlaget for å ha et ekstraordinært årsmøte i en årsmøteperiode, må være at:

- det er oppstått en situasjon som ikke var kjent for avdelingen da det ordinære årsmøtet ble avholdt
- det må behandles en sak som ikke var klar for behandling i forbindelse med avholdelse av det ordinære årsmøtet, eksempelvis en avdelingssammenslutning hvor avtaler ikke var på plass da årsmøtet ble avholdt
- det er i årsmøteperioden framkommet opplysninger i en sak som ikke var kjent på det tidspunkt det ordinære årsmøtet fattet vedtak i saken og at de nye opplysningene kunne tenkes å ha betydning for utfallet av saken

Det at en bruker begrepet ekstraordinært tilsier også at det er noe ekstraordinært eller helt spesielt som må behandles og forholdene er av en slik art at de ikke kan behandles på et medlemsmøte eller et representantskapsmøte. Store Norske leksikon definerer ekstraordinær som noe ”som ikke hører til det vanlige”.

Slik vedtektsbestemmelsen er utformet er det kun formkrav vedrørende innkallingen som er berørt, ikke hva som kan foranledige at det avholdes ekstraordinært årsmøte. Forbundet har hatt tilfeller hvor det har vært innkalt til ekstraordinært årsmøte for ”å ta omkamp” om saker som er behandlet og avgjort på det ordinære årsmøtet i avdelingen. Det er tvilsomt om det noen gang har vært hensikten eller intensjonen med bestemmelsen om mulighet til et ekstraordinært årsmøte.

Utvalget har vurdert om det bør innføres en bestemmelse i vedtektene som presiserer at grunnlaget for å innkalle til et ekstraordinært årsmøte skal være at det foreligger en spesiell situasjon. LOs vedtekter har følgende bestemmelse om innkalling til ekstraordinær kongress i § 6:

§ 6. Ekstraordinær Kongress

- 1. Ekstraordinær Kongress kan innkalles av Sekretariatet når det oppstår særlig viktige og uforutsette situasjoner. Den samme rett har Representantskapet.*
- 2. Ekstraordinær Kongress bør til vanlig innkalles med minst 15 dagers varsel, og den kan bare behandle de saker som var årsaken til innkallingen.*

Representanter til den ekstraordinære Kongress er de som er valgt til den siste ordinære Kongress

Reglene om ekstraordinært årsmøte er plassert midt inne i teksten i vedtektenes pkt. 3.4.3 om Årsmøtet. Utvalget har vurdert denne plasseringen og er kommet til at bestemmelsen om ekstraordinært årsmøte bør ha et eget hovedpunkt og ikke være et underpunkt under pkt. 3.4.3. Utvalget mener dette kan gjøres ved at den nåværende bestemmelsen i pkt. 5 i vedtektenes pkt. 3.4.3 går ut og erstattes av et nytt pkt. 3.4.4 på følgende måte (nåværende pkt. 3.4.4 blir nytt pkt. 3.4.5 osv.)

3.4.4 Ekstraordinært årsmøte

- 1. Dersom det i en årsmøteperiode oppstår særlig viktige og uforutsette situasjoner, som ikke var kjent ved avholdelse av det ordinære årsmøtet, kan det innkalle til ekstraordinært årsmøte. Det samme kan gjøres dersom det ordinære årsmøtet ikke kunne fatte endelig vedtak i en sak av større betydning for avdelingen.**
- 2. Styret innkaller til ekstraordinært årsmøte når styret gjør vedtak om det, dersom minst 25 % av medlemmene forlanger det og når forbundsstyret krever det forutsatt at betingelsen for ekstraordinært årsmøte etter pkt. 1 er oppfylt. For øvrig innkalles ekstraordinært årsmøte etter samme bestemmelser som ved ordinære årsmøter. I særlige tilfeller kan forbundet godkjenne at ekstraordinært årsmøte innkalles med fire dagers varsel.**

3. Ekstraordinært årsmøte kan bare behandle de saker som er årsak til innkallingen.

16.5. OM TIDSPUNKT FOR ÅRSMØTET OG FORHOLDET TIL HANDLINGSPLAN OG BUDSJETT
I vedtektenes pkt. 3.4.3.1-1 framkommer at årsmøtet skal holdes innen utgangen av mars. Det har vist seg at dette skaper problemer for flere avdelinger fordi det er vanskelig å kunne legge fram et ferdig revidert regnskap innen utgangen av mars, jf. pkt. 5 om at årsmøtet skal behandle styrets beretning og revidert regnskap. Det synes først og fremst at det er revisorene som ikke klarer å ferdigstille sin gjennomgang og kontroll innen fristen for avholdelse av årsmøte.

Det synes ikke å være spesielle problemer knyttet til å endre tidspunktet for årsmøtet i avdelingene. Så langt en kan se har det ikke vært noen prinsipielle årsaker til at fristen for årsmøtet har vært satt til utgangen av mars.

Fram til landsmøtet i 2003 var fristen for avdelingenes årsmøtet utgangen av februar. I representantskapets begrunnelse for å endre denne bestemmelsen på landsmøtet i 2003 heter det:

Representantskapet mener det ikke vil være riktig å fastsette at ansatte skal delta i styremøtene slik som avd. 434 og region Telemark forslår. Forslaget fra avd. 670 går ut på å forskyve årsmøtet fra februar til mars. Representantskapet har registrert at flere avdelinger de siste årene har hatt vansker med å overholde fristen i vedtektene 3.5.4.1. – 1 ("Årsmøtet holdes innen utgangen av februar hvert år.") Søknader om å gjøre unntak fra denne bestemmelsen har blitt avvist av forbundet med henvisning til hensynet til regionens årsmøter i mars. Dersom landsmøtet vedtar nedleggelse av regionene, faller dette argumentet og representantskapet stiller seg positiv til forslaget fra avd. 670.

Bestemmelsen om siste frist for avholdelse av årsmøte i avdelingene er bare vurdert i forhold til at forbundet hadde regioner. Det skulle derfor ikke være noe i veien for å innstille på at landsmøtet i 2015 vedtar at årsmøtet holdes innen utgangen av april eller mai hvert år. Fellesforbundet har for eksempel sitt representantskapsmøte i juni (det møtet som godkjenner beretning og regnskap), aksjeselskaper har en seks måneders frist etter regnskapsårets slutt til for å levere årsregnskapet og årsberetningen.

Utvalget er kommet å endre vedtektsbestemmelsen i 3.4.3.1 på følgende måte:

3.4.3 Årsmøte

3.4.3.1 Innkalling og dagsorden

1. **Styret skal innkalle til årsmøte som skal avholdes** innen utgangen av ~~mars~~ **april** hvert år. Kunngjøring om årsmøte med styrets forslag til dagsorden bekjentgjøres med minst 14 dagers varsel. Dersom det fremmes forslag av stor betydning for avdelingen, som salg av eiendeler, innføring av ekstra administrasjonskontingent eller endring i denne og forslag vedrørende avdelingens stilling, skal dagsorden eller sakliste med styrets innstilling sendes alle som har møterett senest fire uker før møtet finner sted.

Utvalget mener det vil være riktig å endre overskriften til vedtektenes pkt. 3.4.3 fra "Årsmøtet" i bestemt form til "Årsmøte" i ubestemt form, jf. forslag til ny bestemmelse over.

Vedtektene fastsetter i pkt. 3.4.3.1-5 at årsmøtet skal:

- *behandle styrets beretning og revidert regnskap*
- *behandle innkomne forslag*
- *vedta handlingsplan og budsjett*
- *gjennomføre valg*

Til landsmøtet i 2011 fremmet avdeling 670 følgende forslag til vedtektenes pkt. 3.4.3-4, strekpunkt 3.

Budsjett legges frem for årsmøtet til orientering.

Tungvint saksbehandling hvis det skulle vise seg nødvendig med revidering av budsjettet.

Representantskapets vurdering var som følger:

Å utarbeide et budsjett for en avdeling er dypest sett å planlegge virksomheten i avdelingen og prioritere de midler som avdelingen har til rådighet på ulike tiltak. Dette gjenspeiler seg også i vedtektene hvor det framkommer at årsmøtet skal "vedta handlingsplan og budsjett". Det vil etter representantskapets oppfatning være feil å overlate til styret alene å gjøre slike prioriteringer og forslaget fra avd. 670 om at årsmøtet bare skal bli orientert om avdelingens budsjett tiltres ikke.

Forbundsledelsen burde i forbindelse med innstillinger til landsmøtet i 2011 ha vurdert denne vedtektsbestemmelsen nøyere, men en kunne ikke ha innstilt på at budsjettet skulle legges fram for årsmøtet til orientering. En kunne ha innstilt på at budsjett skulle behandles på et medlemsmøte eller et representantskapsmøte før budsjettåret startet.

Et viktig grunnlag for et budsjett er avdelingens handlingsplan, og handlingsplaner og budsjett følger som regel kalenderår (Forbundet kjenner ikke til at noen avdelingen har avvikende regnskapsår). De prioriterte oppgavene som avdelingene skal arbeide med, følger kalenderåret.

Dersom et årsmøte i mars (april etter nytt forslag) skal behandle handlingsplan og budsjett, så er konsekvensen av det at avdelingene ikke har en fastsatt handlingsplan og heller ikke budsjett for de første måneder av et kalenderår. Utvalget mener at bestemmelsen om at årsmøtet skal vedta handlingsplan og budsjett må tas ut av vedtektene. Bestemmelsen om behandling av budsjett og handlingsplan kan da tas inn under overskriften medlemsmøte/representantskapsmøte og at behandling av budsjett og handlingsplan skal gjøres på det siste møtet før årsskifte.

Forbundet har enkelte avdelinger som dekker store geografiske områder, spesielt i de tre nordligste fylkene. Å innkaller til årsmøter eller representantskapsmøter i disse avdelingene medfører at mange representanter må benytte fly med de betydelige kostnadene det representerer. Utvalget er derfor kommet til at det må kunne gjøres et unntak i vedtektene for slike avdelinger og at det gjøres i form av en fullmakt til forbundsstyret til å godkjenne at en styret i en avdeling kan fastsette avdelingens budsjett for det kommende år. Det foreslås at dette tas inn i som et tillegg til vedtektenes pkt. 3.3.5.2-2 om forbundsstyrets "Organisatorisk ansvar og virkeområde" på følgende måte:

Nytt strekpunkt 7:

- **godkjenne avvik fra vedtektenes bestemmelser om medlemsmøter og representantskapsmøter for avdelinger som dekker store geografiske områder**

Utvalget foreslår å endre vedtektenes pkt. 3.4.4 (Blir pkt. 3.4.5 med utvalgets forslag om å skille ut ekstraordinært årsmøte i eget punkt) ved å ta inn et nytt pkt. 5 på følgende måte (nåværende punkter 5 og 6 blir nye 6 og 7):

3.4.4 Medlemsmøte/Representantskap

1. Medlemsmøte holdes når styret gjør vedtak om det eller når forbundet bestemmer det.
2. I avdelinger som har opprettet representantskap, erstattes medlemsmøtene av representantskapsmøter. Representantskapets medlemmer har møteplikt. Avdelingens medlemmer kan gis adgang til å møte i representantskapet med tale- og forslagsrett.
3. Avdelinger som har opprettet representantskap kan, når styret finner det nødvendig, også innkalle til ordinære medlemsmøter.
4. Dagsorden til medlemsmøter og representantskapsmøter bestemmes av styret og skal kunngjøres på forhånd.
5. **Det siste medlemsmøte/representantskapsmøte i et kalenderår skal behandle avdelingens handlingsplan og avdelingens budsjett for det kommende kalenderåret.**
6. Medlemmer som ønsker saker tatt opp i medlemsmøte eller representantskapsmøte, skal sende forslag om det til styret. Forslag som er kommet inn fra medlemmene, skal føres opp på dagsorden. Forslag som ikke er kommet inn én uke før møtet holdes, kan ikke forlanges behandlet før på et etterfølgende møte.
7. Arbeidstakere som er medlemmer av andre LO-forbund, men som lønnes etter en av Fellesforbundets overenskomster, har rett til å delta på medlemsmøter hvor spørsmål med tilknytning til overenskomsten skal behandles. I slike spørsmål har disse medlemmene fulle rettigheter. Det er en forutsetning at Landsorganisasjonen godkjenner medlemskap i annet forbund.

16.6. OM AVDELINGER MED REPRESENTANSKAP

Etter vedtektenes pkt. 3.4.3.1-6,7 kan avdelinger ha et representantskap. Bestemmelsen er som følger:

6. *En avdeling kan velge å opprette representantskap med valgte medlemmer og varamedlemmer. Med mindre forbundsstyret har godkjent noe annet kan ikke representantskapsmøter erstatte årsmøtene som må innkalles og holdes i samsvar med bestemmelsene i vedtektene. Representantskapet har møteplikt på årsmøtet.*
7. *Der hvor spesielle forhold tilsier det kan avdelingen søke forbundsstyret om godkjenning av andre former for avvikling av årsmøte og valg til representantskap.*

Det er likevel en forutsetning at vedtektenes bestemmelser om innkalling og dagsorden til årsmøte følges.

I vedtektene for klubber framkommer det i pkt. 3.5.2-2 om årsmøte heter det bl.a.:

- *velge klubbens medlemmer og varamedlemmer til representantskapet i avdelinger med representantskap.*

Denne bestemmelsen vedr. klubbene tar utgangspunkt i at alle klubber skal være representert i representantskapet dersom avdelingen har opprettet dette. I mange store avdelinger, og da spesielt i avdelinger med et stort geografisk organisasjonsområde, velger ofte ikke hver enkelt klubb medlemmer og varamedlemmer til representantskapet. Der er altså en motsetning mellom den nevnte bestemmelsen i 3.5.2-2 og bestemmelsene i vedtektenes pkt. 3.4.3.1-6,7. Det foreslås derfor å endre vedtektenes pkt. 3.5.2-2 om årsmøte i klubben slik:

- velge klubbens medlemmer og varamedlemmer til representantskapet i avdelinger med representantskap **dersom forbundsstyret ikke har godkjent at valgene kan gjennomføres på en annen måte.**

16.7. OM ALTERNATIV AVHOLDELSE AV ÅRSMØTE

Vedtektene har følgende bestemmelser i vedtektenes pkt. 3.5.3.3 om årsmøte for klubber:

Offshore og store anlegg

Klubber ved bedrifter som har sin virksomhet basert på offshore og store anlegg, og hvor minst halvparten av medlemmene til enhver tid er beskjeftiget med oppdrag offshore eller ved store anlegg, kan nominere og velge klubbleder, nestleder, sekretær og hovedverneombud ved uravstemning pr. post. Det kan kun nomineres to kandidater til hvert enkelt tillitsverv.

Bestemmelsen forutsetter postal avstemning og siden det i realiteten dreier seg om en uravstemning kommer vedtektenes pkt. 3.2.2.2-3 til anvendelse. Den fastsetter følgende:

Avstemningen skal være hemmelig og ordnes slik at alle stemmeberettigede medlemmer kan avgi stemme.

Forbundet har fått henvendelse om slik avstemning som er beskrevet i vedtektenes pkt. 3.5.3.3 kan gjøres per e-post. Utvalget har vurdert dette og er kommet til at det vil være i strid med vedtektenes bestemmelse fordi bestemmelsen har sitt opphav fra en tid hvor e-post ikke var like vanlig som i dag.

Avstemning per e-post berører to sentrale forhold, forholdet til personvernloven og at en skriftlig avstemning skal være hemmelig.

Forholdet til personvernloven går på at medlemskap i en fagforening er personsensitivt og opplysninger om dette kan derfor prinsipielt sett ikke sendes per e-post. En vanlig avstemning per e-post eller sms vil knytte den enkelte stemmegiver til hvilken stemme som er avgitt.

Fellesforbundets organisasjon er i dag svært ulik den organisasjonen som var ved oppstart i 1988. Da hadde forbundet over 600 avdelinger, i dag er det i under 100. De fleste avdelingene

var små og hadde, eller burde ha hatt) relativt god oversikt over klubber og medlemmer. Slik er det ikke lenger, en kan ikke forvente at et medlem i Karasjok skal reise på medlemsmøte eller årsmøte i Tromsø (400 km en vei og kjøretid på 6 timer). Det skulle i seg selv tilsi at landsmøtet i 2015 må drøfte andre måter å ivareta medlemsdemokratiet i avdelingen på.

I vedtektenes pkt. 3.4.3.1 -7 heter det:

6. *En avdeling kan velge å opprette representantskap med valgte medlemmer og varamedlemmer. Med mindre forbundsstyret har godkjent noe annet kan ikke representantskapsmøter erstatte årsmøtene som må innkalles og holdes i samsvar med bestemmelsene i vedtektene. Representantskapet har møteplikt på årsmøtet.*
7. *Der hvor spesielle forhold tilsier det kan avdelingen søke forbundsstyret om godkjenning av andre former for avvikling av årsmøte og valg til representantskap. Det er likevel en forutsetning at vedtektenes bestemmelser om innkalling og dagsorden til årsmøte følges.*

Forbundet er ikke kjent med at noen avdelinger har søkt eller fått godkjenning for andre former for avvikling av årsmøter og valg til representantskap.

Utvalget foreslår at denne bestemmelsen endres til (endring i **fet skrift**):

6. En avdeling kan velge å opprette representantskap med valgte medlemmer og varamedlemmer. Med mindre forbundsstyret har godkjent noe annet kan ikke representantskapsmøter erstatte årsmøtene som må innkalles og holdes i samsvar med bestemmelsene i vedtektene. Representantskapet har møteplikt på årsmøtet.
7. Der hvor spesielle forhold tilsier det kan avdelingen søke forbundsstyret om godkjenning av andre former for avvikling av årsmøte, **medlemsmøte** og valg til representantskap. Det er likevel en forutsetning at vedtektenes bestemmelser om innkalling og dagsorden til årsmøte følges.

17. VEDTEKTENE FOR AVDELINGENE - STYRET

Ansvarsfordelingen i styret er etter vedtektenes pkt. 3.4.5-4 som følger:

Ansvarsfordelingen i avdelingens styre er slik:

- *lederen er ansvarlig for avdelingens totale virksomhet, har den daglige ledelsen av avdelingen og er avdelingens informasjonsansvarlige*
- *nestlederen skal fungere som leder dersom lederen har forfall*
- *sekretæren fører møteprotokoller og besørger korrespondansen i samråd med lederen*
- *kasserer/forretningsfører fører regnskapet og har ansvaret for forvaltningen av avdelingens økonomi og den del av forbundets økonomi som avdelingen har hånd om*
- *kasserer/forretningsfører har ansvaret for at bedrifter og klubber etterlever kontingenttrekkordningen slik den er fastlagt i trekkavtale og slik det går fram av instruks og retningslinjer*
- *ungdomslederen er leder av avdelingens ungdomsgruppe og har som hovedoppgave å arbeide blant avdelingens ungdom og lærlinger*
- *studieleder koordinerer avdelingens studieaktiviteter for medlemmer og tillitsvalgte*

Det tredje strekpunktet fastsetter at "kasserer/forretningsfører fører regnskapet og har ansvaret for forvaltningen av avdelingens økonomi og den del av forbundets økonomi som avdelingen har hånd om".

Utvalget er ikke kjent med at avdelingene i det daglige tar hånd om en del av forbundets økonomi og mener denne delen av strekpunktet kan fjernes. Bestemmelsen blir da som følger:

Ansvarsfordelingen i avdelingens styre er slik:

- *lederen er ansvarlig for avdelingens totale virksomhet, har den daglige ledelsen av avdelingen og er avdelingens informasjonsansvarlige*
- *nestlederen skal fungere som leder dersom lederen har forfall*
- *sekretæren fører møteprotokoller og besørger korrespondansen i samråd med lederen*
- *kasserer/forretningsfører fører regnskapet og har ansvaret for forvaltningen av avdelingens økonomi ~~og den del av forbundets økonomi som avdelingen har hånd om~~*
- *kasserer/forretningsfører har ansvaret for at bedrifter og klubber etterlever kontingenttrekkordningen slik den er fastlagt i trekkavtale og slik det går fram av instruks og retningslinjer*
- *ungdomslederen er leder av avdelingens ungdomsgruppe og har som hovedoppgave å arbeide blant avdelingens ungdom og lærlinger*
- *studieleder koordinerer avdelingens studieaktiviteter for medlemmer og tillitsvalgte*

Med henvisning til underslagssaker – bør vedtektene fastsette regler for hvem som kan forplikte avdelingene, eksempelvis med en ny bestemmelse på følgende måte:

Styret skal påse at avdelingens bankkonti bare kan disponeres av to personer i fellesskap. Underslagsforsikring skal være tegnet for dem som disponerer kontiene.

18. VEDTEKTENE FOR AVDELINGENE - OPPLØSNING

Ansvarsfordelingen i styret er etter vedtektenes pkt. 3.4.5-4 som følger:
3.4.6

3.4.6 Oppløsning av avdeling

1. *En avdeling kan vedta å oppløse seg selv. Ved oppløsning skal avdelingen oppnevne et avviklingsstyre.*
2. *Frie aktiva i avdelingen tilfaller forbundet.*
3. *Vedtak i avdelingenes organer om disponering av frie aktiva utover det som er fastlagt i vedtektene, kan ikke gjøres dersom avdelingens medlemstall er redusert med mer enn 40 % i løpet av de to siste år.*
4. *Forbundsstyret kan fatte vedtak om at frie aktiva i en avdeling skal tilfalle andre organisasjonsledd eller benyttes til spesielle formål etter forslag fra avdelingen.*

Utvalget viser til sine forslag vedr. avdelingens disponering av midler og spesielt utvalgets forslag til følgende bestemmelsen, jf. kap. 14.6:

En avdeling kan ikke begunstige medlemmer privat gjennom utdeling av verdier til medlemmene utover de situasjoner og rammer som er fastlagt i vedtektene. En avdeling kan heller ikke overføre verdier til stiftelser eller andre sammenslutninger med en selvstendig formuesmasse som etter sitt formål skal tilgodese medlemmene, uten at disposisjonen og vedtektene for stiftelsen/sammenslutningen på forhånd er godkjent av forbundsstyret.

Utvalget er kommet til at dersom en tar inn en bestemmelse lik den som er sitert over vil det ikke lenger være nødvendig med punktene 3 og 4 i vedtektenes pkt. 3.4.6 og utvalget foreslår at denne bestemmelsen endres på følgende måte:

1. *En avdeling kan vedta å oppløse seg selv. Ved oppløsning skal avdelingen oppnevne et avviklingsstyre.*
2. *Frie aktiva i avdelingen tilfaller forbundet. **Forbundsstyret kan fatte vedtak om at frie aktiva i en avdeling skal tilfalle andre organisasjonsledd.***
3. ~~*Vedtak i avdelingenes organer om disponering av frie aktiva utover det som er fastlagt i vedtektene, kan ikke gjøres dersom avdelingens medlemstall er redusert med mer enn 40 % i løpet av de to siste år.*~~
4. ~~*Forbundsstyret kan fatte vedtak om at frie aktiva i en avdeling skal tilfalle andre organisasjonsledd eller benyttes til spesielle formål etter forslag fra avdelingen.*~~

19. KONTROLLKOMITE

19.1. VEDTEKTSBESTEMMELSER OG HISTORIKK

Fellesforbundet skal ha en kontrollkomite og vedtektene fastsetter at denne skal velges av landsmøtet. Vedtektsbestemmelsene vedr. kontrollkomiteen er følgende:

3.3.3 Kontrollkomiteen

3.3.3.1 Generelt

1. *Kontrollkomiteen er landsmøtets kontrollorgan for forbundets økonomiske virksomhet i landsmøteperioden.*
2. *Kontrollkomiteen har møter så ofte den selv finner nødvendig, dog minst to ganger pr. år.*

3.3.3.2 Oppgaver

1. *Kontrollkomiteen skal:*
 - *gjennomgå forbundets årsregnskap og gi uttalelse til representantskapet om dette*
 - *påse at de økonomiske disposisjoner som foretas av forbundets ledelse er i samsvar med vedtektene og vedtak fattet i representantskapet og forbundsstyret*
 - *påse at vedtak av økonomisk karakter fattet i representantskapet og forbundsstyret blir fulgt opp på en tilfredsstillende måte.*
2. *Kontrollkomiteen skal én gang hvert halvår avgi melding til forbundsstyret om sitt arbeid.*
3. *Kontrollkomiteen bør ha et nært samarbeid med revisor og ved behov innkalle revisor til sine møter.*

3.3.3.3 Rettigheter

Forbundsstyret og administrasjonen plikter å stille til kontrollkomiteens disposisjon alle dokumenter som er nødvendig for at kontrollkomiteen skal kunne utføre sine oppgaver på en tilfredsstillende måte.

Vedtektsbestemmelsen vedrørende revisjon og regnskap er følgende:

7.3 Regnskap

Forbundsstyret skal hvert år avlegge regnskap for representantskapet.

7.4 Revisjon

1. *Revisjon av regnskapene i forbundet skal utføres av statsautorisert revisor. Til revisor kan også velges et revisjonsselskap av statsautoriserte revisorer.*
2. *I den utstrekning det følger av god revisjonsskikk, skal revisor granske regnskaper og årsoppgjør. Revisor skal følge de instruksjer og pålegg som gis av forbundets organer, såfremt de ikke strider mot lover, vedtekter eller god revisjonsskikk.*
3. *Revisor eller den han utpeker, plikter å være til stede i representantskapsmøte ved behandling av regnskapet.*

Det er uklart hva som i sin tid var begrunnelsen for å ha en kontrollkomite, men det synes som om alle ideelle og frivillige organisasjoner ”må ha” og har en kontrollkomite. Med unntak av finansnæringen synes det som om det i det alt vesentlige er kontrollkomiteer i ulike ideelle og frivillige organisasjoner.

Wikipedia definerer en kontrollkomite på følgende måte:

En kontrollkomité har som oppgave å tolke en organisasjons lover eller vedtekter ved uenigheter i organisasjonens lovgivende organ (f.eks. [generalforsamling](#)) eller utøvende organ (f.eks. [styre](#)). Mange organisasjoner har nedfelt i sine [vedtekter](#) at kontrollkomitéen kan overprøves ved [majoritet](#). Det er vanlig at denne overprøvingen må skje med mer enn simpelt flertall for å hindre at organisasjonens vedtekter kan settes til side for å kunne oppnå tvilsomme vedtak. Kontrollkomitéens medlemmer velges vanligvis av generalforsamlingen, og må forholde seg nøytrale i saker som skal behandles av organene de kontrollerer.

De fem forbund som i 1988 dannet Fellesforbundet hadde følgende vedtektsformuleringer om kontrollkomite:

Norsk Jern og Metallarbeiderforbund

§ 6 (Om landsmøtets myndighetsområde)

6. å velge en kontrollkomite på 3 medlemmer med vararepresentanter

§ 13 Revisjon og kontroll

1. Revisjon av regnskapene i forbundet skal utføres av Landsorganisasjonens revisjonskontor
2. Revisjonen skal utføre sine oppdrag kritisk og tallmessig i samsvar med god revisjonsskikk og for øvrig etter instruks som Landsorganisasjonen har fastsatt.

Revisjonen plikter å påse at regnskapene føres og gjøres opp overensstemmende med grunnlinjene for en ordentlig regnskapsførsel. Revisjon av alle regnskaper skal foregå kontinuerlig. Kontroll av kassabeholdning, bank- og girokonti, skal finne sted uanmeldt til ubestemte tider og minst fire ganger om året. Videre skal revisjonen minst en gang hvert år kontrollere tilstedeværelsen verdipapirer, utestående fordringer, andre eiendeler og gjeld. Enhver verdikontroll og revisjonsantegnelse skal føres inn i en autorisert revisjonsprotokoll og forelegges forbundsstyret og kontrollnemnda. Etter at disse er gjort kjent med revisjonsprotokollen, skal den undertegnes av forbundets kasserer og av den revisor, som har den daglige revisjon i forbundet.

3. Forbundets regnskap skal desiseres av landsmøtet, etter at foreløpig desisjon er avgitt av landsstyret. En av de fast tilsatte revisorner ved revisjonskontoret, plikter å være til stede på møter der desisjonen foregår.
4. Kontrollnemnda har i oppdrag å påse at de organisatoriske og økonomiske disposisjoner som blir gjort, er i samsvar med forbundets vedtekter og vedtak. Kontrollnemnda har for øvrig å foreta en kritisk revisjon av forbundets disposisjoner og en tallmessig revisjon, i den utstrekning den selv finner det nødvendig. Nemnda kan innkalle de faste revisorner til sine møter.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund

§ 26 Revisjons- og kontrollkomiteen

- 1. Revisjon av regnskapene i forbundet skal utføres av Landsorganisasjonens faste revisor og skal være så vel kritisk som tallmessig. Revisjonen har, i overensstemmelse med den av Landsorganisasjonens fastsatte instruks og på grunnlag av forbundets vedtekter og organisasjonsmessige vedtak, å påse at regnskapene til enhver tid er forsvarlig ført, at kontingent og innbetalinger går riktig inn, at alle utbetalinger er i overensstemmelse med lovlige satser og vedtak og at verdipapirer blir forsvarlig oppbevart.
Revisjon av bøker og bilag skal foretas minst 1 gang hver måned og kassaopptelling minst 4 ganger om året.
Alle antegnelser og alle oppstillinger over foretatt kassaettersyn skal innføres i revisjonsprotokollen, som foregges forbundsstyret og landsstyret.*
- 2. De av landsmøtet valgte revisorer fungerer som kontrollkomite. Kontrollkomiteens oppgave er å undersøke om forbundets midler blir forsvarlig disponert og for øvrig påse at forbundets økonomi blir ivaretatt på beste måte i overensstemmelse med forbundets formål.
For å skaffe seg overblikk over forbundets økonomiske virksomhet skal kontrollkomiteen gjennomgå forbundsstyrets og landsstyrets protokoller, og kan, i den utstrekning den finner det nødvendig, gjennomgå bøker og bilag, likesom den kan innkalle den faste revisjon til sine møter. Komiteen skal gi sin påtegning på de avsluttede regnskapene og deres bemerkninger skal innføres i revisjonsprotokollen.
Komiteen trer sammen så ofte den finner det nødvendig, dog minst en gang for hver regnskapsavslutning.*

Bekledningsarbeiderforbundet

§ 6-5 (Om landsmøtets myndighetsområde)

å velge kontrollnemnd på 2 medlemmer. Formannen i nemnda skal velges ved særskilt valg

§ 13 Revisjon

- 1. Revisjon av regnskapene i forbundet skal utføres av Landsorganisasjonens revisjonskontor*
- 2. Revisjonen skal utføre sine oppdrag kritisk og tallmessig i samsvar med god revisjonsskikk og for øvrig etter instruks utarbeidet av Revisjonsutvalget og godkjent av Representantskapet.*
- 3. Revisjonen plikter å påse at regnskapene føres og gjøres opp overensstemmende med grunnsetningene for en ordentlig regnskapsførsel. Revisjon av alle regnskaper skal foregå kontinuerlig.
Kontroll av kassabeholdning, bank- og girokonti, skal finne sted uanmeldt til ubestemte tider og minst 4 ganger om året. Videre skal revisjonen minst en gang hvert år kontrollere tilstedeværelsen verdipapirer, utestående fordringer, andre eiendeler og gjeld. Enhver verdikontroll og revisjonsantegnelse skal føres inn i en autorisert revisjonsprotokoll og foregges forbundsstyret. Etter at forbundsstyret er gjort kjent med revisjonsprotokollen, skal den undertegnes av forbundets formann.*

4. *Forbundets regnskap skal desiseres av landsmøtet. Foreløpig desisjon foretas av landsstyret. En av de fast tilsatte revisorane ved revisjonskontoret, plikter å være til stede på møter der desisjonen foregår.*
5. *En av de fast tilsatte revisorer ved revisjonskontoret, plikter å være til stede på møter der desisjonen foregår.*
6. *Kontrollnemnda har i oppdrag å påse at de organisatoriske og økonomiske disposisjoner som blir gjort er i samsvar med forbundets vedtekter og vedtak. Kontrollnemnda har for øvrig å foreta en kritisk revisjon av forbundets disposisjoner og en tallmessig revisjon i den utstrekning de selv finner det nødvendig. Nemnda kan innkalle de faste revisorer til sine møter.*

Norsk Papirindustriarbeiderforbund

§ 6-4 (Om landsmøtets myndighetsområde)

å velge kontrollnemnd på 2 medlemmer og 4 vararepresentanter

§ 10 Revisjon

1. *Revisjon av regnskapene i forbundet skal utføres av Landsorganisasjonens revisjonskontor.*
2. *Revisjonen skal regnskapene, kasse og verdipapirer kritisk og tallmessig i samsvar med den instruks som Landsorganisasjonen har fastsatt. Kontroll av kassabeholdning, verdipapirer og bankbøker skal finne sted til ubestemte tider og minst 6 ganger om året. Enhver verdikontroll og revisjonsantegnelse skal føres inn i en autorisert revisjonsprotokoll og forelegges forbundsstyret. Etter at forbundsstyret og kontrollnemnda. Etter at disse instanser er gjort kjent med revisjonsprotokollen, skal den undertegnes av forbundets formann. Forbundets regnskap skal desiseres av landsmøtet. Foreløpig desisjon foretas av forbundsstyret.*
3. *Alle regnskaper skal være undertegnet av forbundets formann og kasserer og den revisor som har den daglige revisjon og revisjonskontorets sjef.*
4. *En av de fast tilsatte revisorer ved revisjonskontoret, plikter å være til stede på møter der desisjonen foregår.*
5. *Kontrollnemnda har i oppdrag å påse at de organisatoriske og økonomiske disposisjoner som blir gjort er i samsvar med forbundets vedtekter og vedtak. Kontrollnemnda har for øvrig å foreta en kritisk revisjon av forbundets disposisjoner og en tallmessig revisjon i den utstrekning de selv finner det nødvendig. Nemnda kan innkalle de faste revisorer til sine møter.*

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund

§ 7-5 (Om landsmøtets myndighetsområde)

å velge kontrollnemnd på 2 medlemmer. Formannen i nemnda skal velges ved særskilt valg etter de regler som er nevnt i punkt 3

§ 15 Revisjon

1. *Revisjon av regnskapene i forbundet skal utføres av Landsorganisasjonens revisjonskontor*
2. *Revisjonen skal utføre sine oppdrag kritisk og tallmessig i samsvar med god revisjonsskikk og for øvrig etter instruks utarbeidet av Revisjonsutvalget og godkjent av Representantskapet i LO. Revisjonen*

plikter å påse at regnskapene føres og gjøres opp overensstemmende med grunnsetningene for en ordentlig regnskapsførsel. Revisjon av alle regnskaper skal foregå kontinuerlig. Kontroll av kassabeholdning, bank- og girokonti, skal finne sted uanmeldt til ubestemte tider og minst 4 ganger om året. Videre skal revisjonen minst en gang hvert år kontrollere tilstedeværelsen av verdipapirer, utestående fordringer, andre eiendeler og gjeld. Enhver verdikontroll og revisjonsantegnelse skal føres inn i en autorisert revisjonsprotokoll og forelegges kontrollkomite og forbundsstyret. Etter at disse instanser er gjort kjent med revisjonsprotokollen, skal den undertegnes av forbundets formann. Alle regnskaper skal undertegnes av den revisor som har den daglige revisjonen og av forbundets formann og kasserer.

- 3. Desisjon av forbundets regnskap blir foretatt av landsmøte etter at foreløpig desisjon er avgitt av forbundsstyret (landsstyret)*
- 4. En av de fast tilsatte revisorer ved revisjonskontoret, plikter å være til stede på møter der desisjonen foregår.*
- 5. Kontrollnemnda har i oppdrag å påse at de organisatoriske og økonomiske disposisjoner som blir gjort er i samsvar med forbundets vedtekter og vedtak. Kontrollkomiteen har for øvrig å foreta en kritisk revisjon av forbundets disposisjoner og en tallmessig revisjon i den utstrekning de selv finner det nødvendig. Kontrollkomiteen kan innkalle de faste revisorer til sine møter.*

De siterte bestemmelser for de fem forbund som sluttet seg sammen til Fellesforbundet i 1988 er preget av en annen tid. I vedtektene for Norsk Bygningsarbeiderforbund fra 1939 heter det i § 14:

Revisjons- og kontrollkomiteen

- 1. Revisjon av regnskapene i forbundet skal utføres av Landsorganisasjonens faste revisor og skal være så vel kritisk som tallmessig. Revisjonen har, i overensstemmelse med den av Landsorganisasjonens fastsatte instruks og på grunnlag av forbundets vedtekter og organisasjonsmessige vedtak, å påse at regnskapene til enhver tid er forsvarlig ført, at kontingent og innbetalinger går riktig inn, at alle utbetalinger er i overensstemmelse med lovlige satser og vedtak og at verdipapirer blir forsvarlig oppbevart. Revisjon av bøker og bilag skal foretas minst 1 gang hver måned og kassaopptelling minst 4 ganger om året. Alle antegnelser og alle oppstillinger over foretatt kassaettersyn skal innføres i revisjonsprotokollen, som forelegges forbundsstyret og landsstyret.*
- 2. De av landsmøtet valgte revisorer fungerer som kontrollkomite. Kontrollkomiteens oppgave er å undersøke om forbundets midler blir forsvarlig disponert og for øvrig påse at forbundets økonomi blir ivaretatt på beste måte i overensstemmelse med forbundets formål. For å skaffe seg overblikk over forbundets økonomiske virksomhet skal kontrollkomiteen gjennomgå forbundsstyrets og landsstyrets protokoller, og kan, i den utstrekning den finner det nødvendig, gjennomgå bøker og bilag, likesom den kan innkalle den faste revisjon til sine møter. Komiteen skal gi sin påtegning på de avsluttede regnskapene og deres bemerkninger skal innføres i revisjonsprotokollen. Komiteen trer sammen så ofte den finner det nødvendig, dog minst en gang for*

hver regnskapsavslutning.

Bestemmelsen fra 1939 er ordrett den samme som en finner i vedtektene for Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund fra 1987.

Vedtektsbestemmelsen i de tidligere forbundene har som utgangspunkt at transaksjoner i stor grad skjer kontant, at det skal være betryggende kontroll med forbundets midler og at noen skal kontrollere at de disposisjoner som gjøres er i samsvar med lovlig fattede vedtak. Den nåværende bestemmelsen i forbundets vedtekter er i noen grad preget av dette selv om den i forbundets historie har gjennomgått enn del endringer.

19.2. OM UTVIKLINGEN I FELLESFORBUNDET

I løpet av de første årene i Fellesforbundets historie fattet forbundsstyret vedtak om at forbundet skulle følge regnskapslovens bestemmelser selv om forbundet ikke var underlagt regnskapsloven på det daværende tidspunkt. Samme år fattet også representantskapet vedtak om at forbundets regnskap skulle revideres av statsautorisert revisor. Men i og med at forbundet var bundet til LOs vedtekter, som fastsatte at vi skulle benytte LOs revisjonskontor, så kjørte forbundet i en periode både revisjon fra LOs revisjonskontor og med revisjon fra en engasjert statsautorisert revisor.

Nå er forbundet underlagt regnskapsloven. Det framkommer i ”Lov om årsregnskap m.v. (regnskapsloven Lov av 17.07.1998)” hvor det i § 1-2 om regnskapspliktige bl.a. framkommer:

9. andre foreninger som i året har hatt eiendeler med verdi over 20 millioner kroner eller et gjennomsnittlig antall ansatte høyere enn 20 årsverk

Fellesforbundet fyller begge kriteriene for å være regnskapspliktig etter loven.

Med de betydelige endringer som er skjedd med hensyn til lovbestemt regnskapsførsel og med hensyn til revisjon og kontroll er det ikke grunnlag for å opprettholde en ordning med kontrollkomite når en bare ser på regnskap og økonomiske forhold. Det er også et åpent spørsmål hvilken mulighet en kontrollkomite i realiteten har til å avdekke forhold som revisjonen ikke har klart å avdekke.

19.3. OM KONTROLLKOMITEENS ARBEID

Vedtektene for Fellesforbundet fastsetter at kontrollkomiteen skal:

- *gjennomgå forbundets årsregnskap og gi uttalelse til representantskapet om dette*
- *påse at de økonomiske disposisjoner som foretas av forbundets ledelse er i samsvar med vedtektene og vedtak fattet i representantskapet og forbundsstyret*
- *påse at vedtak av økonomisk karakter fattet i representantskapet og forbundsstyret blir fulgt opp på en tilfredsstillende måte.*

Utvalget kan vanskelig se at det er mulig for en kontrollkomite å gjennomgå forbundets regnskap med sikte på å avdekke noe etter at regnskapet er revidert av Ernst & Young. Slik sett er det vel også tvilsomt hvilken verdi det har for representantskapet at kontrollkomiteen gir uttalelse til representantskapet om årsregnskapet. Så langt utvalget har bragt i erfaring har ikke kontrollkomiteen avgitt uttalelse til representantskapet om at det er feil i årsregnskapet og at regnskapet ikke bør godkjennes.

Kontrollkomiteen skal gjennomgå de økonomiske disposisjoner som er foretatt av forbundets ledelse ved gjennomgang av protokoller og vedtak fra ledermøter, forbundsstyremøter og representantskapsmøter. Dette gjenspeiler seg også i eksempelvis rapporten fra kontrollkomiteen til forbundsstyret datert 22.01.2013 som har følgende ordlyd:

I henhold til vedtektenes punkt 3.3.3.2-2 avgir kontrollkomiteen rapport for perioden 3. mai 2012 – 22. januar 2013.

Protokoll fra forbundsstyrets møte i desember 2012, blir ikke godkjent før 29. januar 2013.

Det tas derfor forbehold om at kontrollkomiteen tar denne til orientering i etterkant. Kontrollkomiteen har gjennomgått de økonomiske disposisjoner som er foretatt av forbundets ledelse ved gjennomgang av protokoller og vedtak fra ledermøter, forbundsstyremøter og representantskapsmøter, og finner disse i samsvar med vedtekter og gitte retningslinjer.

Kontrollkomiteen har ingen bemerkninger.

Forbeholdet vedrørende protokollen fra forbundsstyrets møte i desember 2012 henger sammen med at kontrollkomiteen hadde møte 22.01.2013 og at protokollen fra forbundsstyrets møte i desember skulle godkjennes i forbundsstyret 29.01.2013.

Kontrollkomiteen behandler dokumenter som framlegges av forbundets ledelse eller ansatte i forbundet. Og det som legges fram er protokoller og regelverk som er utarbeidet med bakgrunn i forbundsstyrets oppgave, nedfelt i vedtektenes pkt. 3.3.5.2-3, om at forbundsstyret skal påse at det er utarbeidet de nødvendige instruksjoner og retningslinjer for forbundets administrasjon.

Ingen organisasjoner, lag, foreninger, bedrifter, offentlige myndigheter osv. kan gi noen full garanti for at det ikke er gjort feil eller at det en eller annen gang vil bli gjort feil. Noen feil er ikke begått bevisst eller i egen vinnings hensikt. Andre kan være begått i egen vinnings hensikt. I slike tilfeller er det også nødvendig for den som begår en ikke akseptabel handling å skjule sine feil og skjule spor. Heller ikke i Fellesforbundet er det mulig å gardere seg helt mot uærlighet, men i regelverket for håndtering av midler i forbundet er det lagt til grunn at ”dersom vi har kjeltringen, så skal vi i det minste ha to”. Uærlighet og handlinger i strid med vedtak og vedtekter er svært vanskelig, ja nesten umulig, for en kontrollkomite å oppdage. Slike saken oppdages som oftest av ansatte eller revisor som tar dette opp på tilbørlig måte internt i organisasjonen. Med det utall transaksjoner som gjennomføres i forbundet hvert år er det umulig for en kontrollkomite å garantere at alt er i orden.

Utvalget er gjort kjent med at det internt i Fellesforbundet er en varslingsplakat hvor det bl.a. heter:

Den enkelte ansatte oppfordres til å varsle om kritikkverdige forhold, fordi det kan bidra til å utvikle Fellesforbundet positivt, men har normalt ikke plikt til å varsle.

De ansatte har plikt til å varsle om kriminelle forhold og om forhold der liv og helse er i fare

19.4. NORMALINSTRUKS FOR KONTROLLKOMITEER I LO OG FORBUNDENE

Sekretariatet i LO godkjente i oktober 2012 en normalinstruks for kontrollkomiteer i LO og forbundene. Normalinstruksen er som følger:

- 1. Kontrollkomiteen er et landsmøte/kongressvalgt organ som er ansvarlig overfor landsmøtet/kongressen.*
- 2. Kontrollkomiteen skal føre tilsyn med organisasjonens økonomiske virksomhet og påse at den følger lover og forskrifter, vedtekter og vedtak i organisasjonens besluttede organer, samt vanlig organisasjonsmessig praksis.*

Kontrollkomiteen skal sikre at organisasjonens systemer for intern kontroll, risikoanalyser og økonomisk virksomhet er tilfredsstillende. Dette gjelder uansett hvordan organisasjonens virksomhet er organisert.

Får kontrollkomiteen kjennskap til betydelige forsømmelser, feil eller misligheter, skal den straks ta dette opp med organisasjonens ledelse.

- 3. Kontrollkomiteen bestemmer selv når og hvordan den skal arbeide ut fra de vedtak som er gitt av landsmøtet/kongressen. Ingen andre organer eller personer kan pålegge komiteen begrensninger.*
- 4. Kontrollkomiteen møtes så ofte lederen finner det påkrevet, dog minst 4 ganger pr. år. Organisasjonens leder kan kreve at kontrollkomiteens leder innkaller komiteen til møte.*
- 5. Kontrollkomiteen skal gjennomgå protokollene fra organisasjonens besluttede organer for å sikre at vedtak som fattes er i samsvar med vedtekter og fullmakter.*
- 6. Kontrollkomiteen skal påse at budsjettet blir fulgt opp. Det skal sikres at budsjettoppfølgingen er regelmessig og kvalitativ god.*
- 7. Kontrollkomiteen skal påse at organisasjonen har gode rutiner for å minimalisere alle typer risiko. Eksempler på slike rutiner er:*
 - Sikre elementer som kan skade organisasjonens omdømme*
 - Sikre at det er gode retningslinjer for økonomiske fullmakter, og at disse er forankret i organisasjonens ledelse og etterleves.*
 - Sikre at det er gode retningslinjer for IKT-sikkerhet, at disse er forankret i ledelsen og etterleves.*
 - Sikre at det er gode rutiner for å ivareta personvernet.*
 - Sikre at organisasjonen har gode retningslinjer for intern kontroll*
 - Sikre organisasjonens rapporteringsrutiner*
 - Sikre organisasjonens retningslinjer for likviditetsstyring og kapitalforvaltning.*
 - Sikre organisasjonens innkjøpsrutiner*
 - Sikre at organisasjonen har riktig kompetanse på økonomiske forhold.*
- 8. Alle relevante dokumenter og relevant korrespondanse skal stilles til komiteens rådighet. Politisk og administrativ ledelse plikter å gi de opplysninger som komiteen*

mener er nødvendig for å utføre sitt verv, og om nødvendig innkalles til møte med komiteen.

- 9. Har komiteen behov for arbeidshjelp, skal dette drøftes med organisasjonens leder. Ledelsen skal stille til disposisjon den arbeidshjelp komiteen etter slike drøftelser anser som nødvendig for sitt arbeid.*
- 10. Kontrollkomiteen skal føre protokoll fra sine møter. De arbeidspapirer som danner grunnlaget for protokollene skal oppbevares som underlagsmateriale.*
- 11. Kontrollkomiteen og revisjonen har et selvstendig ansvar for hvert av sine områder. For vurdering av den økonomiske informasjon og kvalitet i system og rutiner, kan komiteen be om opplysninger og resultater av revisjonens arbeid. Det forutsettes at det er regelmessig kontakt mellom ekstern revisor og komiteen. Komiteen kan også innkalle internrevisjon/controller dersom de mener dette er nødvendig.*
- 12. Kontrollkomiteen skal, i forbindelse med behandling av årsregnskapet, avgi en beretning med en anbefaling om at regnskapet godkjennes/ evt. ikke godkjennes under de forutsetninger komiteen kjenner til. Beretningen avgis til det organ som godkjenner regnskapet.*
- 13. Komiteen skal i tillegg avgi en rapport til orientering i landsmøtet/kongressen som omhandler komiteens arbeid i landsmøte-/kongressperioden.*
- 14. Komiteens medlemmer har taushetsplikt i forhold til den kjennskap de får til organisasjonens eller andre private forhold. Taushetsplikten gjelder ikke overfor sekretariatet/forbundsstyret eller ekstern revisor. Taushetsplikten gjelder ikke opplysninger som noen krever med hjemmel i lov.*

Etter utvalgets oppfatning er det særlig normalinstruksens pkt. 7 som er viktig og som forbundet bør vurdere nærmere.

19.5. VURDERING

Utvalget har vurdert om kontrollkomiteen har utspilt sin rolle som kontrollorgan for landsmøtet og representantskapet i forhold til det mandatet komiteen har etter vedtektene. Dersom det er slik at kontrollkomiteen må underskrive på at alt er i orden, mens de i virkeligheten ikke har en rimelig og overkommelig mulighet til å gi en garanti om at alt er i orden, så har både kontrollkomiteen og forbundets ulike organer et problem.

I enkelte bedrifter og i alle finansinstitusjoner er det en kontrollkomitee.

Utvalget har vurdert om forbundet skal ha en kontrollkomitee og i tilfelle hvordan den skal velges og hvilke oppgaver den skal ha. I den forbindelse vil utvalget understreke at det også i forbundet er viktig med en god kontroll både med hensyn til forvaltning av midler og med hensyn til at ulike vedtak følges opp på en tilfredsstillende måte.

Forbundsstyret har en rekke oppgaver nedfelt i vedtektenes pkt. 3.3.5.2. De oppgaver som er av mer administrativ art og de oppgaver som er av mer kontrollmessig art er:

Forbundsstyret skal:

- *påse at avdelingene og medlemmene følger vedtak og retningslinjer som gjelder for forbundets virksomhet*
- *påse at det velges et sentralt ungdomsutvalg og ungdomssekretær, og at det utarbeides retningslinjer for ungdomsarbeidet både sentralt og regionalt*
- *påse at det utarbeides instruksjer for tillitsvalgte i avdeling og klubb*
- *påse at det utarbeides retningslinjer for administrative oppgaver i avdelinger og klubber*
- *forvalte forbundets midler i samsvar med forbundets vedtekter og foreta bevilgninger som ikke er fastsatt av landsmøtet eller representantskapet*
- *fastsette retningslinjer for plassering av forbundets midler etter vedtektenes 7.2-3,4*
- *legge fram årsberetning og regnskap og beretning for forbundets virksomhet hvert år*
- *godkjenne regnskapet for MFs fond*
- *fastsette lønns- og arbeidsvilkår for forbundets ledelse*
- *påse at det er utarbeidet de nødvendige instruksjer og retningslinjer for forbundets administrasjon*

Forbundsstyret har oppnevnt et lønnsutvalg som skal fremme forslag i forbindelse med forbundsstyrets oppgave om "å fastsette lønns- og arbeidsvilkår for forbundets ledelse. Bakgrunnen for dette var at det forbundsstyret fant det hensiktsmessig å velge noen av forbundsstyrets medlemmer til et lønnsutvalg og at disse så fremmet forslag om lønns- og arbeidsvilkår og eventuelt endringer i disse. Gjennom dette var forbundsstyret sikret innflytelse på forbundsledelsens lønns- og arbeidsvilkår samtidig som en kunne ta drøftelser om dette i et engere forum før saken ble behandlet i forbundsstyret.

Utvalget har vurdert om en ikke skal lage en tilsvarende konstruksjon for de oppgaver av mer administrativ og kontrollerende art som forbundsstyret er satt til å behandle. En konstruksjon kan være at forbundsstyret velger et utvalg blant forbundsstyrets faste medlemmer. Et slikt utvalg kan være på eksempelvis tre medlemmer og ha som særskilt oppgave å påse at forbundsledelsen følger opp de vedtak forbundsstyret gjør, at forbundsledelsen har utarbeidet og følger opp de instruksjer, regelverk og rutiner som forbundsstyret skal påse er på plass og følges opp. Normalinstruksen for LO og forbundene kan være et riktig utgangspunkt for et slikt utvalg

Det er ikke uvanlig at det i bedrifter oppnevnes en revisjonskomitee valgt av og blant styrets medlemmer. Utvalget har, med utgangspunkt i den revisjonskomitee som styret i Aker ASA har, vurdert om en kunne fastsette følgende som regler for et revisjonsutvalg (enkelte deler passer nok ikke like godt for Fellesforbundet)

Omfang

Revisjonskomiteen (heretter kalt komiteen) skal bistå til forbundsstyret i utøvelsen av sitt ansvar overfor forbundsledelsen og beskytte forbundets ressurser. Etter instruks fra forbundsstyret skal komiteen gjennomgå forbundets praksis med hensyn til revisjon, regnskapsføring, internkontroll og risikostyring. Komiteen har ingen besluttsende myndighet med mindre forbundsstyret har gitt dem dette i spesifikke saker.

Komiteen skal gjennomgå forbundets finansielle informasjon slik det framkommer i årsregnskapene og skal vurdere revisjonens kvalifikasjoner og uavhengighet. Komiteen skal sikre at forbundet har holdninger og prosedyrer (rutiner) som sikrer god styring av

forbundet, effektiv internkontroll og risikostyring. Komiteen skal også se etter at forbundsledelsen har rutiner for å behandle klager og varsling om brudd på forbundets etiske regler, holdninger, lover og regler.

Oppnevning og kvalifikasjoner

Forbundsstyret fastsetter komiteens mandat. Mandatet kan endres av forbundsstyrets. Ordningen evalueres en gang hvert år.

Forbundsstyret oppnevner tre medlemmer til komiteen valgt blant forbundsstyrets eksterne medlemmer. Medlemmene oppnevnes for to år av gangen, komiteens leder oppnevnes for ett år av gangen.

Komiteemedlemmene må så langt som mulig ha relevant kunnskap om de ansvarsområder som forbundsstyret tillegger komiteen.

Møter

Komiteen møtes minst fire ganger per år. Forbundsledelsen oppnevner en sekretær for komiteen etter konsultasjoner med komiteens leder. Den avdelingsleder som har ansvaret for økonomien i forbundet skal delta på komiteens møter, andre i den politiske og administrative ledelse deltar når komiteen ønsker det. Revisor skal normalt delta på komiteens møter og minst en gang i året skal komiteen ha møte med revisor uten at andre fra forbundsledelsen eller administrasjonen er til stede.

Dagsorden til møtene og andre dokumenter skal være komiteens medlemmer i hende senest tre dager før komiteens møter. Referat fra møtene skal sendes komiteens medlemmer innen en uke etter at møtet er avholdt. Kommentarer fra komiteens medlemmer til referatene skal forelegges forbundsstyret.

Oppgaver

Komiteen skal utarbeide en årsplan for sitt arbeid. Planen skal minst inneholde følgende temaer:

Evaluering av regnskapsavleggelse

Komiteen skal gjennomgå forbundets interne regnskapsavleggelse og den årlige årsberetningen og regnskap. I slike gjennomganger skal komiteen spesielt vurdere:

- endringer i prinsipper og praktisering av forbundets regnskapsførsel
- vurdering av verdier
- endringer som er kommet som en følge av påpekninger fra forbundets revisor
- avgjørelser i regnskapsvurderinger hvor revisor og forbundet har ulike oppfatninger

Som en del av sitt arbeid skal komiteen gjennomgå årsberetning og regnskap og budsjettoppfølginger med hovedvekt på om informasjonen i disse er relevante og komplette ut fra de krav som framkommer i lover og forskrifter.

Ledelse av forbundet

Komiteen skal etterse at forbundet ledes etter de retningslinjer og prosedyrer som forbundsstyret har fastsatt.

Internkontroll

Komiteen skal kontrollere forbundets regler og prosedyrer for å sikre forbundets eiendeler og for å forebygge feil og uregelmessigheter. Alle rapporter og nummererte brev fra revisor skal forelegges komiteen, det samme gjelder interne kontrollrapporter.

Risikostyring

Komiteen skal gjennomgå forbundets system for risikostyring og spesielt i forhold til finansielle operasjoner. En gang om året skal forbundsledelsen redegjøre sin vurdering av spesielle risikoområder og hvilke tiltak som er iverksatt for å redusere risiko.

Revisors uavhengighet, kvalifikasjoner og gjennomføring av arbeidet

Komiteen skal hvert år vurdere revisors uavhengighet, kvalifikasjoner og gjennomføring av arbeidet. Revisor skal presentere årsplanen for revisjon og komiteen skal godkjenne både oppgaver og tidsplan i årsplanen.

Varsling

Komiteen skal forsikre seg om at forbundet har prosedyrer som sikrer at det kan rapporteres om brudd på de regler, lover og forskrifter og at rettighetene til den som varsler blir ivaretatt.

Forholdet til revisjonen

Komiteen skal årlig forhåndsgodkjenne de oppgaver som det er forutsatt at revisor skal gjennomføre.

Tilleggsoppgaver som revisor blir bedt om å utføre skal forhåndsgodkjennes av ledelsen og gjøres kjent for komiteen dersom den totale kostnadsrammen er under kr 200 000. Tilleggsoppgaver, med en kostnadsramme på over kr 200 000, skal forhåndsgodkjennes av ledelsen og komiteleder og skal gjøres kjent for komiteens øvrige medlemmer.

Fullmakt og ansvar

Komiteen skal bistå forbundsstyret i utøvelsen av det ansvar som forbundsstyret er tillagt etter vedtektene. Komiteen har ingen fullmakt til å fatte vedtak med mindre slik fullmakt er gitt den av forbundsstyret.

Komiteen kan be forbundsledelsen om informasjon, dokumentasjon og den assistanse som ansees å være relevant for utøvelse av komiteens arbeid. Komiteen kan også iverksette granskning dersom den anser at det er relevant og kan, dersom den anser det nødvendig, be om bistand fra revisor. Kostnadene til ekstern bistand ved granskning skal godkjennes av forbundsstyret i hvert enkelt tilfelle.

Rapportering

Komiteen skal etter hvert møte gi en muntlig redegjørelse i forbundsstyret på det første etterfølgende forbundsstyremøte. Referat fra komiteens møte skal forelegges forbundsstyrets medlemmer.

Annet

Komiteen skal hvert år evaluere seg selv, sitt arbeid og sitt mandat. Resultatet av en slik evaluering og eventuelle endringer i mandatet, skal drøftes i et samlet forbundsstyre.

Som det framkommer i den siterte teksten, basert på reglene for Aker ASA, er det styret i Aker som oppnevner en komite.

19.6. UTVALGETS FORSLAG TIL ENDRING

Utvalget har vurdert om en skal ha en kontrollkomite eller om en skal løse den funksjonen en kontrollkomiteen har på en annen måte. Utvalget er kommet til å ville foreslå at en ikke viderefører ordningen med en kontrollkomite, men etablerer en ordning på linje med det som er etablert i Aker ASA. Utvalget foreslår som en konsekvens av det at det tas inn et tillegg til vedtektenes pkt. 3.3.5.2 -2 om forbundsstyrets organisatoriske ansvar og virkeområde på følgende måte:

Forbundsstyret skal:

- ***velge en revisjonskomite blant de av forbundsstyrets medlemmer som ikke er en del av forbundets ledelse, bestående av leder og to komitemedlemmer, og fastsette mandat og øvrige retningslinjer for denne komiteens oppgaver***

20. REVISJON – VALG AV REVISOR

Vedtektene har ingen bestemmelser om valg av revisor i forbundet, vedtektene har kun bestemmelse om at forbundets regnskaper skal revideres av statsautorisert revisor.

Dersom forbundet fortsetter med et representantskap vil det være naturlig at valg av revisor gjøres av representantskapet. Rent prinsipielt burde det være landsmøtet som valgte revisor, men landsmøtet avholdes hvert fjerde år og det er for lang tid. I og med at utvalget foreslår at ordningen med et representantskap ikke videreføres foreslår utvalget at det tas inn en bestemmelse under forbundsstyrets oppgaver og myndighetsområde i vedtektenes pkt. 3.3.5.2-3 på følgende:

- **velge revisor**

21. ANSATTE OG DERES FORHOLD TIL ULIKE VERV I FORBUNDET OG I AVDELINGER

21.1. GJELDENE VEDTEKTSBESTEMMELSER

Vedtektene har følgende bestemmelser om ansatte og verv i forbundets ulike organer:

1. Vedtektenes pkt. 3.3.1.5-5 som omhandler landsmøtets valg av forbundsstyremedlemmer:

Fast ansatte i et av forbundets organisasjonsledd og regionale verneombud kan, med unntak av verv i forbundets ledelse, ikke velges som medlem eller varamedlem til forbundsstyret og kontrollkomiteen. Fastlønnte tillitsvalgte som er på valg omfattes ikke av denne bestemmelsen.

2. Vedtektenes pkt. 3.4.3.2 -6 om valg på årsmøte i en avdeling:

Medlemmer av avdelingens styre kan ikke samtidig være ansatt i avdelingen. Forbundsstyret kan i spesielle tilfeller fravike denne bestemmelsen

I tillegg til dette har vedtektene bestemmelser om medlemskap som får betydning for hvilke verv som medlemmene kan velges til. Dette er:

1. Vedtektenes pkt. 2.1.3 om opprettholdelse av medlemskap hvor det heter:

3. *Yrkesaktive medlemmer som ikke lenger fyller betingelsene for å bli tatt opp som medlemmer, kan ikke opprettholde medlemskapet i forbundet og skal strykes som medlem. Unntatt herfra er:*

- *Medlemmer som begynner egen virksomhet eller ansettes i ledende stilling i en bedrift dersom det ikke er naturlig med overgang til andre forbund innen Landsorganisasjonen. Det er en forutsetning at medlemmets nye virksomhet ikke på noen måte er i strid med forbundets interesser.*
- *Medlemmer som oppnevnes eller velges på heltid til å skjøtte tidsavgrensede verv i politiske organer eller organisasjoner utenfor forbundets organisasjonsledd, opprettholder medlemskapet men skal fratse sine verv i forbundet.*

2. Vedtektenes pkt. 3.2.7 om valgbarhet hvor det heter:

1. *Forbundets ledelse og ansatte kan ikke inneha verv i avdelinger. Disse kan heller ikke utføre oppgaver eller oppdrag for en avdeling som er eller kan komme i konflikt med de arbeidsoppgaver disse har eller kan få som valgt eller som ansatte i forbundet.*
2. *Ikke-yrkesaktive medlemmer kan ikke velges til tillitsverv etter Hovedavtalen, som delegater til landsmøtet, til verv valgt av landsmøtet eller som medlemmer av styret i en avdeling.*
3. *Medlem som begynner egen virksomhet eller ansettes i ledende stilling i en bedrift, kan ikke velges til tillitsverv etter Hovedavtalen. Disse kan heller ikke velges som delegater til landsmøtet, til tillitsverv etter Hovedavtalen, til verv som det tillegges landsmøte å velge eller være medlemmer av styrer, råd eller utvalget i forbundet Disse medlemmene kan heller ikke inneha verv i avdelingsstyret eller delta i*

forhandlinger. Med spesiell tillatelse fra avdelingen kan disse medlemmene inneha andre tillitsverv.

4. *Medlemmer som er oppnevnt eller valgt på heltid til å skjøtte tidsavgrensede verv i politiske organer eller organisasjoner utenom forbundets organisasjon, kan ikke velges som delegater til landsmøtet. Disse kan heller ikke velges til eller inneha tillitsverv etter Hovedavtalen, verv som det tillegges landsmøte å velge eller være medlemmer av råd eller utvalg i forbundet, med mindre de fratrer slike verv eller oppnevninger uten ugrunnet opphold etter at valget har funnet sted. I helt særskilte tilfeller kan forbundsstyret fravike de deler av denne bestemmelsen som gjelder råd eller utvalg i forbundet.*
5. *Tillitsvalgte som ikke lenger fyller kravene til valgbarhet skal tre ut av sine verv med umiddelbar virkning.*

21.2. ANDRE VEDTAK, VEDTEKTSBESTEMMELSER OG VURDERINGER

I vedtektene for forrige landsmøteperiode (2007-2011) heter det i pkt. 3.3.4.3 om representantskapets valg av seksjonsråd:

- *Valgbare til seksjonsråd er medlemmer som arbeider med eller lønnes etter en av overenskomstene innen seksjonsområdet. Faste medlemmer og varamedlemmer av forbundsstyret er ikke valgbare.*

I representantskapets vurdering i forbindelse med opprettelsen av tariff/bransjeråd heter det:

Medlemmene i rådene bør ha en lokal forankring, fortrinnsvis i klubb, samtidig som det må sikres kontinuitet gjennom erfaringer og kunnskap. For å sikre at utvalgene til enhver tid er representative og kompetente til å utføre sine oppgaver kan medlemmene oppnevnes for en avtaleperiode, normalt to år, med mulighet til reoppnevning

Forbundsstyret fattet bl.a. følgende vedtak 28.02.2012 i sak om ”Oppfølging av landsmøtets vedtak om opphør av seksjonsråd og opprettelse av tariff/bransjeråd”:

- 3 *Med unntak av leder av det enkelte tariff/bransjeråd, skal det legges vekt på at de som oppnevnes som medlemmer av rådene skal være lønnet etter og for øvrig måtte følge bestemmelsene i en av de overenskomstene som inngår i tariff/bransjerådet*

21.3. OM VERV I FORBUNDET

I forbundet skal ulike organer velge personer til følgende verv eller oppgaver. En oversikt over dette framkommer i oversikten under.

Funksjon	Velges av	Kommentar
Delegat til landsmøtet	Medlemsmøte i avdelingen	Kun yrkesaktive medlemmer kan velges, men ikke: <ul style="list-style-type: none"> – bimedlemmer – medlemmer som beholder medlemskapet etter vedtektenes pkt. 3.2.7-2, 3 og 4
Forbundsledelsen	Landsmøtet	Kun yrkesaktive medlemmer kan velges, men ikke:

Funksjon	Velges av	Kommentar
		<ul style="list-style-type: none"> - bimedlemmer - medlemmer som beholder medlemskapet etter vedtektenes pkt. 3.2.7-2, 3 og 4
Forbundsstyret	Landsmøtet	<p>Kun yrkesaktive medlemmer kan velges, men ikke:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ansatte i forbundet - ansatte i avdelinger - bimedlemmer - medlemmer som beholder medlemskapet etter vedtektenes pkt. 3.2.7-2, 3 og 4
Kontrollkomiteen	Landsmøtet	<p>Kun yrkesaktive medlemmer kan velges, men ikke:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ansatte i forbundet - ansatte i avdelinger - bimedlemmer - medlemmer som beholder medlemskapet etter vedtektenes pkt. 3.2.7-2, 3 og 4
Representantskapet	Landsmøtet	<p>Kun yrkesaktive medlemmer kan velges, men ikke:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bimedlemmer - medlemmer som beholder medlemskapet etter vedtektenes pkt. 3.2.7-2, 3 og 4
LOs representantskap	Landsmøtet	<p>Kun yrkesaktive medlemmer kan velges, men ikke:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bimedlemmer - medlemmer som beholder medlemskapet etter vedtektenes pkt. 3.2.7-2, 3 og 4
LOs kongress	Representantskapet	<p>Kun yrkesaktive medlemmer kan velges, men ikke:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bimedlemmer - medlemmer som beholder medlemskapet etter vedtektenes pkt. 3.2.7-2, 3 og 4 <p>I forbundsledelsens innstilling til forbundsstyret ble det lagt vekt på at de som ble innstilt som representanter og vararepresentanter ikke var ansatt i en avdeling.</p>
Tariff/bransjeråd	Forbundsstyret	<p>I forbundsstyremøtet 28.02.2012 fattet forbundsstyret følgende vedtak vedr. prinsippene for oppnevning av personer til tariff/bransjeråd:</p>

Funksjon	Velges av	Kommentar
		<p>3 <i>Med unntak av leder av det enkelte tariff/bransjeråd, skal det legges vekt på at de som oppnevnes som medlemmer av rådene skal være lønnet etter og for øvrig måtte følge bestemmelsene i en av de overenskomstene som inngår i tariff/bransjerådet</i></p>
Forhandlingsdelegasjoner	Forbundsstyret	<p>I forbundsstyremøtet 24.01.2012 fattet forbundsstyret følgende vedtak vedr. sammensetning av forhandlingsdelegasjonene:</p> <p>1. I hver forhandlingsdelegasjon skal minst halvparten av delegasjonens medlemmer være lønnet etter overenskomstens bestemmelser og for øvrig måtte følge bestemmelsene i overenskomsten.</p>

21.4. SKILLET MELLOM ANSATT OG FRIKJØPT I AVDELINGER

I mange avdelinger er den valgte lederen av avdelingen (i noen tilfeller også andre av styrets medlemmer) frikjøpt for å drifte avdelingen. At en avdelingsleder er frikjøpt, er etter vedtektene ikke det samme som at vedkommende er ansatt i avdelingen. Frikjøp er noe som gjøres for en valgperiode enten den nå er ett eller fire år. Dersom avdelingsleder ikke gjenvelges uansett årsak, trer vedkommende ut av vervet og frikjøpsperioden opphører. En avdelingsleder som ikke gjenvelges har ikke krav på lønn i ”oppsigelsestid” på linje med det ansatte i en avdeling har. De har heller ingen rettigheter etter AML slik ansatte har. De som er valgt til et verv og er frikjøpt på heltid for å utøve dette vervet, er i forhold til vedtektsbestemmelsene ikke å anse som ansatte i en avdeling.

21.5. OM ANSATTE MÅLERE

Forbundets organisasjonsmessig oppbygging framgår av vedtektenes pkt. 3.1 hvor det heter:

3. *Fellesforbundet utøver sin virksomhet gjennom følgende sentrale og lokale organer:*

Forbundet:

*Landsmøtet
Representantskapet
Forbundsstyret
Tariff/bransjeråd*

Avdelinger:

*Årsmøtet
Medlemsmøtet
Representantskapet*

Styret
Fag-, yrkes- og geografiske grupper

Klubber:

Årsmøtet
Medlemsmøtet
Klubbstyret

Grupper:

Årsmøtet
Styret

4. *Målekontorene er, gjennom avdelingers eierinteresser, et nødvendig organ for utøvelse av forbundets virksomhet innen byggfagene.*

Denne vedtektsbestemmelsen er slik at målevirksomheten ikke er en del av forbundets organisasjon. Pkt. 2 i den ovenfor siterte bestemmelsen kom inn på landsmøtet i 1995 i forbindelse med at det ble tatt inn en bestemmelse om at fast ansatte i et av forbundets organisasjonsledd og regionale verneombud ikke kunne velges som medlem eller varamedlem til forbundsstyret.

I henhold til vedtektene er det viktig å skille mellom det å være ansatt ved et målekontor og det å være ansatt i en avdeling. Medlemmer som er ansatt som målere i målekontorene er ikke å anse som ansatte i avdelingen eller i et av forbundets organer. Disse vil da være valgbare til alle de verv i forbundet som det tilligger landsmøtet å velge. På den annen side så er det i enkelte avdelinger en viss rolleblanding mellom avdeling og målekontor. Det kan være rolleblanding for en person som har et forhold både til avdeling og målekontor, men det kan også være rolleblanding mellom avdelingen som avdeling og målevirksomheten. I den forbindelse vises det til følgende bestemmelse i vedtektenes pkt. 3.1-2:

2. *Målekontorene er, gjennom avdelingers eierinteresser, et nødvendig organ for utøvelse av forbundets virksomhet innen byggfagene.*

I tillegg vises det til vedtektenes pkt. 3.3.5.2-4 hvor det i tredje strekpunkt heter at forbundsstyret skal:

- *fastsette retningslinjer for målevirksomheten*

I tillegg heter det i vedtektenes pkt. 3.4.1.1-3

3. *Avdelingen skal medvirke til at medlemmer innenfor Fellesoverenskomsten for byggfag får sitt arbeid oppmålt ved å opprette et eget målekontor eller ved å inngå avtale med et målekontor.*

21.6. OM ANSATTE I FORBUNDETS ULIKE ORGANER

Det har vist seg vanskelig i noen tilfeller å avgjøre om en person i et verv i forbundet også er ansatt i en avdeling. En må derfor ta en del forbehold knyttet til de etterfølgende opplysningene om ansettelsesforhold.

- Til landsmøtet i 2011 ble det valgt 400 delegater. En gjennomgang av de innkomne fullmakter viste at anslagsvis 45 delegater var ansatt i en avdeling.
- I forbundets representantskap (de 38 medlemmene som ikke er medlemmer av forbundsstyret) er det 6 som synes å være ansatt i en avdeling.

Vedtektene fastsetter som nevnt at medlemmer av forbundsstyret ikke kan være ansatt i forbund eller avdeling. Når det gjelder valg av delegater til landsmøtet, forbundets representantskap og valg til LO-kongressen er det ikke noen tilsvarende bestemmelse.

Utvalget har vurdert om en skal foreslå at ansatte i avdelinger ikke kan velges som representanter til representantskapet og som delegater til landsmøtet. Utvalget er kommet til at det ikke er ønskelig at representantskapet og landsmøtet i altfor stor grad består av ansatte i avdelingene, men utvalget er kommet til at også ansatte i avdelingene skal kunne velges forutsatt at disse er medlemmer av forbundet. Utvalget fremmer følgelig ingen forslag til endringer på dette området.

21.7. SPESIELT OM ANSATTE I AVDELINGER OG RETTIGHETER I AVDELINGENS STYRENDE ORGANER

Til landsmøtet i 2007 var det fremmet to forslag om de ansatte i avdelingenes rettigheter i forhold til avdelingens styre. Forslagene var som følger:

Avd. 434 – Union

Det bør fremgå av vedtektene hvilke rettigheter de ansatte har i styret.

Derfor foreslås slik ny siste setning i § 3.5.4.2.4:

De ansatte deltar i styret med tale og forslagsrett, men ikke stemmerett.

Region Telemark

Vedtektenes § 3.5.4.2.4

Det bør fremgå av vedtektene hvilke rettigheter de ansatte har i styret. Derfor foreslås slik ny siste setning i § 3.5.4.2.4:

De ansatte deltar i styret med tale og forslagsrett, men ikke stemmerett.

Fra representantskapets innstilling til landsmøtet i 2007 heter det:

Representantskapet mener det ikke vil være riktig å fastsette at ansatte skal delta i styremøtene slik som avd. 434 og region Telemark forslår.

Til landsmøtet i 2011 forelå det to forslag vedr. de ansatte i avdelingene og deres plass i avdelingens organer.

Forslag fra avd. 57 – Nord-Rogaland til vedtektenes pkt. 3.2.7. om valgbarhet

Ordet "forbundets" strykes i linje 2, og linje 4 endres til "er ikke valgbar til, og kan således ikke inneha, verv i avdelinger" Ny tekst blir da slik:

Forbundets ledelse, ansatte sekretærer, rådgivere, saksbehandlere, organisasjonsarbeidere og regionale verneombud er ikke valgbar til, og kan således ikke inneha, verv i avdelinger. Disse kan heller ikke utføre oppgaver eller oppdrag for en avdeling som er eller kan komme i konflikt med de arbeidsoppgaver disse har eller kan få som valgt eller som ansatte i forbundet.”

Forslag fra avd. 857 – Grafisk Fagforening Midt-Norge til vedtektenes pkt. 3.2.7. om valgbarhet

Forbundets ledelse, ansatte sekretærer, rådgivere, saksbehandlere, forbundets organisasjonsarbeidere og regionale verneombud kan ikke inneha verv i avdelinger. Disse kan heller ikke utføre oppgaver eller oppdrag for en avdeling som er eller kan komme i konflikt med de arbeidsoppgaver disse har eller kan få som valgt eller som ansatte i forbundet.

Ny tekst, et tredje avsnitt:

Disse skal heller ikke kunne velges inn i bedriftsstyrer eller lignende. Dette for at det ikke på noen måte skal skapes tvil om hvor lojaliteten ligger ovenfor medlemmer av organisasjonen.

Motivasjon:

Slik det er nå, sitter medlemmer av forbundsstyret i betalte styreverv. Dette er ikke heldig da dette kan så tvil om medlemmets lojalitet. Forbundsstyrets medlemmer skal ikke gå inn i roller som kan komme i konflikt med medlemmenes interesser.

Representantskapets vurdering var som følger:

Forslaget fra avd. 57 (F-1032) om at organisasjonsarbeidere skal inn i blant de stillingsbetegnelser som er i pkt. 1 synes å gjelde organisasjonsarbeidere som er ansatt i avdelingene. Ut fra et prinsipielt ståsted om at de ulike verv i de vedtektsbestemte organer i forbundet ikke skal innehas av ansatte, finner representantskapet å kunne tiltre forslaget fra avd. 57, men mener det bør gjelde ansatte i avdelingene uansett stillingsbetegnelse.

Representantskapet viser til vedtektenes pkt. 3.4.3.2 om valg i avdelingene hvor det i pkt. 6 heter:

Årsmøtet kan gi styret fullmakt til å ansette en daglig leder og/eller andre til å utføre økonomi- eller sekretærfunksjonene. Årsmøtet kan da unnlate å velge kasserer og/eller sekretær. De ansatte er ikke medlemmer av styret.

Representantskapet innstiller på at siste setning i nevnte vedtektsbestemmelse går ut og erstattes av en mer generell regel om at et medlem ikke samtidig både kan være medlem av styret i en avdeling og ansatt i avdelingen. Bakgrunnen for dette er å ha en klar rollefordeling mellom avdelingenes ansatte og avdelingenes tillitsvalgte.

Representantskapet vil understreke at dette ikke gjelder frikjøp av styremedlemmer uansett om dette er på heltid eller deltid. Videre skal det være mulig for

en som både er medlem og ansatt i en avdeling å kunne påta seg et styreverv i avdelingen, men det forutsettes i slike tilfeller at vedkommende innvilges hel permisjon fra stillingen som ansatt.

Dette er imidlertid ikke det en kan kalle en gjennomgående bestemmelse fordi den bare angår avdelingene, og representantskapet innstiller på at dette gjøres i form av et tillegg til vedtektenes pkt. 3.4.3.2 og som nytt pkt. 5 på følgende måte: Medlemmer av avdelingens styre kan ikke samtidig være ansatt i avdelingen. Forslaget fra avd. 857 medfører at forbundets ledelse og ansatte i forbundet må frasi seg alle eksterne styreverv, eksempelvis styreverv i selskap som forbundet eier, styreverv i Bank 1 og i SpareBank 1. Dersom en slik bestemmelse innføres i vedtektene vil forbundet ledelse være avskåret fra å ivareta sin eierinteresser i slike selskaper. Representantskapet tiltrer følgelig ikke forslaget fra avd. 857.

Som en vil se av representantskapets innstilling til forslaget fra avd. 57 har representantskapet påpekt det prinsipielle i at ”*de ulike verv i de vedtektsbestemte organer i forbundet ikke skal innehas av ansatte*”.

Utvalget er gjort kjent med at det i enkelte avdelinger er visse problemer forbundet med at ansatte deltar på styremøtene som tilnærmet fullverdige styremedlemmer, dog uten stemmerett. Ansatte, som oftest organisasjonsarbeidere, er i de fleste tilfeller dyktige, skolerte og sterke tillitsvalgte som har hatt sentrale verv i avdelingen og ofte også i forbundet gjennom flere år. Dersom disse ikke har klart for seg hvilken rolle de har som ansatt i en avdeling når de møter i et styremøte, kan det i noen tilfeller skape problemer og splid innad i et avdelingsstyre.

Det er en vanskelig balansegang mellom, på den ene side at de ansatte i en avdeling kan ha behov for å overvære styremøter og også informere styret om saker som styret trenger å ha kjennskap til, og på den annen side at ansatte dominerer i styret og i noen tilfeller kanskje opptrer som styremedlemmer. Utvalget er også gjort kjent med at forbundet har registrert enkelte tilfeller hvor ansatte organisasjonsarbeidere går direkte mot det som måtte framføres av lederen i avdelingen. Det er selvfølgelig mulig å ta inn en bestemmelse i vedtektene om at ansatte organisasjonsarbeidere ikke skal ha tilgang til styremøtene og representantskapsmøter i avdelingen, men utvalget mener det kan virke drastisk. Det helt grunnleggende er at ansatte organisasjonsarbeidere har en klar forståelse av sin rolle som ansatt og er seg bevisst den lojalitetsplikt disse har overfor styret som kollegium og styrets leder spesielt.

Det er viktig for utvalget at avdelingene beholder sin frie stilling og mener derfor det må være opp til styret i hver enkelt avdeling å fastsette om og i tilfelle hvem av avdelingens ansatte som kan være til stede på avdelingens styremøter og hvilke rettigheter disse har, eksempelvis om de har tale og forslagsrett. På den annen side vil utvalget peke på at medlemmer generelt ikke har tilgang til styremøtene i avdelingene. Utvalget foreslår at det i vedtektenes pkt. 3.4.5 tas inn et nytt pkt. 5 på følgende måte:

- 5. Styret kan fastsette at ansatte i avdelingen kan møte på styremøter. I slike tilfeller skal avdelingens styre fastsette de rettigheter den enkelte ansatte ved styrets behandling av de enkelte saker.**

21.8. SPESIELT OM ANSATTE I FORBUNDET OG FORBUNDSSTYRET

I hovedavtalen mellom AAF og Handel og Kontor framkommer følgende bestemmelse i § 9-19:

§ 9-19 BEDRIFTSDEMOKRATI

Arbeidstakerne har rett til minst én representant i foretakets besluttede organer med tale- og forslagsrett.

Denne paragraf skal ikke få til følge at allerede etablerte representasjonsordninger forringes.

Merknad:

- 1. Partene ser det som meget viktig at de ansatte deltar i beslutningsprosessen. Partene anbefaler derfor at det etableres ordninger i det enkelte foretak som ivaretar de ansattes medbestemmelse via medvirkning med fulle rettigheter der beslutning tas.*
- 2. Hvis det ikke gis rom i foretakets vedtekter eller andre vedtatt retningslinjer, skal disse endres i samsvar med avtalebestemmelsen i denne paragraf (jfr. også merknad nr. 1) ved første anledning.*

Denne avtalen gjelder de som er medlemmer av Handel og Kontor slik det framkommer i hovedavtalens §§ 1-1,1-2:

§ 1-1 Partsforhold

Hovedavtalen gjelder mellom Handel og Kontor i Norge (HK) og forbundets avdelinger og Arbeiderbevegelsens Arbeidsgiverforening (AAF) med tilsluttende foretak.

§ 1-2 Virkeområde

Hovedavtalen er første del av alle tariffavtaler for arbeidstakere som er eller blir opprettet mellom de organisasjoner som er nevnt i overskriften og/eller deres medlemmer, og som ikke omfattes av andre Hovedavtaler.

Denne del av hovedavtalen får betydning for ansatte i avdelinger som har ansatte innenfor organisasjonsområdet til Handel og Kontor. Så langt utvalget kan vurdere det, gjelder dette ikke ansatt i avdelingene som er medlemmer av Fellesforbundet, eksempelvis organisasjonsarbeidere. Ansatte i avdelingene med medlemskap i Fellesforbundet har ingen formell rett til å møte i de respektive avdelingsstyrene, men de har selvfølgelig rett til å møte på medlemsmøter i avdelingen med alle medlemsrettigheter.

Når det gjelder de ansatte i forbundet som er omfattet av avtale med Handel og Kontor, er utvalget kommet til at disse skal få en plass i forbundsstyret. Det kan gjøres ved følgende endring i vedtektenes pkt.

3.3.5 Forbundsstyret

3.3.5.1 Generelt

1. Forbundsstyret består av forbundets ledelse, ~~og~~ 28 andre medlemmer valgt av landsmøtet **og to representanter valgt av og blant forbundets ansatte.**

21.9. OM ANSATTES LOJALITETSPLIKT

Som ansatt i forbund og avdeling har hver en enkelt ansatt en lojalitetsplikt til sin arbeidsgiver.

Advokat i LO, Sigurd-Øyvind Kambestad, hadde en gjennomgang for en del av forbundets ansatte av problemstillinger knyttet til sosiale medier og lojalitetsplikt. Han framholdt i den forbindelse bl.a. følgende:

Arbeidstakere har samme ytringsfrihet som enhver annen borger. (...)Inngrep i ytringsfriheten krever en særskilt begrunnelse. Arbeidstakers lojalitetsplikt overfor arbeidsgiver er en slik særskilt begrunnelse som setter begrensninger for hvor frie arbeidstakers ytringer kan være. Ot.prp.nr. 49 (2004-2005)

Arbeidstakers lojalitetsplikt går ut på at arbeidstaker må opptre i samsvar med arbeidsgivers interesser og lojalt fremme disse. Blant annet skal arbeidstaker ikke uberettiget omtale arbeidsgiver eller virksomheten på en negativ måte.

Ut fra de henvendelser enkelte i forbundet har hatt fra enkelte ledere i lokalavdelinger, synes det som om det hos enkelte ansatte kan skorte en del på forståelsen av den lojalitetsplikt som en arbeidstaker har. Noen har opplevd at ansatte går mot styrets forslag på styremøter, at de tar sterkt til orde for andre løsninger enn det styret foreslår, eksempelvis på representantskapsmøter. Det er et problem, både for den ansatte og for avdelingen, når en ansatt har markert en klar uenighet med styret eller representantskapet og at den ansatte så i neste omgang skal arbeide for å virkeliggjøre de vedtak som er vedtatt.

Utvalget viser til at det foreslås at forbundsstyret skal utarbeide etiske retningslinjer, se kap. 11 og forutsetter at det i disse retningslinjene også fastsettes noe om den enkelte ansattes lojalitetsplikt.

22. VEDTEKTSBESTEMMELSER VEDRØRENDE SUSPENSJON OG UTELUKKING

22.1. GJELDENDE VEDTEKTSBESTEMMELSER

Forbundets vedtekter har i pkt. 6 følgende bestemmelser om suspensjon og utelukking:

6 SUSPENSJON OG UTELUKKING AV MEDLEMMER

6.1 Vilkår

- 1 Medlemmer som handler uhederlig eller ukollegialt kan suspenderes for kortere eller lengre tid. I grovere tilfeller kan medlemmet utelukkes.*
- 2 Medlemmer som handler i strid med avdelingens, forbundets eller Landsorganisasjonens vedtekter, kan utelukkes som medlem.*
- 3 Medlemmer som opptrer som streike- eller blokadebryter, kan utelukkes som medlem.*

6.2 Behandling av saker

6.2.1 Suspensjon

- 1 Dersom det foreligger grunnlag for suspensjon, skal saken behandles i klubbstyret. Ved bedrifter og arbeidsplasser hvor det ikke er etablert eget klubbstyre og for medlemmer som ikke er i yrkesaktivt arbeid, skal saken behandles i avdelingsstyret.*
- 2 Klubbstyret eller avdelingsstyret skal fatte vedtak om et medlem skal suspenderes. Saken må være ført på dagsorden ved innkalling til møtet.*
- 3 Medlemmer som er suspendert etter vedtak i klubbstyret, kan anke saken til medlemsmøte i klubben som fatter endelig vedtak.*
- 4 Medlemmer som er suspendert etter vedtak i avdelingsstyret, kan anke saken til medlemsmøte i avdeling som fatter endelig vedtak.*
- 5 Forbundsstyret kan i særskilte tilfeller på selvstendig grunnlag suspendere medlemmer. Før forbundsstyret fatter vedtak om suspensjon skal det innhentes uttalelse og anbefaling fra avdeling og eventuelt klubb. Forbundsstyrets avgjørelse kan ankes til representantskapet.*

6.2.2 Utelukking

- 1 Dersom det foreligger grunnlag for utelukking, skal saken først behandles i klubbstyret. Ved bedrifter og arbeidsplasser hvor det ikke er etablert eget klubbstyre, skal saken behandles i avdelingsstyret.*
- 2 Utelukking kan bare skje etter vedtak i medlemsmøte i avdelingen. Saken må være ført på dagsorden ved innkalling til møtet.*
- 3 Medlemmer som etter vedtak i avdelingsmøte er utelukket, kan anke sin sak til forbundsstyret.*
- 4 Forbundsstyret kan i særskilte tilfeller på selvstendig grunnlag utelukke medlemmer. Før forbundsstyret fatter vedtak om utelukking skal det innhentes*

uttalelse og anbefaling fra avdeling og eventuelt klubb. Forbundsstyrets avgjørelse kan ankes til representantskapet.

6.3 Konsekvenser

- 1 Et medlem som er suspendert skal umiddelbart etter at lovlig vedtak er fattet, fratras alle tillitsverv og representasjonsoppgaver i alle forbundets organisasjonsledd. Suspendasjonen innebærer også tap av retten til å delta på møter i klubb, avdeling og forbund. Den suspenderte plikter å betale ordinær kontingent.*
- 2 Et medlem som er utelukket, mister umiddelbart alle sine rettigheter i forbundet og fagbevegelsen for øvrig.*
- 3 Tillitsvalgte på alle nivå i forbundet som er utelukket som medlemmer, er også fratatt alle sine tillitsverv i alle forbundets organer.*

6.4 Suspensjon av tillitsvalgte

- 1 Tillitsvalgte på alle nivå i forbundet som gjør seg skyldig i ukollegial, uhederlig eller straffbar handling, kan suspenderes fra tillitsvervet. I slike tilfeller skal det også vurderes om det er grunnlag for å suspendere eller utelukke den tillitsvalgte som medlem av forbundet.*
- 2 Når det er fattet gyldig vedtak om suspensjon eller utelukkning av et medlem, skal medlemmet umiddelbart fratras alle tillitsverv i alle forbundets organer.*
- 3 Dersom en handling eller opptreden til et medlem ikke er så alvorlig at det medfører suspensjon eller utelukkning som medlem, men må sies å stride mot det som forventes av tillitsvalgte, kan medlemmet suspenderes fra tillitsverv for en tidsbestemt periode.*
- 4 Et medlem som kun er suspendert fra tillitsverv, opprettholder alle sine øvrige rettigheter i forbundet.*

6.5 I forbundet

- 1 Tillitsvalgt valgt av landsmøte og forbundets representantskap, samt forbundets sekretærer kan suspenderes fra sine tillitsverv av forbundsstyret.*
- 2 Suspensjonen kan ankes til representantskapet.*

6.6 I avdelinger og klubber

- 1 Tillitsvalgte i klubber og avdelinger kan suspenderes fra sine tillitsverv av styret i klubben eller avdeling. Suspensjonen medfører tap av rett til å inneha tillitsverv i klubb eller avdeling og tap av rett til å representere klubb eller avdeling i andre organisasjoner eller i andre organer i forbundet.*
- 2 Vedtak om suspensjon kan ankes til medlemsmøtet i klubben eller avdelingen.*

6.7 Suspensjon og utelukkning av avdelinger og klubber

- 1 Klubber og avdelinger som setter seg ut over forbundets eller Landsorganisasjonens vedtekter eller vedtak, kan suspenderes eller utelukkes fra medlemskap etter vedtak i forbundsstyret.*

- 2 *Dersom et organisatorisk ledd blir suspendert eller utelukket, skal dette organisatoriske ledd settes under administrasjon av forbundets ledelse.*
- 3 *Alle tillitsvalgte i det suspenderte eller utelukkede organisasjonsledd, fratrer umiddelbart alle sine verv på alle nivå i forbundet.*

22.2. OVERSKRIFTEN TIL PKT. 6

Overskriften til pkt. 6 er suspensjon og utelukkning av medlemmer. Denne overskriften er misvisende fordi vedtektenes pkt. 6 også omhandler suspensjon av tillitsvalgte og vedtektenes pkt. 6.7 omhandler suspensjon og utelukkning av avdelinger og klubber. Denne feilen i vedtektene kom inn etter landsmøtet i 2011 og grunnen til dette er ikke kjent. Vedtektene for forrige landsmøteperiode har som overskrift ”Suspensjon og utelukkning”. Overskriften i pkt. 6 må endres tilbake til det som den var i forrige landsmøteperiode, altså til ”Suspensjon og utelukkning” forutsatt at en ikke foretar andre endringer i de siterte vedtektsbestemmelsene..

22.3. OM BAKGRUNNEN FOR PUNKTENE 6.1-6.6 I VEDTEKTENE

Det ble gjort en opprydding i disse bestemmelsene for flere perioder siden. Bakgrunnen for dette var at enkelte klubber og avdelinger ba forbundet om å suspendere eller utelukke enkelte medlemmer uten selv å ville gi anbefaling til forbundet om suspensjon eller utelukkning.

Bestemmelsene i punktene 6.1-6.6 ble i sin tid gjennomgått av LOs juridiske avdeling de endringer som LOs juridiske avdeling foreslo påpekte ble endret før representantskapet leverte sin innstilling på endringer til landsmøtet.

Det kan hevdes at oppbyggingen av vedtektenes hovedpunkt 6 er noe usystematisk og at det er vanskelig å finne den logiske strukturen. Dette kan henge sammen med at bestemmelsene i dette punktet blir lite benyttet og at de derved også tolkes lite. I tillegg kan det ha sammenheng med at de er skrevet om uten at en har tatt en mer grunnleggende gjennomgang av strukturen i bestemmelsene.

22.4. OM FORSKJELLEN MELLOM SUSPENSJON AV MEDLEMMER OG TILLITSVALGTE

Vedtektene skiller mellom suspensjon av tillitsvalgte og suspensjon av medlemmer. Men det er vanskelig å se skillene og forhold som er beskrevet i det ene tilfellet er ikke med i det andre tilfellet. Det er ingen saksbehandlingsregler for suspensjon av tillitsvalgte. For øvrig synes forskjellen mellom å bli suspendert som medlem og suspendert som tillitsvalgt å være at en som er suspendert som tillitsvalgt beholder ”retten til å delta på møter i klubb, avdeling og forbund”.

I oversikten under er det stilt opp reglene for suspensjon av tillitsvalgte og suspensjon av medlemmer for å kunne sammenlikne de to bestemmelsene.

Suspensjon av medlemmer	Suspensjon av tillitsvalgte
<i><u>Pkt. 6.1 Vilkår</u></i>	<i><u>Pkt. 6.4 Suspensjon av tillitsvalgte</u></i>
<i>1 Medlemmer som handler uhederlig eller ukollegialt kan suspenderes for kortere eller lengre tid. I grovere tilfeller kan medlemmet utelukkes.</i>	<i>1 Tillitsvalgte på alle nivå i forbundet som gjør seg skyldig i ukollegial, uhederlig eller straffbar handling, kan suspenderes fra tillitsvervet. I slike tilfeller skal det også vurderes om det er grunnlag for å</i>

Suspensjon av medlemmer	Suspensjon av tillitsvalgte
	<p><i>suspendere eller utelukke den tillitsvalgte som medlem av forbundet.</i></p>
<p><u>Pkt. 6.2.1 Behandling av saker</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1 <i>Dersom det foreligger grunnlag for suspensjon, skal saken behandles i klubbstyret. Ved bedrifter og arbeidsplasser hvor det ikke er etablert eget klubbstyre og for medlemmer som ikke er i yrkesaktivt arbeid, skal saken behandles i avdelingsstyret.</i> 2 <i>Klubbstyret eller avdelingsstyret skal fatte vedtak om et medlem skal suspenderes. Saken må være ført på dagsorden ved innkalling til møtet.</i> 3 <i>Medlemmer som er suspendert etter vedtak i klubbstyret, kan anke saken til medlemsmøte i klubben som fatter endelig vedtak.</i> 4 <i>Medlemmer som er suspendert etter vedtak i avdelingsstyret, kan anke saken til medlemsmøte i avdeling som fatter endelig vedtak.</i> 5 <i>Forbundsstyret kan i særskilte tilfeller på selvstendig grunnlag suspendere medlemmer. Før forbundsstyret fatter vedtak om suspensjon skal det innhentes uttalelse og anbefaling fra avdeling og eventuelt klubb. Forbundsstyrets avgjørelse kan ankes til representantskapet.</i> 	<p>Ingen bestemmelse om saksbehandling i vedtektene når det gjelder suspensjon av tillitsvalgte</p>
<p><u>Pkt. 6.3 Konsekvenser</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1 <i>Et medlem som er suspendert skal umiddelbart etter at lovlig vedtak er fattet, fratras alle tillitsverv og representasjonsoppgaver i alle forbundets organisasjonsledd. Suspensjonen innebærer også tap av retten til å delta på møter i klubb, avdeling og forbund. Den suspenderte plikter å betale ordinær kontingent.</i> 	<p><u>Pkt. 6.4 Suspensjon av tillitsvalgte</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 2 <i>Når det er fattet gyldig vedtak om suspensjon eller utelukkning av et medlem, skal medlemmet umiddelbart fratras alle tillitsverv i alle forbundets organer.</i> 3 <i>Dersom en handling eller opptreden til et medlem ikke er så alvorlig at det medfører suspensjon eller utelukkning som medlem, men må sies å stride mot det som forventes av tillitsvalgte, kan</i>

Suspensjon av medlemmer	Suspensjon av tillitsvalgte
	<p><i>medlemmet suspenderes fra tillitsverv for en tidsbestemt periode.</i></p> <p>4 <i>Et medlem som kun er suspendert fra tillitsverv, opprettholder alle sine øvrige rettigheter i forbundet.</i></p>

Med de små realitetsforskjellene som er mellom de to bestemmelsene, mener utvalget det vil være riktig å vurdere om en skal opprettholde to ulike bestemmelser eller om en skal slå dem sammen, bl.a. slik at saksbehandlingsreglene framkommer klart av vedtektene i begge tilfeller.

22.5. OM BEGREPET SUSPENSJON

I følge Bokmålsordboka betyr suspendere ett av det to følgende

- 1 *midlertidig avsette fra embete, stilling bli suspendert fra sin stilling*
- 2 *midlertidig oppheve rettighet e l s- en lov*

En suspensjon er altså noe midlertidig, noe som på et eller annet tidspunkt skal opphøre. Men vedtektene har ingen bestemmelser om for hvor lang tid en tillitsvalgt eller et medlem kan suspenderes. Spørsmålet blir da om et medlem kan ”suspenderes til evig tid”.

I vanlig norsk språkbruk er det vel slik at når noen suspenderes fra en stilling eller et verv så forutsettes det at suspensjonen er tidsbestemt.

Når en person suspenderes fra en stilling er det som regel i påvente av at noe skal undersøkes nærmere. For eksempel suspenderes i enkelte tilfeller polititjenestemenn fra sin stilling i påvente av at det utredes nærmere om de har gjort noe galt under utøvelse av sitt arbeid. Betrodde medarbeidere i en bedrift eller organisasjon suspenderes av og til fra sin stilling mens det undersøkes nærmere om vedkommende har gjort seg skyld i kritikkverdige eller straffbare forhold. I alle slike tilfeller er det forutsatt at en skal komme tilbake til saken, enten den nå ender med en eller annen forføyning eller at suspensjonen oppheves.

Når det gjelder suspensjon fra verv er det ofte slik at den det gjelder enten ber seg fritatt fra vervet for en periode eller suspenderes inntil videre fra sine kollegaer. Men også i slike tilfeller er suspensjonen tidsavgrenset på en eller annen måte. Fellesforbundet må vurdere om det ikke skal innføres en grense for hvor lenge et medlem eller en tillitsvalgt kan være suspendert.

Forskjellen mellom å være tillitsvalgt og vanlig medlem i forhold til utelukking og suspensjon, er søkt framstilt i oversikten under.

Reaksjon	Medlem	Tillitsvalgt
Utelukking	Mister alle rettigheter i forbundet, jf. 6.3-2	Ikke aktuelt, kan utelukkes som medlem og behandles da etter bestemmelsen for medlem. Og en må være medlem for å ha tillitsverv.
Suspensjon	Kan suspenderes for kortere eller lengre tid og kan ikke delta på møter i klubb, avdeling og forbund jf. 6.1-1	<p>Kan suspenderes fra tillitsverv og skal da fratre alle sine verv på alle nivå i forbundet, men kan delta på møter i klubb, avdeling og forbund.</p> <p>Det synes å være underforstått i vedtektenes bestemmelser at suspensjon av tillitsvalgte er for resten av valgperioden, men dette er ikke klart i vedtektene.</p> <p>Vedtektenes pkt. 6.4-3 sier at dersom det ”ikke er så alvorlig” kan en tillitsvalgt suspenderes for en tidsbestemt periode. Slik denne bestemmelsen er utformet kan det bety at et forbundsstyremedlem eller en avdelingsleder, som er suspendert i for eksempel 12 mnd., har rett til å tre inn igjen i vervet etter at suspensjonen er avsluttet.</p>

22.6. NÆRMERE OM SAKSBEHANDLINGSREGLER OG VARIGHET

I forbindelse med en suspensjonssak forbundet har arbeidet med, er det fra en advokat anført bl.a. følgende om grunnlaget for suspensjonen i en rapport:

Et vedtak om suspensjon må fattes på et fyllestgjørende faktisk grunnlag. Som det fremgår er det tale om grove anklager mot NN. Han ble ikke gitt mulighet til å imøtegå disse før styret fattet vedtak. Ingen av forholdene ble dokumentert fra styrets side.

I et brev til avdelingen skriver samme advokat bl.a. følgende:

Et vedtak om suspensjon må fattes på et fyllestgjørende faktisk grunnlag. Styret må dokumentere de grove anklager som er rettet mot NN i god tid før et vedtak treffes, og NN må også gis god tid til å gjennomgå dokumentasjonen og forberede sitt forsvar.

På bakgrunn av dette vil det være ulovlig å treffe et vedtak om suspensjon av NN på ekstraordinært styremøte mandag. Vedtaket kan ikke treffes før det er foretatt saksbehandling i tråd med ovenstående

Sett med dagens øyne synes det å være en svakhet ved de gjeldende vedtektene at de ikke setter opp noen regler for dokumentasjon og mulighet for det medlem det gjelder til å komme fram med sine synspunkter. I samfunnet i dag er det neppe akseptert at det medlem saken gjelder ikke skal være gitt anledning til å gi sin versjon av de forhold som påberopes som grunnlag for suspensjon eller utelukkning.

22.6.1. Lengden på suspensjon og utelukkning

Som nevnt framkommer det ikke i vedtektene noe om at en suspensjon eller utelukkning skal være tidsbegrenset.

Bestemmelsene om suspensjon og utelukkning er slik utformet at det synes å være slik at dersom en suspenderes eller utelukkes så er det "på livstid". Dette ser en dersom en ser på vedtektsgrunnlaget for suspensjon og utelukkning og på vedtektsgrunnlaget for opptak av medlemmer. Det er vist i oppstillingen under.

Opptak av medlemmer, vedtektenes pkt. 2.1.2-1	Grunnlag for suspensjon og utelukkning av medlem, vedtektenes pkt. 6.1
<p>Alle arbeidstakere som har arbeid innenfor forbundets virkeområder og som godtar Landsorganisasjonens og forbundets vedtekter og vedtak som er gjort i Landsorganisasjonen og forbundets ulike organer, kan være medlemmer av forbundet. Unntatt herfra er:</p> <ul style="list-style-type: none"> – arbeidstakere som står tilsluttet eller representerer et politisk parti eller organisasjon som har et nazistisk eller fascistisk program eller et beslektet formål – arbeidstakere som har tatt arbeid som omfattes av godkjent arbeidskonflikt – arbeidstakere som er utelukket av forbund tilsluttet Landsorganisasjonen. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Medlemmer som handler uhederlig eller ukollegialt kan suspenderes for kortere eller lengre tid. I grovere tilfeller kan medlemmet utelukkes. 2. Medlemmer som handler i strid med avdelingens, forbundets eller Landsorganisasjonens vedtekter, kan utelukkes som medlem. 3. Medlemmer som opptrer som streike- eller blokadebryter, kan utelukkes som medlem.

Vedtektene har også følgende bestemmelse i pkt. 2.1.3:

2.1.3 Opprettholdelse av medlemskap

1. *Yrkesaktive medlemmer som ikke lenger fyller betingelsene for å bli tatt opp som medlemmer, kan ikke opprettholde medlemskapet i forbundet og skal strykes som medlem. Unntatt herfra er:*
 - *Medlemmer som begynner egen virksomhet eller ansettes i ledende stilling i en bedrift dersom det ikke er naturlig med overgang til andre forbund innen Landsorganisasjonen. Det er en forutsetning at medlemmets nye virksomhet ikke på noen måte er i strid med forbundets interesser.*
 - *Medlemmer som oppnevnes eller velges på heltid til å skjøtte tidsavgrensede verv i politiske organer eller organisasjoner utenfor forbundets organisasjonsledd, opprettholder medlemskapet men skal fratru sine verv i forbundet.*

2. *Medlemmer som enten nektes medlemskap eller som ikke har rett til å opprettholde medlemskapet kan kreve sin sak inn til avgjørelse i forbundsstyret.*

I vedtektenes pkt. 2.1.3 er det fastlagt at dersom en ikke lenger fyller kravene til å bli tatt opp som medlem, så skal en strykes. Med vedtektsbestemmelsen i pkt. 2.1.2-1 om vilkår for å bli tatt opp som medlem, kan en med en viss rett hevde at bestemmelsene om suspensjon og utelukkning er unødvendige fordi et medlem som ikke lenger fyller betingelsene for medlemskap uansett skal strykes som medlem. På den annen side må vedtektene ha en bestemmelse om reaksjon overfor medlemmer som eksempelvis handler ukollegialt eller er streikebryter.

Et viktig spørsmål ved suspensjon og utelukkning er som nevnt spørsmålet om hvor lenge det skal vare, er det livsvarig slik det synes å være tilfelle dersom en legger en ikke alt for streng tolkning av vedtektene til grunn. Utvalget viser til at det ellers i samfunnet ikke er vanlig med straff som varer livet ut og er kommet til at det ikke vil være riktig at forbundets vedtekter uten unntak har bestemmelser om suspensjon og utelukkning som er livsvarige for det medlem som måtte bli utelukket.

LOs vedtekter har følgende bestemmelse i § 2 om medlemskap

Som medlemmer tar Landsorganisasjonen opp landsomfattende forbund.

1. *Søknad om medlemskap skal sendes Sekretariatet sammen med:*
 - a) *To eksemplarer av vedtektene for organisasjonen.*
 - b) *Opplysning om når organisasjonen ble stiftet.*
 - c) *Medlemstall.*
 - d) *Erklæring om at organisasjonen vil følge Landsorganisasjonens vedtekter og de vedtak som blir gjort av Landsorganisasjonens organer.*
 - e) *Erklæring om at organisasjonen vil ta inn i sine vedtekter en bestemmelse om at en hver lønnstaker innenfor organisasjonens virkeområder kan bli medlem av forbundet.*
 - f) *Unntatt herfra er de lønnstakere som står tilsluttet eller representerer et politisk parti eller organisasjon som har nazistisk eller fascistisk program eller formål som er beslektet med et slikt program, idet slike lønnstakere ikke kan bli medlemmer av forbund som står i Landsorganisasjonen.*
2. *Forbundene skal stå tilsluttet de opprettede LO-karteller på grunnlag av antall yrkesaktive medlemmer innen kartellområdene. For øvrig gjelder vedtektenes § 2 tilsvarende for kartellene.*
3. *Sekretariatet kan fatte midlertidige vedtak om opptak og utelukkning av medlemmer. Vedtak kan innen 1 – én - måned etter at organisasjonen har fått skriftlig melding om det, påklages til Representantskapet og Kongressen uten at klagen har oppsettende virkning.*
4. *Utmelding av Landsorganisasjonen kan finne sted med ett års oppsigelse. I utmeldingstiden har medlemmene alle plikter og rettigheter. Ingen kan tre ut som medlem så lenge en er innviklet i arbeidsstans hvor også andre organisasjoner tilsluttet Landsorganisasjonen deltar.*
5. *Brudd på denne bestemmelse kan føre med seg et gebyr på inntil kr 20,00 pr forbundsmedlem. Sekretariatet fastsetter gebyret. Medlemmet har rett til å appellere til Representantskapet.*

Det er spesielt pkt. 1f) som slår inn overfor forbundets vedtektsbestemmelse om opptak, suspensjon og utelukkning. Men både LOs og forbundets vedtekter fastsetter at det er det forhold at en "*står tilsluttet eller representerer et politisk parti eller organisasjon som har nazistisk eller fascistisk program eller formål som er beslektet med et slikt program*". Bestemmelsen kan ikke forstås dit hen at dersom en person en gang har vært tilsluttet eller representert et politisk parti eller organisasjon som er nevnt, så er det aldri mulig for vedkommende å bli medlem av Fellesforbundet. For det skjer jo at personer skifter oppfatning.

At nazistiske og fascistiske organisasjoner er spesielt nevnt henger antakelig sammen med at dette er noe som kom inn etter framveksten av nazismen og fascismen og den etterfølgende 2. verdenskrig. Men det er flere enn nazistiske og fascistiske organisasjoner som arbeider for synspunkter som er uforenelige med følgende to punkter i forbundets formålsparagraf hvor det heter at forbundet skal arbeide for:

- *å motarbeide all forskjellsbehandling av mennesker på bakgrunn av kjønn, seksuell legning, rase, livssyn og kulturell bakgrunn*
- *en sosialistisk samfunnsordning, bygd på de frihets- og rettsidealer den demokratiske sosialismen representerer*

Utvalget fremmer som nevnt i kap. 4.3 forslag om endring i formålsparagrafen.

Utvalget har vurdert om det ved suspensjon og utelukkning skal fastsettes for hvor lenge en suspensjon eller utelukkning skal vare. Et vanlig rettsprinsipp i Norge er at en straff, som jo utelukkning er, skal være begrenset i tid. Når det gjelder suspensjon så er det en midlertidig forføyning gjort i påvente av en avklaring.

Rent prinsipielt er det vel slik at en suspensjon enten avsluttes med en utelukkning eller med at suspensjonen oppheves og vedkommende medlem får tilbake sine fulle medlemsrettigheter. Etter utvalgets oppfatning bør det derfor gjenspeiles i vedtektene at suspensjon er en midlertidig forføyning i påvente av en endelig avklaring. Det gjør det selvfølgelig vanskelig å fastsette et tidsrom for en suspensjon, men utvalget er kommet til at det uansett ikke vil være riktig å suspendere et medlem for mer enn seks – 6 – måneder.

Utvalget mener i tillegg det vil være riktig at det nedfelles i vedtektene at også utelukkning skal være tidsbegrenset. Et medlem som er utelukket vil, etter at den tidsbegrensede utelukkningen er avsluttet, kunne opptas som medlem dersom medlemmet for øvrig fyller vedtektenes bestemmelse om medlemskap.

22.6.2. Forslag til saksbehandlingsregler vedr. suspensjon og utelukkning

Ut fra det som er anført synes det å være nødvendig med en presisering av selve saksbehandlingen av slike saker, og det foreslås derfor et nytt punkt i vedtektene med følgende ordlyd:

Dokumentasjon og behandling av suspensjon og utelukkning av medlemmer og tillitsvalgte

1. *Til grunn for behandling av suspensjon og utelukkning i et av forbundets organer, skal det foreligge en skriftlig og dokumentert redegjørelse om grunnlaget for suspensjon eller utelukkning.*

2. *Det organ som skal behandle spørsmålet om suspensjon eller utelukking, skal gjennomgå og drøfte den skriftlig og dokumentert redegjørelse som legges til grunn for behandlingen av suspensjon eller utelukking før denne oversendes til det medlem som suspensjonen eller utelukkingen gjelder.*
3. *Det medlem eller den tillitsvalgte som suspensjonen eller utelukkingen gjelder, skal gis en frist på minst 14 dager til å gjennomgå dokumentasjonen. Det medlem saken gjelder har rett til å komme med skriftlig svar til det organet som fatter beslutning på de forhold som anføres som er anført som grunnlaget for suspensjon eller utelukking.*

22.7. OM STRUKTUREN I BESTEMMELSENE OM SUSPENSJON OG UTELUKKING

Som nevnt er reglene for suspensjon og utelukking på flere steder sammenfallende når det gjelder behandling. Dessuten er oppbyggingen i nummerering, nummereringsnivå og overskrifter slik at det kan være vanskelig å se på en enkel måte hva som er overordnet og hva som følger som en konsekvens av de overordnede delene av dette hovedpunktet i vedtektene. For å rydde opp i dette foreslås det at vedtektenes hovedpunkt 6 bygges opp på følgende måte.

6. Suspensjon og utelukking av medlemmer og tillitsvalgte
 - 6.1. VILKÅR
 - 6.1.1. Suspensjon og utelukking av medlemmer
 - 6.1.2. Suspensjon og utelukking av tillitsvalgte
 - 6.2. DOKUMENTASJON OG BEHANDLING AV SUSPENSJON OG UTELUKKING
 - 6.3. ORGANISATORISK BEHANDLING OG KONSEKVENSER AV SUSPENSJON OG UTELUKKING
 - 6.3.1. Behandling i klubb og avdeling
 - 6.3.1.1. *Suspensjon*
 - 6.3.1.2. *Utelukking*
 - 6.3.2. Konsekvenser av suspensjon og utelukking
 - 6.3.3. Spesielt om suspensjon av tillitsvalgte
 - 6.3.3.1. *Behandling av suspensjon av tillitsvalgte i forbundet*
 - 6.3.3.2. *Behandling av suspensjon av tillitsvalgte i klubber og avdelinger*

22.8. NÆRMERE OM ENKELTE PUNKTENE I NY STRUKTUR

22.8.1. Om 6.1. Vilkår

Under dette punktet i vedtektene foreslås det to underoverskrifter, ”Suspensjon og utelukking av medlemmer” og ”Suspensjon og utelukking av tillitsvalgte”. På den måten samler en vilkårene for i det hele tatt å starte en slik prosess til innledningen i hovedkapittel 6. At det blir to underpunkter har sammenheng med at det er forskjell på å suspendere en tillitsvalgt og et medlem. Vedtektene skiller altså mellom det å bli suspendert som tillitsvalgt og det å bli suspendert som medlem. Et medlem kan suspenderes som tillitsvalgt, men ikke nødvendigvis suspenderes som medlem. Forskjellen mellom suspensjon av medlemmer og tillitsvalgte framkommer gjennom:

- at suspensjon av tillitsvalgt også kan gjøres dersom den tillitsvalgte har gjort seg skyldig i en straffbar handling
- at suspensjon av tillitsvalgt, forutsatt at vedkommende ikke suspenderes som medlem samtidig, medfører tap av alle tillitsverv men opprettholdelse av retten til å delta på møter i klubb, avdeling og forbund.
- at et medlem kan suspenderes for ”kortere eller lengre tid” men en tillitsvalgt skal suspenderes (ingen tidsangivelse)

22.8.2. Om nåværende pkt. 6.7 i vedtektene

Vedtektenes pkt. 6.7 har følgende bestemmelse:

6.7 Suspensjon og utelukking av avdelinger og klubber

- 1. Klubber og avdelinger som setter seg ut over forbundets eller Landsorganisasjonens vedtekter eller vedtak, kan suspenderes eller utelukkes fra medlemskap etter vedtak i forbundsstyret.*
- 2. Dersom et organisatorisk ledd blir suspendert eller utelukket, skal dette organisatoriske ledd settes under administrasjon av forbundets ledelse.*
- 3. Alle tillitsvalgte i det suspenderte eller utelukkede organisasjonsledd, fratrer - umiddelbart alle sine verv på alle nivå i forbundet.*

Det ble vurdert slik at denne vedtektsbestemmelsen kom til anvendelse i saken vedr. avd. 246. Vedtektenes pkt. 3.3.5.2-2 om forbundsstyrets organisatorisk ansvar og virkeområde har bl.a. følgende bestemmelse:

- *godkjenne opprettelse, oppløsning og sammenslåing av avdelinger*
- *gjennomføre sammenslåing eller oppløse avdelinger som klart unnlater å utføre de oppgaver vedtektene og instruksene pålegger dem*
- *påse at avdelingene og medlemmene følger vedtak og retningslinjer som gjelder for forbundets virksomhet*

Vedtektsbestemmelsene i pkt. 3.3.5.2-2 om forbundsstyrets organisatorisk ansvar og virkeområde gir i seg selv ikke grunnlag for å sette en avdeling under administrasjon, det er det bare vedtektenes pkt. 6.7 som gjør. Men de siterte vedtektsbestemmelsene i pkt. 3.3.5.2-2 kommer til anvendelse når en på sikt skal avgjøre hva en skal gjøre med en avdeling som er satt under administrasjon etter vedtektenes pkt. 6.7.

Vedtektenes pkt. 6.7 har ikke en heldig utforming og en skal ha et relativt bevisst forhold til vanlig organisasjonsmessig praksis for at det skal være klart at denne bestemmelsen kan benyttes.

Norsk Transportarbeiderforbund har følgende bestemmelse i sine vedtekter:

§ 27 Utelukking av foreninger og enkeltmedlemmer

- 1. Fagforeninger som setter seg utover forbundets og Landsorganisasjonens vedtekter eller vedtak kan utelukkes fra medlemskap etter vedtak av forbundsstyret. Slikt vedtak kan innen en måned etter at foreningen har fått skriftlig melding om det, påankes til representantskapet, eventuelt landsmøtet, uten at klagen har oppsettende virkning.*

2. *Enkeltmedlemmer kan utelukkes etter vedtak av forbundsstyret. Slikt vedtak kan innen en måned etter at medlemmet har fått skriftlig melding om det, påankes til representantskapet uten at klagen har oppsettende virkning.*

Slik vedtektene er utformet i dag er det vanskelig å suspendere en klubb eller en avdeling. Det er også spørsmål om i hvilken grad forbundet i det hele tatt kan suspendere en klubb eller en avdeling med de gjeldende bestemmelsene. Suspensjon medfører jo at en fratras alle tillitsverv og representasjonsoppgaver i alle forbundets organisasjonsledd. Men en avdeling kan vel neppe suspenderes fra forbundet, forbundet vil jo i prinsippet ikke suspendere avdelingen, dvs. nærmest ”melde den ut av forbundet”. Men forbundet har av og til behov for ”å rydde opp” i noe som ikke fungerer eller fungerer feil.

Vedtektenes bestemmelse i pkt. 6.7 om suspensjon og utelukkning av avdelinger og klubber sier at klubber og avdelinger kan suspenderes eller utelukkes fra medlemskap etter vedtak i forbundsstyret. Hvordan kan en utelukke en avdeling fra medlemskap i forbundet? En avdeling er et organisatorisk ledd, jf. vedtektenes pkt. 3.1-1, og selv om en avdeling ikke fungerer, så kan en neppe utelukke de underliggende leddene, klubbene og deres medlemmer. Og hva med direktebetalende medlemmer og fritatte medlemmer i slike tilfeller, er de suspendert siden en har suspendert eksempelvis en avdeling?

Vedtektene fastsetter at dersom en avdeling suspenderes eller utelukkes så skal "*Alle tillitsvalgte i det suspenderte eller utelukkede organisasjonsledd, fratrer umiddelbart alle sine verv på alle nivå i forbundet*". At en avdeling settes under administrasjon er ikke nødvendigvis et uttrykk for at alle tillitsvalgte i avdelingen er "skyld i de forhold" som førte til at avdelingen ble satt under administrasjon. Utvalget er derfor kommet til at det ikke kan være riktig at alle tillitsvalgte i en avdeling som settes under administrasjon skal fratse alle verv i forbundet, det riktige vil være at de kun fratrer sine verv i avdelingen. Hvorvidt en tillitsvalgt i en avdeling har opptrådt på en slik måte at vedkommende må suspenderes eller utelukkes må forbundet ta stilling ut fra vedtektenes bestemmelse om suspensjon og utelukkning og ikke som en kollektiv "avstraffelse" av et styre. Men det er viktig at tillitsvalgte i en avdeling som settes under administrasjon fratrer slik at forbundets ledelse får "ryddet opp".

Bestemmelsen i vedtektenes pkt. 6.7 er problematisk og det foreslås derfor at nåværende pkt. 6.7 blir nytt pkt. 7 og at etterfølgende vedtektsbestemmelser nummereres i forhold til det.

Gjeldende bestemmelser	Forslag til nye bestemmelser	Kommentar
<p><u>6.1 Vilkår</u></p> <p>1. Medlemmer som handler uhederlig eller ukollegialt kan suspenderes for kortere eller lengre tid. I grovere tilfeller kan medlemmet utelukkes.</p> <p>2. Medlemmer som handler i strid med avdelingens, forbundets eller Landsorganisasjonens vedtekter, kan utelukkes som medlem.</p> <p>3. Medlemmer som opptrer som streike- eller blokadebryter, kan utelukkes som medlem.</p>	<p>6.1. VILKÅR</p> <p>6.1.1. <u>Suspensjon og utelukking av medlemmer</u></p> <p>1. Medlemmer som handler uhederlig eller ukollegialt kan suspenderes for inntil seks – 6 – måneder.</p> <p>2. Medlemmer som handler i strid med avdelingens, forbundets eller Landsorganisasjonens vedtekter, og medlemmer som opptrer som streike- eller blokadebryter, kan utelukkes som medlem for inntil 60 måneder.</p> <p>6.1.2. <u>Suspensjon og utelukking av tillitsvalgte</u></p> <p>Tillitsvalgte som handler uhederlig eller ukollegialt eller som gjør seg skyldig i straffbar handlinger, kan suspenderes fra tillitsvervet for resten av valgperioden. I slike tilfeller skal det også vurderes om det er grunnlag for å suspendere eller utelukke</p>	<p>Her er det spesifisert at suspensjon kan være for inntil seks måneder år, og en har tatt bort sammenblandingen av suspensjon og utelukking i pkt. 1</p> <p>Nåværende pkt. 2 og 3 er slått sammen og det er innført en maksimal tid på 60 måneder.</p> <p>Utgår som en følge av forslag til nytt pkt. 3.</p> <p>Dette er den tidligere bestemmelsen i 6.4-1 som er flyttet fram under overskriften ”Vilkår”. I tillegg er det spesifisert at suspensjon av tillitsvalgte gjelder for resten av den valgperioden den tillitsvalgte er i.</p>

Gjeldende bestemmelser	Forslag til nye bestemmelser	Kommentar
	<p>den tillitsvalgte som medlem av forbundet etter de bestemmelser som gjelder for suspensjon og utelukkning av medlemmer.</p>	
	<p><u>6.2 Dokumentasjon og behandling av suspensjon og utelukkning</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Til grunn for behandling av suspensjon og utelukkning i et av forbundets organer, skal det foreligge en skriftlig og dokumentert redegjørelse om grunnlaget for suspensjon eller utelukkning. 2. Det styre som skal behandle spørsmålet om suspensjon eller utelukkning, skal gjennomgå og drøfte den skriftlig og dokumentert redegjørelse som legges til grunn for behandlingen av suspensjon eller utelukkning før denne oversendes til det medlem som suspensjonen eller utelukkningen gjelder. 3. Det medlem eller den tillitsvalgte som suspensjonen eller utelukkningen gjelder, skal gis en frist på minst 14 dager til å gjennomgå dokumentasjonen. Det medlem saken gjelder har rett til å komme med skriftlig svar til styret på de forhold som anføres fra styrets side som grunnlaget for suspensjon eller 	<p>6.2 er en helt ny bestemmelse som setter krav til skriftlighet og dokumentasjon av påstander før styret tar en første runde om hvorvidt en tillitsvalgt eller et medlem skal suspenderes eller utelukkes. På grunnlag av den vurderingen styret gjør skal styret avgjøre om det er noe å gå videre med og i tilfelle en skal gå videre så skal grunnlaget for suspensjon eller utelukkning sendes til den det gjelder slik at vedkommende kan få fram sine synspunkter overfor styret før styret fatter sin beslutning.</p>

Gjeldende bestemmelser	Forslag til nye bestemmelser	Kommentar
	<p>utelukking, rett til å gi sin egen versjon av saken og til å svare på spørsmål.</p>	
<p><u>6.2 Behandling av saker</u> <u>6.2.1 Suspensjon</u></p> <p>1 Dersom det foreligger grunnlag for suspensjon, skal saken behandles i klubbstyret. Ved bedrifter og arbeidsplasser hvor det ikke er etablert eget klubbstyre og for medlemmer som ikke er i yrkesaktivt arbeid, skal saken behandles i avdelingsstyret.</p>	<p><u>6.3. Organisatorisk behandling og konsekvenser av suspensjon og utelukking</u> <u>6.3.1. Behandling i klubb og avdeling</u> <u>6.3.1.1. Suspensjon</u></p> <p>1 Basert på den dokumentasjon som foreligger, jf. vedtektenes kap. V pkt. 1.2, skal klubbstyret behandle spørsmål om utelukking og innstille til avdelingen på om et medlem skal utelukkes. Ved bedrifter og arbeidsplasser hvor det ikke er etablert eget klubbstyre og for medlemmer som ikke er i yrkesaktivt arbeid, skal saken behandles i avdelingsstyret.</p>	<p>Dette punktet er nå blitt 6.3 fordi det er kommet inn et nytt pkt. 6.2. Så er overskriften endret til ”Organisatorisk behandling og konsekvenser av suspensjon og utelukking” slik at en får markert at det er en organisatorisk behandling og ikke en saksbehandling som nå skal skje.</p> <p>Det er en noe merkelig formulering i starten av pkt.1 om at dersom det foreligger grunnlag for suspensjon, så skal -----.</p> <p>Premissen for å behandle en sak om suspensjon må ligge i det saksforberedende arbeid, den dokumentasjon som kan framlegges og det som framføres fra det medlem saken gjelder. Så er det styret som skal ta beslutningen på grunnlag av dette. Det foreslås derfor at den innledende setningen styrkes.</p> <p>I pkt.1 er det tatt inn at den organisatoriske behandlingen skal skje med utgangspunkt i den dokumentasjon som foreligger og det vises i den forbindelse kommentaren til pkt. 6.2. I tillegg er det tatt inn at det er avdelingsstyret som eventuelt suspenderer ikke yrkesaktive medlemmer.</p>

Gjeldende bestemmelser	Forslag til nye bestemmelser	Kommentar
<p>2 Klubbstyret eller avdelingsstyret skal fatte vedtak om et medlem skal suspenderes. Saken må være ført på dagsorden ved innkalling til møtet.</p> <p>3 Medlemmer som er suspendert etter vedtak i klubbstyret, kan anke saken til medlemsmøte i klubben som fatter endelig vedtak.</p> <p>4 Medlemmer som er suspendert etter vedtak i avdelingsstyret, kan anke saken til medlemsmøte i avdeling som fatter endelig vedtak.</p> <p>5 Forbundsstyret kan i særskilte tilfeller på selvstendig grunnlag suspendere medlemmer. Før forbundsstyret fatter vedtak om suspensjon skal det innhentes uttalelse og anbefaling fra avdeling og eventuelt klubb. Forbundsstyrets avgjørelse kan ankes til representantskapet.</p>	<p>2 Klubbstyret eller avdelingsstyret skal fatte vedtak om et medlem skal suspenderes. Saken må være ført på dagsorden ved innkalling til møtet.</p> <p>3 Medlemmer som er suspendert etter vedtak i klubbstyret, kan anke saken til medlemsmøte i klubben som fatter endelig vedtak.</p> <p>4 Medlemmer som er suspendert etter vedtak i avdelingsstyret, kan anke saken til medlemsmøte i avdeling som fatter endelig vedtak. Anken har ikke oppsettende virkning.</p> <p>5 Forbundsstyret kan i særskilte tilfeller på selvstendig grunnlag suspendere medlemmer. Før forbundsstyret fatter vedtak om suspensjon skal det innhentes uttalelse og anbefaling fra avdeling og eventuelt klubb.</p>	<p>Ingen endring.</p> <p>Ingen endring.</p> <p>Her er det tatt inn en ny bestemmelse om at en anke ikke har oppsettende virkning.</p> <p>Nåværende bestemmelse om anke til representantskapet tas ut som en følge av at utvalget foreslår at ordningen med representantskap ikke videreføres.</p>
<p><u>6.2.2 Utelukking</u></p> <p>1 Dersom det foreligger grunnlag for utelukking, skal saken først behandles i</p>	<p><u>6.3.1.2. Utelukking</u></p> <p>1 Basert på den dokumentasjon som foreligger, jf. vedtektenes pkt. 6.2, skal</p>	<p>Nytt pkt under 6.3.1. Behandling i klubb og avdeling (nivå 4 mot nivå 3 tidligere)</p> <p>Kommentarene til dette er de samme som når det gjelder suspensjon.</p>

Gjeldende bestemmelser	Forslag til nye bestemmelser	Kommentar
<p>klubbstyret. Ved bedrifter og arbeidsplasser hvor det ikke er etablert eget klubbstyre, skal saken behandles i avdelingsstyret.</p>	<p>klubbstyret behandle spørsmål om utelukking. Ved bedrifter og arbeidsplasser hvor det ikke er etablert eget klubbstyre og for medlemmer som ikke er i yrkesaktivt arbeid, skal saken behandles i avdelingsstyret.</p>	
<p>2 Utelukking kan bare skje etter vedtak i medlemsmøte i avdelingen. Saken må være ført på dagsorden ved innkalling til møtet.</p>	<p>2 Utelukking kan bare skje etter vedtak i medlemsmøte i avdelingen. Saken må være ført på dagsorden ved innkalling til møtet.</p>	<p>Ingen endring.</p>
<p>3 Medlemmer som etter vedtak i avdelingsmøte er utelukket, kan anke sin sak til forbundsstyret.</p>	<p>3 Medlemmer som etter vedtak i avdelingsmøte er utelukket, kan anke sin sak til forbundsstyret. Anken har ikke oppsettende virkning.</p>	<p>Ingen endring ut over at det er tatt inn en bestemmelse om at en anke ikke har oppsettende virkning.</p>
<p>4 Forbundsstyret kan i særskilte tilfeller på selvstendig grunnlag utelukke medlemmer. Før forbundsstyret fatter vedtak om utelukking skal det innhentes uttalelse og anbefaling fra avdeling og eventuelt klubb. Forbundsstyrets avgjørelse kan ankes til representantskapet.</p>	<p>4 Forbundsstyret kan i særskilte tilfeller på selvstendig grunnlag utelukke medlemmer. Før forbundsstyret fatter vedtak om utelukking skal det innhentes uttalelse og anbefaling fra avdeling og eventuelt klubb.</p>	<p>Nåværende bestemmelse om anke til representantskapet tas ut som en følge av at utvalget foreslår at ordningen med representantskap ikke videreføres.</p>

Gjeldende bestemmelser	Forslag til nye bestemmelser	Kommentar
<p><u>6.3 Konsekvenser</u></p> <p>1. Et medlem som er suspendert skal umiddelbart etter at lovlig vedtak er fattet, fratras alle tillitsverv og representasjonsoppgaver i alle forbundets organisasjonsledd. Suspendasjonen innebærer også tap av retten til å delta på møter i klubb, avdeling og forbund. Den suspenderte plikter å betale ordinær kontingent.</p>	<p><u>6.3.2. Konsekvenser av suspensjon og utelukking</u></p> <p>1. Et medlem eller en tillitsvalgt som er suspendert skal umiddelbart etter at vedtak er fattet, fratras alle tillitsverv og representasjonsoppgaver i alle forbundets organisasjonsledd.</p> <p>2. Et medlem som er suspendert har ikke rett til å delta på møter i klubb, avdeling og forbund. Den suspenderte plikter å betale ordinær kontingent.</p>	<p>Endret overskriften for å få den i samsvar med de etterfølgende punktene.</p> <p>I de gjeldende vedtektene er det skrevet at medlemmer skal fratras sine verv etter av <i>lovlig vedtak er fattet</i>. Det synes å være en noe merkelig formulering, kan en fatte ugyldige vedtak når vedtektenes bestemmelser er fulgt?</p> <p>Nåværende vedtekter skiller mellom å være suspendert som medlem og som tillitsvalgt. Det kan diskuteres om denne forskjellen skal opprettholdes. Pkt. 1 er nå delt i punktene 1 og 2 hvor pkt. 1 er bestemmelsen om at et suspendert medlem eller en suspendert tillitsvalgt skal <i>fratras alle tillitsverv og representasjonsoppgaver i alle forbundets organisasjonsledd</i>.</p> <p>Dersom en er suspendert som medlem har en ikke rett til å <i>delta på møter i klubb, avdeling og forbund</i>. Den retten har en imidlertid dersom en er suspendert som tillitsvalgt. Det er altså en forskjell mellom det å være suspendert som medlem og å være suspendert som tillitsvalgt. Men når en tillitsvalgt suspenderes skal en også vurdere om det er grunnlag for å suspendere denne tillitsvalgte som medlem, jf. gjeldende vedtekter pkt. 6.4-1.</p>

Gjeldende bestemmelser	Forslag til nye bestemmelser	Kommentar
<p>2. Et medlem som er utelukket, mister umiddelbart alle sine rettigheter i forbundet og fagbevegelsen for øvrig.</p> <p>3. Tillitsvalgte på alle nivå i forbundet som er utelukket som medlemmer, er også fratatt alle sine tillitsverv i alle forbundets organer.</p>	<p>3. Et medlem som er utelukket, mister umiddelbart alle sine rettigheter i forbundet og fagbevegelsen for øvrig.</p> <p>4. Tillitsvalgte på alle nivå i forbundet som er utelukket som medlemmer, er også fratatt alle sine tillitsverv i alle forbundets organer.</p>	<p>Er det nødvendig å påpeke at en suspendert skal betale vanlig kontingent, er ikke det en følge av medlemskapet??</p> <p>Ingen endring.</p> <p>Ingen endring.</p>
<p><u>6.4 Suspensjon av tillitsvalgte</u></p> <p>1 Tillitsvalgte på alle nivå i forbundet som gjør seg skyldig i ukollegial, uhederlig eller straffbar handling, kan suspenderes fra tillitsvervet. I slike tilfeller skal det også vurderes om det er grunnlag for å suspendere eller utelukke den tillitsvalgte som medlem av forbundet.</p> <p>2 Når det er fattet gyldig vedtak om suspensjon eller utelukking av et medlem, skal medlemmet umiddelbart fratras alle tillitsverv i alle forbundets organer.</p>	<p>Ingen</p> <p>Ingen</p>	<p>Dette punktet er flyttet som nytt pkt. 6.1.2</p> <p>Når det er fattet gyldig vedtak???. Det treffes da ikke ugyldige vedtak, riktigere vil det nok være å si endelig. Dette henspeler kanskje på at de ankemulighetene som er. At en som er suspendert som tillitsvalgt skal fratre sine</p>

Gjeldende bestemmelser	Forslag til nye bestemmelser	Kommentar
<p>3 Dersom en handling eller opptreden til et medlem ikke er så alvorlig at det medfører suspensjon eller utelukking som medlem, men må sies å stride mot det som forventes av tillitsvalgte, kan medlemmet suspenderes fra tillitsverv for en tidsbestemt periode.</p> <p>4 Et medlem som kun er suspendert fra tillitsverv, opprettholder alle sine øvrige rettigheter i forbundet.</p>	<p>Ingen</p> <p>Et medlem som kun er suspendert fra tillitsverv, opprettholder alle sine øvrige rettigheter i forbundet.</p>	<p>tillitsverv følger av pkt. 6.3.2-1 i forslag til nye vedtekter.</p> <p>Dette er nå dekket opp i vedtektene på den måten at det er skille mellom å bli suspendert som medlem og suspendert som tillitsvalgt, og dette er innarbeidet i forslaget til nye vedtekter.</p>
<p><u>6.5 I forbundet</u></p> <p>1 Tillitsvalgt valgt av landsmøte og forbundets representantskap, samt forbundets sekretærer kan suspenderes fra sine tillitsverv av forbundsstyret.</p> <p>2 Suspensjonen kan ankes til representantskapet.</p>	<p><u>6.3.3. Spesielt om suspensjon av tillitsvalgte</u> <u>6.3.3.1. Behandling av suspensjon av tillitsvalgte i forbundet</u></p> <p>1. Tillitsvalgt, valgt av landsmøte og forbundets sekretærer, kan suspenderes fra sine tillitsverv av forbundsstyret.</p>	<p>Nåværende bestemmelse om anke til representantskapet tas ut som en følge av at utvalget foreslår at ordningen med representantskap ikke videreføres.</p>

Gjeldende bestemmelser	Forslag til nye bestemmelser	Kommentar
<p><u>6.6 I avdelinger og klubber</u></p> <p>1 Tillitsvalgte i klubber og avdelinger kan suspenderes fra sine tillitsverv av styret i klubben eller avdeling. Suspensjonen medfører tap av rett til å inneha tillitsverv i klubb eller avdeling og tap av rett til å representere klubb eller avdeling i andre organisasjoner eller i andre organer i forbundet.</p> <p>2 Vedtak om suspensjon kan ankes til medlemsmøtet i klubben eller avdelingen.</p>	<p><u>6.3.3.2. Behandling av suspensjon av tillitsvalgte i klubber og avdelinger</u></p> <p>1. Tillitsvalgte i klubber og avdelinger kan suspenderes fra sine tillitsverv av styret i klubben eller avdeling. Suspensjonen medfører tap av rett til å inneha tillitsverv i klubb eller avdeling og tap av rett til å representere klubb eller avdeling i andre organisasjoner eller i andre organer i forbundet.</p> <p>2. Vedtak om suspensjon kan ankes til medlemsmøtet i klubben eller avdelingen.</p>	<p>Ingen endring i tekst, men endring i overskriftsnivå.</p> <p>Ingen endring, men en bør vurdere om det skal tas inn at en anke ikke har oppsettende virkning. På den annen side er det nok enklere å innkalle til klubbmøte enn å innkalle til møte i forbundets representantskap.</p>
<p><u>6.7 Suspensjon og utelukkning av avdelinger og klubber</u></p> <p>1 Klubber og avdelinger som setter seg ut over forbundets eller Landsorganisasjonens vedtekter eller vedtak, kan suspenderes eller utelukkes fra medlemskap etter vedtak i forbundsstyret.</p> <p>2 Dersom et organisatorisk ledd blir suspendert eller utelukket, skal dette</p>	<p>7. ADMINISTRASJON AV AVDELINGER OG KLUBBER I VISSE TILFELLER</p> <p>1. Forbundsstyret kan sette en klubb eller en avdeling under administrasjon i tilfeller hvor ett eller flere av klubbens eller avdelingens organer:</p> <ul style="list-style-type: none"> – setter seg ut over forbundets eller Landsorganisasjonens vedtak – fatter vedtak som er i strid med 	<p>Det vises til at dette er kommentert tidligere i notatet.</p>

Gjeldende bestemmelser	Forslag til nye bestemmelser	Kommentar
<p>organisatoriske ledd settes under administrasjon av forbundets ledelse.</p> <p>3 Alle tillitsvalgte i det suspenderte eller utelukkede organisasjonsledd, fratrer umiddelbart alle sine verv på alle nivå i forbundet.</p>	<p>forbundets eller Landsorganisasjonens vedtekter</p> <ul style="list-style-type: none"> – ikke evner eller makter å utføre de oppgaver klubbene eller avdelingene er pålagt etter forbundets vedtekter på en tilfredsstillende måte – over noen tid ikke klarer å framstå som et samlende og godt organisasjonsledd til beste for forbundet og medlemmene. <p>2. Når en klubb eller en avdeling er satt under administrasjon, skal alle tillitsvalgte i den berørte klubb eller avdeling umiddelbart fratrer sine verv i det organisasjonsleddet som er satt under administrasjon.</p> <p>3. En klubb eller avdeling som er satt under administrasjon fortsetter som egen selvstendig enhet i forbundet med samme organisasjonsnummer, men ledes i en overgangsperiode av et administrasjonsstyre oppnevnt av forbundsstyret.</p> <p>4. Etter en overgangsperiode, og innenfor de rammer som vedtektene setter, fatter forbundsstyret beslutning om hvordan interessene til de medlemmer som er i den klubben</p>	

Gjeldende bestemmelser	Forslag til nye bestemmelser	Kommentar
	eller avdelingen som er satt under administrasjon skal ivaretas på best mulig måte.	

22.9. FORSLAG TIL NYE VEDTEKTSBESTEMMELSER VEDR. SUSPENSJON OG UTELUKKING

6. Suspensjon og utelukkning av medlemmer og tillitsvalgte

6.1 Vilkår

6.1.1 Suspensjon og utelukkning av medlemmer

1. Medlemmer som handler uhederlig eller ukollegialt kan suspenderes for inntil seks – 6 – måneder.
2. Medlemmer som handler i strid med avdelingens, forbundets eller Landsorganisasjonens vedtekter, og medlemmer som opptrer som streike- eller blokadebryter, kan utelukkes som medlem for inntil 24 måneder.

6.1.2 Suspensjon og utelukkning av tillitsvalgte

Tillitsvalgte som handler uhederlig eller ukollegialt eller som gjør seg skyldig i straffbar handlinger, kan suspenderes fra tillitsvervet for resten av valgperioden. I slike tilfeller skal det også vurderes om det er grunnlag for å suspendere eller utelukke den tillitsvalgte som medlem av forbundet etter de bestemmelser som gjelder for suspensjon og utelukkning av medlemmer.

6.2 Dokumentasjon og behandling av suspensjon og utelukkning

1. Til grunn for behandling av suspensjon og utelukkning i et av forbundets organer, skal det foreligge en skriftlig og dokumentert redegjørelse om grunnlaget for suspensjon eller utelukkning.
2. Det styre som skal behandle spørsmålet om suspensjon eller utelukkning, skal gjennomgå og drøfte den skriftlig og dokumentert redegjørelse som legges til grunn for behandlingen av suspensjon eller utelukkning før denne oversendes til det medlem som suspensjonen eller utelukkningen gjelder.
3. Det medlem eller den tillitsvalgte som suspensjonen eller utelukkningen gjelder, skal gis en frist på minst 14 dager til å gjennomgå dokumentasjonen. Det medlem saken gjelder har rett til å komme med skriftlig svar til styret på de forhold som anføres fra styrets side som grunnlaget for suspensjon eller utelukkning, rett til å gi sin egen versjon av saken og til å svare på spørsmål.

6.3 Organisatorisk behandling og konsekvenser av suspensjon og utelukkning

6.3.1 Behandling i klubb og avdeling

6.3.1.1 Suspensjon

1. Basert på den dokumentasjon som foreligger, jf. vedtektenes pkt. 6.2, skal klubbstyret behandle spørsmål om suspensjon. Ved bedrifter og arbeidsplasser hvor det ikke er etablert eget klubbstyre og for medlemmer som ikke er i yrkesaktivt arbeid, skal saken behandles i avdelingsstyret.
2. Klubbstyret eller avdelingsstyret skal fatte vedtak om et medlem skal suspenderes. Saken må være ført på dagsorden ved innkalling til møtet.
3. Suspensjon skal være tidsbegrenset og kan ikke være lenger enn 6 måneder av gangen.

4. Medlemmer som er suspendert etter vedtak i klubbstyret, kan anke saken til medlemsmøte i klubben som fatter endelig vedtak.
5. Medlemmer som er suspendert etter vedtak i avdelingsstyret, kan anke saken til medlemsmøte i avdeling som fatter endelig vedtak. Anken har ikke oppsettende virkning.
6. Forbundsstyret kan i særskilte tilfeller på selvstendig grunnlag suspendere medlemmer. Før forbundsstyret fatter vedtak om suspensjon skal det innhentes uttalelse og anbefaling fra avdeling og eventuelt klubb.

6.3.1.2 Utelukking

1. Basert på den dokumentasjon som foreligger, jf. vedtektenes pkt. 6.2, skal klubbstyret behandle spørsmål om utelukking. Ved bedrifter og arbeidsplasser hvor det ikke er etablert eget klubbstyre og for medlemmer som ikke er i yrkesaktivt arbeid, skal saken behandles i avdelingsstyret.
2. Utelukking kan bare skje etter vedtak i medlemsmøte i avdelingen. Saken må være ført på dagsorden ved innkalling til møtet.
3. Medlemmer som etter vedtak i avdelingsmøte er utelukket, kan anke sin sak til forbundsstyret. Anken har ikke oppsettende virkning.
4. Forbundsstyret kan i særskilte tilfeller på selvstendig grunnlag utelukke medlemmer. Før forbundsstyret fatter vedtak om utelukking skal det innhentes uttalelse og anbefaling fra avdeling og eventuelt klubb.

6.3.2 Konsekvenser av suspensjon og utelukking

1. Et medlem eller en tillitsvalgt som er suspendert skal umiddelbart etter at vedtak er fattet, fratras alle tillitsverv og representasjonsoppgaver i alle forbundets organisasjonsledd.
2. Et medlem som er suspendert har ikke rett til å delta på møter i klubb, avdeling og forbund. Den suspenderte plikter å betale ordinær kontingent.
3. Et medlem som er utelukket, mister umiddelbart alle sine rettigheter i forbundet og fagbevegelsen for øvrig.
4. Tillitsvalgte på alle nivå i forbundet som er utelukket som medlemmer, er også fratatt alle sine tillitsverv i alle forbundets organer.
5. Et medlem som kun er suspendert fra tillitsverv, opprettholder alle sine øvrige rettigheter i forbundet.

6.3.2 Spesielt om suspensjon av tillitsvalgte

6.3.3.1 Behandling av suspensjon av tillitsvalgte i forbundet

Tillitsvalgt, valgt av landsmøte og representantskapet og forbundets sekretærer, kan suspenderes fra sine tillitsverv av forbundsstyret.

6.3.3.2. Behandling av suspensjon av tillitsvalgte i klubber og avdelinger

1. Tillitsvalgte i klubber og avdelinger kan suspenderes fra sine tillitsverv av styret i klubben eller avdeling. Suspensjonen medfører tap av rett til å inneha tillitsverv i klubb

eller avdeling og tap av rett til å representere klubb eller avdeling i andre organisasjoner eller i andre organer i forbundet.

2. Vedtak om suspensjon kan ankes til medlemsmøtet i klubben eller avdelingen.

7 Administrasjon av avdelinger og klubber i visse tilfeller

1. Forbundsstyret kan sette en klubb eller en avdeling under administrasjon i tilfeller hvor ett eller flere av klubbens eller avdelingens organer:
 - setter seg ut over forbundets eller Landsorganisasjonens vedtak
 - fatter vedtak som er i strid med forbundets eller Landsorganisasjonens vedtekter
 - ikke evner eller makter å utføre de oppgaver klubbene eller avdelingene er pålagt etter forbundets vedtekter på en tilfredsstillende måte
 - over noen tid ikke klarer å framstå som et samlende og godt organisasjonsledd til beste for forbundet og medlemmene.
2. Når en klubb eller en avdeling er satt under administrasjon, skal alle tillitsvalgte i den berørte klubb eller avdeling umiddelbart fratrer sine verv i det organisasjonsleddet som er satt under administrasjon.
3. En klubb eller avdeling som er satt under administrasjon fortsetter som egen selvstendig enhet i forbundet med samme organisasjonsnummer, men ledes i en overgangsperiode av et administrasjonsstyre oppnevnt av forbundsstyret.
4. Etter en overgangsperiode, og innenfor de rammer som vedtektene setter, fatter forbundsstyret beslutning om hvordan interessene til de medlemmer som er i den klubben eller avdelingen som er satt under administrasjon skal ivaretas på best mulig måte.

23. ANMELDELSE AV ANSATTE OG TILLITSVALGTE SOM BEGÅR LOVBRUDD SOM BERØRER VIRKSOMHETEN I ETT ELLER FLERE AV FORBUNDETS ORGANISASJONSLEDD

Nesten uavhengig av kontroller og rutiner kan en så stor organisasjon som Fellesforbundet ikke gardere seg mot at ansatte og tillitsvalgte i enkelte tilfeller begår straffbare handlinger til skade for ett eller flere av forbundets organisasjonsledd. Vedtektsutvalget har drøftet dette og er kommet til at handlinger som berører enten klubb, avdeling eller forbund og som rammes av bestemmelsene i straffeloven, skal anmeldes til politiet.

Straffeloven er en omfattende lov med 412 paragrafe og dekker en rekke lovbrudd som det vanskelig kan tenkes vil r. Bl.a. følgende bestemmelser antas å kunne medføre en plikt til å anmelde handlinger:

§ 321. Tyveri

For tyveri straffes den som tar en gjenstand som tilhører en annen, med forsett om å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning ved å selge, forbruke eller på annen måte tilegne seg den.

Straffen for tyveri er bot eller fengsel inntil 2 år.

§ 322. Grovt tyveri

Grovt tyveri straffes med bot eller fengsel inntil 6 år. Ved avgjørelsen av om tyveriet er grovt skal det særlig legges vekt på om

- (a) det gjaldt en betydelig verdi,*
- (b) gjerningspersonen har tatt seg inn i bolig eller fritidshus,*
- (c) det har et profesjonelt preg, eller*
- (d) det av andre grunner er av en særlig farlig eller samfunnsskadelig art.*

§ 323. Mindre tyveri

Med bot straffes den som gjør seg skyldig i tyveri når straffskylden er liten fordi det gjelder en ubetydelig verdi og forholdene for øvrig tilsier det.

Tilegnelse av naturprodukter, herunder stein, kvister, vekster mv., av liten eller ingen økonomisk verdi under utøvelse av lovlig allemannsrett, straffes likevel ikke.

§ 324. Underslag

For underslag straffes den som med forsett om en uberettiget vinning for seg selv eller andre rettsstridig

- (a) selger, forbruker eller på annen måte tilegner seg en løsøre gjenstand eller pengefordring som han besitter, men som tilhører en annen, eller*
- (b) forføyer over penger han har innfordret for en annen, eller som på annen måte er betrodd ham*

En handling som går inn under §§ 385 eller 386, straffes ikke etter paragrafen her. Straffen for underslag er bot eller fengsel inntil 2 år.

§ 325. Grovt underslag

Grovt underslag straffes med fengsel inntil 6 år. Ved avgjørelsen av om underslaget er grovt skal det særlig legges vekt på om

- (a) verdien av det underslåtte er betydelig,*
- (b) underslaget har pågått over lengre tid,*

- (c) det er begått ved brudd på en særlig tillit som følger med en stilling, et verv eller oppdrag, eller*
- (d) det er ført eller utarbeidet uriktige regnskaper eller uriktig regnskapsdokumentasjon*

§ 326. Mindre underslag

Med bot straffes den som gjør seg skyldig i underslag når straffskylden er liten fordi det gjaldt en ubetydelig verdi og omstendighetene for øvrig tilsier det.

§ 371. Bedrageri

Med bot eller fengsel inntil 2 år straffes den som med forsett om å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning

- (a) fremkaller, styrker eller utnytter en villfarelse og derved rettsstridig forleder noen til å gjøre eller unnlate noe som volder tap eller fare for tap for noen, eller*
- (b) bruker uriktig eller ufullstendig opplysning, endrer data eller datasystem, disponerer over et kredittkort eller debetkort som tilhører en annen, eller på annen måte uberettiget påvirker resultatet av en automatisert databehandling, og derved volder tap eller fare for tap for noen.*

§ 378. Skattesvik

Med bot eller fengsel inntil 2 år straffes den som gir uriktig eller ufullstendig opplysning til en offentlig myndighet, eller unnlater å gi pliktig opplysning, når han forstår eller bør forstå at det kan føre til skattemessige fordeler.

§ 392. Regnskapsøvertredelse

Med bot eller fengsel inntil 2 år straffes den som overtrer bestemmelser om bokføring og dokumentasjon av regnskapsopplysninger, årsregnskap, årsberetning eller regnskapsoppbevaring som er fastsatt i lov eller forskrift i medhold av lov.

Utvalget vil presisere plikten til å anmelde ikke gjelder handlinger som ikke berører ett eller flere av forbundets organisasjonsledd. Dette gjelder selv om straffeloven har bestemmelser om straff for handlingen. Det er bare i de tilfeller at handlingen enten direkte eller indirekte berører organisasjonsleddet og at organisasjonsleddet er part i saken som fornærmede at det skal være en ubetinget plikt til å anmelde forholdet.

I forbindelse med anmeldelse av handlinger som er dekket av straffeloven skal organisasjonsleddet også vurdere om det er grunnlag for suspensjon eller utelukking av vedkommende dersom vedkommende er medlem av forbundet.

Vedtektsutvalget foreslår at det i vedtektene tas inn en ny bestemmelse om anmeldelse med følgende ordlyd:

Straffbar handling begått av tillitsvalgte eller ansatte i ett av forbundets organisasjonsledd, hvor ett eller flere av forbundets organisasjonsledd er skadelidende, skal anmeldes uten ugrunnet opphold.

24. OM TILLEGGSVEDTEKTER

24.1. NOEN INNLEDENDE KOMMENTARER

Vedtektene har følgende bestemmelse om tilleggsvedtekter i pkt. 1.4:

- 1 Klubber og avdelinger kan gjøre vedtak om tilleggsvedtekter for den lokale virksomheten. Slike tilleggsvedtekter må til enhver tid være i samsvar med forbundets og Landsorganisasjonens vedtekter. Dersom tilleggsvedtektene strider mot forbundets vedtekter, gjelder forbundets vedtekter. Vedtak om tilleggsvedtekter og endring av disse skal skje på årsmøtet.*
- 2 Lokale tilleggsvedtekter for avdeling skal legges fram for forbundsstyret til godkjenning. Avdelingene skal godkjenne tilleggsvedtekter for klubbene.*

Dette er en bestemmelse som har hengt med i vedtektene lenge med det unntak at pkt. 2 som kom inn slik det nå står på landsmøtet i 2011.

Opp gjennom årene har forbundet behandlet mange saker om tilleggsvedtekter. De som er i strid med forbundets vedtekter er avslått, men de som ikke strider mot vedtektene er uten videre godkjent. Så langt utvalget kjenner til har forbundet ikke på noe tidspunkt tatt opp spørsmålet om hva som er funksjonen med tilleggsvedtekter, hva skal de være og hvorfor de skal godkjennes på den måten vedtektene beskriver.

Utvalget har vurdert tilleggsvedtekter for avdelingene. For klubbene har forbundet utarbeidet noen ”normalvedtekter” som ene og alene er utformet med det for øye at en klubb skal kunne få seg tildelt et organisasjonsnummer i Brønnøysundregistrene.

24.2. INNHOLDET I TILLEGGSVEDTEKTER

De tilleggsvedtektene som forbundsstyret har godkjent i inneværende landsmøteperiode er svært ulike. Følgende synes å gå igjen i tilleggsvedtektene:

- Avdelingens navn
- Avdelingens organisasjonsområde
- Kontingent
- Antall styremedlemmer og andre valg
- Hvordan valg skal foregå og valgperiode
- Sammensetning av representantskap
- Oppgavene til de enkelte i styret
- Ansettelse og forhold til disse
- Avdelingens eiendommer
- Regler for utbetaling av tapt arbeidsfortjeneste, honorarer, reisegodtgjøring, ekstradekning for medlemmer som deltar på kurs osv

Overstående liste er ikke komplett og det er mange avvik fra dette. Men de viktigste punktene som er med i de fleste tilleggsvedtektene, er med i oppstillingen.

24.3. ET EKSEMPEL

Nedenfor følger forslag til tilleggsvedtekter fra en avdeling som ble oversendt forbundet for godkjenning. Disse tilleggsvedtektene er på mange måter bedre enn mange andre forbundet har hatt til behandling. Til hvert foreslåtte punkt i tilleggsvedtektene for denne avdelingen har

utvalget laget en merknad. Forbundet har vært i dialog med avdelingen om tilleggsvedtektene og en er kommet fram til en løsning på de problemstillingene som framkommer i utvalgets merknader til hvert punkt.

1 NAVN

1.1 Avdelingens navn skal være Fellesforbundet avd XX

Merknad:	Ikke nødvendig og trenger ingen godkjenning, ble bestemt av forbundsstyret i forbindelse opprettelse av avdelingen.
-----------------	---

2 ORGANISASJONSOMRÅDE

2.1 Avdelingen skal organisere arbeidstakere innenfor Fellesforbundets organisasjonsområde i kommunene ----- og heller ikke organisasjonsområdet til Fellesforbundet avdeling XX Tromsø Hotell og Restaurant.

Merknad:	Det er forbundsstyret som fastsetter organisasjonsområdet, jf. vedtektenes pkt. 3.3.5.2-2 – andre strekpunkt. Ikke nødvendig å godkjenne i tilleggsvedtekter.
-----------------	---

3 ÅRSMØTE

3.1 Innkalling og dagsorden

Kunngjøringen, styrets beretning, styrets forslag til handlingsplan og budsjett, og valgkomiteens forslag, skal være tilgjengelig på avdelingens hjemmeside minst 3 dager før årsmøte.

Merknad:	Hvis dette er eneste innkallingen er det i strid med vedtektene pkt. 3.4.3.1-1 og kan ikke godkjennes. At en legger ut dokumenter på hjemmesiden er OK, men det kreves mer enn det.
-----------------	---

3.2 Valg

3.2.1 et styre på 9 medlemmer og 3 varamedlemmer

Merknad	Det er årsmøtet selv som bestemmer hvor mange som skal velges så lenge det er innenfor vedtektenes rammer, se vedtektenes pkt. 3.4.3.2-1. Trenger ikke godkjenning.
----------------	---

3.2.2 et representantskap bestående av styret og 15 medlemmer jf. Punkt 4

Merknad	Se kommentar til 4.1.
----------------	-----------------------

3.2.3 et studieutvalg med 3 medlemmer og 3 varamedlemmer.

Merknad	I samsvar med normalvedtektene, se vedtektenes pkt. 3.4.3.2-1. Om en vil ha varamedlemmer er det opp til årsmøtet i et hvert tilfelle å bestemme.
----------------	---

3.2.4 et ungdomsutvalg med 3 medlemmer og 3 varamedlemmer.

Merknad	Dette er ikke vedtektsregulert i normalvedtektene. Trenger ikke tas inn i tilleggsvedtekter, men er en grei markering.
----------------	--

3.2.5 et eiendomsutvalg med 3 medlemmer og 1 varamedlem.

Merknad	Dette er ikke regulert i normalvedtektene. Trenger ikke tas inn i tilleggsvedtekter, men er en grei markering. På den annen side, dersom avdelingen ikke lenger har eiendommer så må det fortsatt velges et eiendomsutvalg fram til en eventuelt har fått endret vedtektene og fått godkjenning fra forbundsstyret.
----------------	---

3.2.6 en kontrollkomite på 2 medlemmer og 2 varamedlemmer.

Merknad	I samsvar med normalvedtektene, trengs ikke i tilleggsvedtekter.
----------------	--

3.2.7 en valgkomité på 3 medlemmer og 3 varamedlemmer etter innstilling fra styret.

Merknad	Det å velge en valgkomite er lurt, men det trenger strengt tatt ikke å tas inn i tilleggsvedtekter. Avdelingens årsmøte er uansett suveren til å gjøre det.
----------------	---

3.3 Leder velges for 4 år.

Merknad	Blir et enkeltvedtak i forbundsstyret og trengs ikke godkjennes på nytt gjennom tilleggsvedtekter.
----------------	--

3.3.1 Leder eiendomsutvalg velges for 2 år.

Merknad	Se kommentar til 3.2.5.
----------------	-------------------------

3.3.2 Varamedlemmer velges for 1 år.

Merknad	Helt i orden. Normalvedtektene har ikke forbud mot det.
----------------	---

4 REPRESENTANTSKAP

4.1 Representantskapet er avdelingens øverste organ i årsmøteperioden.

Merknad:	Hele pkt. 4 er i strid med forbundets vedtekter og kan i utgangspunktet ikke godkjennes. Det vises i den forbindelse til vedtektenes pkt. 3.5.2-2 om klubber hvor det heter:
-----------------	--

	<ul style="list-style-type: none">– velge klubbens medlemmer og varamedlemmer til representantskapet i avdelinger med representantskap <p>Det er ikke noe i vedtektene om hvordan en etablerer et representantskap i en avdeling bortsett fra vedtektenes pkt. 3.5.2-2. Vedtektene tar utgangspunkt i at det kan etableres et representantskap, men hvordan det skal velges framkommer ikke.</p> <p>Den innledende formuleringen er også i strid med vedtektene, et representantskap kan bl.a. ikke erstatte et medlemsmøte når det gjelder valg av delegater til forbundets landsmøte.</p>
--	---

4.2 Fra de geografiske områdene skal det, så langt det lar seg gjøre, velges:

- Område 1 med 1 medlemmer
- Område 2 med 2 medlemmer
- Område 3 med 5 medlemmer
- Område 4 med 4 medlemmer
- Område 5 med 2 medlemmer
- Område 6 med 1 medlem

Merknad:	Se merknad til 4.1
-----------------	--------------------

5 STYRET

5.1.1 Styret skal opprettholde deltakelse i AOF, LOs Lokalorganisasjon, Militærverksteders Samorganisasjon, Petroleumsforum og Landskonferanser for byggfagene.

Merknad:	Hvis dette er viktig, så bør det være et eget årsmøtevedtak på dette (om at avdelingen skal stå tilsluttet disse organene, LOs lokalorganisasjon skal de uansett stå tilmeldt). Da blir det styrets oppgave å følge opp dette og styret kan ikke unnlate å følge opp et årsmøtevedtak. Men det er opp til avdelingen selv om de vil være medlemmer ar eks. Petroleumsforum og de trenger ikke forbundsstyrets godkjenning for det
-----------------	---

5.1.2 Styret foreslår medlemmer til fagprøvenemndene i de bransjeområdene som avdelingen har medlemmer i.

Merknad:	Styret skal foreslå medlemmer til fagprøvenemndene. Men det er uklart om det så skal behandles av årsmøtet, jf. at styret bare skal foreslå medlemmer. Men det kan være at det som det tenkes på et at avdelingen har forslagsrett overfor fagprøvenemndene (som vel er offentlige????) og at årsmøtet i den forbindelse har gitt styret fullmakt til å foreslå medlemmer overfor dem som oppnevner medlemmer til fagprøvenemndene.
-----------------	---

5.2 Styret avholder møter så ofte lederen finner det nødvendig, eller når 25 % av styret krever det.

Merknad:	Dette er ikke nødvendig. Styret bør selv kunne avklare sin arbeidsform. Og i tilfelle dette skulle bli et problem, kommer bestemmelsen i vedtektenes pkt. 1.3-2 til anvendelse. Pkt. 1.3-2 har følgende ordlyd,: <i>5 Strid om fortolkning av vedtektene i landsmøteperioden avgjøres av forbundsstyret, med rett til å anke avgjørelsen til representantskapet. På samme måte avgjøres organisasjonsmessige tvistesporsmål som ikke er avklart i vedtektene. For organisasjonsmessige tvistesporsmål som ikke er avklart i vedtektene for det enkelte organisasjonsledd, legges vedtektenes bestemmelser for overordnet organisatorisk ledd til grunn. For øvrig vises til Landsorganisasjonens vedtekter om avgjørelse av tvister.</i>
-----------------	---

5.3 Ansvarsfordelingen i avdelingens styre er slik:

5.3.1 Studieleder er leder av avdelingens studieutvalg Studieleder rapporterer til styret så ofte styret bestemmer.

Merknad:	Dette er ikke nødvendig å ha med i tilleggsvedtektene, dette er dekket i vedtektene.
-----------------	--

5.3.2 Delta på skoleaksjoner og sommerpatrulje i LO-regi, utarbeide forslag i forbindelse med tariffrevisjon og årsmøter. Ungdomsleder rapporterer til styret så ofte styret bestemmer.

Merknad:	Dette er heller ikke nødvendig å ha med i tilleggsvedtektene, dette er dekket i vedtektene. Ungdomsleder er medlem av styret, rapporteringen skjer som for alle andre i styret, de rapporterer om det de har holdt på med.
-----------------	--

5.3.3 Eiendomsutvalget som har som oppgave å føre tilsyn med eiendommene og utarbeide planer til styret om vedlikehold og drift. Leder for eiendomsutvalget rapporterer til styret så ofte styret bestemmer.

Merknad:	Dette gjør avdelingen med som de vil, trengs ikke som tilleggsvedtekt.
-----------------	--

6 BEVILGNINGER OG GODTGJØRELSER

6.1 Møtevirksomhet i avdelingen som medfører tappt arbeidsfortjeneste for styremedlemmer og andre, dekkes etter forbundets satser og regelverk og utbetales etter dokumentasjon for tappt arbeidsfortjeneste fra arbeidsgiver.

Merknad:	Er et enkeltstående vedtak og ikke nødvendig som tilleggsvedtekt. Avdelingen står fritt til å fastsette dette og forbundet kan ikke nekte en avdeling å gjøre et slikt vedtak. Da er det vel også unødvendig å ha det i tilleggsvedtektene.
-----------------	---

6.2 Reise og diett penger, kjøregodtgjørelse godtgjøres etter forbundets satser. Avdelingsleder skal godkjenne reisen før den finner sted.

Merknad:	Som merknad til 6.1
-----------------	---------------------

6.3 Refusjon for tapt arbeidsfortjeneste for fast ansatte tillitsvalgte som deltar i forhandlinger, møter i andre organisasjoner og offentlige verv tilfaller avdelingen.

Merknad:	Som merknad til 6.1
-----------------	---------------------

6.4 Styret kan dekke dokumenterte utgifter for medlemmer som utfører oppdrag for avdelingen. Årsmøte vedtar øvre grense for interne bevilgninger.

Merknad:	Å dekke kostnader og å fastsette øvre grenser for bevilgninger er vel i prinsippet to ulike forhold. For øvrig er mine kommentarer slik det framkommer i kommentarene til 6.1
-----------------	---

6.5 Årsmøte fastsetter honorarer etter innstilling fra styret.

Merknad:	Som merknad til 6.1. I tillegg er det slik at styret faktisk skal innstille på alle saker som er ført opp på dagsorden ved innkalling til årsmøtet, jf. vedtektenes pkt. 3.4.5-2 hvor det heter: <i>Styret skal innstille på alle saker som er ført opp på dagsorden til årsmøte, til representantskapsmøte og til medlemsmøte.</i>
-----------------	--

7 REPRESENTASJON – KURS, MØTER OG KONFERANSER

7.1 Ved medlemmers begravelse må avdelingens ansatte, i de grupper der avdøde tilhørte, forsøke å representere avdelingen, eller at arbeidskameratene på avdødes arbeidsplass representerer fagforeningen.

Merknad:	Enkeltvedtak som ikke trengs som en tilleggsvedtekt.
-----------------	--

7.2 De som gjør bruk av målekontoets tjenester i fagene: maler, rørlegger, tømrer og betongfagene prioriteres for å representere avdelingen ved Landskonferanser som Fellesforbundet arrangerer for de forskjellige fag.

Merknad:	Her er det muligens en liten blanding. Også dette er et enkeltvedtak som ikke trengs som en tilleggsvedtekt.
-----------------	--

8 KONTINGENT OG MÅLEGEBYR

8.1 Kontingenten skal være 1,7 %

Merknad:	Er fastsatt av årsmøtet og kan ikke overprøves av forbundsstyret. Er m.a.o.
-----------------	---

	ikke nødvendig å ha i tilleggsvedtekter.
--	--

8.2 Målegebyret fastsettes av styret. Dette er p.t 4%

Merknad:	Enkeltvedtak som ikke trengs som tilleggsvedtekt. Men her er det et prinsipielt spørsmål, er det en avdeling som kan fastsette målegebyret, jf. at målevirksomheten ikke er et organisatorisk ledd i forbundet?
-----------------	---

9 EIENDOMMENE

Merknad:	Dette punktet er dekket av vedtektene og trenges ikke være med. Er for øvrig ingen innledende tekst ut over de etterfølgende punktene.
-----------------	--

9.1 Statutter for eiendommene, XXX G-bnr xx-x, XXX G-bnr xx-x og XXX G-bnr xx-x.

Merknad:	Se merknad til 9.
-----------------	-------------------

9.1.1 Eiendommene kan ikke avhendes uten etter innstilling fra styret og etter påfølgende vedtak med alminnelig flertall på årsmøte.

Merknad:	Se merknad til 9. Styret skal innstille på alle saker som skal behandles av årsmøtet og når det gjelder salg av eiendommene så er det spesielle innkallingsregler som gjelder.
-----------------	---

9.1.2 Årsmøte kan vedta at spørsmålet om avhending av eiendommene gjøres ved uravstemning.

Merknad:	OK, men trengs det som tilleggsvedtekt?
-----------------	---

10 ENDRING AV, OG GODKJENNELSE AV VEDTEKTENE

10.1 Endring av vedtektene kan gjøres etter innstilling fra styret og etterfølgende vedtak med alminnelig flertall på årsmøte.

Merknad:	Dette er feil, styret skal innstille etter vedtektene, årsmøtet skal vedta og så skal forbundsstyret godkjenne, jf. Vedtektene pkt. 1.4.
-----------------	--

24.4. ET MULIG ALTERNATIV TIL TILLEGGSVEDTEKTER

Utvalget har som en del av arbeidet med innstillingen sett gjennom tilleggsvedtekter, også flere enn de som følger som vedlegg til dette notatet. I dette arbeidet er utvalget blitt mer og mer usikker på hva en skal med tilleggsvedtekter som skal godkjennes av forbundsstyret. Utvalget foreslår derfor at vedtektenes bestemmelser om tilleggsvedtekter tas ut av vedtektene og erstattes av et dokument hvor en samler alle viktige opplysninger om avdelingen og holder denne løpende a jour. Utvalget viser til sitt forslag til "Avdelingshåndboka" som er vedlegg til utvalgets rapport, se kap. 29.

24.5. VEDTEKTSENDRING SOM FØLGER AV UTVALGETS FORSLAG

Vedtektene pkt. 1.4 Tilleggsvedtekter, med følgende ordlyd, tas ut av vedtektene:

- ~~1— Klubber og avdelinger kan gjøre vedtak om tilleggsvedtekter for den lokale virksomheten. Slike tilleggsvedtekter må til enhver tid være i samsvar med forbundets og Landsorganisasjonens vedtekter. Dersom tilleggsvedtektene strider mot forbundets vedtekter, gjelder forbundets vedtekter. Vedtak om tilleggsvedtekter og endring av disse skal skje på årsmøtet.~~

- ~~2— Lokale tilleggsvedtekter for avdeling skal legges fram for forbundsstyret til godkjenning. Avdelingene skal godkjenne tilleggsvedtekter for klubbene.~~

25. OM REGIONALE VERNEOMBUD

25.1. BAKGRUNN

RVO-ene er ikke spesielt omtalt i forbundets vedtekter, men det er for så vidt heller ikke forbundets sekretærer, rådgivere og kontorfunksjonærer. Forholdet til ansatte framkommer i vedtektene stort sett som avklaringer av hvilket organ i forbundet som ansvaret for å ansette og eventuelt si opp ansatte. Når det gjelder sekretærene, som er definert som tillitsvalgte i vedtektene, er det imidlertid spesielle bestemmelser om suspensjon av tillitsvalgte.

I dette kapitlet tar utvalget ikke opp forhold rundt ansettelse og ansatte generelt, men forholder meg til det som gjelder RVO-ene. RVO-ene omtales i vedtektene på følgende steder:

3.3.1.5-5

Fast ansatte i et av forbundets organisasjonsledd og regionale verneombud kan, med unntak av verv i forbundets ledelse, ikke velges som medlem eller varamedlem til forbundsstyret og kontrollkomiteen. Fastlønte tillitsvalgte som er på valg omfattes ikke av denne bestemmelsen.

3.3.5.2-2 Om forbundsstyrets organisatoriske ansvar og virkeområde

- *ansette sekretærer og godkjenne disse som tillitsvalgte, samt oppnevne regionale verneombud i henhold til lover og forskrifter*

7.1-5

De regionale verneombud for byggebransjen er knyttet til forbundets distriktskontor under den samme ledelse som distriktskontorenes øvrige ansatte.

Forskriften for RVO-ordningen (Forskrift om administrative ordninger på arbeidsmiljølovens område (forskrift om administrative ordninger – FOR-2011-12-06-1360) har følgende bestemmelse i kap. 3:

Kapittel 3. Regionale verneombud for bygge- og anleggsvirksomhet

§ 3-1. Oppnevning og avsetting av regionale verneombud

Regionale verneombud skal virke i virksomheter som nevnt i forskrift om organisering, ledelse og medvirkning kapittel 5.

Regionale verneombud for byggevirksomhet oppnevnes av Fellesforbundet. Regionale verneombud for anleggsvirksomhet oppnevnes av Norsk Arbeidsmandsforbund. De regionale verneombudene tilsettes i forbundene. Forbundene gir melding til Fondsstyret om hvem som er oppnevnt.

Regionale verneombud skal virke på heltid. De oppnevnes for fire år av gangen.

Fondsstyret påser at de oppnevnte regionale verneombudene har de kvalifikasjonene som kreves etter § 3-3.

Fondsstyret gir deretter melding om hvem som er oppnevnt til regionalt verneombud til Arbeidstilsynets regionkontorer, vedkommende forbund og vedkommende arbeidsgiverorganisasjoner. De virksomheter som omfattes av ordningen gis melding

om hvem som er oppnevnt som regionalt verneombud i forbindelse med innkreving av avgiften.

Fondsstyret for den regionale verneombudsordningen kan bestemme at et regionalt verneombud skal fratras vervet, dersom vedkommende åpenbart og vedvarende ikke utfører de oppgaver som er pålagt gjennom denne forskriften eller grovt har misbrukt vervet.

Vedkommende anses som regionalt verneombud inntil det på tilsvarende måte blir gitt melding om nyoppnevning eller at verneombudet er løst fra vervet.

§ 3-4. Forbundenes oppgaver

Forbundene skal utarbeide planer for de regionale verneombudenes virksomhet. Planene skal godkjennes av Fondsstyret.

Forbundene skal avgi rapporter til Fondsstyret når styret ber om det.

Forbundene utarbeider en samlet årsrapport for sine verneombud til Fondsstyret.

§ 3-5. Instruks

Fondsstyret kan kreve at forbundene utarbeider instruks for de regionale verneombudene. Instruksene skal godkjennes av Fondsstyret.

Fondsstyret fastsetter instruks for innkreving av avgiften.

§ 3-6. Fondsstyret

Fondet ledes av et styre med fem medlemmer, hvorav to medlemmer oppnevnes av arbeidstakernes organisasjoner, to medlemmer av arbeidsgivernes organisasjoner, og et medlem av Arbeidstilsynet som er styrets leder.

Fondsstyrets medlemmer oppnevnes for to år av gangen.

Departementet fastsetter honorar til styrets medlemmer.

Fondsstyret skal utarbeide årsrapport om de regionale verneombudenes virksomhet. Årsrapporter, planer og årsregnskap sendes de relevante hovedorganisasjonene, Arbeidstilsynet og departementet.

Fondsstyret kan fatte vedtak om at det kan iverksettes utredninger, analyser og prosjekter som de regionale verneombudene kan gjøre seg nytte av i sitt arbeid.

§ 3-7. Dekning av utgifter ved de regionale verneombudenes virksomhet

Fondsstyret fastsetter hvert år refusjonen til fagforbundene av lønns- og sosiale utgifter for de regionale verneombudene. Det fastsettes likeledes satser for refusjonen av øvrige utgifter slik som reise, diett og informasjonsmateriell.

Vedkommende fagforbund dekker utgiftene til kontorhold, utstyr og opplæring av de regionale verneombudene. Fondsstyret kan likevel enstemmig vedta å refundere

utgifter til opplæring, dersom dette finnes rimelig av hensyn til opplæringens art og omfang.

25.2. FORHOLDET MELLOM VEDTEKTENE OG FORSKRIFTEN

Forholdet mellom vedtektenes pkt. 3.3.1.5-5 og forskriften

Vedtektsbestemmelsen i 3.3.1.5-5 er en intern bestemmelse og setter grense for at ansatte ikke kan være medlem av forbundstyret. Utvalget kan ikke på noen måte se at bestemmelsen står i noe motsetningsforhold til bestemmelsene i forskriften. Hvilke begrensninger landsmøtet setter gjennom vedtektenes pkt. 3.3.1.5-5 til hvem som kan være medlemmer av forbundstyret, er en sak som landsmøtet er suverent til å fastsette.

Forholdet mellom ansettelse i vedtektenes pkt. 3.3.5.2-2 om ansettelse/oppnevning og forskriften

Vedtekten fastsetter at forbundet skal oppnevne regionale verneombud i henhold til lover og forskrifter. Det er i og for seg uproblematisk fordi vedtektenes pkt. 3.3.5.2-2 benytter begrepet oppnevne (ikke ansette) og at oppnevningen skal være i samsvar med lover og forskrifter. Slik oppnevning skal i følge forskriften være for fire år, da er det vel egentlig å betrakte som åremålsstillinger med en varighet på fire år av gangen. For forbundet er dette politisk sett noe problematisk fordi det kan hevdes at forbundet benytter seg av midlertidige oppnevninger.

Men forskriften sier samtidig at RVO-ene skal tilsettes i forbundet. Utvalget er ikke kjent med bakgrunnen for at det opereres med to ulike begrep, oppnevning for fire år av gangen og tilsetting. En mulig tolkning av dette er at RVO-ene skal ansettes i forbundet og så skal forbundet oppnevne hver enkelt av dem som RVO for fire år (48 måneder) av gangen. Etter at de har fungert i stillingen som RVO i fire år (48 måneder) må de så reoppnevnes for en ny periode på fire år. Forskriften sier også at "*Vedkommende anses som regionalt verneombud inntil det på tilsvarende måte blir gitt melding om nyoppnevning eller at verneombudet er løst fra vervet.*" Forbundet har ikke praktisert dette så langt utvalget har kjennskap til og det har aldri vært foretatt en nyoppnevning av noe regionalt verneombud.

Forskriften fastsetter også at "*Regionale verneombud skal virke på heltid.*". I enkelte tilfeller har forbundet fått godkjenning fra fondsstyret for deltidsstilling for et RVO. Spesielt har dette forekommet ved langvarig sykdom og ved overlapping ve pensjonering.

Uansett er det viktig for forbundet at en får avklart med fondsstyret hvordan bestemmelsen skal tolkes og hva som er bakgrunnen for at RVO-ene både skal tilsettes og oppnevnes, tidsrammen for oppnevning og spørsmålet om heltid. Dette er imidlertid ikke en sak for vedtektsutvalget.

Det gjør ikke saken enklere for forbundet at fondsstyret "*kan bestemme at et regionalt verneombud skal fratras vervet, dersom vedkommende åpenbart og vedvarende ikke utfører de oppgaver som er pålagt gjennom denne forskriften eller grovt har misbrukt vervet.*" Slik bestemmelsen er utformet er det to instanser som har "styringsrett" overfor en av forbundets tilsette, både fondsstyret og forbundet. Utvalget synes dette er en vanskelig bestemmelse rent prinsipielt, men antakelig ikke reelt, fordi fondsstyret kan frata en av forbundets ansatte vervet som RVO uten at det har noen konsekvenser for ordningen. Forbundet risikerer derfor rent teoretisk i slike tilfeller å sitte igjen med en tilsatt RVO som ikke lenger kan bruke som RVO.

Planer for RVO-enes arbeid.

Forskriftens § 3-4 fastsetter at forbundet Forbundene skal utarbeide planer for de regionale verneombudenes virksomhet, at planene skal godkjennes av fondsstyret og at forbundet skal levere rapporter til fondsstyret. Slike virksomhetsplaner og rapporter utarbeides.

Arbeidsinstruks

Vedtektenes pkt. 7.1-5 fastsetter at "*De regionale verneombud for byggebransjen er knyttet til forbundets distriktskontor under den samme ledelse som distriktskontorenes øvrige ansatte.*" Forskriften fastsetter at "*Fondsstyret kan kreve at forbundene utarbeider instruks for de regionale verneombudene. Instruksene skal godkjennes av Fondsstyret.*" Utvalget er ikke kjent med om det er utarbeidet en egen instruks og om den i så fall er godkjent av fondsstyret.

25.3. FORSØK PÅ EN HISTORIESKRIVNING

Ansatte og valgte i Fellesforbundet som kom fra andre forbund enn Bygning fikk først innblikk i ordningen med RVO ved forbundssammenslutningen i 1988. For dem var "det en ny verden", RVO-ene var "noe for seg selv" og de ble behandlet som det. Førstesekretær Håkon Nielsen (førstesekretær fra og 1988 til landsmøtet i 1995 hvor han ikke ble gjenvalgt) bygget opp under at "de var noe for seg selv". Han påsto at de faktisk skulle oppnevnes av landsmøtet, men resten av den daværende ledelsen fulgte det aldri opp. Når en i ettertid ser på forskriften er det mulig at Håkon Nielsen hadde rett.

RVO-ene var lønnet etter statens regulativ og var ut fra det utvalget har fått kjennskap til innplassert på samme lønnstrinn som inspektørene i Arbeidstilsynet. Forbundsstyret fattet i november 1992 vedtak om at forbundet skulle ha sitt eget lønnssystem og frigjøre seg fra statens regulativ (Det systemet forbundet har i dag er det som ble vedtatt i november 1992). Det medførte et skille mellom RVO-ene som fortsatt var på statens regulativ og forbundets øvrige ansatte som ikke var omfattet av avtalen med HK.

Ansatte i forbundet som hadde behov for bil i tjenesten har rett til å få billån i forbundet. En slik rett hadde ikke RVO-ene. Ordningen med billån var slik at forbundet garanterte for RVO-enes låneopptak i det som den gang var Landsbanken. Sekretærer og rådgivere hadde rett til å møte på representantskapsmøtene og på landsmøtene. En tilsvarende rett hadde ikke RVO-ene. Etter hvert ble det et betydelig press fra RVO-ene både om å komme inn på samme lønnstabell som forbundets sekretærer og rådgivere og at det skulle ha de samme lånemuligheter, møterett og for øvrig være omfattet av de samme personalbestemmelsene som ansatte sekretærer og rådgivere. Overgangen til å bli behandlet personalmessig som sekretærer og rådgivere skjedde glidende en gang på 90-tallet.

RVO-ene er underlagt de respektive ADK-lederne. Det samme er nedfelt i dokumentet om forbundets administrative organisering og i vedtektene.

25.4. UTVALGETS FORSLAG TIL ENDRING I VEDTEKTENE

Som nevnt har pkt. 3.3.5.2-2 i forbundets vedtekter følgende bestemmelse om forbundsstyrets organisatoriske ansvar og virkeområde

- *ansette sekretærer og godkjenne disse som tillitsvalgte, samt oppnevne regionale verneombud i henhold til lover og forskrifter*

Forbunds sekretærer opptrer som tillitsvalgte på vegne av forbundets ledelse og har rett til å inngå avtale med bedrifter og med arbeidsgivernes organisasjoner. Det er derfor riktig at det er forbundsstyret skal ansette sekretærer og godkjenne disse som tillitsvalgte. Men når det gjelder RVO-ene er bestemmelsen noe som henger igjen fra gammelt av. Utvalget kan ikke se

at det er nødvendig at forbundsstyret skal oppnevne regionale verneombud og foreslår derfor at bestemmelsen går ut av vedtektene. Det blir da en administrativ sak for forbundsledelsen å ansette/oppnevne RVO-er.

Utvalget foreslår at vedtektenes pkt.3.3.5.2-2 Om forbundsstyrets organisatoriske ansvar og virkeområde endres på følgende måte når det gjelder ansettelse og oppnevning:

- ~~ansette sekretærer og godkjenne disse som tillitsvalgte, samt oppnevne regionale verneombud i henhold til lover og forskrifter~~

26. TILBAKEFØRING AV KONTINGENT

Medlemmer som betaler kontingent for perioder de skulle ha enten vært fritatt eller betalt en lavere kontingent får refundert kontingenten. Forbundet refunderer sin andel og "trekker" avdelingenes andel i en etterfølgende overføring av kontingent til avdelingen.

26.1. GJELDENE VEDTEKTSBESTEMMELSER

Vedtektene har følgende bestemmelse i pkt.2.3-1 som enten direkte eller indirekte pålegger medlemmene en plikt til gi melding om endringer som påvirker medlemmets kontingentinnbetaling:

Et medlem har plikt til å:

- *gi melding til avdelingen ved endring av adresse, skifte av arbeidsgiver og alle andre endringer som har betydning for medlemskapet*

I tillegg har vedtektene følgende bestemmelse som gjelder medlemmers plikt til å gi melding om endringer i forhold vedr. medlemskap:

1.4 Kontingentfritak

4.4.1 Midlertidig fritak

- 1. Medlemmer som avtjener første gangs militær- eller sivil verneplikt eller i sivilforsvaret, fritas for kontingent i tjenesteperioden. Fritak gis under forutsetning av at det ikke utbetales lønn fra arbeidsgiver.*
- 2. Arbeidsløse medlemmer som ikke mottar ordinær stønad for arbeidsløse, kan fritas for kontingent etter søknad til avdelingen.*
- 3. Midlertidig fritatte medlemmer er selv ansvarlige for å holde avdelingen orientert om når fritaksperioden begynner og når den slutter.*

4.4.2 Varig fritak

- 1. Medlemmer som har 45 års sammenhengende medlemskap i forbund tilsluttet Landsorganisasjonen, er fritatt for kontingent. Disse er æresmedlemmer.*
- 2. Ikke yrkesaktive medlemmer fritas for kontingent dersom de har minst 25 års sammenhengende medlemskap i forbund tilsluttet Landsorganisasjonen.*

Det er særlig pkt. 3 i bestemmelsens pkt. 4.4.1 som er av interesse i denne sammenhengen fordi den bestemmelsen fastsetter medlemmets medvirkningsplikt.

Når det gjelder feil i innbetaling av kontingent har også avdelingene et ansvar slik det bl.a. kommer til uttrykk i vedtektenes pkt. 3.4.2-1 hvor det bl.a. heter:

- *holde medlemsregisteret à jour i henhold til utarbeidet instruks*

26.2. EN VURDERING

En del av tilbakebetalingene forbundet gjør av innbetalt kontingent har sin bakgrunn i feil opplysninger i medlemssystemet. Om det er forbundet eller avdelingene som er årsaken til feilen er etter utvalgets oppfatning av underordnet betydning, medlemmet skal i slike tilfeller holdes skadesløse. medlemmet har vitterlig betalt en kontingent som forbundet og avdelingen ikke skulle ha hatt.

Etter utvalgets oppfatning stiller det seg annerledes med feil innbetalinger som skyldes at medlemmet ikke har gitt melding om endringer som medfører endringer i kontingenten til forbundet og avdelingen. Endringer i lønn medfører automatisk endring i kontingenten målt i kroner, men endringer som enten fører til fritak eller overgang til minstekontingent ikke fanges opp på tilsvarende måte.

Utvalget har vurdert den nåværende bestemmelsen i vedtektenes pkt. 4.4 om kontingentfritak og er kommet til at det vil være riktig å presisere medlemmets plikt til å gi melding om endringer som påvirker den kontingent medlemmet skal betale. Utvalget foreslår at vedtektenes pkt. 4.4 får følgende ordlyd (tekst som tas ut er ~~gjennomstrevet~~, ny tekst i **normal fet**):

4.4 Kontingentfritak

4.4.1 Melding om fritak

- 1. Et medlem er selv ansvarlig for å gi opplysninger til avdelingen om endringer som medfører rett til enten midlertidig eller varig fritak for innbetaling av kontingent**
- 2. Midlertidig eller varig fritak gjelder fra det tidspunkt endringen i den enkeltes arbeidsforhold gir rett til fritak, men ikke tidligere enn fra det tidspunkt forbundet eller avdelingen mottok melding om endringen.**

4.4.2 Midlertidig fritak

- 1. Medlemmer som avtjener første gangs militær- eller sivil verneplikt eller i sivilforsvaret, fritas for kontingent i tjenesteperioden. Fritak gis under forutsetning av at det ikke utbetales lønn fra arbeidsgiver.*
- 2. Arbeidsløse medlemmer som ikke mottar ordinær stønad for arbeidsløse, kan fritas for kontingent etter søknad til avdelingen.*
- ~~3. Midlertidig fritatte medlemmer skal uten ugrunnet opphold gi melding til avdelingen om når fritaksperioden opphører. er selv ansvarlige for å gi melding om holde avdelingen orientert om når fritaksperioden begynner og når den slutter.~~

4.4.3 Varig fritak

- 1. Medlemmer som har 45 års sammenhengende medlemskap i forbund tilsluttet Landsorganisasjonen, er fritatt for kontingent. Disse er æresmedlemmer.*
- 2. Ikke yrkesaktive medlemmer fritas for kontingent dersom de har minst 25 års sammenhengende medlemskap i forbund tilsluttet Landsorganisasjonen.*

4.4.4 Tilbakeføring av kontingent

Et medlem som har betalt kontingent i en periode hvor vedkommende var berettiget til kontingentfritak, har krav på tilbakeføring av innbetalt kontingent dersom dette skyldes feilregistrering i forbund eller avdeling og medlemmet har oppfylt sin plikt til å gi melding om endringer i arbeidsforholdet.

27. VEDLEGG 1: ARTIKKEL I MAGASINET 5/2014 OM JURIDISK BISTAND

ADVARER: Jan Gunnar Vågen advarer yrkesskadde mot å hyre egen advokat. Foto: Erlend Angelo

Advarer yrkesskadde mot å hyre egen advokat

Da Jan Gunnar Vågen ble alvorlig skadet i en arbeidsulykke i 2004, fulgte han et råd om å oppsøke privat advokat. Det skulle han ikke gjort. For da mistet han retten til advokathjelp fra forbundet. Nå kan han tape over to millioner i erstatning.

Anne Siri Renå - anne.siri.rena@lomediamedia.no

Tips en vennSkriv ut

Publisert 13.05.2014 kl 10.25

Da ulykken var ute, ble livet snudd på hodet for Jan Gunnar Vågen. Nå ønsker han å bidra til at ikke andre må slite med de samme ekstra problemene som han selv har gjort. For forsikringsselskapet nekter å godta at Vågen er yrkesskadd og derfor skal ha yrkesskadeerstatning. Det samme forsikringsselskapet betalte en privat advokat for å ta seg av korrespondansen med Vågen. På det tidspunktet visste ikke Vågen at han som medlem i Fellesforbundet kunne ha fått advokathjelp via LO, men da måtte han ha gått til forbundet *først*. Nå går Haugesund-mannen glipp av en stor pengesum, og han er ikke den eneste som har havnet i ei slik klemme.

Lyst til å spy

Haugesund, våren 2014. Jan Gunnar Vågen er 60 prosent varig ufør og har gått over til en roligere koordinatorstilling i Imenco, selskapet som kjøpte opp hans tidligere arbeidsgiver Norwegian Universal Technology. Heldigvis har han en fleksibel arbeidsgiver som lar ham kjenne på dagsformen. Nå kommer Vågen bærende på en plastpose fylt til randen av legerklæringer,

dokumenter som beskriver den lange skadehistorikken, og diverse brev som har gått i årelang trafikk mellom han, advokat og forsikringsselskap.

– Hver gang jeg ser denne nå, får jeg bare lyst til å spy, sier han, fører ei hånd ned i posen, fisker opp en tung hvit perm og dumper den ned på bordet foran seg.

Fortsatt kan han kjenne på sterke smerter i kroppen, og et kjeveparti som ikke spiller på lag. Konsentrasjonen svikter.

– Jeg er evig optimist, det må jeg være. Selv om det hele er nokså bittert, innrømmer Jan Gunnar Vågen.

Den irriterende kunden

Å føre saken for retten med egne midler, for å kreve at forsikringsselskapet utbetaler summen han mener han har krav på, er en for stor risiko å ta. Vel å merke er det kun forsikringsselskapet som ikke godkjenner saken, Nav har godkjent saken som yrkesskade og Vågen har fått ménerstatning fra dem.

– Taper jeg saken må jeg pantsette huset, og det kan jeg ikke utsette familien for, sier Vågen. Forsikringsselskapet forholder seg bare til rapporten fra én av ekspertene Vågen oppsøkte, en konsultasjon som forsikringsselskapet betalte. Denne legen fastslår at det ikke finnes sammenheng mellom ulykken og Vågens lidelser. Tre spesialisterklæringer sier riktignok det motsatte, men disse blir ikke tatt hensyn til av forsikringsselskapet. Vågen visste at han hadde rett, og ga seg ikke. Telefonkontakten ble hyppig, og til slutt sa forsikringsselskapet stopp – de ønsket ikke flere telefonmøter med kunden. Isteden ble han bedt om å hyre privat advokat for å håndtere korrespondansen, noe forsikringsselskapet betalte for. Vågens mulighet til å få det han hadde krav på i erstatning ble dermed ødelagt, ettersom dette er årsaken til at forbundet ikke vil hjelpe Vågen videre.

Fortvilet situasjon

Vågen sitter på kontoret til Steffen Høiland i Haugesund sentrum. Høiland tok tak i saken umiddelbart etter at han ble valgt til leder for Fellesforbundets avdeling 57 Nord-Rogaland i fjor. Han mente den fortjente en ny behandling.

– Hjelpa jeg har fått her det siste året er rene himmelen, sier Vågen, og ser bort på Høiland. Høiland ba om juridisk bistand fra Fellesforbundet sentralt, noe som ble avslått med begrunnelsen om at en privat hyret advokat allerede hadde vært inne i bildet.

– Dette er en fortvilet situasjon. Vi vet vi har en sterk sak som har gode muligheter for å vinne fram i rettssystemet, sier Steffen Høiland.

Han sier det er mange medlemmer som ikke vet at de må oppsøke forbundet først. Sånn sett har denne saken vært en øyeåpner.

– Vi har lært og blitt tydelige på å gi denne informasjonen nå. Men jeg lurer fortsatt på hvilke retningslinjer LOs juridiske avdeling og forbundet opererer etter. Er det et prinsipp å avvise saker hvor en utenforstående advokat har vært engasjert, eller er det anledning til å bruke skjønn? Vågen tok kontakt med Fellesforbundet om saken første gang i 2009. Han har vært medlem av forbundet siden 1998.

Hva med å bruke skjønn?

Vågen har ikke helt gitt opp håpet om at forbundet finner et smutthull i regelverket. Erstatningssummen Vågen mener han har krav på ligger på 25 - 30 G, noe som tilsvarer 2,1 - 2,5 millioner kroner.

– Når du står midt oppe i en jævlig vanskelig situasjon i livet, er det nesten umulig å sette seg inn i et juridisk regelverk på egen hånd. Man tar imot råd fra andre, noe Vågen gjorde, sier Steffen Høiland.

Han mener videre det bør være åpning for skjønn i slike saker, blant annet hvilken hjelp advokaten har bistått med.

– I dette tilfellet var ikke advokaten stort mer enn et mellomledd, fordi forsikringsselskapet ikke orket hissige telefonsamtaler fra Vågen. Vågen fikk et råd, bare synd at det rådet kom fra forsikringsselskapet, avslutter Høiland.

Saker i grenseland

Morten Larsen, leder for ADK-Sørvest, bekrefter at saken har vært behandlet i tre omganger, og at den nå ansees som ferdigbehandlet – så fremt ikke flere momenter kommer inn i bildet.

– Vi har hatt møter og samtaler med avdelingen og medlemmet. Per nå er saken altså avsluttet, sier Larsen, som ikke ønsker å være mer konkret.

Han sier medlemmet har fått vurdert saken av sin private advokat og mottatt bistand der, og han har prøvd saken sin med dekning fra forsikringsselskapet.

– Vi har altså konkludert med at saken ikke bringes videre av oss, sier Larsen.

Han forteller at forbundet stadig mottar saker som ligger i et slags grenseland for hvor mye privatadvokaten har vært inne i bildet. Det er ikke uvanlig at ansatte får råd fra arbeidsgiver om å oppsøke private advokater.

– *Har dere gitt for dårlig informasjon til medlemmene om hvilke rettigheter de har?*

– Det vil jeg ikke si, jeg tror de fleste kjenner regelverket. Men jeg opplever at forsikringsordninger og annet er noe folk flest ikke bryr seg om fram til de plutselig får bruk for det, og når ulykken er ute vet de ikke hva de skal gjøre.

– Vi informerer om disse tingene på samlinger med avdelingene, men vi kan alltid bli enda flinkere. Muligheten for hjelp ligger der ute, fortsetter Larsen.

– Private advokater må være redelige nok til å opplyse om at klientene kan få hjelp av fagforeninger.

Det sier leder Atle Sønsteli Johansen i LOs juridiske avdeling. Hans erfaring er at advokater godt kjenner til ordningen og det faktum at klientene, så lenge de er medlemmer av en fagforening, kan benytte seg av advokater tilknyttet denne.

– Det finnes flere eksempler på at advokater først opplyser om dette når klienten har betalt godt over 200.000 kroner for å få hjelp, og deretter ikke har råd til mer. Noe som selvsagt er svært problematisk rent etisk.

LO har retningslinjer å forholde seg til, men ingen egne vedtekter som sier noe om det å overta saker fra en annen advokat. Det er forbundene som selv bestemmer om sakene skal over til LO sentralt for behandling.

Johansen mener det må foreligge «spesielle forhold» for at en advokat i LO-systemet tar over en sak fra en annen advokat.

– Vi får inn noen saker der medlemmet ønsker en slags «second opinion», etter at saken har blitt behandlet av en annen advokat. Disse tar vi normalt heller ikke, forteller Johansen.

Han forklarer også at advokaten som først har hatt saken, kan ha gitt direkte feil råd til klienten sin, og at det da i ytterste konsekvens må tas ut søksmål mot advokaten. Dette er heller ikke noe LOs juridiske normalt bistår med.

– Har medlemmene god nok kjennskap til rettighetene de har på dette feltet?

– Forbundene er i alle fall veldig godt kjent med det. Ikke alle enkeltmedlemmene vet om det, og nettopp her har en privat advokat plikt til å opplyse om rettigheten.

Problemer på arbeidsplassen? Gå direkte til forbundet!

Nestleder i Fellesforbundet Anders Skattkjær oppfordrer alle medlemmer til å sette seg inn i sine rettigheter og plikter.

– Det er viktig å følge med selv, og har du problemer, råder vi deg til å ta direkte kontakt med din lokale avdeling eller forbundet, sier Skattkjær.

Ikke alle saker gir nødvendigvis grunnlag for oppfølging eller rettshjelp. Blant annet tilsier forbundets vedtekter og retningslinjer at rettshjelp ikke gis ubetinget, men bygger på en konkret vurdering i hver sak.

Tyngre å avslå

Skattkjær sier han ikke kjenner til den omtalte saken, og at han derfor ikke vil kommentere den.

– Men en god regel er at det å avslå rettshjelp, med den konsekvensen det kan få for medlemmet, skal veie tyngre enn å innvilge rettshjelp, sier han.

Dersom et medlem går utenom forbundet og engasjerer privat advokat, vil det normalt ikke gis juridisk bistand fra forbundet.

Via medlemskontingenten til LO får alle LO-forbund rimelig advokatbistand hos LOs juridiske avdeling.

Vanskelige saker

I løpet av et år mottar forbundet mange individuelle saker innen tre store områder: yrkesskader, stillingsvern og lønnskrevsaker. Mange, kanskje de fleste av sakene, blir løst gjennom forhandlinger. I andre tilfeller må sakene følges opp i rettssystemet. I 2013 ble det iverksatt søksmål i 49 yrkesskadesaker. Anders Skattkjær sier at disse sakene ofte er knyttet til spørsmålet om årsakssammenhengen mellom selve ulykken og påfølgende skader.

– Er medlemmene godt nok informert om hva som kreves for å få rettshjelp av forbundet?

– Generelt ja, men enkelt-eksempler viser at vi også kan bli bedre. Samtidig vil jeg understreke hvor viktig det er at medlemmene kontakter avdelingen eller forbundet når det oppstår problemer og ikke går til private advokater.

Betal kontingent av bi-jobben

Er du snekker, men jobber som servitør på si? Da bør du sjekke at du betaler kontingent for begge jobbene. For er ulykken ute når du er på jobb i restauranten – mens du bare betaler kontingent i snekkerjobben – så får du ikke hjelp av forbundet.

– Fellesforbundet innvilger rettshjelp kun på det området der medlemmet har betalt kontingent, bekrefter Birgitte Reiersen, leder for medlems- og økonomiavdelingen.

Medlemmene betaler prosentvis kontingent av arbeidsinntekt, også av bi-jobb, på vanlig måte.

– Det er også viktig å tenke på dette om du har en bi-jobb utenfor Fellesforbundets organisasjonsområde. Hvis du kjører taxi en gang i måneden, og ulykken er ute, så kan ikke vi bistå deg. Da må du ha bi-medlemskap i Norsk Transportarbeiderforbund.

Medlemmer i Fellesforbundet fikk i fjor utbetalt til sammen 21,6 millioner kroner i yrkessakdeerstating, forteller sekretær Kjetil Larsen i Fellesforbundet.

28. VEDLEGG 2: FELLESFORBUNDETS VARSLINGSPLAKAT

VARSLINGSPLAKATEN

Vedtatt av AMU i Fellesforbundet 29. februar 2008
Revidert januar 2013

Fellesforbundet

Hva er varsling?

Varsling er å gå videre med kritikkverdige forhold til noen som kan gjøre noe med det. Kritikkverdige forhold er brudd på lovregler, brudd på interne regler eller brudd på etiske normer.

Varsling er positivt

Varsling er bra både for bedriften og for samfunnet, fordi kritikkverdige forhold kan rettes opp. Folk som er villige til å varsle er en viktig ressurs for Fellesforbundet og ledelsen vil støtte og beskytte ansatte som avdekker og tar opp kritikkverdige forhold.

Rett og plikt til å varsle

Den enkelte ansatte oppfordres til å varsle om kritikkverdige forhold, fordi det kan bidra til å utvikle Fellesforbundet positivt, men har normalt ikke plikt til å varsle.

De ansatte har plikt til å varsle om kriminelle forhold og om forhold der liv og helse er i fare.

Oppfølging av varsling

Ledelsen må ta stilling til hvordan det skal ryddes opp i saker som er varslet.

- Det skal ryddes opp i det som er kritikkverdig. Varsleren skal ha tilbakemelding innen en uke.
- Viser det seg at kritikken er grunnløs eller baserer seg på en misforståelse, skal varsleren få en ordentlig forklaring.
- Ledelsen har også et ansvar for å ta vare på personer som har blitt utsatt for grunnløs kritikk.

Den som varsler skal ikke straffes

En varsler som opplever dette må si fra til forbundsleder eller leder for personalavdelingen som straks skal behandle et slikt tilfelle.

Hvem varsler du til?

Både saken og situasjonen vil avgjøre hvordan det best varsles.

Eksempler på kritikkverdige forhold det kan varsles om er:

- Straffbare forhold
- Brudd på lovregulerte forpliktelser
- Brudd på bedriftens interne retningslinjer
- Brudd på etiske standarder som har bred oppslutning i samfunnet

I utgangspunktet bør saker varsles om på lavest mulig nivå. Prinsippet om å ta opp alle typer saker tjenestevei (i linjen) gjelder i forbundet, dvs at en i første rekke bør ta opp en sak med nærmeste overordnede.

I saker hvor det vil kunne oppleves vanskelig å gå til nærmeste leder eller hvor nærmeste leder er en del av problemet, kan varsling skje direkte til verneombud, medarbeidere i personalavdelingen eller leders overordnede. Tillitsvalgte, bedriftshelsetjenesten eller Psykologbistand kan også kontaktes.

Dersom varsleren ikke oppnår reaksjon eller tilbakemelding på sitt første varsel, oppfordres varsleren til å informere forbundsleder eller leder for personalavdelingen i Fellesforbundet.

Ekstern varsling
Vår bedrift har lagt til rette for å varsle internt på en god måte. Samtidig har den enkelte alltid rett til å gå til offentlige tilsyn med relevante saker.

Anonymitet og fortrolighet

Varsling kan gjøres anonymt, men normalt vil åpenhet sikre bedre saksgang og et bedre resultat for alle involverte parter. Hvem varsleren er, er allikevel fortrolig informasjon.

29. VEDLEGG 3: AVDELINGSHÅNDBOKA

AVDELINGSHÅNDBOK

Fellesforbundet avd. XXX

1 VEDTEKTER

Vedtekter for "Avdelingens navn".

§ 1 Navn

Foreningens navn er: "NAVN".

Foreningen er tilsluttet Fellesforbundet, og omtales i Fellesforbundets vedtekter som en «Avdeling». Foreningen vil på denne bakgrunn også i de følgende bestemmelser her omtales som «Avdelingen».

§ 2 Sete

Avdelingen har sitt kontor i "STED" og adressen er: "FULLSTENDIG ADRESSE".

§ 3 Juridisk person – forholdet til Fellesforbundet

Avdelingen er selveiende og en frittstående juridisk person med upersonlig og begrenset ansvar for gjeld.

Fellesforbundets vedtekter gjelder for avdelingen så langt de inneholder bestemmelser som vedrører avdelingen og medlemmene. Bestemmelsene i Fellesforbundets vedtekter går foran ved eventuell motstrid med bestemmelsene i disse vedtektene.

Avdelingen kan ikke begunstige medlemmer privat gjennom utdeling av verdier til medlemmene utover de situasjoner og rammer som er fastlagt i vedtektene, herunder relevante bestemmelser i vedtektene for Fellesforbundet. Avdelingen kan heller ikke overføre verdier til stiftelser eller andre sammenslutninger med en selvstendig formuesmasse som etter sitt formål skal tilgodese medlemmene, uten at disposisjonen og vedtektene for stiftelsen/sammenslutningen på forhånd er godkjent av forbundsstyret i Fellesforbundet.

§ 4 Formål og oppgaver

Formålet med avdelingen er å fremme medlemmers lønns- og arbeidsvilkår.

Avdelingens myndighetsområde og oppgaver fremgår av Fellesforbundets vedtekter.

§ 5 Medlemmer

Alle Fellesforbundets medlemmer innenfor det geografiske og bransjemessige organisasjonsområdet avdelinger er tildelt av forbundsstyret i Fellesforbundet er medlemmer av avdelingen.

Medlemmenes særskilte rettigheter og plikter fremgår av Fellesforbundets vedtekter.

§ 6 Årsmøte

Styret skal innkalle til årsmøte som skal avholdes innen utgangen av april hvert år. Kunngjøring om årsmøte med styrets forslag til dagsorden bekjentgjøres med minst 14 dagers varsel. Dersom det fremmes forslag av stor betydning for avdelingen, som salg av eiendeler, innføring av ekstra administrasjonskontingent eller endring i denne og forslag vedrørende avdelingens stilling, skal dagsorden eller saksliste med styrets innstilling sendes alle medlemmer senest fire uker før møtet finner sted.

Forslag til årsmøtet skal være styret i hende innen den frist som er fastlagt av styret.

Styret skal innstille på alle saker som er ført opp på dagsorden ved innkalling til årsmøte og ekstraordinært årsmøte.

Årsmøtet vedtar den endelige dagsorden for møtet. Møtet kan ikke behandle saker utover den vedtatte dagsorden.

Alle avdelingens medlemmer har rett til å møte med forslags- og stemmerett på årsmøtet, hvor ikke annet følger av bestemmelsene i vedtektene for Fellesforbundet.

Årsmøtet ledes av valgt dirigent. Dirigenten behøver ikke å være medlem av avdelingen.

§ 7 Årsmøtets oppgaver

Årsmøtet skal:

1. Behandle styrets beretning og revidert regnskap
2. Behandle innkomne forslag
3. Velge:
 - a) Et styre som består av fem til ni medlemmer (dog slik at dette kan utvides til 11 medlemmer dersom avdelingen har flere enn 2 000 medlemmer)
 - b) Minst tre varamedlemmer til styret
 - c) Et studieutvalg på minst tre medlemmer
 - d) En kontrollkomité på minst to medlemmer og varamedlemmer
 - e) Revisor

Til styret velges leder, nestleder, kasserer, sekretær, studieleder, ungdomsleder og styremedlemmer og minst tre varamedlemmer. Vervene som leder, nestleder og kasserer kan ikke kombineres. Valg av kasserer skjer etter innstilling fra styret. Styret bør så langt mulig sammensettes slik at det dekker de ulike bransjer og klubber som er underlagt avdelingens ansvarsområde.

Faste styremedlemmer kan velges for to år. Dersom årsmøtet gjør vedtak om å praktisere dette, skal halvparten velges vekselvis annet hvert år. Leder, sekretær og studieleder velges for to år ved første gangs valg. Nestleder, kasserer og ungdomsleder velges for ett år. Ved neste årsmøte velges disse for to år.

Medlemmer av avdelingens styre kan ikke samtidig være ansatt i avdelingen.

Medlemmer av kontrollkomiteen velges for to år.

Årsmøtet kan gi styret fullmakt til å ansette en daglig leder og/eller andre til å utføre økonomi- eller sekretærfunksjonene. Årsmøtet kan da unnlate å velge kasserer og/eller sekretær.

§ 8 Ekstraordinære årsmøter

Dersom det i en årsmøteperiode oppstår særlig viktige og uforutsette situasjoner, som ikke var kjent ved avholdelse av det ordinære årsmøtet, kan det innkalles til ekstraordinært årsmøte. Det samme kan gjøres dersom det ordinære årsmøtet ikke kunne fatte endelig vedtak i en sak av større betydning for avdelingen.

Styret innkaller til ekstraordinært årsmøte når styret gjør vedtak om det, dersom minst 25 % av medlemmene forlanger det og når forbundsstyret i Fellesforbundet krever det forutsatt at betingelsen for ekstraordinært årsmøte etter pkt. 1 er oppfylt. For øvrig innkalles ekstraordinært årsmøte etter samme bestemmelser som ved ordinære årsmøter. I særlige tilfeller, og etter samtykke fra Fellesforbundet, kan ekstraordinært årsmøte innkalles med fire dagers varsel.

Ekstraordinært årsmøte kan bare behandle de saker som er årsak til innkallingen.

§ 9 Medlemsmøte

Medlemsmøte holdes når styret gjør vedtak om det eller når Fellesforbundet bestemmer det.

Dersom avdelingen har opprettet representantskap, erstattes medlemsmøtene av representantskapsmøter. Representantskapets medlemmer har møteplikt. Avdelingens medlemmer kan gis adgang til å møte i representantskapet med tale- og forslagsrett. Selv om representantskap er opprettet kan styret beslutte å innkalle til medlemsmøte dersom dette finnes nødvendig.

Dagsorden til medlemsmøter og representantskapsmøter bestemmes av styret og skal kunngjøres på forhånd.

Det siste medlemsmøte/representantskapsmøte i et kalenderår skal behandle avdelingens handlingsplan og avdelingens budsjett for det kommende kalenderåret.

Medlemmer som ønsker saker tatt opp i medlemsmøte eller representantskapsmøte, skal sende forslag om det til styret. Forslag som er kommet inn fra medlemmene, skal føres opp på dagsorden. Forslag som ikke er kommet inn én uke før møtet holdes, kan ikke forlanges behandlet før på et etterfølgende møte.

Arbeidstakere som er medlemmer av andre LO-forbund, men som lønnes etter en av Fellesforbundets overenskomster, har rett til å delta på medlemsmøter hvor spørsmål med tilknytning til overenskomsten skal behandles. I slike spørsmål har disse medlemmene fulle rettigheter. Det er en forutsetning at Landsorganisasjonen godkjenner medlemskap i annet forbund.

§ 10 Styret

Styret leder avdelingen i samsvar med vedtektene og fastsatte vedtak. Styret skal føre tilsyn med den daglige ledelse og avdelingens virksomhet for øvrig. Styret har det økonomiske ansvaret for avdelingen.

Styret skal påse at avdelingen fører regnskap i samsvar med offentlige lover og forskrifter, og i samsvar med instruks fastsatt av forbundsstyret i Fellesforbundet. Styret skal besørge at årsregnskap og revisjonsberetning leveres til Fellesforbundet.

Styret skal påse at avdelingens bankkonti bare kan disponeres av to personer i fellesskap. Underslagsforsikring skal være tegnet for dem som disponerer kontiene.

Styret skal innstille på alle saker som er ført opp på dagsorden til årsmøte, til representantskapsmøte og til medlemsmøte.

Styret er vedtaksført når et flertall av medlemmene, inklusiv møtende varamedlemmer, er til stede.

Ansvarsfordelingen i avdelingens styre er slik:

- lederen er ansvarlig for avdelingens totale virksomhet, har den daglige ledelsen av avdelingen og er avdelingens informasjonsansvarlige
- nestlederen skal fungere som leder dersom lederen har forfall
- sekretæren fører møteprotokoller og besørger korrespondansen i samråd med lederen
- kasserer/forretningsfører fører regnskapet og har ansvaret for forvaltningen av avdelingens økonomi
- kasserer/forretningsfører har ansvaret for at bedrifter og klubber etterlever kontingenttrekkordningen slik den er fastlagt i trekkavtale og slik det går fram av instruks og retningslinjer
- ungdomslederen er leder av avdelingens ungdomsgruppe og har som hovedoppgave å arbeide blant avdelingens ungdom og lærlinger
- studieleder koordinerer avdelingens studieaktiviteter for medlemmer og tillitsvalgte

Styret kan fastsette at ansatte i avdelingen kan møte på styremøter. I slike tilfeller skal avdelingens styre fastsette de rettigheter den enkelte ansatte har med hensyn til styrets behandling av saker.

Avdelingen tegnes av styrets leder og nestleder i fellesskap, eller en av disse sammen med ett annet styremedlem.

§ 11 Vedtektsendring

Endringer i avdelingens vedtekter kan bare foretas på ordinært eller ekstraordinært årsmøte. Beslutning om å endre vedtektene krever alminnelig flertall (flertall av de avgitte stemmer). Ved stemmelikhet er et forslag forkastet.

Bestemmelsen i vedtektenes § 3 kan ikke gyldig endres uten skriftlig samtykke fra forbundsstyret i Fellesforbundet.

§ 12 Oppløsning

Avdelingen kan med flertall som for vedtektsendring beslutte å oppløse seg selv. Ved oppløsning skal avdelingen oppnevne et avviklingsstyre.

Frie aktiva i avdelingen tilfaller ved avviklingen Fellesforbundet.

2 OM AVDELINGEN

2.1 KONTOR

Avdelingen har kontorer i _____ med følgende åpningstider:

	Perioden 15.09 – 14.05	Perioden 15.05 – 14.09
Mandag	Fra kl. 08.00 til kl. 15.45	Fra kl. 08.00 til kl. 15.00
Tirsdag	Fra kl. 08.00 til kl. 15.45	Fra kl. 08.00 til kl. 15.00
Onsdag	Fra kl. 08.00 til kl. 15.45	Fra kl. 08.00 til kl. 15.00
Torsdag	Fra kl. 08.00 til kl. 15.45	Fra kl. 08.00 til kl. 15.00
Fredag	Fra kl. 08.00 til kl. 15.45	Fra kl. 08.00 til kl. 15.00

2.2 KONTINGENT

Avdelingen har en ekstra administrasjonskontingent i samsvar med vedtektenes pkt. 4.1.3 på 0,0X %. Vedtaket om ekstra administrasjonskontingent ble gjort på avdelingens årsmøte dd.mm.åå. Medlemmenes totale kontingent til forbundet og avdelingen, inkl. den ekstra administrasjonskontingenten, er 1,XX % av kontingentgrunnlaget slik dette er definert i pkt. 4.1.1-2

3 ORGANISASJONSOMRÅDE

Forbundets vedtekter pkt. 3.3.5.2-2 har bestemmelse om at Fellesforbundets forbundsstyre skal fastsette avdelingenes geografiske og bransjemessige organisasjonsområde. Forbundsstyret i Fellesforbundet har ved vedtak av dd.mm.åååå og ved vedtak av dd.mm.åååå fastsatt at avdelingen er tildelt følgende geografiske og bransjemessige organisasjonsområde for de grupper ansatte som framkommer av de enkelte overenskomsters virkeområde:

Overenskomstområde	Geografisk område
Industrioverenskomsten:	XXX kommune, YYY kommune med unntak av zzz.
Fellesoverenskomsten for byggfag	XXX kommune, YYY kommune med unntak av zzz.
Riksavtalen	XXX kommune, YYY kommune med unntak av zzz.
Overenskomsten for byggeindustrien	XXX kommune, YYY kommune med unntak av zzz.
Biloverenskomsten	XXX kommune, YYY kommune med unntak av zzz.
Fellesoverenskomsten for treforedlingsind	XXX kommune, YYY kommune med unntak av zzz.
AMB overenskomsten	XXX kommune, YYY kommune med unntak av zzz.
Flyoverenskomsten	XXX kommune, YYY kommune med unntak av zzz.
Verkstedoverenskomsten for Forsvaret	XXX kommune, YYY kommune med unntak av zzz.
Aviser	XXX kommune, YYY kommune med unntak av zzz.
Havbruksoverenskomsten	
Overenskomst for Trykkerier	
VTA-overenskomsten	
Glassoverenskomsten	
Overenskomst for Kartonasjefabrikker	
Overenskomst for asfaltarbeid	
Landsoverenskomsten	

Overenskomstområde	Geografisk område
Avispakkerioverenskomsten	
Naturbruksoverenskomsten	
Steinindustrioverenskomsten	
Overenskomsten for jordbruks- og gartneri	
Landforpleiningsavtalen	
Overenskomst for Bokbinderier	
Prinsippavtale bemanning	
Miljøoverenskomsten	
Overenskomst for Serigrafiske bedrifter	
Bilutleioverenskomsten	
Tannteknikeroverenskomsten	
Wallboardoverenskomsten	
Hengeavtaler med andre LO-forbund	
Havbruksoverenskomsten/Veso A/S	
Myntoverenskomsten	
Hovedtariffavtalen KS	
Statskog	
Norsk Folkemuseum, Bygdø Kongsgård	
Sandtakoverenskomsten	
Torvindustri	
Norodden A/L	
Reingjetere	
Andøytorg	
Sem Gjestegård	
Gressmelfabrikker	

4 AVDELINGENS ORGANER

4.1 ÅRSMØTE

Årsmøte innkalles av avdelingens styre i samsvar med vedtektenes pkt. 3.4.3.1-1 og skal behandle de saker som framgår av vedtektenes pkt. 3.4.3.1-5.

4.2 MEDLEMSMØTER

Styret innkaller til medlemsmøter i samsvar med vedtektenes pkt. 3.4.4-1 og avholdes for øvrig i samsvar med bestemmelsen i vedtektenes pkt. 3.4.4.

Alternativ tekst 1:

Avdelingen har, i samsvar med vedtektenes pkt. 3.4.3.1-6, fått godkjenning fra forbundsstyret til å velge representantskap på følgende måte:

Forbundsstyrets vedtak er av dd.mm.åå og er meddelt avdelingen i brev av dd.mm.åå.

Alternativ tekst 2:

Avdelingen har, i samsvar med vedtektenes pkt. 3.4.3.1-6,7 fått godkjenning fra forbundsstyret til at representantskapet kan erstatte medlemsmøter. Forbundsstyrets vedtak er av dd.mm.åå og er meddelt avdelingen i brev av dd.mm.åå.

4.3 REPRESENTANTSKAP

Avdelingens årsmøte besluttet på møte dd.mm.åå at avdelingen skal ha representantskap, jf. vedtektenes pkt. 3.4.3.1-6. Medlemmer av representantskapet er valgt i samsvar med vedtektenes pkt. 3.5.2-2-siste strekpunkt.

Alternativ tekst:

Avdelingen har, i samsvar med vedtektenes pkt. 3.4.3.1-6,7, fått godkjenning fra forbundsstyret til å velge representantskap på følgende måte:

Forbundsstyrets vedtak er av dd.mm.åå og er meddelt avdelingen i brev av dd.mm.åå.

4.4 STYRET

Avdelingens styre, jf. vedtektenes pkt. 3.4.2.2 består av:

Avdelingsleder	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Nestleder	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Kasserer/forretningsfører	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Sekretær	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Studieleder	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Ungdomsleder	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Styremedlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Styremedlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Styremedlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Styremedlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Styremedlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Styremedlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Varamedlem til styret	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Varamedlem til styret	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå

Varamedlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Varamedlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Varamedlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Varamedlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå

4.5.2 Kontrollkomite

Avdelingens kontrollkomite, jf. vedtektenes pkt. 3.4.2.2 består av:

Leder	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Medlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Medlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Varamedlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Varamedlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå

4.5.3 Ungdomsutvalg

Avdelingens ungdomsutvalg består av:

Leder	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Medlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Medlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Varamedlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Varamedlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå

4.5.4 Hyttekomité

Avdelingens hyttekomité består av:

Leder	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Medlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Medlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Varamedlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Varamedlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå

Komiteens oppgave er å _____. Retningslinjer for komiteens arbeid og komiteens fullmakter framgår av ”Retningslinjer for utlån og bruk av avdelingens hytter” som er bilag til avdelingshåndboka, jf. bilag 11.1.1.

4.5.5 Annen komité

Avdelingens komité for ----- består av:

Leder	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Medlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Medlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Varamedlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå
Varamedlem	Fornavn Etternavn	Valgt på årsmøte dd.mm.åå

Komiteens oppgave er å _____. Retningslinjer for komiteens arbeid og komiteens fullmakter framgår av ”-----” som er bilag til avdelingshåndboka, jf. bilag 11.1.2.

5 EIENDOMMER

Avdelingen eier følgende eiendommer:

G.nr. xxx, br.nr. yyyy i KKKK kommune
G.nr. xxx, br.nr. yyyy i KKKK kommune
G.nr. xxx, br.nr. yyyy i KKKK kommune
G.nr. xxx, br.nr. yyyy i KKKK kommune
G.nr. xxx, br.nr. yyyy i KKKK kommune

5.1 NÆRMERE OM DE ENKELTE EIENDOMMER

5.1.1 G.nr. xxx, br.nr. yyyy i KKKK kommune

Eiendommen består av ----- . Formålet er å ----- .

Avdelingen står som formell eier av eiendommen i grunnboka. Utskrift fra grunnboka er tatt inn som bilag , jf. bilag 11.2.1.

5.1.2 G.nr. xxx, br.nr. yyyy i KKKK kommune

Eiendommen består av ----- . Formålet er å ----- .

Avdelingen står som formell eier av eiendommen i grunnboka. Utskrift fra grunnboka er tatt inn som bilag , jf. bilag 11.2.2.

5.1.3 G.nr. xxx, br.nr. yyyy i KKKK kommune

Eiendommen består av ----- . Formålet er å ----- .

Avdelingen står som formell eier av eiendommen i grunnboka. Utskrift fra grunnboka er tatt inn som bilag , jf. bilag 11.2.3.

5.1.4 G.nr. xxx, br.nr. yyyy i KKKK kommune

Eiendommen består av ----- . Formålet er å ----- .

Avdelingen står som formell eier av eiendommen i grunnboka. Utskrift fra grunnboka er tatt inn som bilag , jf. bilag 11.2.4.

6 MEDLEMSKAP I ANDRE LAG OG FORENINGER

Avdelingen er medlem av:

LO i/på XXXX

LO i/på XXXX

AAF – Arbeiderbevegelsens Arbeidsgiverforening – vedtak på avdelingens årsmøte dd.mm.åå.

Norsk Folkehjelp – vedtak på avdelingens årsmøte dd.mm.åå.

AOF i VVVV – vedtak på avdelingens årsmøte dd.mm.åå.

XXXforening – vedtak på avdelingens årsmøte dd.mm.åå.

XXXforening – vedtak på avdelingens årsmøte dd.mm.åå.

7 FRIKJØPTE TILLITSVALGTE OG ANSATTE

7.1 FRIKJØPTE TILLITSVALGTE

Av avdelingens tillitsvalgte er følgende frikjøpt med følgende stillingsprosent:

Avdelingsleder	100 % frikjøpt	Vedtak på avdelingens årsmøte dd.mm.åå
Nestleder	20 % frikjøpt	Vedtak på avdelingens årsmøte dd.mm.åå
Kasserer/forretningsfører	50 % frikjøpt	Vedtak på avdelingens årsmøte dd.mm.åå
Sekretær	20 % frikjøpt	Vedtak på avdelingens årsmøte dd.mm.åå

Ut over dette kan styret i henhold til vedtak på årsmøte dd.mm.åå frikjøpe tillitsvalgte ved behov for en periode av inntil seks – 6 – måneder.

7.2 ANSATTE

Avdelingsstyret ansetter arbeidstakere i avdelingen.

Avdelingen har ansatte i følgende stillinger:

- en organisasjonsarbeider i 100 % stilling – fast ansatt – vedtak om opprettelse av stilling gjort på årsmøte dd.mm.åå
- en organisasjonsarbeider i 50 % stilling – engasjement i perioden fra og med dd.mm.åå til og med dd.mm.åå – vedtak om opprettelse av stilling gjort på årsmøte dd.mm.åå
- en administrativ leder i 100 % stilling – fast ansatt – vedtak om opprettelse av stilling gjort på årsmøte dd.mm.åå
- en funksjonær i 100 % stilling – fast ansatt – vedtak om opprettelse av stilling gjort på årsmøte dd.mm.åå
- en funksjonær i 50 % stilling – engasjement i perioden fra og med dd.mm.åå til og med dd.mm.åå – vedtak om opprettelse av stilling gjort på årsmøte dd.mm.åå

For hver enkelt av de ansatte er det opprettet en egen personalmappe som inneholder følgende lov- og avtalebestemte dokumenter:

- ansettelsesavtale
- stillingsinstruks
- taushetserklæring
- osv

Lønns- og arbeidsvilkår for avdelingens ansatte organisasjonsarbeidere, forretningsfører osv er regulert etter ”T ariffavtale for lokale organisasjonsledd”

Lønns- og arbeidsvilkår for avdelingens funksjonærer er regulert av ”Landsoverenskomsten HK og AAF”.

8 ØKONOMISK GODTGJØRING

8.1 HONORARER

Avdelingens tillitsvalgte gis en årlig godtgjøring på følgende måte:

Avdelingsleder	Årlig godtgjøring etter lønnsgruppe 10? i den til enhver tid gjeldende lønnstabell for Fellesforbundet. Månedlige utbetalinger.	Vedtak på avdelingens årsmøte dd.mm.åå
Nestleder	Årlig godtgjøring tilsvarende 20 % lønnsgruppe 10? i den til enhver tid gjeldende lønnstabell for	Vedtak på avdelingens årsmøte dd.mm.åå

Fellesforbundet. Månedlige utbetalinger.

Kasserer/ forretningsfører	Årlig godtgjøring tilsvarende 50 % lønnsgruppe 10? i den til enhver tid gjeldende lønnstabell for Fellesforbundet. Månedlige utbetalinger.	Vedtak på avdelingens årsmøte dd.mm.åå
Sekretær	Årlig godtgjøring tilsvarende 20 % lønnsgruppe 10? i den til enhver tid gjeldende lønnstabell for Fellesforbundet. Månedlige utbetalinger.	Vedtak på avdelingens årsmøte dd.mm.åå
Andre 1	Kr ----- per år	Vedtak på avdelingens årsmøte dd.mm.åå
Andre 2	Kr ----- per år	Vedtak på avdelingens årsmøte dd.mm.åå
Andre 2	Kr ----- per år	Vedtak på avdelingens årsmøte dd.mm.åå

Øvrige medlemmer av styret gis, etter vedtak på avdelingens årsmøte dd.mm.åå, hver et årlig honorar på kr XXXX. Honoraret utbetales 1. april hvert år.

XXX gis som leder/medlem av VVVV og etter vedtak på avdelingens årsmøte dd.mm.åå, et årlig honorar på kr XXXX. Honoraret utbetales 1. april hvert år.

YYY gis som leder/medlem av UUUU og etter vedtak på avdelingens årsmøte dd.mm.åå, et årlig honorar på kr XXXX. Honoraret utbetales 1. april hvert år.

8.2 KOSTNADSDEKNING OG ANNEN GODTGJØRING

8.2.1 Mobiltelefon

Kostnader til mobiltelefon dekkes etter regning (med inntil kr xxxx per år/per periode) for følgende personer etter vedtak på årsmøte/styremøte dd.mm.åååå:

- Fornavn Etternavn, eventuelt funksjon (avdelingsleder)
- Fornavn Etternavn, eventuelt funksjon (nestleder)
- Fornavn Etternavn
- Fornavn Etternavn

8.2.2 Reise

Kostnader til godkjente reise i avdelingens tjeneste dekkes etter følgende regelverk fastsatt av årsmøtet/representantskapet/styret/ dd.mm.åååå: (alt. statens regelverk og statens satser) :

8.2.3 Deltakelse på kurs

Medlemmer som deltar på kurs i regi av forbundet, avdelingen eller andre og som er berettiget til stipend etter AOFs satser gis et tilskudd på kr vvvv per kurs/dag.

NB slike tilskudd medfører oppgaveplikt til skattemyndighetene.

8.2.4 Annen kostnadsdekning

9 ADMINISTRASJON OG ØKONOMI

9.1 MEDLEMSREGISTER – FANE2

Avdelingen kjører selv Fane2 for avdelingen.

9.1.1 Avtale om kjøring av Fane2 for avdeling XXX

Det er inngått avtale mellom avd. xx og avd. YY om kjøring og vedlikehold i Fane2. Avtalene er vedlegg til denne avdelingshåndboka.

9.2 REGNSKAPSFØRSEL

Avdelingens regnskap føres av "AS Regnskapsførsel" i samsvar med avtale mellom avdelingen og "AS Regnskapsførsel".

9.3 REVISJON

Revisjon av regnskapene i avdelingen utføres av XXXX i samsvar med vedtektenes pkt. 3.4.1.3-1. Valg av revisor/revisjonselskap ble gjort på årsmøte i avdelingen dd.mm.åååå.

9.4 TILGANG TIL BANKKONTI

Det vises til avdelingens vedtekter §10 og det er på den bakgrunn fastsatt følgende:

9.5 ATTESTASJON PÅ FAKTURAER

Det vises til avdelingens vedtekter §10 og det er på den bakgrunn fastsatt følgende:

10 ANDRE FORHOLD

10.1 DEKNING AV KLUBBENES ADMINISTRASJONSKOSTNADER

I samsvar med vedtektenes pkt. 3.4.2-3 siste strekpunkt skal avdelingen dekke klubbens administrasjonskostnader i de klubbene hvor det ikke er fastsatt egenklubbkontingent. Etter vedtak i årsmøte dd.mm.åå dekker avdelingen klubbens administrasjonskostnader på følgende måte:

10.2 SAMMENSLUTNINGER

Avdelingen er i dag en konsekvens av flere avdelingssammenslutninger. Så langt tilbake som det har vært mulig har det vært gjennomført følgende avdelingssammenslutninger som i dag framstår som avd. XXX

Avd. XXX og YYY slo seg sammen med virkning fra og med dd.mm.åååå etter vedtak i forbundsstyret

Avd. XXX og YYY slo seg sammen med virkning fra og med dd.mm.åååå etter vedtak i forbundsstyret

Avd. XXX og YYY slo seg sammen med virkning fra og med dd.mm.åååå etter vedtak i forbundsstyret

11 BILAG

11.1 KOMITEER OG UTVALG

11.1.1 Hyttekomite og regler for utleie av hytter

11.1.2 Andre utvalg – fullmakt/regler og lignende

11.2 UTSKRIFTER FRA GRUNNBOK

11.2.1 G.nr. xxx, br.nr. yyyy i KKKK kommune

11.2.2 G.nr. xxx, br.nr. yyyy i KKKK kommune

11.2.3 G.nr. xxx, br.nr. yyyy i KKKK kommune

11.2.4 G.nr. xxx, br.nr. yyyy i KKKK kommune

11.3 AVTALE OM KJØRING AV FANE2 FOR AVDELING XXX

30. VEDLEGG 4: JURIDISK BETENKNING – UTDELING AV MIDLER

**RO
SOMMERNES**
ADVOKATFIRMA DA

Fellesforbundet
v/ Svein Spilling
Postboks 9199 Grønland
0134 Oslo

Sendes også pr. e-post

RO SOMMERNES
ADVOKATFIRMA DA
Fridtjof Nansens plass 7
Postboks 1983 Vika
N-0125 Oslo, Norway

Tlf. (+47) 23 00 34 40
Faks. (+47) 23 00 34 50
E-post mail@rosom.no

www.rosom.no

26. september 2014

Ansvarlig advokat: Nils Petter Hansson
Vår ref.: Dokument1

Deres ref.:

FORBUD MOT UTDELING AV FORENINGERS MIDLER TIL MEDLEMMENE – MULIG ERSTATNINGS- OG STRAFFERETTSLIG ANSVAR FOR STYRET

1 INNLEDNING

Fellesforbundet har bedt oss om å gi en kort redegjørelse for mulige rettslige konsekvenser dersom styret i en forening foretar utdeling av foreningens midler til medlemmene. Vi er bedt om å holde redegjørelsen på et kortfattet og overordnet nivå. Vi har derfor valgt å fokusere på hovedreglene, og mulige konsekvenser av overtredelse. Hvorvidt et konkret tilfelle vil innebære regelbrudd, og om de mulige konsekvenser som her skisseres vil være aktuelle, vil måtte være gjenstand for konkret vurdering.

Temaet for redegjørelsen er beslutninger om utdeling av midler til medlemmene som går utover foreningens formål. Vi omtaler således ikke normale ytelser i tråd med foreningens formål som kommer medlemmene til gode, som f.eks. konfliktstønning mv. Slike utbetalinger vil normalt være fullt lovlige. Det vi omtaler her er de ulovlige utdelinger. Dette vil typisk kunne være rene beslutninger om utdeling av foreningens midler til medlemmene, f.eks. i forbindelse med en beslutning om å avvikle foreningen.

2 FORBUD MOT UTDELING AV FORENINGENS MIDLER TIL MEDLEMMENE

Foreningsretten er ikke lovregulert, og de foreningsrettslige regler må derfor utledes av rettspraksis og uskreven rett.

Driftskonto 8101 05 28216
Klientkonto 8101 11 86009
Org. NO 965 870 016 MVA

RO SOMMERNES ADVOKATFIRMA DA

Det er et grunnleggende foreningsrettslig prinsipp at medlemmene av en forening ikke kan beslutte å likvidere sammenslutningen og dele dens netto formue. En forening er et selveiende rettssubjekt, og dens eiendeler tilhører således ikke medlemmene. Dette innebærer også at foreningsmedlemmene heller ikke kan tildele seg selv «utbytte» eller andre rene utdelinger av midler fra foreningen mens den består.

Dette grunnleggende foreningsrettslige prinsipp kan heller ikke fravikes i vedtektene. Det kan således ikke gyldig fastsettes i vedtektene at midlene på fritt grunnlag kan utdeles til medlemmene, heller ikke i forbindelse med avvikling av foreningen.

Et mulig unntak fra dette vil være et omdanningsvedtak etter stiftelseslovens kapittel 6, jfr. stiftelseslovens § 55 hvor det fremgår at omdanningsreglene i lovens kapittel 6 i visse situasjoner gis anvendelse for foreninger. Det er således mulig å tenke seg at man ved å følge reglene i stiftelseslovens kapittel 6 kan få et lovlig omdannelsesvedtak som går ut på at foreningens midler skal kunne utdeles til medlemmene. Det må imidlertid forutsette en meget god grunn, da det avviker fra gjeldende foreningsrettslige prinsipper. Det kan likevel ikke utelukkes å være aktuelt i helt spesielle situasjoner.

3 DISPONERING AV NETTOFORMUE VED AVVIKLING

Ofte vil en forenings vedtekter ha bestemmelser om hva som skal skje med nettoformuen ved en avvikling av foreningen, f.eks. at den skal tilfalle en annen forening, stiftelse eller godt formål som driver virksomhet av samme eller lignende type som foreningen (eventuelt en «hovedforening»). I mangel av en slik bestemmelse i vedtektene, er det like fullt klart at nettoformuen ikke kan disponeres til annet enn et beslektet formål, eller avsettes til bruk i en senere forening som eventuelt kan bli opprettet med det samme formål som den oppløste.

Man kan tenke seg at et medlemsmøtet vedtar nye vedtektsbestemmelser om hva som skal skje med nettoformuen ved avvikling, før medlemsmøtet beslutter en avvikling. På den måten vil medlemsmøtet, med nødvendig flertall og gjennom vedtektsendring, før avviklingen kunne fastsette en anvendelse av midlene som ellers avviker fra de (tidligere) gjeldende vedtekter. Heller ikke da kan det besluttes at midlene skal utdeles til medlemmene.

Det nevnes for ordens skyld at begrensninger i foreningens disposisjonsrett også kan følge av stiftelsesgrunnlaget for bestemte eiendeler. En hytteforening kan f.eks. ha fått fritidseiendommen som gave, og hvor giveren har fastsatt bestemmelser som begrenser foreningens disposisjonsrett. Eventuell endring av slike bestemmelser må da skje etter reglene i stiftelseslovens kapittel 6, jfr. § 55. Uten å gå veien om omdanning etter stiftelseslovens kapittel 6 kan medlemsmøte da, uavhengig av hva vedtektene måtte bestemme, ikke beslutte en utdeling eller anvendelse i strid med det som følger av stiftelsesgrunnlaget.

4 STYREMEDLEMMERS ERSTATNINGSANSVAR

Ettersom foreningsretten ikke er lovregulert finnes heller ingen løvbestemmelse om erstatningsansvar for styremedlemmer i en forening, tilsvarende det man f.eks. har for styremedlemmer i aksjeselskaper (al. § 17-1) og stiftelser (stiftelsesloven § 56). De alminnelige ulovfestede erstatningsregler (culpa ansvaret) vil imidlertid gjelde også for styremedlemmer i en forening.

Vilkårene for erstatning vil være at det foreligger: (1) uaktsomhet fra styremedlemmets side, (2) et økonomisk tap, og (3) adekvat årsakssammenheng mellom den uaktsomme handling og tapet.

Ved en utdeling av foreningens midler til medlemmene vil den skadelidte være foreningen, som er et selveiende rettssubjekt. Ettersom en utdeling av foreningens midler innebærer et klart brudd på grunnleggende foreningsrettslige prinsipper, vil man nok lett komme til at det å godkjenne eller forestå slik utdeling kan være erstatningsbetingende uaktsomt. Det er også klart at en slik utdeling vil kunne innebære et økonomisk tap for foreningen. Det er ikke sikkert medlemmer som har mottatt og forbrukt midler i god tro vil være forpliktet til å foreta tilbakebetaling, eller at de har mulighet til å foreta tilbakebetaling.

Erstatningsansvar vil likevel sjelden være aktuelt, da det normalt er vanskelig å se for seg hvem som skal fremsette et erstatningskrav på vegne av foreningen. Det er foreningen som er den skadelidte, ikke det enkelte medlem (som ikke har eierskap til foreningens midler). Skal erstatningsansvar være aktuelt må det være fordi ett eller flere medlemmer er uenig i utdelingen, og de er eller kommer i en posisjon hvor de på foreningens vegne kan gjøre kravet gjeldende.

5 STRAFFEANSVAR

Et styremedlem som bidrar til at det fattes vedtak om utdeling av foreningens midler til medlemmene, og/eller som forestår slik utdeling, risikerer å bli rammet av straffelovens § 255 om underslag eller § 275 om utroskap. Bestemmelsene har følgende ordlyd:

§ 255:

For underslag straffes den som i hensikt derved å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning rettsstridig avbender, pantsetter, forbruker eller på annen måte tilegner seg en løsørgjenstand som han besitter, men som helt eller delvis tilhører en annen, eller rettsstridig forføyer over penger han har innfordret for en annen eller som på annen måte er betrodd ham.

Straff etter denne paragraf kommer ikke til anvendelse ved handling som går inn under § 277 eller § 278.

Straffen for underslag er bøter eller fengsel inntil 3 år. Medvirkning straffes på samme måte.

RO SOMMERNES ADVOKATFIRMA DA

§ 275:

For utroskap straffes den som i hensikt å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning eller å skade, forsømmer en annens anliggender som han styrer eller har tilsyn med, eller handler mot den annens tarv.

Straffen for utroskap er fengsel inntil 3 år. Bøter kan anvendes sammen med fengselsstraffen. Medvirkning straffes på samme måte. Under særdeles formildende omstendigheter kan bøter anvendes alene.

Straff etter denne paragraf kommer ikke til anvendelse ved handling som går inn under § 255, jf. § 256 eller § 276 a, jf. § 276 b.

Som påpekt innledningsvis vil det være flere vilkår og forutsetninger som må foreligge for at straffeansvar skal være aktuelt, og den enkelte sak må vurderes konkret. Det er altså ikke slik at enhver ulovlig utdeling vil innebære at styrets medlemmer kan straffes etter straffelovens § 255 eller § 275, men forholdet kan etter de konkrete omstendigheter rammes av disse bestemmelsene.

6 OPPSUMMERING

Styret har et overordnet ansvar for den alminnelige forvaltningen av foreningen, herunder å forestå en ordnet formuesforvaltning. I dette ligger en plikt til å forestå en forsvarlig styring og kontroll som samsvarer med foreningens formål.

Dersom styret godkjenner eller forestår en ulovlig utdeling av foreningens midler, vil det kunne medføre et erstatnings- og/eller straffeansvar.

Som styremedlem i foreninger er det derfor viktig at man er kjent med de begrensninger som følger av foreningsrettslige prinsipper i forhold til disponering av foreningens midler, og påser at det ikke skjer ulovlige disposisjoner.

Med vennlig hilsen

RO SOMMERNES ADVOKATFIRMA DA

Nils Petter Hansson

Del 2

Nye vedtekter og ny vedtektsstruktur

Utkast til vedtekter

2015 - 2019

**Vedtektsutvalgets forslag til
nye vedtekter**

Innhold

KAP. I FELLESBESTEMMELSER	191
1 FORMÅL OG VIRKEOMRÅDE	191
1.1 FORMÅL -----	191
1.2 VIRKEOMRÅDE -----	191
1.3 VEDTEKTENES IKRAFTTREDEN, FORTOLKNING OG AVGJØRELSE AV TVISTER -----	191
2 MEDLEMSKAP	192
2.1 GENERELT OM MEDLEMSKAP -----	192
2.1.1 Medlemskategorier -----	192
2.1.2 Opptak av medlemmer, virkningstidspunkt og avdelingstilhørighet -----	192
2.1.3 Opprettholdelse av medlemskap -----	193
2.1.4 Overføring av medlemskap -----	193
2.1.5 Avgjørelse av medlemskap og omstøtelse -----	194
2.2 MEDLEMMENES RETTIGHETER -----	194
2.3 MEDLEMMENES PLIKTER -----	195
3 ORGANISASJON	195
3.1 ORGANISASJONSMESSIG OPPBYGGING -----	195
3.2 DIVERSE FELLESBESTEMMELSER -----	195
3.2.1 Dagsorden og sakliste -----	195
3.2.2 Avstemningsregler -----	196
3.2.3 Protokoller -----	196
3.2.4 Økonomiske bidrag -----	196
3.2.5 Medlemmer av andre forbund -----	197
3.2.6 Særorganisasjoner -----	197
3.2.7 Valgbarhet -----	197
3.2.8 Suppleringsvalg -----	197
3.2.9 Tillitsvalgtes møteplikt -----	198
3.2.10 Inhabilitet -----	198
3.2.11 Administrasjon/økonomi -----	198
4 KONTINGENT	198
4.1 KONTINGENTBEREGNING -----	198
4.1.1 Prosentkontingent -----	198
4.1.2 Minstekontingent -----	198
4.1.3 Ekstra administrasjonskontingent -----	199
4.1.4 Ekstrakontingent -----	199
4.1.5 Ekstrakontingent ved konflikt -----	199
4.2 KONTINGENTTREKK -----	199
4.3 KONTINGENTFORDELING -----	199
4.4 KONTINGENTFRITAK -----	200
4.4.1 Melding om fritak -----	200
4.4.2 Midlertidig fritak -----	200
4.4.3 Varig fritak -----	200
4.5 KONTINGENTRESTANSE -----	200
4.6 TILBAKEFØRING AV KONTINGENT -----	201
5 TARIFFAVTALER	201
5.1 GENERELT -----	201
5.2 AVSTEMNING OVER TARIFFORSLAG -----	201
5.3 KONFLIKT -----	201
5.3.1 Prosedyre ved arbeidsstans -----	201
5.3.2 Konfliktstønad -----	202
KAP. II FORBUNDET	204
1 LANDSMØTE	204

1.1	GENERELT-----	204
1.2	VALG OG SAMMENSETNING -----	204
1.3	KONSTITUERING -----	204
1.4	MYNDIGHETSOMRÅDE -----	205
1.5	VALG -----	205
2	EKSTRAORDINÆRT LANDSMØTE	205
3	FORBUNDSSTYRET	206
3.1	GENERELT-----	206
3.2	OPPGAVER OG MYNDIGHETSOMRÅDER-----	206
4	FORBUNDSLEDELSEN	207
4.1	GENERELT-----	207
4.2	OPPGAVER OG MYNDIGHETSOMRÅDER-----	208
5	ADMINISTRASJON/ØKONOMI	208
5.1	ADMINISTRASJON-----	208
5.2	ØKONOMI -----	208
5.3	REGNSKAP OG REVISJON-----	209
	KAP. III AVDELINGER	210
1	GENERELT	210
2	ØKONOMI	210
2.1	ØKONOMI -----	210
2.2	REVISJON-----	210
3	MYNDIGHETSOMRÅDE OG OPPGAVER	210
4	ÅRSMØTE	211
4.1	INNKALLING OG DAGSORDEN -----	211
4.2	VALG -----	212
5	EKSTRAORDINÆRT ÅRSMØTE	213
6	MEDLEMSMØTE/REPRESENTANTSKAP	213
7	STYRET	213
8	OPPLØSNING AV AVDELING	214
	KAP. IV KLUBBER	215
1	GENERELT	215
2	ÅRSMØTE	215
2.1	VALG AV KLUBBSTYRE -----	216
2.1.1	<i>Generelle bestemmelser</i> -----	216
2.1.2	<i>Bedrifter med grupper</i> -----	216
2.1.3	<i>Offshore og store anlegg</i> -----	216
3	STYRET	216
3.1	GENERELT-----	216
3.2	OPPGAVER OG MYNDIGHETSOMRÅDE -----	216
4	MEDLEMSMØTE	217
5	OPPLØSNING AV KLUBB	217
6	GRUPPER	218
6.1	GENERELT-----	218
6.2	MØTER-----	218
6.3	VALG -----	218
6.4	STYRET -----	218

KAP. V SUSPENSJON, UTELUKKING MV.	219
1 SUSPENSJON OG UTELUKKING AV MEDLEMMER OG TILLITSVALGTE	219
1.1 VILKÅR -----	219
1.1.1 <i>Suspensjon og utelukking av medlemmer</i> -----	219
1.1.2 <i>Suspensjon og utelukking av tillitsvalgte</i> -----	219
1.2 DOKUMENTASJON OG BEHANDLING AV SUSPENSJON OG UTELUKKING-----	219
1.3 ORGANISATORISK BEHANDLING OG KONSEKVENSER AV SUSPENSJON OG UTELUKKING-----	219
1.3.1 <i>Behandling i klubb og avdeling</i> -----	219
1.3.2 <i>Konsekvenser av suspensjon og utelukking</i> -----	220
1.3.3 <i>Spesielt om suspensjon av tillitsvalgte</i> -----	220
2 ADMINISTRASJON AV AVDELINGER OG KLUBBER I VISSE TILFELLER	221
3 ANMELDELSE AV ANSATTE OG TILLITSVALGTE SOM BEGÅR LOVBRUDD SOM BERØRER VIRKSOMHETEN I ETT ELLER FLERE AV FORBUNDETS ORGANISASJONSLEDD	221
KAP. VI VEDTEKTSMALER FOR AVDELINGER OG KLUBBER	223
1 MAL FOR VEDTEKTER I AVDELING	224
2 MAL FOR VEDTEKTER I KLUBB	228

KAP. I FELLESBESTEMMELSER

1 FORMÅL OG VIRKEOMRÅDE

1.1 FORMÅL

Fellesforbundets formål er å organisere arbeidstakere, fremme deres lønns- og arbeidsvilkår og gjennom et nasjonalt og internasjonalt faglig og politisk engasjement basert på ideen om den demokratiske sosialismen, sørge for økonomisk og sosial utjevning, gode og velfungerende velferdsordninger og levekår til beste for arbeidstakere uavhengig av kjønn, seksuell legning, rase, livssyn, bosted og kulturell bakgrunn.

1.2 VIRKEOMRÅDE

5 Forbundets virkeområde er innenfor bransjer knyttet opp til tekstil-, trikotasje-, konfeksjons-, sko-, lær- og sportsartikkelindustrien, seilmakere, pelsbedrifter, garveribedrifter, landbruk, skogbruk, oppdrettsnæring, byggevirksomhet, byggeindustri, elektroteknisk industri, mekanisk industri, skipsindustri, on- og offshoreindustri, flyrelatert virksomhet, treforedling, gjenvinning, bilservice, grafisk industri, aviser og avistrykkerier, kartonasje- og emballasjebedrifter, media- og kommunikasjonsindustri, overnattings-, serverings-/cateringvirksomhet og områder som er beslektet med disse. I tillegg hører arbeidsmarkedsbedriftene og VTA-bedrifter (varig tilrettelagt arbeid) inn under forbundets virkeområde.

Forbundet organiserer også:

- arbeidstakere innenfor nye fag, yrker og bransjer som skapes av samfunnsutviklingen eller av den teknologiske utviklingen, og som har forankring i næringer, bransjer og bedrifter som er knyttet til forbundets nåværende virkeområde
- elever i videregående opplæring og studenter som tar høyere utdanning innenfor forbundets virkeområde

6 Forbundets virkeområde er ikke begrenset av bedriftenes eller foretakenes selskapsform, eierforhold o.l.

7 Fellesforbundet er tilsluttet Landsorganisasjonen i Norge.

1.3 VEDTEKTENES IKRAFTTREDEN, FORTOLKNING OG AVGJØRELSE AV TVISTER

6 Vedtektene ble vedtatt på forbundets landsmøte 9.-14. oktober 2015 og trådte i kraft ved vedtakelsen så fremt ikke landsmøtet fattet vedtak om annet.

7 Strid om fortolkning av vedtektene i landsmøteperioden avgjøres av forbundsstyret med endelig virkning. På samme måte avgjøres organisasjonsmessige tvistesporsmål som ikke er avklart i vedtektene. For organisasjonsmessige tvistesporsmål som ikke er avklart i vedtektene for det enkelte organisasjonsledd, legges vedtektenes bestemmelser for overordnet organisatorisk ledd til grunn. For øvrig vises til Landsorganisasjonens vedtekter om avgjørelse av tvister.

8 Tvist om fortolkning av vedtektene kan ikke avgjøres av det ordinære rettsapparatet.

2 MEDLEMSKAP

2.1 GENERELT OM MEDLEMSKAP

2.1.1 Medlemskategorier

6. Som yrkesaktive medlemmer regnes alle medlemmer som ikke er permanent ute av yrkesaktivt arbeid og som ikke skylder kontingent for mer enn to måneder.
7. Som ikke yrkesaktive medlemmer regnes medlemmer som er permanent ute av yrkesaktivt arbeid og ikke har inntekt fra lønnet arbeid.
8. Som æresmedlemmer regnes alle som har 45 års sammenhengende medlemskap i forbund tilsluttet Landsorganisasjonen.
9. Som elevmedlem regnes en person som er elev ved videregående skole eller folkehøyskole.
10. Som studentmedlem regnes en person som studerer på universitets- høyskole- eller fagskolenivå.

2.1.2 Opptak av medlemmer, virkningstidspunkt og avdelingstilhørighet

9. Alle arbeidstakere som har arbeid innenfor forbundets virkeområder og som godtar Landsorganisasjonens og forbundets vedtekter og vedtak som er gjort i Landsorganisasjonen og forbundets ulike organer, kan være medlemmer av forbundet. Ved opptak som medlem forplikter medlemmet seg til å følge og etterleve forbundets vedtekter.
10. Som elev- og studentmedlem kan opptas personer under utdanning forutsatt at disse ikke kan opptas som medlemmer etter vedtektenes pkt. 2.1.2-1. Forbundsstyret fastsetter nærmere regler for opptak av elev- og studentmedlemmer.
11. Arbeidstaker som arbeider innenfor forbundets virksomhetsområde og som samtidig har sin hovedbeskjeftigelse innenfor et annet LO-forbunds organisasjonsområde og er medlem av det forbundet som organiserer arbeidstakere i dette organisasjonsområdet, kan tas opp som bimedlemmer i forbundet.
12. Arbeidstaker som tidligere har stått tilsluttet Landsorganisasjonen kan tas opp igjen som nytt medlem dersom vilkårene for dette ellers er til stede.
13. Som medlemmer kan ikke opptas arbeidstakere, elever og studenter som:
 - står tilsluttet eller representerer et politisk parti eller organisasjon som har et nazistisk eller fascistisk program eller et beslektet formål
 - har tatt arbeid som omfattes av godkjent arbeidskonflikt
 - er utelukket av forbund tilsluttet Landsorganisasjonen.
14. Medlemskapet, med de rettigheter og plikter som framgår av vedtektene, gjelder fra det tidspunkt innmeldingsblanketten er underskrevet av medlemmet og bekreftelse fra tillitsvalgte er gitt. Ved elektronisk innmelding gjelder medlemskapet fra det tidspunktet medlemskapet er registrert i forbundet.
15. Alle medlemmer skal være tilmeldt den avdeling som er tildelt det organisasjonsområdet medlemmet tilhører.

2.1.3 Opprettholdelse av medlemskap

- 1 Medlemmer som blir arbeidsledige kan opprettholde sitt medlemskap.
- 2 Medlemmer som avtjener første gangs militær- eller sivil verneplikt eller i sivilforsvaret kan opprettholde sitt medlemskap forutsatt at de har vært medlem i minst to måneder før de skal avtjene slike tjenester.
- 3 Yrkesaktive medlemmer som ikke lenger fyller betingelsene for å bli tatt opp som medlemmer, kan ikke opprettholde medlemskapet i forbundet og skal strykes som medlem. Unntatt herfra er:
 - Medlemmer som begynner egen virksomhet eller ansettes i ledende stilling i en bedrift dersom det ikke er naturlig med overgang til andre forbund innen Landsorganisasjonen. Det er en forutsetning at medlemmets nye virksomhet ikke på noen måte er i strid med forbundets interesser.
 - Medlemmer som oppnevnes eller velges på heltid til å skjøtte tidsavgrensede verv i politiske organer eller organisasjoner utenfor forbundets organisasjonsledd, opprettholder medlemskapet men skal fratrukke sine verv i forbundet.

2.1.4 Overføring av medlemskap

2.1.4.1 Til annet forbund

3. Et medlem som blir ansatt ved en virksomhet som hører inn under et annet forbunds virkeområde, skal innen to måneder etter tiltredelsen ordne sin overføring. Dersom det er tvil om ansettelsen blir av lengre varighet, kan medlemmet søke om å få utsatt overgangen. Medlemmet må ha oppfylt sine forpliktelser i Fellesforbundet og fått bekreftet framelding i egen avdeling før overføring.
4. Medlemmer som mottar alderspensjon fra folketrygd og eventuelt AFP og samtidig er i inntektsgivende arbeid utenfor forbundets virkeområde skal melde overgang til det forbund som har organisasjonsretten innenfor det område vedkommende arbeider forutsatt at det er tariffavtale på den bedriften medlemmet arbeider. Er det ikke tariffavtale på bedriften kan medlemmet opprettholde medlemskapet med de begrensninger i bistand fra forbundet som gjelder medlemmer på bedrifter uten tariffavtale.

2.1.4.2 Fra annet forbund

Et medlem som overføres fra annet LO-forbund til Fellesforbundet og som ellers oppfylder vilkårene for medlemskap, har fulle medlemsrettigheter fra første dag. Medlemskapet regnes fra det tidspunkt medlemmet sist ble organisert i et LO-forbund.

2.1.4.3 Fra utenlandske forbund

Et medlem i utenlandsk forbund som Fellesforbundet har gjensidig overenskomst med og som har hatt gyldig medlemskap i minst tre måneder, kan opptas i forbundet med fulle rettigheter dersom vilkårene for medlemskap ellers er oppfylt. I slike tilfeller regnes medlemskapet fra det tidspunkt medlemmet ble organisert i det andre forbundet.

2.1.4.4 Mellom avdelinger i forbundet

3. Et medlem som skifter arbeidssted/bedrift skal, når den nye arbeidsplassen ligger innenfor en annen avdelings virkeområde, gi melding til denne avdelingen. Har arbeids-

oppdraget varighet utover tolv måneder, skal medlemskapet overføres til den avdeling som har arbeidsstedet/bedriften innenfor sitt virkeområde.

4. Medlemmer som ikke er i yrkesaktivt arbeid og som skifter bopel kan, når den nye bopelen ligger innenfor en annen avdelings virkeområde, gi melding om overflytting til denne avdelingen.

2.1.5 Avgjørelse av medlemskap og omstøtelse

3. Uriktige eller villedende opplysninger ved opptak som medlem kan føre til at medlemskapet blir omstøtt. Før slik omstøting iverksettes, skal medlemmet ha vært gitt anledning til å forklare seg. Dersom medlemskapet blir omstøtt, har vedkommende ikke krav på å få tilbake kontingent.
4. Medlemmer som enten nektes medlemskap eller som ikke har rett til å opprettholde medlemskapet, kan kreve sin sak inn for forbundsstyret. Forbundsstyrets avgjørelse er endelig.

2.2 MEDLEMMENES RETTIGHETER

1. Et medlem har rett til:
 - veiledning og bistand i saker som angår lønns- og arbeidsvilkår i arbeidsforhold innen forbundets virkeområde i henhold til vedtektenes pkt. 1.1
 - rettshjelp i saker angående lønns- og arbeidsvilkår i arbeidsforhold innen forbundets virkeområde i henhold til vedtektenes pkt. 1.1 etter konkret vurdering av forbundet i hvert enkelt tilfelle
 - å møte med forslags- og stemmerett på medlems- og årsmøter i egen avdeling
 - å møte uten stemmerett på medlemsmøter i avdelingen der en bor dersom dette er en annen avdeling enn den medlemmet er tilknyttet
 - å være sikret gjennom de til enhver tid gjeldende kollektive forsikringsordninger
 - bistand i forsikringsspørsmål og andre ordninger som følger medlemskapet
 - å motta konfliktstønad når medlemmet rammes av konflikt og betingelsene for stønad er oppfylt
2. Forutsetningen for medlemmets rett til bistand og rettshjelp etter pkt. 1 er:
 - at de forhold som har foranlediget behovet for bistand og rettshjelp er oppstått i medlemsperioden
 - at det er betalt kontingent av arbeidsinntekten hos vedkommende arbeidsgiver og at forbundets kontingentbestemmelser for øvrig følges, jf. vedtektenes pkt. 4.
 - at medlemskapet opprettholdes fram til det foreligger en endelig avgjørelse i saken
 - at medlemmet henvender seg til forbundet med sin sak uten ugrunnet opphold
 - at medlemmet gir forbundet korrekte og utfyllende opplysninger om saken
3. I saker som krever bistand fra advokat er retten til bistand og rettshjelp etter pkt. 1 betinget av:
 - at forbundet vurderer saken til å være prosedabel
 - at medlemmet aksepterer forbundets valg av advokat
 - at medlemmet selv eller andre som opptrer på vegne av medlemmet ikke har engasjert advokat før saken meldes til forbundet

4. Forbundsstyret kan i særskilte tilfeller gi bistand og rettshjelp til medlemmer uavhengig av betingelsene i punktene 2 og 3 over dersom saken er prinsipielt viktig for forbundet og bl.a. kan etablere ny rettstilstand. Det samme gjelder dersom det foreligger forhold som gjør det klart urimelig at bistand og rettshjelp ikke innvilges.

2.3 MEDLEMMENES PLIKTER

3. Et medlem har plikt til å:
 - gjøre seg kjent med forbundets vedtekter
 - medvirke til å organisere arbeidstakere som ikke er medlemmer
 - ta på seg tillitsverv som forbundet, avdelingen, klubben eller gruppa velger det til og for øvrig utføre pålagte oppdrag etter beste evne så lenge det ikke foreligger akseptable grunner til å frasi seg valg
 - gi melding til avdelingen ved endring av adresse, skifte av arbeidsgiver og alle andre endringer som har betydning for medlemskapet og kontingenten
4. Oppsigelse av medlemskap skal gjøres til avdelingen og på en måte som dokumenterer fra hvilket tidspunkt medlemskapet opphører.

3 ORGANISASJON

3.1 ORGANISASJONSMESSIG OPPBYGGING

5. Fellesforbundet utøver sin virksomhet gjennom følgende sentrale og lokale organer:

Forbundet:

Landsmøtet
Forbundsstyret
Tariff/bransjeråd

Avdelinger:

Årsmøtet
Medlemsmøtet
Representantskapet
Styret
Fag-, yrkes- og geografiske grupper

Klubber:

Årsmøtet
Medlemsmøtet
Klubbstyret

Grupper:

Årsmøtet
Styret

3.2 DIVERSE FELLESBESTEMMELSER

3.2.1 Dagsorden og saksliste

Ved innkalling til møter i organisasjonen skal det foreligge dagsorden eller saksliste. Når det fremmes forslag av stor betydning for organisasjonsleddet, som salg av eiendeler, fastsettelse av kontingent eller organisasjonsleddets status, skal saken med styrets innstilling være ført på dagsorden eller saksliste ved innkallingen. Av dagsorden eller saksliste skal det klart framgå hva saken gjelder.

3.2.2 Avstemningsregler

3.2.2.1 Generelle regler

1. Ved avstemning i forbundets organer har hvert møtende medlem én stemme såfremt ikke annet framgår av vedtektene. Sakene blir avgjort ved alminnelig flertall (flertall av de avgitte stemmer). Ved stemmelikhet er et forslag forkastet.
2. Med mindre annet vedtas i forretningsordenen, skal skriftlig avstemning gjennomføres såfremt en femdel av de som har møtt fram krever det.
3. Ved valg til forbundets sentrale eller lokale organer må kandidaten oppnå alminnelig flertall for å være valgt. Blanke stemmer anses som ikke avgitte stemmer. Oppnås ikke flertall ved første gangs avstemning, foretas omvalg mellom de to som har flest stemmer. Ved stemmelikhet avgjøres valget ved loddtrekning.
4. Eventuelle øvrige valg- og avstemningsregler skal fastsettes ved godkjenning av forretningsordenen.

3.2.2.2 Uravstemning

8. Forbundsstyret kan gjøre vedtak om uravstemning i viktige saker.
9. Alle stemmeberettigede medlemmer uravstemningen gjelder har stemmeplikt.
10. Forbundsstyret fastsetter retningslinjene for hvordan uravstemningen skal foregå i hvert enkelt tilfelle.

3.2.3 Protokoller

1. Det skal føres protokoll fra alle avholdte møter i forbundets ulike organer, herunder styremøter og representantskapsmøter.
2. Med mindre annet er vedtatt i det organ protokollene gjelder, er protokollene unndratt offentlig innsyn. Medlemmer kan ikke kreve tilgang til de deler av protokollene som omhandler personopplysninger med unntak av de rettigheter vedtektene gir eller som fremkommer etter lover og forskrifter fastsatt av det offentlige. Medlemmer kan ikke kreve innsyn i de deler av protokollene som det av hensyn til forbundets videre arbeid er viktig å skjerme for innsyn.
3. Protokoller kan etter vedtak åpnes for innsyn når det foreligger forsknings- eller historiske motiver. Gjøres slike vedtak, skal det samtidig oppnevnes kontrollutvalg som skal godkjenne bruk av opplysninger som tas fra protokollene.
4. Overordnede organisatoriske ledd skal når som helst ha adgang til protokollene.

3.2.4 Økonomiske bidrag

Medlemmer av forbundet bør ikke yte bidrag på innsamlingslister uten at disse er påført skriftlig anbefaling fra et av forbundets organisatoriske ledd. Er anbefalingen gitt av forbundsstyret, kan den gjelde hele forbundsområdet. Avdelingsstyrets påtegning gjelder innen avdelingen. Klubbstyrets påtegning gjelder vedkommende bedrift og gruppestyrets påtegning gjelder for gruppens medlemmer.

3.2.5 Medlemmer av andre forbund

Arbeidstakere som er medlemmer av andre LO-forbund, men som lønnes etter en av Fellesforbundets overenskomster, har rett til å delta på medlemsmøter hvor spørsmål med tilknytning til overenskomsten skal behandles. Det er en forutsetning at Landsorganisasjonen godkjenner medlemskapet i annet forbund. I slike spørsmål har disse medlemmene fulle rettigheter.

3.2.6 Særorganisasjoner

1. Det må ikke dannes særorganisasjoner, celler, grupper eller aksjonsutvalg som har til hensikt å sette ut av funksjon de regulært opprettede og valgte instanser innen fagorganisasjonen eller fremme formål som ligger ved siden av fagorganisasjonens.
2. Avdelingene eller klubbene kan ikke sende ut sirkulærer, skriv eller korrespondere med andre avdelinger og klubber om saker som kan skade lønns- og arbeidsvilkårene eller få organisatoriske følger for forbundet. Henvendelse om slike saker må ekspederes gjennom forbundet og godkjennes av forbundsstyret.

3.2.7 Valgbarhet

6. Forbundets ledelse og ansatte kan ikke inneha verv i avdelinger. Disse kan heller ikke utføre oppgaver eller oppdrag for en avdeling som er eller kan komme i konflikt med de arbeidsoppgaver disse har eller kan få som valgt eller som ansatte i forbundet.
7. Ikke-yrkesaktive medlemmer kan ikke velges til tillitsverv etter Hovedavtalen, som delegater til landsmøtet, til verv valgt av landsmøtet eller som medlemmer av styret i en avdeling.
8. Medlem som begynner egen virksomhet eller ansettes i ledende stilling i en bedrift, kan ikke velges til tillitsverv etter Hovedavtalen. Disse kan heller ikke velges som delegater til landsmøtet, til tillitsverv etter Hovedavtalen, til verv som det tillegges landsmøte å velge eller være medlemmer av styret, råd eller utvalget i forbundet. Disse medlemmene kan heller ikke inneha verv i avdelingsstyret eller delta i forhandlinger. Med spesiell tillatelse fra avdelingen kan disse medlemmene inneha andre tillitsverv.
9. Medlemmer som er oppnevnt eller valgt på heltid til å skjøtte tidsavgrensede verv i politiske organer eller organisasjoner utenom forbundets organisasjon, kan ikke velges som delegater til landsmøtet. Disse kan heller ikke velges til eller inneha tillitsverv etter Hovedavtalen, verv som det tillegges landsmøte å velge eller være medlemmer av råd eller utvalg i forbundet, med mindre de fratrer slike verv eller oppnevninger uten ugrunnet opphold etter at valget har funnet sted. I helt særskilte tilfeller kan forbundsstyret fravike de deler av denne bestemmelsen som gjelder råd eller utvalg i forbundet.
10. Tillitsvalgte som ikke lenger fyller kravene til valgbarhet skal tre ut av sine verv med umiddelbar virkning.

3.2.8 Suppleringsvalg

1. I tillitsverv hvor det er valgt varamedlem skal varamedlem overta plassen for resten av perioden. Ved tidsbegrensede oppdrag utenfor forbundets virkeområde kan varamedlemmet midlertidig rykke opp.

2. Suppleringsvalg til lokale organer gjennomføres i medlemsmøte eller representantskapsmøte.

3.2.9 Tillitsvalgtes møteplikt

Medlemmer som har tillitsverv i ett av forbundets organisatoriske ledd, har møteplikt. Uteblir et medlem fra to møter etter hverandre uten gyldig grunn, skal det utelukkes fra tillitsvervet for resten av valgperioden. Første varamedlem rykker da opp som fast medlem.

3.2.10 Inhabilitet

3. Tillitsvalgte i klubber, avdelinger og forbundet må ikke delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har slik særlig betydning for egen del eller for noen nærstående at den tillitsvalgte må anses for å ha fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse i saken.
4. Tillitsvalgte i klubber, avdelinger og forbundet må heller ikke delta i en sak om lån eller annen kreditt til seg selv eller om sikkerhetsstillelse for egen gjeld.

3.2.11 Administrasjon/økonomi

1. Forbundets ulike organisatoriske ledd, forbundet, avdelinger og klubbene (som alle er selvstendige rettssubjekter) hefter ikke for andre enn egne økonomiske disposisjoner utover det som måtte framgå av vedtektene.
2. Revisor og andre som forbundsstyret gir fullmakt, skal ha adgang til å foreta kontroll i alle organisasjonsledd som er omtalt i forbundets vedtekter.
3. Avdelinger og klubber skal melde fra om brann, tyveri og ulykker som berører avdelingens eller klubbens løpende arbeid.

4 KONTINGENT

4.1 KONTINGENTBEREGNING

4.1.1 Prosentkontingent

1. Forbundets medlemmer skal betale en kontingent på 1,5 % av kontingentgrunnlaget.
2. Kontingentgrunnlaget er brutto lønn dersom ikke annet framgår av vedtektene. Med brutto lønn menes all lønn opptjent i den enkeltes arbeidsforhold i bedriften, så som ordinær lønn, akkord, bonus, overskuddsdeling, skifttillegg, prosenttillegg, overtidstillegg, helligdagsgodtgjørelse, feriepenger og andre tillegg sammenliknbare med disse eller som er vederlag for arbeid.
3. Medlemmer ved VTA bedriftene skal betale en kontingent på 1,5 % av kontingentgrunnlaget. Kontingenten tilfaller forbundet i sin helhet.

4.1.2 Minstekontingent

1. Medlemmer som ikke har inntekt av lønnet arbeid og som ikke er fritatt for kontingent, skal betale den minstekontingent som forbundsstyret fastsetter. .
2. Minstekontingenten tilfaller forbundet i sin helhet.

4.1.3 Ekstra administrasjonskontingent

1. Avdelingen kan vedta høyere administrasjonskontingent for egen virksomhet enn den som er fastlagt i vedtektenes kap. I pkt. 4.1.1. Økningen kan foretas ved høyere presentsats og ved heving av fast kontingentsats. Beslutningen om dette må være fattet på ordinært eller ekstraordinært årsmøte. Ved møteinnkallingen i samsvar med vedtektenes kap. III pkt. 4.1 og må det komme klart fram at møtet skal behandle forslag om endring i kontingenten og hva som er styrets innstilling til forslaget. Bare yrkesaktive medlemmer har stemmerett ved behandling av saker vedrørende ekstra administrasjonskontingent. Melding om endring av administrasjonskontingent sendes forbundet før iverksettelse.
2. Klubbene kan vedta egen klubbkontingent i tillegg til den kontingent som er fastsatt av landsmøtet og eventuell administrasjonskontingent for avdelingen. Avdelingen kan vedta klubbkontingent for alle klubbene i avdelingen som en del av administrasjonskontingenten.

4.1.4 Ekstrakontingent

1. Avdelingen kan ilegge seg selv ekstrakontingent. Kontingenten skal være øremerket til konkrete formål, og skal fastsettes i beløp. Vedtak om ekstrakontingent kan gjøres i årsmøte, ekstraordinært årsmøte eller representantskapsmøte, når saken er ført på sakslisten og innkalling er foretatt med minst fire ukers varsel, jf. vedtektenes kap. III pkt. . Ekstrakontingenten skal i sin helhet underlegges avdelingens styrende organer.

4.1.5 Ekstrakontingent ved konflikt

1. Ved konflikter plikter alle medlemmer som er i arbeid og som ikke rammes av konflikten, med unntak av medlemmer ved VTA-bedrifter, å betale ekstrakontingent. Forbundsstyret bestemmer når ekstrakontingent skal skrives ut. Også medlemmer som får utbetalt sykelønn under hele eller deler av arbeidsstansen, plikter å betale ekstrakontingent.
2. Deltidsansatte medlemmer svarer ekstrakontingent i forhold til det timetall som arbeides ukentlig.
3. Forbundsstyret fastsetter størrelsen på ekstrakontingenten.
4. Etter at arbeidsstansen er opphørt, kan forbundsstyret ilegge alle medlemmer i yrkesaktivt arbeid en ekstrakontingent for å bygge opp igjen forbundets økonomiske beredskap.

4.2 KONTINGENTTREKK

1. Kontingenten betales ved trekk i lønn etter bestemmelsene i trekkavtalen og i samsvar med vedtektenes bestemmelser.
2. Ved utbetaling av sykelønn fra arbeidsgiver, trekkes ordinær kontingent. Når sykelønn utbetales av NAV-kontoret, trekkes kontingent etter gjeldende avtale mellom Landsorganisasjonen og Rikstrygdeverket.
3. Et medlem kan ikke selv stanse trekk av kontingent i bedriften.

4.3 KONTINGENTFORDELING

1. Den fastsatte kontingent på 1,5 % fordeles slik:
Bedriftsavdelinger:

til forbundet	1,25 %
til avdelingen	0,25 %
Øvrige avdelinger:	
til forbundet	1,18 %
til avdelingen	0,32 %

2. Dersom avdelingene har vedtatt ekstra administrasjonskontingent i samsvar med vedtektenes pkt. 4.1.5, er avdelingenes kontingent og medlemmenes totale kontingent tilsvarende høyere.

4.4 KONTINGENTFRITAK

4.4.1 Melding om fritak

3. Et medlem er selv ansvarlig for å gi opplysninger til avdelingen om endringer som medfører rett til enten midlertidig eller varig fritak for innbetaling av kontingent
4. Midlertidig eller varig fritak gjelder fra det tidspunkt endringen i den enkeltes arbeidsforhold gir rett til fritak, men ikke tidligere enn fra det tidspunkt forbundet eller avdelingen mottok melding om endringen.

4.4.2 Midlertidig fritak

4. Medlemmer som avtjener første gangs militær- eller sivil verneplikt eller i sivilforsvaret, fritas for kontingent i tjenesteperioden. Fritak gis under forutsetning av at det ikke utbetales lønn fra arbeidsgiver.
5. Arbeidsløse medlemmer som ikke mottar ordinær stønad for arbeidsløse, kan fritas for kontingent etter søknad til avdelingen.
6. Midlertidig fritatte medlemmer skal uten ugrunnet opphold gi melding til avdelingen om når fritaksperioden opphører.

4.4.3 Varig fritak

3. Medlemmer som har 45 års sammenhengende medlemskap i forbund tilsluttet Landsorganisasjonen, er fritatt for kontingent. Disse er æresmedlemmer.
4. Ikke yrkesaktive medlemmer fritas for kontingent dersom de har minst 25 års sammenhengende medlemskap i forbund tilsluttet Landsorganisasjonen.

4.5 KONTINGENTRESTANSE

1. Medlemmer som skylder kontingent for mer enn 2 måneder skal kontaktes av sin avdeling og gis beskjed om at medlemskapet opphører hvis ikke skyldig kontingent blir innbetalt.
2. For å være berettiget til støtte fra forbundet og fra forsikringsordninger som er tilknyttet medlemskapet, må det ikke skyldes kontingent for mer enn 2 måneder.
3. Den som utbetaler forsikring eller stønad, foretar trekk av skyldig kontingent før utbetaling. Annen gjeld til forbundet eller avdelingen skal også trekkes fra.

4.6 TILBAKEFØRING AV KONTINGENT

Et medlem som har betalt kontingent i en periode hvor vedkommende var berettiget til kontingentfritak, har krav på tilbakeføring av innbetalt kontingent dersom dette skyldes feilregistrering i forbund eller avdeling og medlemmet har oppfylt sin plikt til å gi melding om endringer i arbeidsforholdet.

5 TARIFFAVTALER

5.1 GENERELT

1. Avdelingene sender forslag om krav til tariffrevisjoner til forbundet.
2. Forbundsstyret fastsetter de endelige kravene og oppnevner forhandlingsdelegasjonene.
3. Når forbundsstyret setter fram krav om revisjon av tariffavtalene eller opprettelse av tariffavtale, må kravet godkjennes av Landsorganisasjonens sekretariat på forhånd.
4. Dersom forhandlinger eller mekling ikke fører fram og forbundet vil sette i verk arbeidsstans, må godkjenning innhentes fra Landsorganisasjonens sekretariat.
5. Plassoppsigelse kan foretas når Landsorganisasjonens sekretariat har gitt godkjenning.
6. Plassoppsigelse og iverksettelse av plassfratredelse skjer etter fastsatte retningslinjer.

5.2 AVSTEMNING OVER TARIFFORSLAG

6. Tarifforslag skal som regel legges fram for de medlemmer som interessetvisten gjelder og for øvrig i samsvar med de retningslinjer som forbundsstyret fastsetter og bestemmelsene i Hovedavtalen. Alle medlemmer som tariffavtalen gjelder har stemmeplikt.
7. Avstemningsresultatet skal gi et klart uttrykk for medlemmenes vilje. Har flertallet av de stemmeberettigede stemt for forslaget, er det vedtatt. Har flertallet stemt mot, er det forkastet.
8. Dersom et flertall av de stemmeberettigede ikke har stemt for eller mot forslaget, er avstemningen ikke bindende med mindre to tredeler eller flere av de medlemmer som interessetvisten gjelder har deltatt i avstemningen og minst 50 % av disse har stemt for eller mot forslaget.
9. Har færre enn to tredeler tatt del i avstemningen og det ikke er flertall for eller mot blant de stemmeberettigede, sender forbundsstyret melding om avstemningen til Landsorganisasjonens sekretariat, med innstilling på om forslaget bør vedtas eller forkastes.
10. Omfatter en tariffavtale også andre forbund, forholder en seg til bestemmelsene om dette i Landsorganisasjonens vedtekter.

5.3 KONFLIKT

5.3.1 Prosedyre ved arbeidsstans

1. Når samtykke til å iverksette arbeidsstans foreligger eller lockout er varslet, velger alle avdelinger som berøres av arbeidsstansen en streike- eller lockoutkomité. Avdelingen fordeler konfliktstønad og utøver den kontroll som er nødvendig under arbeidsstansen.

2. Så lenge arbeidsstansen varer, må ingen ta arbeid i bedrifter som omfattes av arbeidsstansen eller i bedrifter hvor det er erklært ubetinget sympatiaksjon. Tar medlemmene annet arbeid, må de gi melding om det til avdelingen. Så lenge medlemmene har slikt arbeid, faller stønaden bort.
3. Så lenge arbeidsstansen varer, må ingen ta arbeid i bedrifter som omfattes av stansen eller i bedrifter hvor det er erklært ubetinget sympatiaksjon. Den som bryter denne bestemmelsen, er blokade- eller streikebryter. Melding om det sendes straks til forbundsstyret. Forbundsstyret avgjør i hvert enkelt tilfelle om navnene på streike- eller blokadebryterne skal offentliggjøres.
4. Bare de medlemmer som interesselysten gjelder har stemmerett i spørsmålet om iverksetting, avslutning eller fortsettning av en arbeidsstans.
5. Ingen organisert arbeider må søke arbeid etter endt lovlig streik eller lockout før alle medlemmer som var med i arbeidsstansen har fått igjen sitt arbeid. Den som tar arbeid i strid med dette, rammes av bestemmelsen i punkt 3, om ikke forbundsstyret finner grunn til å gjøre unntak.

5.3.2 Konfliktstønad

Forbundet utbetaler stønad til medlemmer som rammes av konflikt og som for øvrig tilfredsstiller betingelsene for stønad.

5.3.2.1 Betingelser for stønad

- 1 Konflikttyper
 - når streik er iverksatt av forbundsstyret og LO
 - ved lockout
 - når medlemmer blir permittert i forbindelse med konflikt og disse ikke er berettiget til arbeidsledighetstrygd i henhold til folketrygdloven
 - ved opprettelse av ny tariffavtale på bedriften
- 2 Medlemskap og kontingent
 - medlemmet må ha betalt kontingent til forbund tilsluttet LO i minst to uker før arbeidsstansen
 - medlemmet må ikke skylde kontingent for mer enn to måneder
 - gjeninntrede medlemmer må ha betalt ordinær kontingent i et LO-forbund sammenhengende i minst tolv uker før arbeidsstansen
- 3 Medlemmer som under arbeidsstans uten gyldig grunn lar være å stemme over forslag til ny overenskomst, mister retten til fortsatt stønad. Tvist mellom avdeling og medlem om denne bestemmelse avgjøres av forbundsstyret. Øvrige tvister mellom en avdeling og forbund om bruken av avstemningsreglene, avgjøres av Landsorganisasjonens sekretariat.

5.3.2.2 Stønadsregler

1. Forbundsstyret fastsetter stønadssatsen for hver enkelt konflikt. Retningsgivende sats for medlem i full stilling er kr 3 055,- per uke. Stønad gis for fem dager av en kalenderuke.
2. Forbundsstyret regulerer ukesatsen hvert år i samsvar med utviklingen i satsen for minstepensjon dersom representantskapet ikke fastsetter noe annet.

3. Stønad utbetales fra den godkjente konflikten første dag
4. Medlemmer som arbeider deltid og medlemmer på skift- og rotasjonsordninger ytes stønad i forhold til sin på forhånd oppsatte arbeidsplan. I spesielle situasjoner kan forbundsstyret gjøre unntak fra denne bestemmelsen.
5. Medlemmer som var syke da arbeidsstansen ble satt i verk, har krav på stønad fra den dagen sykepengene ikke lenger utbetales. Medlemmer som er utskrevet til militærtjeneste eller siviltjeneste når arbeidsstansen blir satt i verk, får stønad fra den dagen de blir dimittert.
6. Tar medlemmene annet arbeid under konflikten, må de gi melding til avdelingen. Så lenge medlemmene har slikt arbeid, faller stønaden under arbeidsstansen bort.
7. Forbundsstyret kan regulere satsene opp eller ned under arbeidsstansen.
8. Forbundet eller avdelingen skal utbetale stønad under godkjent streik eller lockout. Der avdelingen har stått for utbetalingen skal det senest fire uker etter at arbeidsstansen er hevet, sendes inn fullstendig og revidert regnskap over de utbetalinger som arbeidsstansen har medført.

KAP. II FORBUNDET

1 LANDSMØTE

1.1 GENERELT

- 1 Landsmøtet er forbundets høyeste myndighet i alle anliggender og holdes som regel hvert fjerde år.
- 2 Innkalling med angivelse av tid og sted fastsettes av forbundsstyret. Melding om tidspunkt skal sendes avdelingene minst sju måneder før landsmøtet tar til.
- 3 Forslag fra avdelinger som skal behandles på landsmøtet, skal sendes forbundsstyret minst fem måneder før landsmøtet.
- 4 Forbundsstyret skal sende forslag til dagsorden og forretningsorden og de innsendte forslag til avdelingene senest to måneder før landsmøtet.

1.2 VALG OG SAMMENSETNING

1. Landsmøtet består av 400 delegater som velges av avdelingene. I tillegg kommer forbundsstyrets medlemmer.
2. Dersom det i perioden har skjedd vesentlige endringer i medlemsgrunlaget eller betydelige organisatoriske endringer, kan forbundsstyret regulere antallet delegater.
3. Forbundsstyret fordeler antall delegater til avdelingene. Ved fordelingen skal det tas hensyn til geografiske forhold og til avdelingenes andel av forbundets totale antall yrkesaktive medlemmer.
4. Avdelingene velger sine landsmøtedelegater og varamedlemmer for disse på medlemsmøter. Valgene skal foregå på samme møte som landsmøtets dagsorden behandles. Ved valgene skal det tas hensyn til bransje, konsern, kjønn, alder, etnisk bakgrunn og geografiske forhold.
5. Valgbar til landsmøtet er yrkesaktive medlemmer som er valgbare etter vedtektenes kap. I pkt. 3.2.7. og som har vært organisert i forbund tilsluttet LO i minst ni måneder før landsmøtet. Ansatte i Fellesforbundet kan ikke velges som landsmøtedelegater eller som varamedlemmer for disse.
6. De valgte delegater skal ha frie mandater.
7. Avdelingene skal sende melding om valg av delegater etter regler fastsatt av forbundsstyret. Fullmaktene kontrolleres av en fullmaktskomité valgt av forbundsstyret.

1.3 KONSTITUERING

Ved konstitueringen skal landsmøtet:

- godkjenne representantenes fullmakter etter innstilling fra en fullmaktskomité valgt av forbundsstyret
- fastsette landsmøtets dagsorden
- fastsette forretningsorden

- velge fire dirigenter
- velge en protokollkomité
- velge redaksjonskomiteer
- velge en bevilgningskomité
- velge en valgkomité

1.4 MYNDIGHETSOMRÅDE

Landsmøtet skal:

- godkjenne forbundsstyrets rapport om arbeidet i landsmøteperioden
- godkjenne forbundsstyrets økonomiske rapport for landsmøteperioden
- fastsette kontingent til forbundet
- foreta bevilgninger
- fastsette forbundets vedtekter
- behandle og gjøre vedtak om forbundets virksomhet og alle andre saker som er ført opp på den vedtatte dagsorden
- foreta valg

1.5 VALG

1. Landsmøtet skal velge:

- syv medlemmer til forbundets ledelse(forbundsledelsen) bestående av
 - forbundsleder
 - nestleder
 - fem forbundssekretærer
- 28 medlemmer av forbundsstyret med tre personlige varamedlemmer for hver
- forbundets representanter til LOs representantskap med en personlig vararepresentant for hver representant

2. De som velges til verv i forbundsledelsen må være under 60 år når valget finner sted. Etter avgang fra verv i ledelsen på grunn av oppnådd alder skal vedkommende tilbys ansettelse i forbundet fram til pensjoneringstidspunktet.

3. Ved valgene av de 28 medlemmer av forbundsstyret skal det tas hensyn til bransjetilhørighet, konsern, geografisk fordeling, kjønn, alder og etnisk bakgrunn. To medlemmer av forbundsstyret med personlige varamedlemmer, skal være aktive ungdomstillitsvalgte og under 30 år når valgene finner sted.

4. Fast ansatte i et av forbundets organisasjonsledd og regionale verneombud kan, med unntak av verv i forbundets ledelse, ikke velges som medlem eller varamedlem til forbundsstyret. Fastlønte tillitsvalgte som er på valg omfattes ikke av denne bestemmelsen.

2 EKSTRAORDINÆRT LANDSMØTE

1. Ekstraordinært landsmøte skal innkalles når avdelinger som representerer minst halvparten av forbundets medlemmer krever det. Ekstraordinært landsmøte kan innkalles av forbundsstyret når det oppstår særlig viktige og uforutsette situasjoner.

2. Ekstraordinært landsmøte kan bare behandle de saker som er årsak til innkallingen.

3. Melding om tidspunkt for ekstraordinært landsmøte sendes avdelingene minst to måneder før møtet holdes. Frist for innsendelse av forslag i forbindelse med de saker som er årsak til møtet, er én måned.
4. Såframt det er tid til det, skal delegater til ekstraordinært landsmøte velges etter vedtektenes bestemmelser for ordinært landsmøte. I motsatt fall møter de som var delegater på det siste ordinære landsmøte. Forbundsstyret avgjør hvilken framgangsmåte som skal benyttes.

3 FORBUNDSSTYRET

3.1 GENERELT

1. Forbundsstyret består av forbundsledelsen, 28 andre medlemmer valgt av landsmøtet og to representanter valgt av blant forbundets ansatte
2. Forbundsstyret er vedtaksført når minst to tredeler av medlemmene, inklusiv møtende varamedlemmer er til stede.
3. Møter blir holdt så ofte det er nødvendig av hensyn til saksmengden.

3.2 OPPGAVER OG MYNDIGHETSOMRÅDER

1. Forbundsstyret skal behandle alle saker som er ført opp på dagsorden ved innkallingen.
2. Organisatorisk ansvar og virkeområde
Forbundsstyret skal:
 - innkalle landsmøtet
 - velge fullmaktskomité til landsmøtet
 - innstille på dagsorden og forretningsorden til landsmøtet
 - utarbeide rapport til landsmøtet om arbeidet i landsmøteperioden
 - utarbeide økonomisk rapport til landsmøtet
 - foreta innstilling til landsmøtet på alle saker som er ført opp på landsmøtets dagsorden
 - fastsette forbundets prioriterte oppgaver
 - velge forbundets representanter til LO-kongressen. Det skal så langt råd er tas hensyn til at begge kjønn, forskjellige landsdeler, yrkesgrupper og alder blir representert
 - foreta suppleringsvalg til landsmøtevalgte organ for resten av valgperioden
 - oppnevne tariff/bransjeråd for hver nye avtaleperiode og fastsette retningslinjer for arbeidet i disse
 - fastsette avdelingenes geografiske og bransjemessige organisasjonsområde
 - fastsette nærmere regler for uravstemning i tillegg til det som framgår av vedtektene for øvrig
 - godkjenne opprettelse, oppløsning og sammenslåing av avdelinger
 - gjennomføre sammenslåing eller oppløse avdelinger som klart unnlater å utføre de oppgaver vedtektene og instruksene pålegger dem
 - påse at avdelingene og medlemmene følger vedtak og retningslinjer som gjelder for forbundets virksomhet
 - påse at det velges et sentralt ungdomsutvalg og ungdomssekretær, og at det utarbeides retningslinjer for ungdomsarbeidet både sentralt og regionalt
 - fastsette de ytelser som skal følge elev- og studentmedlemskap

- fastsette kontingent og kontingentfordeling for studentmedlemskap
- fastsette de ytelser som følger bimedlemskap
- fastsette kontingent og kontingentfordeling for bimedlemmer
- påse at det utarbeides instruksjer for tillitsvalgte i avdeling og klubb
- påse at det utarbeides retningslinjer for administrative oppgaver i avdelinger og klubber
- avgjøre tvister om opptak som medlem, avdelingstilknytning og liknende
- gi melding til avdelingene om antall representanter og vararepresentanter til LO-kongressene og be avdelingene fremme forslag på kandidater.
- avgjøre andre tvister om fortolkning av forbundets vedtekter
- utarbeide etiske retningslinjer for tillitsvalgte i alle forbundets organisasjonsledd

3. Økonomisk og administrativt ansvar og virkeområde

Forbundsstyret skal:

- godkjenne årsberetning og regnskap og forbundets beretning
- fastsette satsen for minstekontingent som skal gjelde fra 1. januar hvert år
- forvalte forbundets midler i samsvar med forbundets vedtekter og foreta bevilgninger som ikke er fastsatt av landsmøtet
- fastsette retningslinjer for plassering av forbundets midler etter vedtektenes 7.2-3,4
- godkjenne regnskapet for Målevirksomhetens Fellesutvalgs Fond
- ansette sekretærer og godkjenne disse som tillitsvalgte
- fastsette lønns- og arbeidsvilkår for forbundsledelsen
- påse at det er utarbeidet de nødvendige instruksjer og retningslinjer for forbundets administrasjon
- velge revisor
- velge en revisjonskomite blant de av forbundsstyrets medlemmer som ikke er en del av forbundets ledelse, bestående av leder og to komitemedlemmer, og fastsette mandat og øvrige retningslinjer for denne komiteens oppgaver

4. Øvrige ansvars- og virkeområder

Forbundsstyret skal:

- velge forhandlingsdelegasjoner ved tariffoppgjør
- ta stilling til når ekstrakontingent ved konflikt skal innkreves og fastsette størrelsen på denne.
- fastsette retningslinjer for målevirksomheten
- godkjenne avtaler med utenlandske forbund om grenseoverskridende arbeid, om betjening av medlemmer som har midlertidig opphold i utlandet og annet som angår forholdet mellom Fellesforbundet og utenlandske forbund

4 FORBUNDSLEDELSEN

4.1 GENERELT

1. Forbundsledelsen består av forbundsleder, nestleder og fem forbundssekretærer valgt av landsmøtet.
2. Forbundsledelsen har det politiske ansvar for å lede forbundet i samsvar med forbundets formål og vedtak i forbundets organer, samt organisere forbundets administrasjon slik at dette blir fulgt opp på en effektiv og best mulig måte.

3. I saker som etter sedvane eller etter fullmakt fra forbundsstyret skal behandles i en samlet forbundsledelse, må enten minst halvparten av forbundets ledelse være til stede eller minst to av dem som kan forplikte forbundet etter vedtektenes kap. II pkt. 5.2.

4.2 OPPGAVER OG MYNDIGHETSOMRÅDER

Forbundsledelsen skal:

- ha den daglige ledelse av forbundet i samsvar med vedtekter og vedtak gjort av landsmøte og forbundsstyre
- innkalle forbundsstyre til møter og forberede, tilrettelegge og innstille på alle saker som er ført opp på forbundsstyrets dagsorden ved innkallingen
- ta avgjørelse i de saker som forbundsstyret har gitt forbundsledelsen fullmakt til å avgjøre
- legge fram årsberetning og regnskap og beretning for forbundets virksomhet hvert år
- ansette regionale verneombud og øvrig personale med unntak av sekretærer

5 ADMINISTRASJON/ØKONOMI

5.1 ADMINISTRASJON

1. Forbundet har hovedkontor i Oslo og distriktskontorer for nærmere definerte distrikt.
2. Forbundets ansatte ved hovedkontoret og distriktskontorene er underlagt forbundets ledelse, og skal utføre de arbeidsoppgaver som blir pålagt dem.
3. De regionale verneombud for byggebransjen er knyttet til forbundets distriktskontor under den samme ledelse som distriktskontorenes øvrige ansatte.
4. Forbundets ledelse og ansatte kan ikke utføre oppgaver eller oppdrag for en av forbundets avdelinger som er eller kan komme i konflikt med de arbeidsoppgaver disse har eller kan få som valgt eller som ansatte i forbundet. Tilsvarende gjelder for LOs lokale organisasjonsledd.

5.2 ØKONOMI

- 1 Forbundsstyret fastsetter hvem i forbundsledelsen som kan forplikte forbundet i tillegg til forbundsleder og nestleder. Ingen av dem som gis slik fullmakt kan forplikte forbundet alene.
- 2 Dersom det ikke foreligger spesielle forhold skal forbundet dekke den løpende driften i en landsmøteperiode gjennom sine driftsinntekter.
- 3 Forbundet skal opparbeide en økonomisk beredskap som dekker utbetaling av konfliktstønad i fire uker med egne midler.
- 4 Forbundets midler skal plasseres slik at forbundet har nok midler til på kort varsel å dekke utbetaling av konfliktstønad i fire uker. Forbundsstyret skal på dette grunnlag fastsette nærmere retningslinjer for plassering av forbundets midler. I disse retningslinjene skal det bl.a. legges vekt på forbundets strategiske interesse og retningslinjene skal utarbeides under forutsetning om at forbundet skal plassere midlene langsiktig.

5.3 REGNSKAP OG REVISJON

1. Forbundet skal hvert år avlegge regnskap i samsvar med de til enhver tid gjeldende lover og forskrifter for organisasjoner og foretak av tilsvarende størrelse som Fellesforbundet med hensyn til ansatte og økonomiske midler.
2. Revisjon av regnskapene skal utføres av statsautorisert revisor. Til revisor kan også velges et revisjonsselskap av statsautoriserte revisorer.
3. I den utstrekning det følger av god revisjonsskikk, skal revisor granske regnskaper og årsoppgjør. Revisor skal følge de instruksjer og pålegg som gis av forbundets organer, såfremt disse ikke strider mot lover, vedtekter eller god revisjonsskikk.
4. Revisor eller den han utpeker, plikter å være til stede i forbundsstyremøtet ved behandling av regnskapet.

KAP. III AVDELINGER

1 GENERELT

6. Den lokale fagforening inngår i forbundets organisasjon, og benevnes i disse vedtektene som en avdeling. En avdeling er et selvstendig rettssubjekt, med egne rettigheter, forpliktelser og formuesmasse, som ikke kan pådra forpliktelser for Fellesforbundet eller klubbene.
7. Avdelingen skal ha vedtekter som er helt og fullt samsvarer med de vedtekter som framkommer i vedtektenes Kap. III og i Fellesforbundets vedtekter for øvrig. Disse vedtektene skal være basert på "Mal for vedtekter i avdelinger".
8. Avdelingen skal være registrert med eget organisasjonsnummer i Brønnøysundregistrene.
9. Avdelingen skal stå tilsluttet LOs lokalorganisasjon med det antall yrkesaktive medlemmer som hører inn under dens organisasjonsområde.

2 ØKONOMI

2.1 ØKONOMI

4. Avdelingene skal føre regnskap i samsvar med offentlige lover og forskrifter og i samsvar med instruks fastsatt av forbundsstyret.
5. Avdelingen plikter å levere årsregnskap og revisjonsberetning til forbundet.
6. En avdeling kan ikke begunstige medlemmer privat gjennom utdeling av verdier til medlemmene utover de situasjoner og rammer som er fastlagt i vedtektene. En avdeling kan heller ikke overføre verdier til stiftelser eller andre sammenslutninger med en selvstendig formuesmasse som etter sitt formål skal tilgodese medlemmene, uten at disposisjonen og vedtektene for stiftelsen/sammenslutningen på forhånd er godkjent av forbundsstyret.
7. Ved sammenslåing av avdelinger skal alle eiendeler og forpliktelser overføres den nye avdelingen. Sammenslåinger skal godkjennes av forbundsstyret.

2.2 REVISJON

1. Revisjon av avdelingens regnskap skal utføres av statsautorisert eller registrert revisor.
2. Forbundets ledelse kan kreve at det gjennomføres økonomisk revisjon og virksomhetsrevisjon i en avdeling. Avdelingen plikter i slike tilfeller å stille alle dokumenter som er nødvendig for en tilfredsstillende revisjon til disposisjon for forbundet.

3 MYNDIGHETSOMRÅDE OG OPPGAVER

4. Organisasjonsmyndighetsområde og oppgaver
 - til enhver tid ha oversikt over arbeidsplasser og lønnstakere i avdelingens organisasjonsområde og organisere disse
 - gjennomføre et aktivt rekrutteringsarbeid innen sitt organisasjonsområde

- planlegge uravstemninger og bistå klubber med gjennomføring av disse i samsvar med de retningslinjer som forbundsstyret fastsetter
- sørge for at alle nye medlemmer får utlevert/tilsendt forbundets velkomstpakke
- holde medlemsregisteret à jour i henhold til utarbeidet instruks
- kontakte medlemmer som skylder kontingent for mer enn 2 måneder og gi beskjed om at medlemskapet opphører hvis ikke skyldig kontingent blir innbetalt
- arbeide med medlems- og tillitsvalgtopplæring
- opprette ungdomsgrupper og drive ungdomsarbeid
- drive skoleinformasjon
- påse at avdelingens medlemmer får de æresbevisninger de har krav på
- utføre de oppdrag som blir gitt av forbundet
- arbeide med saker vedrørende verne-, helse- og miljøarbeid
- drive faglig/politisk arbeid
- arrangere konferanser med tillitsvalgte fra klubber og arbeidsplasser innen avdelingen for å drøfte felles arbeidsoppgaver
- der hvor det er hensiktsmessig etablere samarbeid med andre avdelinger i forhold til sine arbeidsoppgaver

5. Oppgaver og myndighetsområde på arbeidsplassen

- ivareta medlemmenes interesser på arbeidsplassen
- i samarbeid med forbundet, bidra til at det opprettes tariffavtaler for forbundets medlemmer på alle arbeidsplasser innenfor avdelingens organisasjonsområde
- påse at det velges klubbstyre (utvalg av tillitsvalgte) ved den enkelte arbeidsplass
- bistå klubbene med lokale forhandlinger når klubbene ønsker det
- være klubbene behjelpelig med å etablere de av forbundet godkjente trekkordninger og påse at inngått trekkavtale overholdes av arbeidsgiver

6. I klubber hvor det ikke er fastsettes egen klubbkontingent, dekkes klubbenes administrasjonskostnader av avdelingen

7. Avdelingen skal medvirke til at medlemmer innenfor Fellesoverenskomsten for byggfag får sitt arbeid oppmålt ved å opprette et eget målekontor eller ved å inngå avtale med et målekontor.

4 ÅRSMØTE

4.1 INNKALLING OG DAGSORDEN

1. Styret skal innkalle til årsmøte som skal avholdes innen utgangen av april hvert år. Kunngjøring om årsmøte med styrets forslag til dagsorden bekjentgjøres med minst 14 dagers varsel. Dersom det fremmes forslag av stor betydning for avdelingen, som salg av eiendeler, innføring av ekstra administrasjonskontingent eller endring i denne og forslag vedrørende avdelingens stilling, skal dagsorden eller saksliste med styrets innstilling sendes alle som har møterett senest fire uker før møtet finner sted.
2. Forslag til årsmøtet skal være styret i hende innen den frist som er fastlagt av styret.
3. Styret skal innstille på alle saker som er ført opp på dagsorden ved innkalling til årsmøte og ekstraordinært årsmøte.

4. Årsmøtet vedtar den endelige dagsorden for møtet. Møtet kan ikke behandle saker utover den vedtatte dagsorden.
5. Årsmøtet skal:
 - behandle styrets beretning og revidert regnskap
 - behandle innkomne forslag
 - gjennomføre valg
 - velge revisor
 - behandle andre saker som er ført opp på dagsorden ved innkallingen
6. En avdeling kan velge å opprette representantskap med valgte medlemmer og varamedlemmer. Med mindre forbundsstyret har godkjent noe annet kan ikke representantskapsmøter erstatte årsmøtene som må innkalles og holdes i samsvar med bestemmelsene i vedtektene. Representantskapet har møteplikt på årsmøtet.
7. Der hvor spesielle forhold tilsier det kan avdelingen søke forbundsstyret om godkjenning av andre former for avvikling av årsmøte og valg til representantskap. Det er likevel en forutsetning at vedtektenes bestemmelser om innkalling og dagsorden til årsmøte følges.

4.2 VALG

1. Årsmøtet skal velge:
 - et styre som består av fem til ni medlemmer
 - minst tre varamedlemmer til styret
 - et studieutvalg på minst tre medlemmer
 - en kontrollkomité på minst to medlemmer og varamedlemmer
2. Avdelinger med flere enn 2 000 medlemmer kan etter vedtak på årsmøtet utvide styret til 11 medlemmer.
3. Når spesielle forhold tilsier det kan forbundsstyret godkjenne at en avdeling har flere styremedlemmer
4. Til styret velges leder, nestleder, kasserer, sekretær, studieleder, ungdomsleder og styremedlemmer og minst tre varamedlemmer. Vervene som leder, nestleder og kasserer kan ikke kombineres. Valg av kasserer skjer etter innstilling fra styret. Styret i avdelingen bør så langt mulig sammensettes slik at det dekker de ulike bransjer og klubber som er underlagt avdelingens ansvarsområde.
5. Faste styremedlemmer kan velges for to år. Dersom årsmøtet gjør vedtak om å praktisere dette, skal halvparten velges vekselvis annet hvert år. Leder, sekretær og studieleder velges for to år ved første gangs valg. Nestleder, kasserer og ungdomsleder velges for ett år. Ved neste årsmøte velges disse for to år. Forbundsstyret kan godkjenne at leder velges for fire år.
6. Medlemmer av avdelingens styre kan ikke samtidig være ansatt i avdelingen. Forbundsstyret kan i spesielle tilfeller fravike denne bestemmelsen
7. Medlemmer av kontrollkomiteen velges for to år.

8. Årsmøtet kan gi styret fullmakt til å ansette en daglig leder og/eller andre til å utføre økonomi- eller sekretærfunksjonene. Årsmøtet kan da unnlate å velge kasserer og/eller sekretær.

5 EKSTRAORDINÆRT ÅRSMØTE

1. Dersom det i en årsmøteperiode oppstår særlig viktige og uforutsette situasjoner, som ikke var kjent ved avholdelse av det ordinære årsmøtet, kan det innkalle til ekstraordinært årsmøte. Det samme kan gjøres dersom det ordinære årsmøtet ikke kunne fatte endelig vedtak i en sak av større betydning for avdelingen.
2. Styret innkaller til ekstraordinært årsmøte når styret gjør vedtak om det, dersom minst 25 % av medlemmene forlanger det og når forbundsstyret krever det forutsatt at betingelsen for ekstraordinært årsmøte etter pkt. 1 er oppfylt. For øvrig innkalles ekstraordinært årsmøte etter samme bestemmelser som ved ordinære årsmøter. I særlige tilfeller kan forbundet godkjenne at ekstraordinært årsmøte innkalles med fire dagers varsel.
3. Ekstraordinært årsmøte kan bare behandle de saker som er årsak til innkallingen.

6 MEDLEMSMØTE/REPRESENTANTSKAP

8. Medlemsmøte holdes når styret gjør vedtak om det eller når forbundet bestemmer det.
9. I avdelinger som har opprettet representantskap, erstattes medlemsmøtene av representantskapsmøter. Representantskapets medlemmer har møteplikt. Avdelingens medlemmer kan gis adgang til å møte i representantskapet med tale- og forslagsrett.
10. Avdelinger som har opprettet representantskap kan, når styret finner det nødvendig, også innkalle til ordinære medlemsmøter.
11. Dagsorden til medlemsmøter og representantskapsmøter bestemmes av styret og skal kunngjøres på forhånd.
12. Det siste medlemsmøte/representantskapsmøte i et kalenderår skal behandle avdelingens handlingsplan og avdelingens budsjett for det kommende kalenderåret.
13. Medlemmer som ønsker saker tatt opp i medlemsmøte eller representantskapsmøte, skal sende forslag om det til styret. Forslag som er kommet inn fra medlemmene, skal føres opp på dagsorden. Forslag som ikke er kommet inn én uke før møtet holdes, kan ikke forlanges behandlet før på et etterfølgende møte.
14. Arbeidstakere som er medlemmer av andre LO-forbund, men som lønnes etter en av Fellesforbundets overenskomster, har rett til å delta på medlemsmøter hvor spørsmål med tilknytning til overenskomsten skal behandles. I slike spørsmål har disse medlemmene fulle rettigheter. Det er en forutsetning at Landsorganisasjonen godkjenner medlemskap i annet forbund.

7 STYRET

1. Styret leder avdelingen i samsvar med vedtektene, landsmøtets vedtak, vedtak fattet i forbundets landsmøtevalgte organer, instruksjer fastsatt av forbundsstyret og vedtak i eget årsmøte, medlemsmøte og representantskapsmøte. Styret har det økonomiske ansvaret for avdelingen.

2. Styret skal innstille på alle saker som er ført opp på dagsorden til årsmøte, til representantskapsmøte og til medlemmømøte.
3. Styret er vedtaksført når et flertall av medlemmene, inklusiv møtende varamedlemmer, er til stede.
4. Ansvarsfordelingen i avdelingens styre er slik:
 - lederen er ansvarlig for avdelingens totale virksomhet, har den daglige ledelsen av avdelingen og er avdelingens informasjonsansvarlige
 - nestlederen skal fungere som leder dersom lederen har forfall
 - sekretæren fører møteprotokoller og besørger korrespondansen i samråd med lederen
 - kasserer/forretningsfører fører regnskapet og har ansvaret for forvaltningen av avdelingens økonomi
 - kasserer/forretningsfører har ansvaret for at bedrifter og klubber etterlever kontingenttrekkordningen slik den er fastlagt i trekkavtale og slik det går fram av instruks og retningslinjer
 - ungdomslederen er leder av avdelingens ungdomsgruppe og har som hovedoppgave å arbeide blant avdelingens ungdom og lærlinger
 - studieleder koordinerer avdelingens studieaktiviteter for medlemmer og tillitsvalgte
5. Styret kan fastsette at ansatte i avdelingen kan møte på styremøter. I slike tilfeller skal avdelingens styre fastsette de rettigheter den enkelte ansatte har med hensyn til styrets behandling av saker.

8 OPPLØSNING AV AVDELING

5. En avdeling kan vedta å oppløse seg selv. Ved oppløsning skal avdelingen oppnevne et avviklingsstyre.
6. Frie aktiva i avdelingen tilfaller forbundet.

KAP. IV KLUBBER

1 GENERELT

1. Ved hver bedrift danner forbundets medlemmer en bedriftsklubb. Er det flere bedriftsavdelinger på bedriften, kan det dannes bedriftsavdelinger/grupper i samsvar med vedtektenes kap. IV pkt. 6. En klubb er et selvstendig rettssubjekt, med egne rettigheter, forpliktelser og formuesmasse, som ikke kan pådra forpliktelser for Fellesforbundet eller avdelingene.
2. Bedriftsklubben er forbundets organisasjonsenhet på arbeidsplassen og er underlagt vedtektene og vedtak i avdelingen og forbundet.
3. En klubb kan ikke begunstige medlemmer privat gjennom utdeling av verdier til medlemmene utover de situasjoner og rammer som er fastlagt i vedtektene. En klubb kan heller ikke overføre verdier til stiftelser eller andre sammenslutninger med en selvstendig formuesmasse som etter sitt formål skal tilgodese medlemmene, uten at disposisjonen og vedtektene for stiftelsen/sammenslutningen på forhånd er godkjent av forbundsstyret.
4. Det skal føres protokoll over alle avtaler som inngås mellom klubben og bedriften. Avdelingen og forbundet skal ha tilgang til protokollen og alle inngåtte særavtaler.
5. Forbundet og avdelingen kan kreve å få utlevert klubbens regnskap.
6. Forbundet kan kreve at forbundets sekretærer eller andre som forbundets ledelse bemyndiger skal revidere klubbens regnskaper. Klubben plikter i den forbindelse å stille alle dokumenter som er nødvendig for en tilfredsstillende revisjon, til disposisjon for forbundet.
7. Forbundet eller avdelingen kan gjennomføre virksomhetsrevisjon i en klubb. I slike tilfeller plikter klubben å stille alle dokumenter som er nødvendig for en tilfredsstillende revisjon til disposisjon for forbundet eller avdelingen.

2 ÅRSMØTE

1. Årsmøtet holdes innen utgangen av februar.
2. Årsmøtet skal:
 - behandle årsberetning
 - behandle regnskap og revisjonsberetning dersom klubben har egen økonomi
 - behandle alle saker som blir pålagt av avdelingen
 - behandle innkomne forslag
 - foreta valg dersom ikke valg skjer på annen måte, herunder velge revisor dersom klubben har egen økonomi
 - velge klubbens medlemmer og varamedlemmer til representantskapet i avdelinger med representantskap.
3. Godkjent årsberetning, revidert regnskap og melding om valg sendes avdelingen.

2.1 VALG AV KLUBBSTYRE

2.1.1 Generelle bestemmelser

1. Når ikke annet er fastlagt i vedtektene, velger årsmøtet et styre bestående av minst leder, nestleder og sekretær, men ikke flere enn Hovedavtalen gir grunnlag for. Styret velges ved direkte valg og med alminnelig flertall.
2. Lederen velges ved særskilt valg. Lederen skal om mulig velges blant anerkjent dyktige arbeidere som har arbeidet ved bedriften i minst to år. Ved helkontinuerlig skift kan klubblederen velges ved uravstemning etter forutgående nominasjon på klubbens årsmøte. Det kan ikke nomineres mer enn to kandidater fra årsmøtet.
3. De tillitsvalgtes funksjonstid er ett år. Leder, nestleder og sekretær kan velges for to år. Dersom en benytter valgperiode på to år, skal leder og nestleder velges vekselvis annet hvert år.
4. Går lederen av i perioden, velger medlemsmøtet ny leder fram til årsmøtet. Supplering av andre tillitsvalgte som går ut av styret, skjer i styret.

2.1.2 Bedrifter med grupper

Klubber som har etablert grupper, kan velge klubbens styremedlemmer på årsmøter i gruppene. Klubbens årsmøte velger da et arbeidsutvalg med leder, nestleder og sekretær. Alternativt velges leder, og de øvrige verv fordeles ved konstituering i styret.

2.1.3 Offshore og store anlegg

Klubber ved bedrifter som har sin virksomhet basert på offshore og store anlegg, og hvor minst halvparten av medlemmene til enhver tid er beskjeftiget med oppdrag offshore eller ved store anlegg, kan nominere og velge klubbleder, nestleder, sekretær og hovedverneombud ved uravstemning. Det kan kun nomineres to kandidater til hvert enkelt tillitsverv.

3 STYRET

3.1 GENERELT

1. Styremøter holdes så ofte lederen eller styret finner det nødvendig, men vanligvis en gang i måneden.
2. Leder, nestleder og sekretær utgjør klubbens arbeidsutvalg, klubblederen er informasjonsansvarlig
3. Studietillitsvalgt som er valgt etter Hovedavtalens bestemmelser tiltrer klubbstyret med fulle rettigheter.
4. Øvrige medlemmer av klubben som sitter i bedriftens styre, bedriftsforsamling, konsernstyre eller konsernutvalg, verneombud eller hovedverneombud, kan tiltre styret. Disse har ikke stemmerett.
5. Ved bedrifter med unge arbeidere som er medlemmer av forbundet, kan disse velge en representant til klubbstyret etter avtale med bedriften.

3.2 OPPGAVER OG MYNDIGHETSOMRÅDE

1. Organisatoriske oppgaver:
 - ha oversikt over forbundets stilling på bedriften

- påse at gruppestyrene til enhver tid utfører sine oppgaver
- gi alle opplysninger som kreves, og rette seg etter de vedtak som blir gjort i avdelingen og forbundet
- gi melding om valg av tillitsvalgte til avdelingen senest åtte dager etter at valg har funnet sted
- forsikre seg om at nye medlemmer mottar medlemskort og informasjon om LOfavør fordelene, forbundets velkomstpakke til nye medlemmer, samt gi en grundig innføring om fagbevegelsen og faglig virksomhet
- fremme studie- og opplysningsvirksomhet blant medlemmene i samarbeid med avdelingen
- påse at kasserer eller den som er utpekt som ansvarlig for kontingenttrekk utfører sine oppgaver etter instruks og påse at trekkavtalens bestemmelser følges, samt i klubb med egen økonomi påse at kasserer fører regnskap og at dette blir lagt frem for klubbens årsmøte for godkjenning
- innstille på alle saker som er ført opp på dagsorden til årsmøte og til medlemsmøte.
- behandle alle saker som blir reist for klubbstyret gjennom de respektive grupper og fra de enkelte medlemmer ved bedrifter hvor det ikke er grupper

2. Lønns- og arbeidsvilkår:

- ivareta medlemmenes, avdelingens og forbundets interesser på bedriften
- arbeide med saker vedrørende verne-, helse- og miljøarbeid
- representere de ansatte overfor bedriften, og søke å avverge eller løse alle konflikter medlemmene imellom, og mellom medlemmer og deres overordnede
- ved forhandlinger med bedriften alltid være representert med minst to tillitsvalgte, den ene bør være klubblederen
- forberede lønnskrav
- gjennomføre avstemninger over tarifforslag
- påse at arbeidsvilkårene blir opprettholdt og bedret i samsvar med gjeldende overenskomst
- påse at alle særavtaler er i tråd med gjeldende overenskomst og forbundets interesser

4 MEDLEMSMØTE

1. Medlemsmøte holdes så ofte klubbstyret bestemmer. Styret skal innkalle til medlemsmøte når minst 25 % av medlemmene, avdelingen eller forbundet krever det.
2. Medlemsmøte skal behandle alle saker som blir pålagt av avdelingen eller forbundet, saker som styret fremmer og saker som fremmes av medlemmene.
3. I bedrifter hvor det ikke er praktisk mulig å drive ordinær møtevirksomhet i klubben, er utvalget av tillitsvalgte ansvarlig for klubbens funksjoner.

5 OPPLØSNING AV KLUBB

1. Om klubben oppløses, tilfaller klubbens samlede aktiva avdelingen.
2. Vedtak i klubbens organer om disponering av frie aktiva utover det som er fastlagt i vedtektene, kan ikke gjøres uten forbundsstyrets godkjenning dersom klubbens medlemstall er redusert med mer enn 40 % i løpet av de to siste år.

6 GRUPPER

6.1 GENERELT

Der hvor bedriftsklubben er delt opp i grupper skal hver enkelt gruppe bestå av alle forbundets medlemmer i vedkommende bedriftsavdeling (faggrupper), og ledes av et styre på tre medlemmer.

6.2 MØTER

1. Årsmøtet holdes senest to uker før årsmøtet i klubben.
2. Medlemsmøte i gruppa holdes så ofte styret finner det nødvendig eller når minst en tredel av medlemmene krever det.

6.3 VALG

1. Årsmøtet velger et gruppestyre på tre medlemmer samt ett varamedlem til styret. Andre tillitsvalgte velges etter behov.
2. Lederen velges ved særskilt valg, i samsvar med Hovedavtalens bestemmelser og må ha alminnelig flertall.
3. De tillitsvalgtes funksjonstid er ett år. Leder, nestleder og sekretær kan velges for to år forutsatt at leder, nestleder og sekretær i klubben velges på tilsvarende måte. Dersom en benytter valgperiode på to år, skal leder og nestleder velges vekselvis annet hvert år.

6.4 STYRET

1. Gruppestyremøter holdes så ofte lederen eller gruppestyret selv finner det nødvendig.

2. Oppgaver

De tillitsvalgte skal:

- arbeide for å organisere alle arbeidstakere i sitt område
- gi informasjon om fagbevegelsens rolle i samfunnet, og det arbeid som utføres av forbundet
- ivareta organisasjonens interesser og behandle alle saker som bringes fram av gruppas medlemmer
- virke for at det hersker et godt og kameratslig forhold i gruppa
- bistå medlemmene i faglige og andre spørsmål
- bidra til å løse alle tvister som oppstår mellom medlemmer og overordnede i bedriften eller andre, om nødvendig i samråd med klubbstyret
- rette seg etter instruksjer, retningslinjer og vedtak i klubben og overordnede organisasjonsledd
- rapportere til klubben om endringer som har betydning for medlemsregisteret
- gi melding til klubbstyret om valg av tillitsvalgte

KAP. V SUSPENSJON, UTELUKKING MV.

1 SUSPENSJON OG UTELUKKING AV MEDLEMMER OG TILLITSVALGTE

1.1 Vilkår

1.1.1 Suspensjon og utelukking av medlemmer

3. Medlemmer som handler uhederlig eller ukollegialt kan suspenderes for inntil seks – 6 – måneder.
4. Medlemmer som handler i strid med avdelingens, forbundets eller Landsorganisasjonens vedtekter, og medlemmer som opptrer som streike- eller blokadebryter, kan utelukkes som medlem for inntil 24 måneder.

1.1.2 Suspensjon og utelukking av tillitsvalgte

Tillitsvalgte som handler uhederlig eller ukollegialt eller som gjør seg skyldig i straffbar handlinger, kan suspenderes fra tillitsvervet for resten av valgperioden. I slike tilfeller skal det også vurderes om det er grunnlag for å suspendere eller utelukke den tillitsvalgte som medlem av forbundet etter de bestemmelser som gjelder for suspensjon og utelukking av medlemmer.

1.2 Dokumentasjon og behandling av suspensjon og utelukking

4. Til grunn for behandling av suspensjon og utelukking i et av forbundets organer, skal det foreligge en skriftlig og dokumentert redegjørelse om grunnlaget for suspensjon eller utelukking.
5. Det styre som skal behandle spørsmålet om suspensjon eller utelukking, skal gjennomgå og drøfte den skriftlig og dokumentert redegjørelse som legges til grunn for behandlingen av suspensjon eller utelukking før denne oversendes til det medlem som suspensjonen eller utelukkingen gjelder.
6. Det medlem eller den tillitsvalgte som suspensjonen eller utelukkingen gjelder, skal gis en frist på minst 14 dager til å gjennomgå dokumentasjonen. Det medlem saken gjelder har rett til å komme med skriftlig svar til styret på de forhold som anføres fra styrets side som grunnlaget for suspensjon eller utelukking, rett til å gi sin egen versjon av saken og til å svare på spørsmål.

1.3 Organisatorisk behandling og konsekvenser av suspensjon og utelukking

1.3.1 Behandling i klubb og avdeling

1.3.1.1 Suspensjon

7. Basert på den dokumentasjon som foreligger, jf. vedtektenes pkt. 1.2, skal klubbstyret behandle spørsmål om suspensjon. Ved bedrifter og arbeidsplasser hvor det ikke er etablert eget klubbstyre og for medlemmer som ikke er i yrkesaktivt arbeid, skal saken behandles i avdelingsstyret.
8. Klubbstyret eller avdelingsstyret skal fatte vedtak om et medlem skal suspenderes. Saken må være ført på dagsorden ved innkalling til møtet.
9. Suspensjon skal være tidsbegrenset og kan ikke være lenger enn 6 måneder av gangen.

10. Medlemmer som er suspendert etter vedtak i klubbstyret, kan anke saken til medlemsmøte i klubben som fatter endelig vedtak.
11. Medlemmer som er suspendert etter vedtak i avdelingsstyret, kan anke saken til medlemsmøte i avdeling som fatter endelig vedtak. Anken har ikke oppsettende virkning.
12. Forbundsstyret kan i særskilte tilfeller på selvstendig grunnlag suspendere medlemmer. Før forbundsstyret fatter vedtak om suspensjon skal det innhentes uttalelse og anbefaling fra avdeling og eventuelt klubb.

1.3.1.2 Utelukking

5. Basert på den dokumentasjon som foreligger, jf. vedtektenes pkt. 1.2, skal klubbstyret behandle spørsmål om utelukking og innstille til avdelingen på om et medlem skal utelukkes. Ved bedrifter og arbeidsplasser hvor det ikke er etablert eget klubbstyre og for medlemmer som ikke er i yrkesaktivt arbeid, skal saken behandles i avdelingsstyret.
6. Utelukking kan bare skje etter vedtak i medlemsmøte i avdelingen. Saken må være ført på dagsorden ved innkalling til møtet.
7. Medlemmer som etter vedtak i avdelingsmøte er utelukket, kan anke sin sak til forbundsstyret. Anken har ikke oppsettende virkning.
8. Forbundsstyret kan i særskilte tilfeller på selvstendig grunnlag utelukke medlemmer. Før forbundsstyret fatter vedtak om utelukking skal det innhentes uttalelse og anbefaling fra avdeling og eventuelt klubb..

1.3.2 Konsekvenser av suspensjon og utelukking

6. Et medlem eller en tillitsvalgt som er suspendert skal umiddelbart etter at vedtak er fattet, fratas alle tillitsverv og representasjonsoppgaver i alle forbundets organisasjonsledd.
7. Et medlem som er suspendert har ikke rett til å delta på møter i klubb, avdeling og forbund. Den suspenderte plikter å betale ordinær kontingent.
8. Et medlem som er utelukket, mister umiddelbart alle sine rettigheter i forbundet og fagbevegelsen for øvrig.
9. Tillitsvalgte på alle nivå i forbundet som er utelukket som medlemmer, er også fratatt alle sine tillitsverv i alle forbundets organer.
10. Et medlem som kun er suspendert fra tillitsverv, opprettholder alle sine øvrige rettigheter i forbundet.

1.3.3 Spesielt om suspensjon av tillitsvalgte

1.3.3.1 Behandling av suspensjon av tillitsvalgte i forbundet

Tillitsvalgt, valgt av landsmøte og forbundets sekretærer, kan suspenderes fra sine tillitsverv av forbundsstyret.

1.3.3.2 Behandling av suspensjon av tillitsvalgte i klubber og avdelinger

3. Tillitsvalgte i klubber og avdelinger kan suspenderes fra sine tillitsverv av styret i klubben eller avdeling. Suspensjonen medfører tap av rett til å inneha tillitsverv i klubb

eller avdeling og tap av rett til å representere klubb eller avdeling i andre organisasjoner eller i andre organer i forbundet.

4. Vedtak om suspensjon kan ankes til medlemsmøtet i klubben eller avdelingen.

2 ADMINISTRASJON AV AVDELINGER OG KLUBBER I VISSE TILFELLER

5. Forbundsstyret kan sette en klubb eller en avdeling under administrasjon i tilfeller hvor ett eller flere av klubbens eller avdelingens organer:
 - setter seg ut over forbundets eller Landsorganisasjonens vedtak
 - fatter vedtak som er i strid med forbundets eller Landsorganisasjonens vedtekter
 - ikke evner eller makter å utføre de oppgaver klubbene eller avdelingene er pålagt etter forbundets vedtekter på en tilfredsstillende måte
 - over noen tid ikke klarer å framstå som et samlende og godt organisasjonsledd til beste for medlemmene og forbundet.
6. Når en klubb eller en avdeling er satt under administrasjon, skal alle tillitsvalgte i den berørte klubb eller avdeling umiddelbart fratrer sine verv i det organisasjonsleddet som er satt under administrasjon.
7. En klubb eller avdeling som er satt under administrasjon fortsetter som egen selvstendig enhet i forbundet med samme organisasjonsnummer, men ledes i en overgangsperiode av et administrasjonsstyre oppnevnt av forbundsstyret.
8. Etter en overgangsperiode, og innenfor de rammer som vedtektene setter, fatter forbundsstyret beslutning om hvordan interessene til de medlemmer som er i den klubben eller avdelingen som er satt under administrasjon skal ivaretas på best mulig måte.

3 ANMELDELSE AV ANSATTE OG TILLITSVALGTE SOM BEGÅR LOVBRUDD SOM BERØRER VIRKSOMHETEN I ETT ELLER FLERE AV FORBUNDETS ORGANISASJONSLEDD

Straffbar handling begått av tillitsvalgte eller ansatte i ett av forbundets organisasjonsledd, hvor ett eller flere av forbundets organisasjonsledd er skadelidende, skal anmeldes uten ugrunnet opphold.

KAP. VI VEDTEKTSMALER FOR AVDELINGER OG KLUBBER

Avdelinger og klubber må ha egne vedtekter for å bli registrert med et organisasjonsnummer i Brønnøysundregistrene. Også for å kunne opprette en bankkonto må en avdeling eller en klubb ha et organisasjonsnummer.

Vedtektenes pkt. III 1-2 har følgende ordlyd:

Avdelingen skal ha vedtekter som er helt og fullt samsvarer med de vedtekter som framkommer i vedtektenes Kap. III og i Fellesforbundets vedtekter for øvrig. Disse vedtektene skal være basert på "Mal for vedtekter i avdelinger".

Basert på de vedtektsbestemmelser som er nedfelt i forbundets vedtekter når det gjelder avdelinger og klubber, har forbundsstyret utarbeidet maler for vedtekter i hhv. avdeling og klubb. I tillegg til denne malen kan avdelinger og klubber legge til bestemmelser men slike tillegg kan ikke på noe punkt være i strid med de til enhver tid gjeldende vedtekter i forbundet. Forbundsstyret anbefaler at avdelinger og klubber bare unntaksvis bruker muligheten til å avvike fra malen bl.a. fordi enhver endring i vedtektene må meldes Brønnøysundregistrene.

1 MAL FOR VEDTEKTER I AVDELING

Vedtekter for "Avdelingens navn".

§ 1 Navn

Foreningens navn er: "NAVN".

Foreningen er tilsluttet Fellesforbundet, og omtales i Fellesforbundets vedtekter som en «Avdeling». Foreningen vil på denne bakgrunn også i de følgende bestemmelser her omtales som «Avdelingen».

§ 2 Sete

Avdelingen har sitt kontor i "STED" og adressen er: "FULLSTENDIG ADRESSE".

§ 3 Juridisk person – forholdet til Fellesforbundet

Avdelingen er selveiende og en frittstående juridisk person med upersonlig og begrenset ansvar for gjeld.

Fellesforbundets vedtekter gjelder for avdelingen så langt de inneholder bestemmelser som vedrører avdelingen og medlemmene. Bestemmelsene i Fellesforbundets vedtekter går foran ved eventuell motstrid med bestemmelsene i disse vedtektene.

Avdelingen kan ikke begunstige medlemmer privat gjennom utdeling av verdier til medlemmene utover de situasjoner og rammer som er fastlagt i vedtektene, herunder relevante bestemmelser i vedtektene for Fellesforbundet. Avdelingen kan heller ikke overføre verdier til stiftelser eller andre sammenslutninger med en selvstendig formuesmasse som etter sitt formål skal tilgodese medlemmene, uten at disposisjonen og vedtektene for stiftelsen/sammenslutningen på forhånd er godkjent av forbundsstyret i Fellesforbundet.

§ 4 Formål og oppgaver

Formålet med avdelingen er å fremme medlemmers lønns- og arbeidsvilkår.

Avdelingens myndighetsområde og oppgaver fremgår av Fellesforbundets vedtekter.

§ 5 Medlemmer

Alle Fellesforbundets medlemmer innenfor det geografiske og bransjemessige organisasjonsområdet avdelinger er tildelt av forbundsstyret i Fellesforbundet er medlemmer av avdelingen.

Medlemmenes særskilte rettigheter og plikter fremgår av Fellesforbundets vedtekter.

§ 6 Årsmøte

Styret skal innkalle til årsmøte som skal avholdes innen utgangen av april hvert år. Kunngjøring om årsmøte med styrets forslag til dagsorden bekjentgjøres med minst 14 dagers varsel. Dersom det fremmes forslag av stor betydning for avdelingen, som salg av eiendeler, innføring av ekstra administrasjonskontingent eller endring i denne og forslag vedrørende avdelingens stilling, skal dagsorden eller saksliste med styrets innstilling sendes alle medlemmer senest fire uker før møtet finner sted.

Forslag til årsmøtet skal være styret i hende innen den frist som er fastlagt av styret.

Styret innkaller til ekstraordinært årsmøte når styret gjør vedtak om det, dersom minst 25 % av medlemmene forlanger det og når forbundsstyret i Fellesforbundet krever det forutsatt at betingelsen for ekstraordinært årsmøte etter pkt. 1 er oppfylt. For øvrig innkalles ekstraordinært årsmøte etter samme bestemmelser som ved ordinære årsmøter. I særlige tilfeller, og etter samtykke fra Fellesforbundet, kan ekstraordinært årsmøte innkalles med fire dagers varsel.

Ekstraordinært årsmøte kan bare behandle de saker som er årsak til innkallingen.

§ 9 Medlemsmøte

Medlemsmøte holdes når styret gjør vedtak om det eller når Fellesforbundet bestemmer det.

Dersom avdelingen har opprettet representantskap, erstattes medlemsmøtene av representantskapsmøter. Representantskapets medlemmer har møteplikt. Avdelingens medlemmer kan gis adgang til å møte i representantskapet med tale- og forslagsrett. Selv om representantskap er opprettet kan styret beslutte å innkalle til medlemsmøte dersom dette finnes nødvendig.

Dagsorden til medlemsmøter og representantskapsmøter bestemmes av styret og skal kunngjøres på forhånd.

Det siste medlemsmøte/representantskapsmøte i et kalenderår skal behandle avdelingens handlingsplan og avdelingens budsjett for det kommende kalenderåret.

Medlemmer som ønsker saker tatt opp i medlemsmøte eller representantskapsmøte, skal sende forslag om det til styret. Forslag som er kommet inn fra medlemmene, skal føres opp på dagsorden. Forslag som ikke er kommet inn én uke før møtet holdes, kan ikke forlanges behandlet før på et etterfølgende møte.

Arbeidstakere som er medlemmer av andre LO-forbund, men som lønnes etter en av Fellesforbundets overenskomster, har rett til å delta på medlemsmøter hvor spørsmål med tilknytning til overenskomsten skal behandles. I slike spørsmål har disse medlemmene fulle rettigheter. Det er en forutsetning at Landsorganisasjonen godkjenner medlemskap i annet forbund.

§ 10 Styret

Styret leder avdelingen i samsvar med vedtektene og fastsatte vedtak. Styret skal føre tilsyn med den daglige ledelse og avdelingens virksomhet for øvrig. Styret har det økonomiske ansvaret for avdelingen.

Styret skal påse at avdelingen fører regnskap i samsvar med offentlige lover og forskrifter, og i samsvar med instruks fastsatt av forbundsstyret i Fellesforbundet. Styret skal besørge at årsregnskap og revisjonsberetning leveres til Fellesforbundet.

Styret skal påse at avdelingens bankkonti bare kan disponeres av to personer i fellesskap. Underslagsforsikring skal være tegnet for dem som disponerer kontiene.

Styret skal innstille på alle saker som er ført opp på dagsorden til årsmøte, til representantskapsmøte og til medlemsmøte.

Styret er vedtaksført når et flertall av medlemmene, inklusiv møtende varamedlemmer, er til stede.

Ansvarsfordelingen i avdelingens styre er slik:

- lederen er ansvarlig for avdelingens totale virksomhet, har den daglige ledelsen av avdelingen og er avdelingens informasjonsansvarlige
- nestlederen skal fungere som leder dersom lederen har forfall
- sekretæren fører møteprotokoller og besørger korrespondansen i samråd med lederen
- kasserer/forretningsfører fører regnskapet og har ansvaret for forvaltningen av avdelingens økonomi
- kasserer/forretningsfører har ansvaret for at bedrifter og klubber etterlever kontingenttrekkordningen slik den er fastlagt i trekkavtale og slik det går fram av instruks og retningslinjer
- ungdomslederen er leder av avdelingens ungdomsgruppe og har som hovedoppgave å arbeide blant avdelingens ungdom og lærlinger
- studieleder koordinerer avdelingens studieaktiviteter for medlemmer og tillitsvalgte

Styret kan fastsette at ansatte i avdelingen kan møte på styremøter. I slike tilfeller skal avdelingens styre fastsette de rettigheter den enkelte ansatte har med hensyn til styrets behandling av saker.

Avdelingen tegnes av styrets leder og nestleder i fellesskap, eller en av disse sammen med ett annet styremedlem.

§ 11 Vedtektsendring

Endringer i avdelingens vedtekter kan bare foretas på ordinært eller ekstraordinært årsmøte. Beslutning om å endre vedtektene krever alminnelig flertall (flertall av de avgitte stemmer). Ved stemmelikhet er et forslag forkastet.

Bestemmelsen i vedtektenes § 3 kan ikke gyldig endres uten skriftlig samtykke fra forbundsstyret i Fellesforbundet.

§ 12 Oppløsning

Avdelingen kan med flertall som for vedtektsendring beslutte å oppløse seg selv. Ved oppløsning skal avdelingen oppnevne et avviklingsstyre.

Frie aktiva i avdelingen tilfaller ved avviklingen Fellesforbundet.

2 MAL FOR VEDTEKTER I KLUBB

Vedtekter for "Klubbens navn".

§ 2 Navn

Foreningens navn er: "NAVN".

Foreningen er tilsluttet Fellesforbundet, og omtales i Fellesforbundets vedtekter som en «Klubb». Foreningen vil på denne bakgrunn også i de følgende bestemmelser her omtales som «Klubben».

§ 2 Sete

Klubben har sitt kontor i "STED" og adressen er: "FULLSTENDIG ADRESSE".

§ 3 Juridisk person – forholdet til Fellesforbundet

Klubben er selveiende og en frittstående juridisk person med upersonlig og begrenset ansvar for gjeld.

Fellesforbundets vedtekter gjelder for klubben så langt de inneholder bestemmelser som vedrører klubben, grupper og medlemmene. Bestemmelsene i Fellesforbundets vedtekter går foran ved eventuell motstrid med bestemmelsene i disse vedtektene.

Klubben kan ikke begunstige medlemmer privat gjennom utdeling av verdier til medlemmene utover de situasjoner og rammer som er fastlagt i vedtektene, herunder relevante bestemmelser i vedtektene for Fellesforbundet. Klubben kan heller ikke overføre verdier til stiftelser eller andre sammenslutninger med en selvstendig formuesmasse som etter sitt formål skal tilgodese medlemmene, uten at disposisjonen og vedtektene for stiftelsen/sammenslutningen på forhånd er godkjent av forbundsstyret i Fellesforbundet.

§ 4 Formål og oppgaver

Formålet med klubben er å fremme medlemmers lønns- og arbeidsvilkår.

Klubbens myndighetsområde og oppgaver fremgår av Fellesforbundets vedtekter.

§ 5 Medlemmer

Alle Fellesforbundets medlemmer ved bedriften [] er medlemmer av klubben.

Er det flere bedriftsavdelinger på bedriften kan klubbens medlemmer danne bedriftsavdelinger/grupper.

Medlemmenes særskilte rettigheter og plikter fremgår av Fellesforbundets vedtekter.

§ 6 Årsmøte

Styret skal innkalle til årsmøte som skal avholdes innen utgangen av februar hvert år.

Forslag til årsmøtet skal være styret i hende innen den frist som er fastlagt av styret.

Årsmøtet skal:

7. Behandle årsberetning
8. Behandle regnskap og revisjonsberetning dersom klubben har egen økonomi

9. Behandle alle saker som blir pålagt av den avdelingen tilsluttet Fellesforbundet som er tildelt det geografiske og bransjemessige organisasjonsområdet hvor bedriften inngår
10. Behandle innkomne forslag
11. Foreta valg dersom ikke valg skjer på annen måte, herunder velge revisor dersom klubben har egen økonomi
12. Velge klubbens medlemmer og varamedlemmer til representantskapet i den avdelingen tilsluttet Fellesforbundet som er tildelt det geografiske og bransjemessige organisasjonsområdet hvor bedriften inngår, dersom denne avdelingen har representantskap.

Godkjent årsberetning, revidert regnskap og melding om valg skal sendes den avdelingen tilsluttet Fellesforbundet som er tildelt det geografiske og bransjemessige organisasjonsområdet hvor bedriften inngår.

§ 7 Styre

Klubben skal ha et styre som består av minst leder, nestleder og sekretær, men ikke flere enn Hovedavtalen gir grunnlag for.

Lederen velges ved særskilt valg. Lederen skal om mulig velges blant anerkjent dyktige arbeidere som har arbeidet ved bedriften i minst to år. Ved helkontinuerlig skift kan klubblederen velges ved uravstemning etter forutgående nominasjon på klubbens årsmøte. Det kan ikke nomineres mer enn to kandidater fra årsmøtet.

De tillitsvalgtes funksjonstid er ett år. Leder, nestleder og sekretær kan velges for to år. Dersom en benytter valgperiode på to år, skal leder og nestleder velges vekselvis annet hvert år.

Går lederen av i perioden, velger medlemsmøtet ny leder fram til årsmøtet. Supplering av andre tillitsvalgte som går ut av styret, skjer i styret.

Dersom klubben har etablert grupper (jfr. § 5), styrets medlemmer velges på årsmøte i gruppene. Klubbens årsmøte velger da et arbeidsutvalg med leder, nestleder og sekretær. Alternativt velges leder, og de øvrige verv fordeles ved konstituering i styret.

Dersom bedriften har sin virksomhet basert på offshore og store anlegg, og hvor minst halvparten av medlemmene til enhver tid er beskjeftiget med oppdrag offshore eller ved store anlegg, kan klubbleder, nestleder, sekretær og hovedverneombud nomineres og velges ved uravstemning. Det kan kun nomineres to kandidater til hvert enkelt tillitsverv.

Styremøter holdes så ofte lederen eller styret finner det nødvendig, men vanligvis en gang i måneden.

Leder, nestleder og sekretær utgjør klubbens arbeidsutvalg, klubblederen er informasjonsansvarlig

Studietillitsvalgt som er valgt etter Hovedavtalens bestemmelser tiltrer klubbstyret med fulle rettigheter.

Øvrige medlemmer av klubben som sitter i bedriftens styre, bedriftsforsamling, konsernstyre eller konsernutvalg, verneombud eller hovedverneombud, kan tiltre styret. Disse har ikke stemmerett.

Dersom bedriften har unge arbeidere som er medlemmer av Fellesforbundet, kan disse velge en representant til klubbstyret etter avtale med bedriften.

Styret skal påse at klubbens bankkonti bare kan disponeres av to personer i fellesskap. Med mindre styret etter konkret vurdering beslutter annet, skal styret påse at det tegnes underslagsforsikring.

Klubben tegnes av styrets leder og nestleder i fellesskap, eller en av disse sammen med ett annet styremedlem.

§ 8 Medlemsmøte

Medlemsmøte holdes så ofte klubbstyret bestemmer. Styret skal innkalle til medlemsmøte når minst 25 % av medlemmene, den avdelingen tilsluttet Fellesforbundet som er tildelt det geografiske og bransjemessige organisasjonsområdet hvor bedriften inngår eller Fellesforbundet krever det.

Medlemsmøte skal behandle alle saker som blir pålagt av den avdelingen tilsluttet Fellesforbundet som er tildelt det geografiske og bransjemessige organisasjonsområdet hvor bedriften inngår eller Fellesforbundet, saker som styret fremmer og saker som fremmes av medlemmene.

Dersom det i bedriften ikke er praktisk mulig å drive ordinær møtevirksomhet i klubben, er utvalget av tillitsvalgte ansvarlig for klubbens funksjoner.

§ 9 Grupper

Dersom klubben er delt opp i grupper skal hver enkelt gruppe bestå av alle Fellesforbundets medlemmer i vedkommende bedriftsavdeling (faggrupper), og ledes av et styre på tre medlemmer.

Årsmøtet for gruppen holdes senest to uker før årsmøtet i klubben.

Medlemsmøte i gruppa holdes så ofte styret finner det nødvendig eller når minst en tredel av medlemmene krever det.

Årsmøtet velger et gruppestyre på tre medlemmer samt ett varamedlem til styret. Andre tillitsvalgte velges etter behov.

Lederen velges ved særskilt valg, i samsvar med Hovedavtalens bestemmelser og må ha alminnelig flertall.

De tillitsvalgtes funksjonstid er ett år. Leder, nestleder og sekretær kan velges for to år forutsatt at leder, nestleder og sekretær i klubben velges på tilsvarende måte. Dersom en benytter valgperiode på to år, skal leder og nestleder velges vekselvis annet hvert år.

Gruppestyremøter holdes så ofte lederen eller gruppestyret selv finner det nødvendig.

§ 10 **Vedtektsendring**

Endringer i klubbens vedtekter kan bare foretas på ordinært eller ekstraordinært årsmøte. Beslutning om å endre vedtektene krever alminnelig flertall (flertall av de avgitte stemmer). Ved stemmelikhet er et forslag forkastet.

Bestemmelsen i vedtektenes § 3 kan ikke gyldig endres uten skriftlig samtykke fra forbundsstyret i Fellesforbundet.

§ 11 **Oppløsning**

Klubben kan med flertall som for vedtektsendring beslutte å oppløse seg selv. Ved oppløsning skal klubben oppnevne et avviklingsstyre.

Frie aktiva i klubben tilfaller ved avviklingen den avdelingen tilsluttet Fellesforbundet som er tildelt det geografiske og bransjemessige organisasjonsområdet hvor bedriften inngår.

